hymy

1968
1:90
Skr 2:50 (inkl. oms.)
LEHTI 7

ANN-CHRISTINE
foto: max petrelius

ANN-CHRISTINE JA HARRI PIITULAINEN AVIOITUVAT 5. 10.

(sivut 66-69)

Miss Eurooppa
Ester Toivonen-Siirala

Miss Sex
Anita Ekberg

Ruusukuningatar
Tarja Vihersalo

Miss Universum
Armi Kuusela

Miss Suomi
Virpi Miettinen

Miss Maailma
Kiki Håkansson

Miss Pop
Seija Siikamäki

Miss Cinerama
Thelma Ramström

HELGE SIIMES:

MISSIEMME KOHTALOT

ARMI KUUSELA TANSSII RUUSUILLA – IHANNETYTTÖ MIELISAIRAALASSA

Manageri on kuin jonglööri. Hänen on pidettävä kaikki pallot käsissään. Heitettävä niitä yksitellen ja yhdessä mahdollisimman korkealle. Pallo voi lentää päätähuimaaviin korkeuksiin. Tavoittamattomaksi showelämän satelliitiksi. Se voi myös pudota. Särkyä. Siksi kerron tällä kerralla myös surullisen ja onnettoman kaunotartarinan.

Ensimmäisen tarinani jälkeen ovat jotkut kysyneet minulta, miten voin olla niin varma mielipiteistäni. Ihmisluonne on tietysti arvaamaton, mutta uskon kuitenkin, että kiertue-elämässä jos missään paljastuvat niin heikkoudet kuin vahvatkin puolet pohjiaan myöten. Olen yhdessä vaimoni kanssa tavannut kymmeniä ja taas kymmeniä kaunottaria. ANITA EKBERGISTÄ alkaen. ARMI KUUSELAN kanssa olimme yhteistyössä puoli vuotta. Olemme miettineet kokemaamme monet kerrat jälkikäteen vielä vuosia jälkeen päin. Eivätkä vaikutelmat suurestikaan ole muuttuneet. Osa kaunottarista ehkä paljonkin — jopa sisäisestikin.

Miksi Armi oli vasta kymmenes?

Samalla tavoin minulta on kysytty, miksi sijoitin Armi Kuusela-Hilarion suosikkilistalleni Hymylehti 6/68 vasta kymmenenneksi. Onhan hän kaikkien suomalaisten ihailema, meidän suurlähettiläämme kaukaisessa idässä.

Hyvä on, minä selitän. Armi oli luonteeltaan oikeastaan suomalaiseen tapaan hyvin sulkeutunut. Hänen oli vaikeata saada kontaktia muihin ihmisiin. Menestys korosti selvästi tätä etäytyvää piirrettä, johon lisäksi ilmestyi mukaan aika tavalla omanarvontunnetta.

Armi odotti aina ja kaikilta täysin rikkeetöntä huomaavaisuutta. Hänelle oli aina ovi avattava. Kun Armi tuli huoneeseen, hän ikään kuin odotti, että muut tervehtivät häntä. Ei niin, että hän olisi tehnyt aloitteen. Jos saan tässä verrata Armia ESTER TOIVOSEEN selventääkseni sanontaani, niin Ester kuuluu täysin päinvastaiseen tyyppiin. Häneltä ei vastaavassa tilanteessa jää seurueen vähäisinkään jäsen huomaamatta.

Minä en kai koskaan ole ollut mikään varsinainen liikemiestyyppi. Armi teroittikin usein sitä, että ihmisiltä ei mitään saa lahjaksi. Kukka, pienikin lahja oli hänelle aina merkki siitä, että antaja odotti vastapalvelusta. Usein tämä osottautui todeksikin, mutta tuskinpa siitä sentään voi tehdä koko elämän kattavaa perusviisautta.

Armi kohosi kaunotarmaailman huipulle miltei suoraan porvoolaisesta tyttökoulusta. Ehkä juuri hänen luonteensa sulkeutuneisuus johti siihen, että hän niin nopeasti omaksui korostetun lady-linjan käytökseensä. Jos missään, niin tässä Hilariot ovat toisiaan täydentävät aviopuolisot. Gil on kuin Manilan aurinko, rehti, avoin, oikeudenmukainen. Joskus Armi miltei epäili, että opetin ystävälleni Gilille jopa huonoa käytöstä ja rumia suomalaisia sanoja. Kaikki siitä syystä, että temperamentikas Gil silloin tällöin halusi poiketa kaavasta. Opetin Gilille suomea ja hän oppi loistavasti. Syytti jopa minua ja Armia murteen puhumisesta. Puhuinhan minä turkulaisittain, Armi pohjalaisittain.

Vaimoni ja minä olemme Hilarioiden ystäviä. Uskon, että Armi jo nyt voi myöntää sanomani oikeaksikin. Gil sen sijaan ei kaipaa kritiikkiä enempää kuin kehumistakaan. Hän on todellinen maailmanmies, menestyvä liike-elämän johtaja, joka saattaa vielä olla senaattori. Totuus on silti se, että juuri Gilin rinnalla ja vain hänen rinnallaan Armi on voittanut itselleen sen aseman ja arvovallan, joka hänen tähtäimessään varmasti on ollutkin.

Tapasin Gilin hänen viime Suomen-vierailunsa aikana. Verestimme vanhoja muistoja, keskustelimme ja totesin Gilin säilyttäneen luontevan ja es-

KÄÄNNÄ

tottoman viehätyksensä vuosienkin mittaan. Ja jos jotakuta kiinnostaa, Gilin kanta oli, että Suomessa pitäisi nykyisin valita vähemmän missejä, mutta todella kauniita.

Näin pitkään olen viipynyt Armi Kuuselan käsittelyssä. Saakoon se aiheensa siitä, että yritin vastata joihinkin minulle esitetyistä monista tiedusteluista.

Jonglöörin vastuu

Olen ennenkin puhunut vastuusta, jota kaunottarien managereilla tulee olla. Armin pallo lensi miltei tavoittamattomiin. Kaikille ei suinkaan käy niin. Vanha missi on ihminen siinä kuin uusikin. Hänenkin on saatava työtä, kuvauksia, mannekiininäytöksiä ja esiintymisiä. Kaikki muutkin julkisuuden kiroukset ovat uhkaamassa. Pallot eivät tosiaan saa putoilla. Yli kaksikymmentä vuotta sitten alkoi kaunotartarina, jossa minulla ei ollut vielä silloin kuin ystävän osa, mutta koska se ainakin osittain osoittaa, mitä voi tapahtua pallon pudotessa, kerron sen. Otsikoksi tekisi mieleni laittaa:

Vaimoni Kerttu ja Armi Kuusela-Hilario Manilan helteessä. →

Mielisairaala, jossa Terttu Sinkkonen on viettänyt jo 20 vuotta elämästään. ↘

Unohduksen linnaan suljettu kaunotar

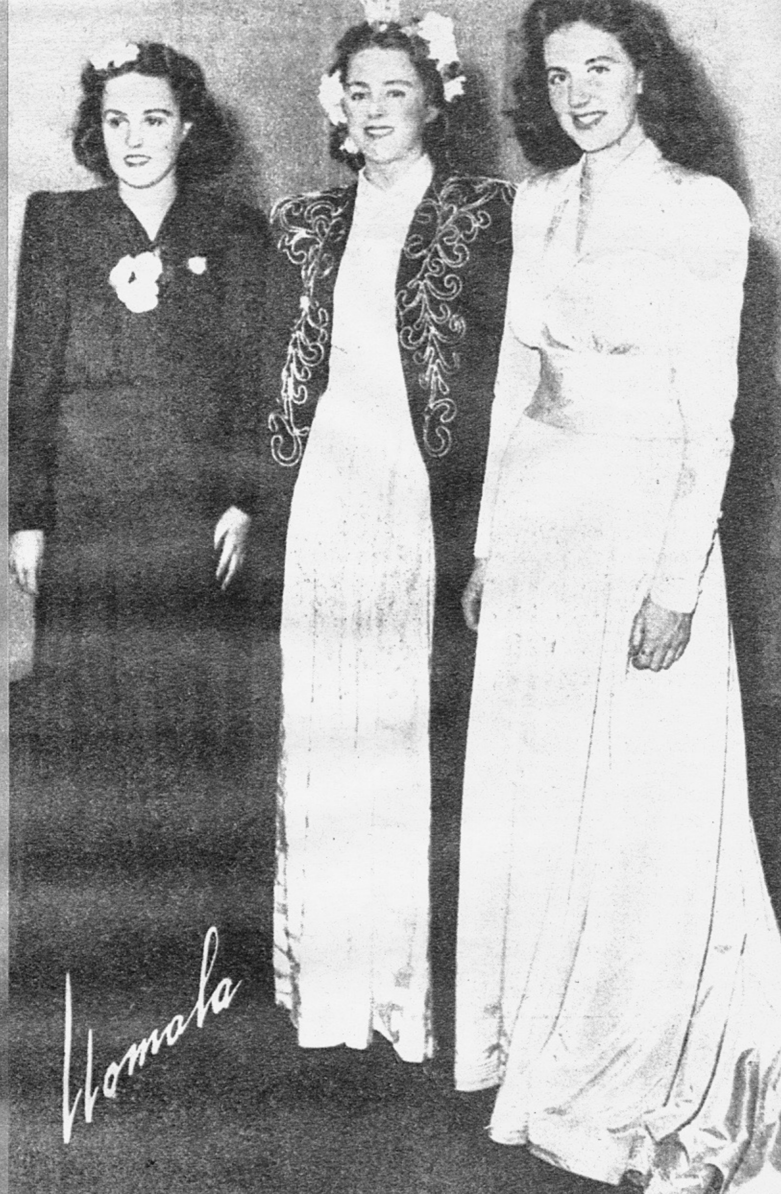
Muistaakseni vuonna 1944 liittyi Turun Työväenteatterin ilta-avustajakuntaan iloinen, eloisa, kreikkalaisen profiilin omaava nuori neitonen, TERTTU SINKKONEN. Hän oli hyvästä kodista. Isä oli menestyvä liikemies. Tytöllä oli koulupohjaa sekä lisäksi halua ja taitoakin laulaa ja liikkua näyttämöllä.

Keväällä 1945 valittiin kaupungissa sen kauneinta tyttöä. Oli miltei itsestään selvää, että kilpailuun ilmottautunut Terttu Sinkkonen sai olkapäilleen Miss Turkunauhan. Tuon vuoden Miss Suomi valittiin Helsingissä Adlonissa. IRJA ALHO voitti tavoitellun arvon, mutta yleisö äänesti hyvin yksimielisesti suosikkitytökseen Tertun, joka siten tuli ihannetytöksi. Eikä ihme, sillä uljasryhtinen turkulaistyttö oli todella edustava.

Menestystä kukkuramitoin

Turussa ja nimenomaan sen teatterissa osattiin olla ylpeitä tytön menestyksestä. Voisi sanoa niinkin, että ymmärrettiin käyttää hyväksi menestyneen kaunottaren mainetta. Teatteri valitsi hänet nimiosaan "Onnetar"-operettiin. Terttu ei pettänyt luottamusta, joten pian seurasi kaksi elokuvaosaa. Filmit tehtiin Turussa. Niiden nimet olivat "Pajasta palatsiin" ja "Minä jätän sinut". Mukana olivat mm. TOIVO LEHTO, HEMMO AIRAMO, TOIVO HÄMERANTA ja mui-

← Tertussa oli kaunotaraikanaan ryhtiä ja uljuutta. Unohduksen vuosien aikana se on kadonnut, mutta mieli virkistyy vähitellen, muistot ja kiinnostus teatteriin palaavat.

↑ Irja Alho voitti tavoitellun Miss Suomi -tittelin, mutta Terttu Sinkkonen sijoittui ihannetytöksi (oikealla).

ta sen ajan nimiä. Elokuvat ohjasi Toivo Hämeranta. Muistaakseni kaikki edellinen oli tapahtunut syksyyn 1946 mennessä. Silloin piti lupaavan näyttämöuran jatkua Vaasassa, mihin hänet kiinnitettiin ”Puolalaista verta” -operetin naispääosaan.

Onneton rakkaus ja ankarat vaatimukset

Parikymmenvuotias neitonen oli kieltämättä siihen aikaan suomalaisen huvielämän yläaskelmilla. Kaikki tuo merkitsi kuitenkin samalla ankaraa henkistä painetta. Oli filmausta, harjoittelua, julkisuutta silloinkin, kun sitä ei olisi halunnut. Ehkäpä vielä kaikki tuokin olisi kestetty, mutta onnettomuudekseen tyttö rakastui itseään tuntuvasti vanhempaan, naimisissa olevaan mieheen. Hänkin oli taiteilija. Vaikea on nyt enää jälkikäteen miettiä syitä ja seuraamuksia, tosiasia vain on, että kaiken tämän seurauksena alkoi Tertun henkinen tasapaino järkkyä.

Iloisesta elämästä unohdukseen

Terttu Sinkkonen ei toiminut samalla tavoin missikiertueilla kuin monet myöhemmät kaunottaret. Olin tutustunut häneen lähinnä teatterilaisena, olin tekemässä molempia elokuvia, myös mukana niissä. Liikuimme samassa ystäväpiirissä. Hän oli aina valmis ilonpitoon, mukaansatempaavan räiskyvä, mukana kaikkialla. Todella seurueen suosittu keskipiste. Mutta filmausten ja työn aikana hermot olivat hyvin pinnalla.

En tajunnut, mistä oli kysymys, kun hän eräänä myöhäisenä iltana tuli kadulla vastaan. Kaulukset pystyssä, vaivihkaa pälyillen. Tervehdin ja yritin alkaa keskustelun, mutta hän jatkoi matkaansa hätäisesti tervehdittyään. Ilmassa oli outo kiristynyt tunnelma. Pian Vaasan kiinnityksen jälkeen tulikin lopullinen romahdus. Terttu Sinkkonen poistui ystäviensä, työtovereittensa ja ihailijoidensa tavoittamattomiin. Nuori mieli oli sortunut täysin.

Pitkät vuodet

Ensimmäiset vuodet sairauden puhkeamisen jälkeen olivat miltei toivottomia. Suljetun laitoksen hoito ei tuntunut tehoavan. Vähitellen alkoi näkyä vaaleampiakin elämän värisävyjä. Viimeiset

KÄÄNNÄ

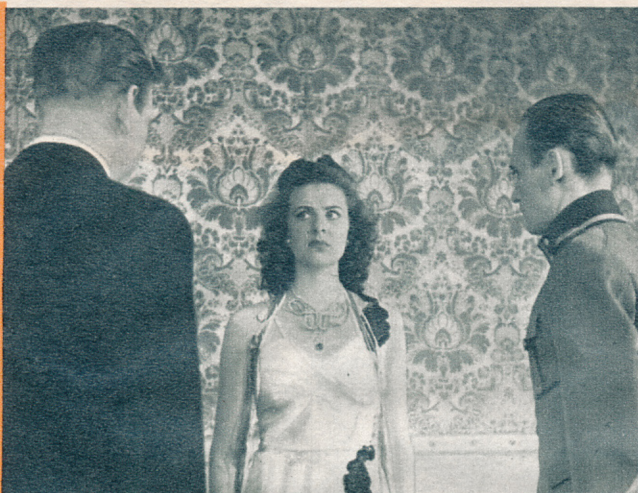
kymmenen vuotta ovat palauttaneet muistot ja myös elämänhalua. Olen käynyt katsomassa Terttua säännöllisesti kerran pari vuodessa. Mistä johtuneekin, niin unohduksen aikoinakin, hän muisti minut ja monet touhuni. Nyt verestämme jo menneitä muistojakin.

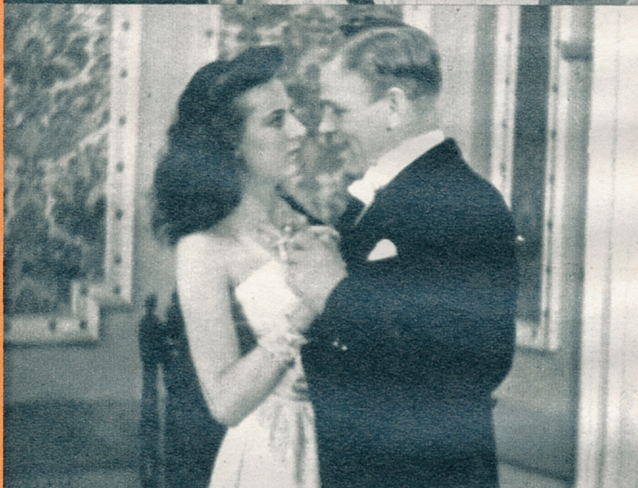
Teatteri on edelleen hänen mielessään. Haave teatteriin — vain katsomoonkin — pääsystä elää. Laitoksessa järjestetyissä illanvietoissa hän lausuu runoja ja esiintyy. Niin ikään vierailut isän kesäasunnolle ovat virkistäviä. Kaikesta huolimatta paluuta tavalliseen yhteiskuntaan ei ole. Terttu Sinkkonen on itsekin todennut, ettei hän sittenkään jaksa. Hänellä on jäljellä vain yksi elämänympäristö — laitos. Terttu on kuin Prinsessa Ruusunen.

Kun viimeksi tapasin Tertun keskustelin hänen kanssaan mm. tästä kirjoituksesta. Hän suostui siihen ja toivoi tarinansa opettavan niitä, jotka nyt kamppailevat julkisuudesta. Se voisi opettaa myös niitä, joiden vastuulle jää miltei lapsina ankaraan julkisuuden viidakkosotaan joutuvien nuorten, miltei lasten kohtalo. Terttu tosin arveli kaikkien jo unohtaneen hänet. Niin ei ole käynyt niiden keskuudessa, jotka hänet elämän valoisina vuosina tunsivat. Samalla hän lähetti kaikille ystävilleen kesän kauneimmat terveiset.

Terttu Sinkkonen olisi voinut olla juhlittu kaunotar ja näyttelijätär. Nyt hän elää aivan omassa maailmassaan. Useimmat potilastovereista ovat vanhuksia. Joka tapauksessa se on Terttu Sinkkosen maailma. Hän on kaikesta huolimatta tyytyväinen siihen, se on tuonut hänelle rauhan.

OLISIKO TÄTÄ SURULLISTA LOPPUA TARVITTU, JOS MENESTYS OLISI ANNETTU HÄNELLE PIENEMPINÄ MURUSINA. VOIMME KYSYÄ, MUTTA EMME PYSTY VASTAAMAAN. □

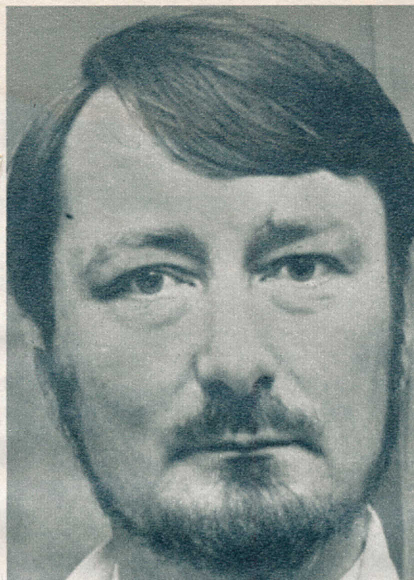

Pajasta palatsiin ja Minä jätän sinut olivat Tertun elokuvat. Näissäkin kuvissa, jotka ovat filmeistä, näette tuttuja kasvoja. Toivo Lehto sepänsällinä, Hemmo Airamo isällisessä hahmossaan ja Toivo Hämeranta.

TRI ARMO HORMIA LÖYTÄNYT SUOMALAISEN XYY-TAPPAJAN

HYMYLEHDEN ERIKOIS-HAASTATTELU

Turun Keskusvankilan yhteydessä olevan vankimielisairaalan ylilääkäri tri Armo Hormia on ollut lehtemme haastateltavana. Haastattelun aihe on poikkeuksellinen ja joka tapauksessa meidän maassamme ennen käsittelemätön: missä määrin kromosomit vaikuttavat jonkun henkilön seksuaaliseen käyttäytymiseen. Jos mies on varustettu kaksinkertaisella määrällä mies-kromosomeja ja tämän "luonnonlahjansa" vuoksi tai pakottamana syyllistyy seksuaalirikoksiin, kuka oikeastaan silloin on syyllinen? Onko kastroiminen ainoa keino, jolla yhteiskunta voi tällaisissa tapauksissa suojata jäseniään uusiutuvilta väkivallanteoilta?

Tri Armo Hormia löytänyt...

HYMY: Tohtori Hormia, te olette löytänyt Suomen ensimmäisen vaarallisen XYY-rikollisen. Minkälainen mies hän on?

HORMIA: Hän on 33-vuotias työmies, jonka Vankilaoikeus on vaarallisena rikoksenuusijana eristänyt pakkolaitokseen. Hän on 185-senttinen solakan-vanttera tyyppi, jonka ruumiinrakenteen piirteet kautta linjan ovat varsin miehekkäät. Kasvojen ilme on kolkon sävyinen. Älyltään hän on 20 prosenttia normaalia heikompi. Koulua hän kävi kolme vuotta, oppi lukemaan ja kirjoittamaan. Hän on kertonut, että tuolloin opettaja ajoi hänet pois koulusta näillä eväillä: "Kyllä ilman kouluakin pystyt istumaan sontakuorman nokalla." Rippikouluaikanaan hän teki ensimmäisen näpistyksen, sai siitä ehdollisen tuomion ja kirkkoherra ei huolinut takaisin rippikouluun. Sitten seurasi törkeä varkaus erittäin lieventävien asianhaarojen vallitessa ja näpistäminen täyttä ymmärrystä vailla olevana. Tälläkin kertaa tuomio oli ehdollinen.

Seuraava tuomio annettiin täyttä ymmärrystä vailla olevana henkilönä erittäin lieventävien asianhaarojen vallitessa tehdystä murrosta. Hän oli 23-vuotias kun hän sai tuomion täyttä ymmärrystä vailla olevana tehdystä erittäin lieventävien asianhaarain vallitessa tapahtuneesta väkisinmakaamisen yrityksestä. Puolisen vuotta vankilasta vapautumisensa jälkeen hän 24-vuotiaana teki viimeisimmän rikoksensa, mikä oikeudessa määriteltiin väkisinmakaamisen yhteydessä tapahtuneeksi kuoleman aiheuttaneeksi pahoinpitelyksi. Sen jälkeen hän ei vapaana ole ollut.

HYMY: Lehtemme on kertonut lukijoillemme amerikkalaisen 8-kertaisen seksuaalimurhaajan Richard F. Speckin tapauksesta, josta tekin tohtori Hormia mainitsitte TV-uutisissa. Hänethän on todettu myös tällaiseksi XYY-mieheksi. Tuntomerkit ovat muutenkin samankaltaiset ja hänkin teki kammottavat veritekonsa juuri 24-vuotiaana. Onko tämä pelkästään sattuman satoa?

HORMIA: Ei ole. Tämä on lahjomattoman kohtalon toteutumista. Niin Speck kuin meidän tapauksemmekin ovat tyypillisiä esimerkkejä miehestä, josta tulee vaarallinen henkirikollinen sen vuoksi, että luonto on varustanut hänen jokaisen solunsa normaaliin mieheen verrattuna kaksinkertaisella määrällä miessukupuolelle ominaisia Y-kromosomeja. He ovat yleensä tätä kookkaan-vantteraa, älyllisesti hieman heikkoa miestyyppiä, jonka ruumiillinen ja sukupuolinen kehitys tapahtuu normaalia nopeammin. He alkavat tehdä rikoksia viitisen vuotta aikaisemmin kuin rikolliset keskimäärin. Usein heissä jo varhain esiintyy merkkejä sairaalloisesta sukupuolivietistä ja usein heidän tarinansa huipentuu järkyttäviin henkirikoksiin.

Tämä asia on kautta maailman erittäin vilkkaan mielenkiinnon kohteena ja asiantuntijat ovat yhtä mieltä siitä, että tällaisella yksilöllä on normaaleihin kanssaveljiinsä verrattuna perin vähäiset mahdollisuudet selviytyä elämästään kunnialla. Minä olen keskustellut Speckiä tutkineen asiantuntijaryhmän jäsenen kanssa hänen vieraillessaan Vankimielisairaalassa. Paraikaa on Ranskassa nimitetty vastaavanlainen komitea pohtimaan mitä johtopäätöksiä on tehtävä sikäläisen XYY-miehen Daniel Hugonin tapauksesta. Tämä mies on suorittanut prostitutioidun nailonsukkamurhan.

Kaikkien näiden kolmen miehen henkirikoksille on yhteistä sekä se, että yksityiskohdat ovat mitä karmeimpia ja että he eivät kykene tuntemaan katumusta tai syyllisyyttä sanan tavallisessa mielessä. Tyypillistä on myös se, että meidän miehemme ei mitenkään osaa edes selittää sitä, miksi hän kasvuiässään näpisteli naisten alusvaatteita tai miksi hän yritti väkisinmaata äitinsä tai miksi hän suoritti tämän viimeisimmän rikoksensa karmeine yksityiskohtineen. Hänen ainoa toteamuksensa mielentilatutkimuksen suorittaneelle psykiatrille oli: "Viina villitsi tai päästi pahuuden irti."

HYMY: Mitä johtopäätöksiä tästä kaikesta olisi tehtävä?

HORMIA: Tässä vaiheessa tämä uusi tieteen löytö herättää hyvin monia kysymyksiä. Lopulliset vastaukset eivät ole mahdollisia ennenkuin on tehty lisätutkimuksia. Nyt jo kuitenkin voidaan nähdä, että tämä löytö pakostakin muut-

Tohtori Hormian löytämän XYY-rikollisen tuntomerkkejä ovat mm.: pitkä, solakanvanttera, ruumiinrakenteen piirteet kautta linjan varsin miehekkäät ja kasvojen ilme kolkon sävyinen. Samaa tyyppiä edusti aikaisemmin lehdessämme kirjoituksen kohteena ollut amerikkalainen seksuaalimurhaaja Speck (kuvassa).

taa vanhoja pinttyneitä käsityksiämme.

Meidän oma tapauksemme on tässä suhteessa hyvin havainnollinen. Ensiksikin: kun on kysymys aivan uudesta tieteellisestä havainnosta niin asia on mahdollisimman luotettavasti varmistettava. Mikäli asia vaatii, solunäytteet lähetetään ulkomaisen asiantuntijankin nähtäväksi. Skotlannissahan on tätä meidän Vankimielisairaalaamme vastaavasta laitoksesta löydetty seitsemän XYY-miestä.

Toiseksi: tämän meidän miehemme tapaus on aikanaan käsitelty rikoslakimme mukaisesti: häntä on syytetty ja ennen asian ratkaisua oikeudessa hänelle on suoritettu mielentilatutkimus. Mielentilatutkimuksessa hänet todettiin yhteiskunnanvastaiseksi ja viettielämältään ilmeisestikin huomattavan poikkeavaksi yksilöksi ja ottaen vielä huomioon hänen heikkolahjaisuutensa, päädyttiin siihen lopputoteamukseen, että hän ei kykene täysin harkitsemaan tekojaan ja niiden seurauksia. Häntä ei kuitenkaan todettu ymmärrystä vailla olevaksi. Niinpä hänet — korostettakoon tätä — aivan oikeudenmukaisesti tuomittiin kahdeksaksi vuodeksi kuritushuoneeseen. Sittemmin hänet siis on edelleen eristetty pakkolaitokseen.

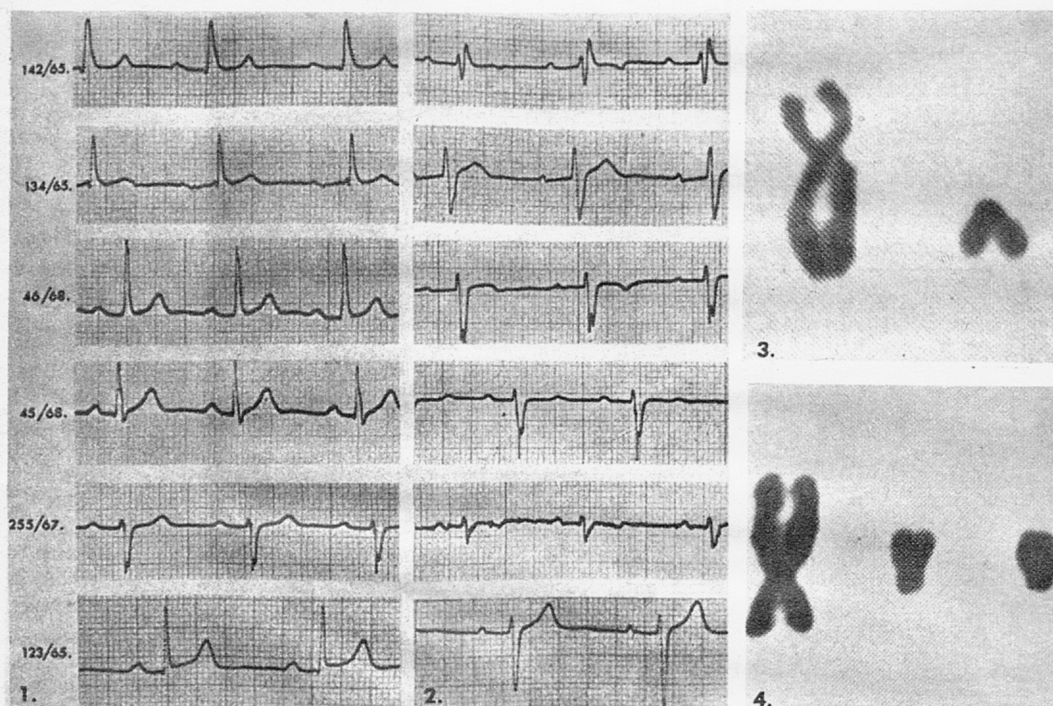
Tuolloin, kolme vuotta sitten antamassaan lausunnossa vankilapsykiatri korosti hänen seksuaalista poikkeavuuttaan ja kiinnitti huomiota myös siihen, että kuluneiden vuosien aikana miehemme tila oli henkisesti vähin erin huonontunut mielisairauden suuntaan. Ympäristölleen vaarallisena hänet eristettiin pakkolaitokseen. Vankilassa hän ei ole menestynyt, vaan on nyt viidettä kertaa Vankimielisairaalassa hoidettavana. Lääkintöhallitus on kahdesti käsitellyt kysymystä hänen kastroimisestaan, niinkuin voimassa oleva kastroimislaki edellyttää, mutta on lykännyt asian ratkaisua nyt jo seitsemän vuotta.

Jos nyt siis saadaan lopullinen varmistus siihen, että miehemme todella on XYY-tapaus ja jos kansainvälisen tutkimustyön johtopäätöksenä tulee olemaan — niinkuin nyt jo on syytä arvella — että tällaisen henkilön rikollisuus on ratkaisevasti hänen kaksinkertaisten mieskromosomiensa aiheuttamaa, niin voidaanko miestämme pitää edesvastuullisena epäinhimillisestä teostaan? Onko sittenkään oikeus tapahtunut kun häntä on rangaistu? Ja kuitenkin: hän on varmasti jatkuvasti ympäristölleen yhtä vaarallinen kuin ennenkin. Hän kylläkin sopeutuu hyvin laitosympäristöön mutta mikä laitos on hänen oikea paikkansa?

HYMY: Onko meillä jo ryhdytty näitä ongelmia käsittelemään?

HORMIA: Olen kiinnittänyt Lääkintöhallituksen, Oikeusministeriön Vankeinhoito-osaston ja Eduskunnan Oikeusasiamiehen huomiota näihin näkökohtiin. Tutkimuksen tässä vaiheessa emme tiedä edes sitä, millä tavalla tämä kromosomihäiriö elimistössä vaikuttaa. Vaikuttaako se ehkä hormonitoimintoihin, niinkuin on myös otaksuttu? Vähentäisikö kastroiminen tällöin näiden yksilöiden vaarallisuutta? Joka tapauksessa on täysin mahdollista, että tulevaisuudessa keksitään parannuskeino tähän häiriöön muodossa tai toisessa. Silloin se, mikä nyt näyttää vääjäämättömältä kohtalonomaisuudelta sisältääkin toivon kipinän. Sillä vaikka nämä XYY-tapaukset kaiken kaikkiaankin muodostavat vain pienen vähemmistön vaarallisten rikollisten kokonaismäärässä, niin tämän jälkeen kukaan ei tosissaan voi uskoa, että tieteen löydöt pysähtyisivät tähän.

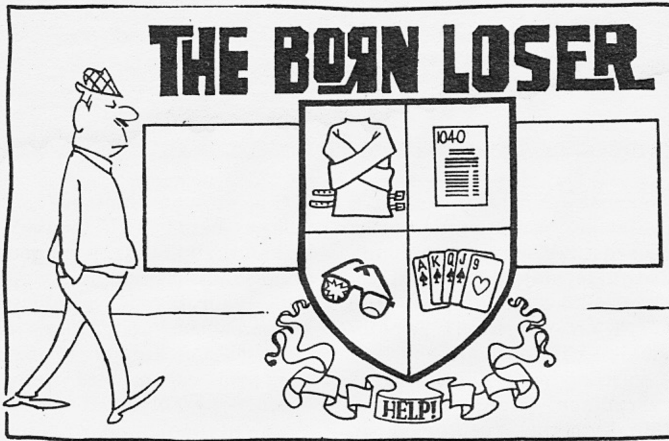
Vankilathan ovat eräänlaisia yhteiskunnan roskalaatikoita, joihin ajautuvat meistä ne, jotka epäonnistuvat pyrkimyksessään noudattaa keskinäisen kanssakäymisemme pelisääntöjä tai rikkovat niitä vastaan. Kaikki heidät alistetaan saman yksioikoisen käsittelyn, nimittäin ns. vankeinhoidon kaavaan. Tämä hoito ei paranna XYY-rikollista. Itse asiassa voidaan kysyä, ketä se parantaa, mutta asennoitumisemme rikollisuuteen on niin pinttyneiden ennakkoluulojen kahlitsemaa, että tarvitaan tällaisia 'Joonaan tunnusmerkkejä' jotta meillä olisi riittävästi uskallusta ja uskoa roskalaatikkojemme siivoamiseen. Kuinka sanoikaan Ihmisen Poika kaksituhatta vuotta sitten: "Älkää tuomitko." □

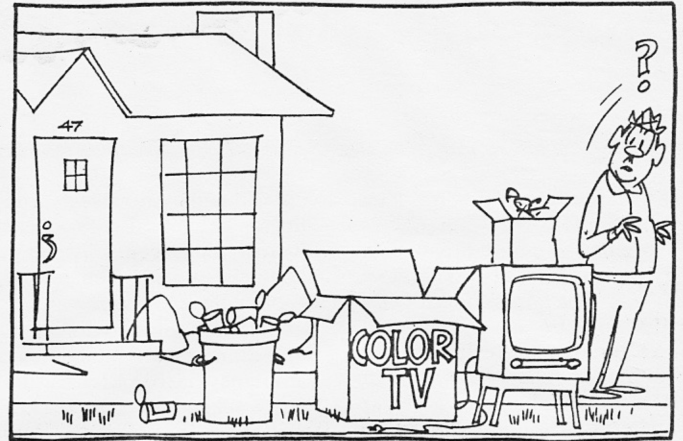

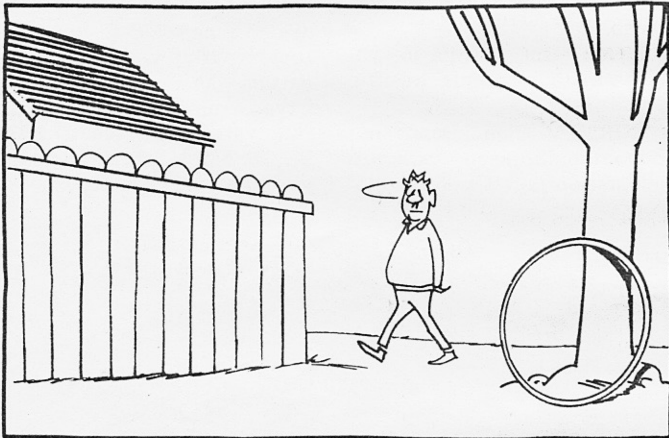
1. ja 2. Elektrokardiogrammimittauksen tulokset kuudella normaalilla ja kuudella 47XYY-miehellä. Oikealla on XYY, missä voi huomata ärsykevälin olevan tavallista pitempi — yli 0.2 sekuntia.

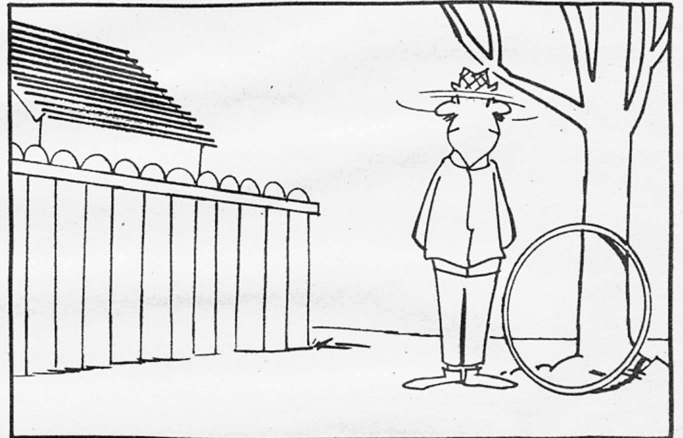
3. Normaalin henkilön solu.

4. XYY-henkilön (epänormaali) solu.

THE BORN LOSER
1040
HELP!

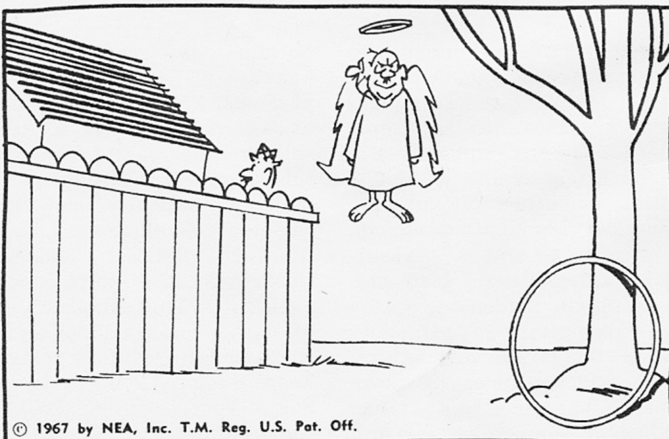

?
47
COLOR TV

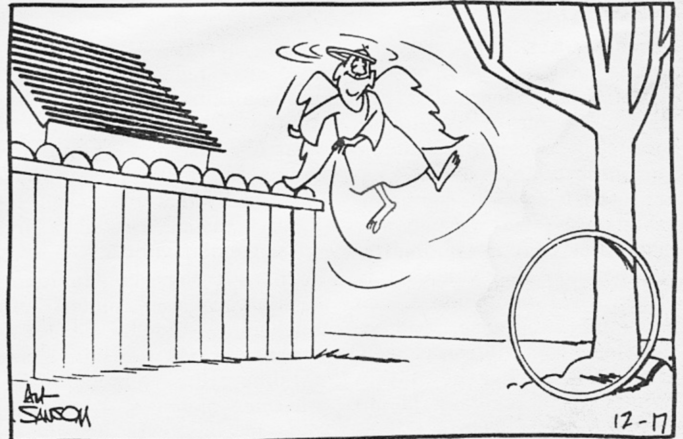

ETKÖHÄN MAHDA OLLA NIEMA LIIAN VANHA TUOHON?

© 1967 by NEA, Inc. T.M. Reg. U.S. Pat. Off.

ART SANSOM
12-17

Tampere heinäkuussa

On tämäkin lasten päivähoitoa!

"... emme pitkään aikaan uskaltaneet antaa lapsiamme päivähoitoon, koska jouduimme kokemaan hirvittävän tapauksen edellisen päivähoitajan annettua kahdelle pienokaisellemme toistuvasti ns. rauhoittavia lääkeaineita!"

Edellinen on osa siitä keskustelusta, jonka kävin erään nuoren parin kanssa päivähoitoasioista. Heille oli käynyt edellä kuvatunlaisesti. Heidän parivuotias poikansa ja vajaan puolen vuoden ikäinen tyttärensä olivat olleet eräällä nuorella tytöllä päivähoidossa. Tämä sen sijaan, että olisi ulkoiluttanut tai edes ruokkinut pienokaisia, antoikin heille todistettavasti hyvin usein peräpuikon. Ja peräpuikon säännöllisen antamisen seurauksena pienokaiset olivat ymmärrettävästi hyvin helppoja lastenkaitsijan mielestä — he vain nukkuivat tai ainakin olivat koko hoitopaikassaoloaikansa verrattain nuutuneita.

En tällä kirjoituksella pyri väittämään, että edes joku prosentti lastenkaitsijoista (yksityisistä sellaisista) yrittäisi ansaita palkkansa kyseisellä tavalla. Tietooni on tullut ainoastaan toinen vastaavanlainen tapaus. Mutta jo nämä minun mielestäni antavat oikeutuksen kirjoittaa asiasta. Jos ajatellaan, että lapsille ilman, että nämä jonkin sairauden seurauksena tarvitsisivat esimerkiksi peräpuikkoja, annetaan niitä säännöllisesti, voidaan odottaa vakaviakin seurauksia.

Eikä tapausta millään tavalla puolusta se, että kerrotun esimerkin lastenkaitsija oli nuori, sillä toisessa tietooni tulleessa tapauksessa kaitsija oli vastaavasti keski-ikäinen. Puolustukseksi ei riitä hoidettavien lasten mahdollinen vilkkaus tai kurittomuuskaan. Ei myöskään se, että kaitsijalla itsellään olisi entuudestaan runsas päivätyö omien lastensa parissa. Silloin ei pidä ottaa lisää hoidettavia, vaikka taloudellinen ahdinko olisi kuinka suuri tahansa. Selitykseksi ei minun ymmärtääkseni riitä mikään. Kysymyksessä on rangaistava teko.

Millä tavalla nuo esimerkkitapaukset sitten paljastuivat. Toisessa tapauksessa oli muuan naapurin emäntä seurannut tilannetta jonkin aikaa ja ihmetellyt, miksei lapsia lainkaan ulkoiluteta, samoin kuin se, että asianomainen lastenkaitsija saattoi poikaystävänsä kera olla pitkäänkin poissa hoitopaikastaan — eikä naapurihuoneustosta silti lainkaan kuulunut lasten itkua. Toinen tapaus paljastui keski-ikäisen, omiakin lapsia omaavan kotirouvan pillahdettua itkuun päivähoidossa olevien lasten äidin ihmetellessä toistamiseen pienokaistensa nuutuneisuutta.

En osaa sanoa, millä tavalla tällainen törkeä menettely voitaisiin estää tai edes sitä, millä tavalla voitaisiin havaita kyseisiä rauhoittavia lääkeaineita käytetyn. En myöskään toivo, että vastaisuudessa jokainen työssä käyvä äiti tai isä alkaa epäillä lapseensa kohdistuneen hoitopaikassa törkeän lääkeaineiden väärinkäytön.

Päinvastoin olen varma siitä, että kuvaamani tapaukset ovat hyvin harvinaisia, mutta eivät ainoat. Siksi toivonkin, että lastenkaitsijat, jotka vieraita pienokaisia näinkin harkitsemattomasti "hoitavat", heräisivät tajuamaan kauhean rikkeensä.

Tällaisten lastenhoitajien olisi syytä miettiä lääkeaineiden väärinkäytön kohdistuneen omiin lapsiinsa.

Ajatelkaa, mitä olisi menettää oma lapsensa, tai ainakin aiheuttaa pienokaiselle vaikeita sairauksia turhaan annetuilla lääkkeillä. Ette te voi sallia sitä toistenkaan lapsille.

Jorma K. Virtanen

hymy LEHTI

puhuu asiat halki

kustantaja
LEHTIMIEHET OY
PUUTARHAKATU 8
TAMPERE
vaihde 33 333

päätoimittajat
URPO LAHTINEN
JORMA K. VIRTANEN

erikoistoimittaja
VEIKKO ENNALA

toimitussihteeri
HANNU RAHKONEN

toimittajat
PERTTI JUSSILA
ANTERO LAINE
IRIS TUUNAINEN
MARJA UOTINEN

valokuvaaja
REINO KAIVOLA

taiteilija
JYRKI PAAVOLA

ilmoituspäällikkö
ANTTI ARO

ilmoitusmyynti
JUHANI SILLANPÄÄ
suoraan 32 110

lehtitilausten vastaanotto
TERTTU KELLARI
33 335

levikki
ANTTI HONKASUO

kaupallinen johtaja
MATTI LAHTINEN

toimitusjohtaja
URPO LAHTINEN

kylmää

kuumaa

kuumaa

polttaa
polttaa
polttaa

RICHMOND

20 CIGARETTES

LONG SIZE

RICHMOND

FILTER

2,06
Long size

Johan löytyi etsimänne savuke. Richmond.* Nautinnollisen pehmeä amerikkalaissekoitus. Maku ratkaisee eikä ole rahasta kiinni. Long size — 2,06.

* Richmond, Virginian osavaltion pääkaupunki. Kaupunki, jonka ympäristössä kasvaa maailman hienoin tupakka.

HEILLÄ ON ONNEA RAKKAUDESSA

Useimmat uskovat horoskooppeihin, ainakin useimmat naiset. Niissä luvataan suurta onnea, onnea rahassa ja rakkaudessa – ja pientä epäonneakin joskus. Näille tunnetuille henkilöille, jotka tämän vuoden aikana ovat toisensa löytäneet, ovat horoskoopit varmasti ennustaneet onnea rakkaudessa.

Koonnut: IRIS TUUNAINEN

Pekka Autiovuori kihlautui salaa

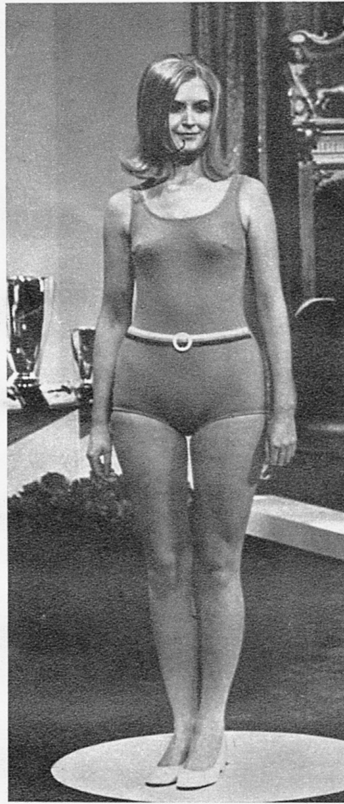
Pekka Autiovuori, nuori näyttelijä, kihlautui hyvin salaa. Saavutus on hieno ottaen huomioon sen, että Pekka on erittäin tunnettu henkilö. Elokuva "Käpy selän alla" teki hänestä tunnetun ja ihaillun — myöskin tavoitellun — poikamiehen. Kihlatustaan Pekka toteaa, että tämä ei ole näyttelijä eikä mannekiini vaan ihan tavallinen nuori nainen. Lena Wuorio on vaalea ja sievä, tyypillinen suomalaistyttö.

Koivistolaisesta tulee "heinoslainen"

K o i v i s t o l a i s e s t a tulee kesän aikana "heinoslainen". Muistattehan toki tanssitytöt A n j a ja A n n e l i K o i v i s t o n? Toinen heistä on kesän aikana menossa vihille jalkapalloilija P a a v o H e i n o s e n kanssa. Kihlaus on ollut voimassa jo kyllin kauan, tuumivat nuoret. Tanssia tietysti jatketaan, vaikka Anja vaihtaakin säätyä. Anneli toimii tietysti morsiusneitona, kuinkas muuten. Kuvassa tuleva aviomies.

Sirpa-Liisa Keskistä ei vielä rengastettu

S i r p a - L i i s a K e s k i n e n ei ole vielä saanut kihlasormusta nimettömäänsä, mutta on aika vankassa asemassa TV-uutismies K a j G r u n d s t r ö m i n suhteen. Kukapa nyt kovinkaan pahasti pystyisi horjuttamaan Sirpa-Liisan asemaa, valitsihan tunnetusti kriittinen lehdistö hänet tämänvuotisissa missikisoissa ihannetytökseen. Missikisojen aikaan tuli pariskunnan seurustelukin esille — missitanssiaisissa kun Kaj varasi niin kovin monta tanssia Sirpa-Liisalta.

Päivi Paunun kihlattu tekee koruja

P ä i v i P a u n u, kansanlauluja laulellut kaino neitonen, teatterikoululainen, on hänkin löytänyt omansa. H e i k k i A s p i n e n, kihlattu, tekee harrastuksenaan koruja, joita Päivi ansiokkaasti kantaa. Kihlasormus on kuitenkin kiireen takia ostettu kihlakaupasta. Päivillä on vielä edessään toinen vuosi teatterikoulussa, eikä kouluaikana ole tarkoitus mennä avioon. Kunnon vanhanaikainen kihlaus on tavoitteena. Kesällä Päivillä on kiireitä, hänhän liikkuu Johnny-show:n mukana. Viikko lomaa lohkeaa jossakin välissä, ja siihen on toistaiseksi tyytyminen.

Ulla-Maija Porkka avioitui Pariisissa

Mannekiinikuningatar vuosimallia -67, U l l a - M a i j a P o r k k a, purjehti avioliiton satamaan Pariisissa, missä hän työskenteli Nina Riccin mannekiinina. Suomalaiset mannekiinit ovat kautta aikojen olleet tavoiteltuja edustusvaimoja, muistettakoon vain Sirkku Talja ja Maya Sariola. Ulla-Maijan mies kuuluu niinikään rahakkaaseen sukuun, joten edustusvaimo tuli Ullastakin. Pariskunta on tavannut toisensa eräillä kutsuilla, joilla ystävät esittelivät heidät toisilleen. Ulla-Maijan pieni tytär, Marjo (3), on sisaren hoidossa kotimaassa.

Kreivin häät vappuna – vuodesta ei tietoa

Kreivi ei ole virallisesti kihloissa — hän kun ehti kihlautua "uransa" aikana niin monesti, ettei katso kihlausta minkään arvoiseksi. Tyttöystävänä, vakituisena, mainitaan kuitenkin Gull-Britt Selin, jonka kanssa Kreivi Pertti Lindgren aikoo marssia vihille. Keväällä, jonkinlaisissa kihlajaisissa (muutakaan sanaa ei tähän tarkoitukseen keksi), Kreivi kutsui vappuna häihinsä. Hän unohti kuitenkin mainita, minä vuonna häät vietetään. Kreivi kiertää edelleen laulellen maata.

Rosemarien viehätysvoima vei voittoon

Rosemarie Precht meni pikapikaa vihille Heikki Kinnusen kanssa. Molemmat ovat näyttelijöitä, joten ammatti yhdistää. Heikki Kinnunen vakuutteli vielä muutamia kuukausia ennen häitä viettävänsä niin mukavia poikamiespäiviä, ettei ajatellutkaan avioliittoa. Mutta toisin kävi. Rosemarien viehätysvoima vei varmaan voittoon. Rosemarie on aiemmin ollut lyhyen ajan naimisissa Esko Salmisen kanssa. Salminenkin on tunnettu näyttelijä, kuten kai useimmat muistavat.

VAPAILLA MARKKINOILLA

Kaikille eivät horoskoopit ennusta pelkkää hyvää. Riitaa rakastettujen kanssa tulee, riidat jatkuvat ja lopulta tulee erokin. Aina ei ole riitaakaan. Jostakin syystä vain huomataan, ettei toinen olekaan se ainoa oikea, ja erotaan kaikessa ystävyydessä.

Carolan sulhanen otti ja jätti

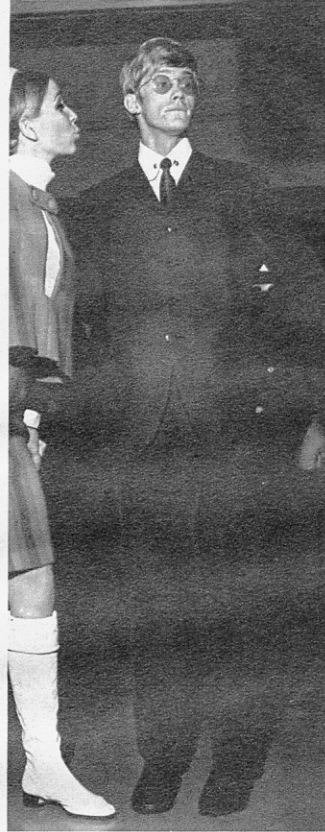
Carola palasi Sveitsistä rukkaset saaneena, mutta yhtä tarmokkaana kuin ennenkin. Sulhanen, John Ward, otti ja jätti, haihtui pois. Häistäkin oli jo ollut puhetta ja monet Carolan suomalaiset ihailijat olivat kovin pahoillaan siitä, että tyttö jättäisi kotimaansa. "Kalle" tuli kuitenkin takaisin omana itsenään, suorasanaisena tyttönä, joka ilman mutkia kertoi tapauksen ja heitti sen saman tien yli laidan. Miksi jäädä kaipaamaan menneen talven lumia . . .

Lianakaarinakin jälleen vapaana

Lianakaarinakin seikkailee jälleen vapaana. Hänen aviomiehensä numero kaksi seikkailee puolestaan jossakin ulkomailla oppimassa jotakin, kirjoittamassa juttuja joillekin lehdille, ja oleilemassa muuten vain. Teini kun on sellainen taiteilijaluonne. Sitä samaa on Lianakaarinakin omalla suunnallaan. Ehkä kaksi taiteellista ja temperamenttista ihmistä ei jaksa kauan kestää toisiaan. Joka tapauksessa ero tuli kaikessa ystävyydessä.

Tapani Karhu ei luovu vapaudestaan

Tapani Karhu, poppoika, on ollut parisen vuotta kihloissa, mutta ei ole huhujen mukaan enää. Mikä lienee tullut? Tapani oli kovasti innostunut perustamaan Vanhapoikakerhoa, juttelipa kerran siihenkin tyyliin, että olisi kyllä mukavaa, jos poikamiehillekin annettaisiin mahdollisuus saada ottolapsi. Lapset kun olisivat Tapsan mielestä mukavia. Useimmiten vain on otettava vaimokin kaupanpäällisiksi. Leikkipuhettahan tuo taisi olla, mutta vaikuttaa kaikesta päätellen siltä kuin Tapsa ei vielä tahtoisi luopua vapaudestaan.

Sirpa Walleniukselta ei puutu seuraa

Perintöprinsessa Sirpa Wallenius meni naimisiin reilusti vuosi sitten. Noin puoli vuotta sitten pariskunta huomasi, ettei näin käykään, ja Sirpa muutti takaisin vanhempiensa taloon. Sirpalla on edelleen runsaasti mannekiinitöitä Tampereella. Ex-aviomies nähdään usein kaupungilla kauniiden naisten kanssa, mutta ei puutu seuraa ex-vaimoltakaan. Pariskunta erosi niinikään kaikessa ystävyydessä.

Satu ja lentokapteeni asumuserossa?

Kauniiseen sisarussarjaan kuuluva Satu Östring, Miss Suomi -66, toimi viime kesänä Montrealin messuilla Suomen osaston emäntänä. Edustava ja kielitaitoinen neitonen sai tietysti runsaasti huomiota osakseen. Etenkin eräs lentokapteeni oli erikoisen kiinnostunut tytöstä, ja koska mielenkiinto oli molemminpuolista, syttyi nopea romanssi joka päättyi joulun alla tapahtuneisiin häihin. Nyt huhut rapakon takaa kertovat, että avioliitto ei onnistunutkaan, vaan pariskunta asuu erossa. Satu on valokuvamallityönsä ohessa ryhtynyt lentoemännäksi. □

LIMINGAN ANTIN HELSINGINMATKA

Monenmoisten sairauksien, mm. vaikean astman vuoksi jo 50-vuotiaana työkyvytön liminkalainen Antti Keränen pyysi HYMYlehteä järjestämään hänelle matkan Helsinkiin, jossa hän ei koskaan ennen ollut ollut. Täytimme Antin toiveen, Mutta kiireinen Helsinki tungoksineen ei ollutkaan se kultainen kaupunki, joksi Antti Keränen sitä ilmeisesti oli kuvitellut. Hänet valtasi ankara koti-ikävä ja todellista onnea hän koki vasta sitten kun Finnairin Caravelle mylvien nousi kentältä ja kiidätti hänet takaisin kotitienoille Ouluun. Reportaasimme edellisessä osassa kerrottiin tarkemmin Antin koti-oloista ja hänen elämänsä vaikeuksista.

Ollaan siis päästy Helsinkiin ja istutaan hotellissa, jonka senkin nimi on Helsinki. Dubletissamme on lämmin ja aukaistaan ikkunoita, mutta silloin sisälle tunkee alhaalta Hallituskadun räminä, auton vaihteiden narske, torvien törähtely, jarrujen kitinä, kaiken taustalla tuhansien kiireisten jalkaparien kopina.

— Vaan on se tämä, alkaa Antti mutta jättää pohdintansa siihen.

Hän vaikuttaa rasittuneelta ja rupean tuntemaan mielipahaa, että olemme pahasti sairaan miehen tänne yleensä kuljettaneet. Muutos rauhallisista, tyynistä, totunnaisista ja tutuista olosuhteista niin perin toisenlaatuiseen elämänmenoon on varmastikin ollut liian äkillinen.

Ja onpa tässä muutakin huolen aihetta: minne nyt lähdettäisiin, mitä katsottaisiin, mikä nyt olisi kultaiselle kaupungille olennaisinta, mikä olisi se paikka tai se tilanne, joka vierastamme eniten viehättäisi.

Eduskuntako, Suomen tasavallan suurin liiketalo, lehmäkauppoihin erikoistunut? Vähän tavanomaista, eikö vain? Joka ainoa vierashan kuvauttaa itsensä eduskuntatalon portailla tärkeyttään tehostaakseen: pytinki on mahtava, vallan graniitista tehty ja hän yksi sen osakkeenomistajista, yksi neljästä ja puolesta miljoonasta muusta osakkaasta, joiden sananvalta kuitenkin yksilönä on yhtä tyhjän kanssa.

Olisiko Antilla nälkä?

Ei ole. Olemmehan jo syöneet Tampereen ja Helsingin välillä paikassa nimeltä Karavaani ja saaneet siellä uskomattoman sieviltä neitosilta uskomattoman ystävällisen kohtelun — aivan ilman juomarahaa.

Antin astmaattinen hengitys on taas tasaantunut ja päätetään lähteä liikekannalle. Istua jököttöö saa kotona Limingassakin.

Autollemme on löytynyt parkkipaikka, sellainen, että sen edessä ei ole nakuttavaa mittaria, jonka ahnasta kitaa pitäisi puolitunneittain ruokkia. Lähdetäänpä siis jalan, hiljallensa hiljallensa, Pohjoissataman Katajanokan puoleiseen laitaan ei ole pitkältí. Siellä pitäisi keinahdella huvipursikin, jolla meillä on lupa

KULTAINEN KAUPUNKI
2. OSA

Teksti:
VEIKKO ENNALA

Kuvat:
REINO KAIVOLA

latko piruja seinälle ennen aikojaan.

Kuljetaan hiljalleen hiihdätellen, hissutellen. Väliin pysähdytään, huh-huh-huh, kun ilma Antin keuhkoista pyrkii loppumaan.

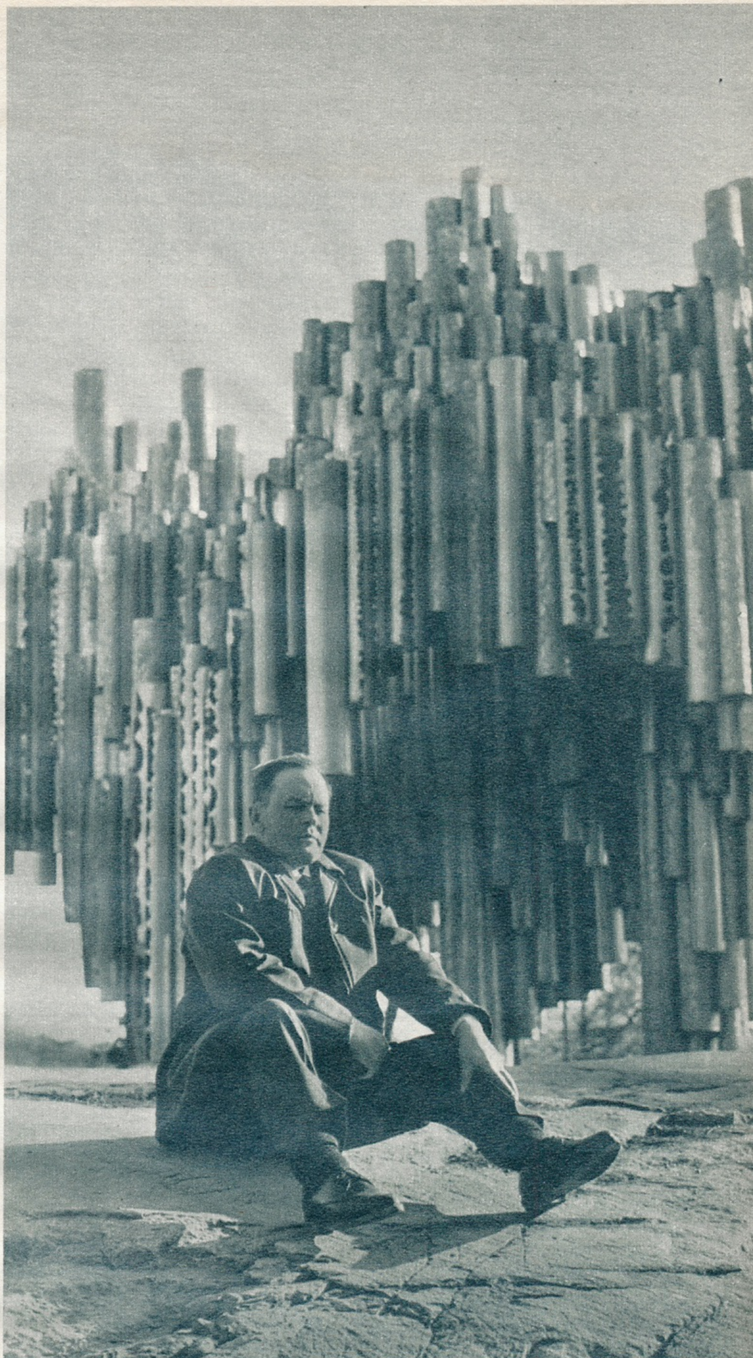
Tämä kaupunki, jatkan jaarittelua, tämä kaupunki se on riemujen kaupunki niin kauan kun plakkarissa riittää kahisevaa. Mutta kun kahisevat loppuvat niin siihen paikkaan loppuvat myötätunnotkin. Istupa aseman aulassa aikaasi tappamassa, niin jo tulee poliisipartio: onkos taatalla junatiketti? Eikö ole. No, lähtee sitten nosteleen siittä. Ja sassiin sittenkin. Joka paikassa on jonoja ja yrmeitä naamoja. Kiirettä, hälinää, kiukkuisia eleitä, suupieliä temmotaan. Pois jaloista, tolvana. Helvettiäkö siinä töttöilette. Mitäs gubbe? Eteenpäin käytävällä, eteenpäin käytävällä. Menettekö ulos vai sisään, vaari? Se on landelta, ei siltä voi täyttä vaatia.

— Vai on se semmosta?

— Semmosta se on, murheellista sanoa.

Mutta, minä lisään, kun on hienot kuteet, sormessa kun kimaltaa briljanttisormus, tu-

KÄÄNNÄ

Antti Keränen kuvattiin hänelle itselleen muistoksi myös Sibelius -monumentin edessä. "Vai oli se Sipeljus tuon näköinen", sanoi Antti, joka kyllä osaa leikinlaskun taidon.

Linnanmäki ei Antin vierailun aikana vielä, ikävä kyllä, ollut avoinna ja niin vedenneitojen pommituksesta ynnä muusta lystistä jäätiin osattomiksi. Korkeasaaressa sen sijaan kävimme, mitenkä muuten.

ajaa kierros Suomenlahdella ja ihailla kultaista kaupunkia mereltä käsin.

Hissipoika saa parimarkkasensa ja ollaan kadulla.

— Saapiko täälä tehä tarpeensakaan rahata? kysyy Antti.

Rupean selittämään: siinäpä se, kun ei voi. Siellä täällä on muutama mukavuuslaitos, joista itse asiassa on mukavuus kaukana. Vietävänmoinen ammoniakinhaju, kassassa kärttyisä akka, joka ainoalle pöntölle jonotus.

— Vaan mitäs sitten kun rupiavat antaan kaikista kaupoista kaljaa?

— Oluttako?

— Olutta. Se kun on semmonen juoma että kun yhen pullon juot niin kaks kuset.

— Älkää hyvä mies maa-

LIMINGAN ANTIN HELSINGIN MATKA

kassa pillisuora jakaus ja kun povitaskun kohdalla pollottaa, niin silloin kyllä ollaan kaksinkerroin. Tätä tietä, herra. Hauska nähdä teidät jälleen, tervetuloa, tervetuloa. Mitä vuosikertaa pantaisiin? Musiikki soi ja sitten illemmällä, kun maalla jo on kallistuttu vuoteisiin päivän urakan jälkeen, alkavat shampanjapullojen korkit poksahdella, lavalle kipuaa ulkomaan nainen, tummapintainen ja rupeaa itseään riisumaan. Pois hameet, pois rintaliivit, pois pöksytkin. Ja siinä sitten täristellään pakaroita ja hetkutellaan rintoja ja herrat huutavat huraata.

— Näinkö tuo riisuu ihtensä ihan jotta kehveli näkkyy?

— No, ei nyt kehveli ihan, jonkinmoinen postimerkki siinä on itse ydinkohdan peittona.

On tultu Katajanokan laitaan ja pistäydytään Josien'ellä. Kaikki näyttää menevän mynkään. Rasvakouraisia miehiä heiluu muutoin niin upean paatin uumenissa, moottoreita strimmataan, ei päästäkään merelle sieltä käsin silmäilemään kultaista kaupunkia. Purren kapu on pahoillaan: pahus kun ois tietty tuntiakin aiemmin että tulette, niin . . .

Kahvit toki saadaan ja vienoiset lasit sherryä, huh-huh-huh.

Vieressä tekee Korkeasaaren lautta lähtöä. Kipin kapin mukaan. Korkeasaarihan nyt ainakin on nähtävä, tietty.

Lautta on täynnä kuin Turusen pyssy.

— Tulkka ny jos te tule att saada lankongi upp.

Korkeasaari on suuri ja lavea, sen polut työläitä kävellä. Tuossa on riikinkukko tuo pitkäpyrstöinen. Jaha, että se se on, huh-huh-huh. Tuos' on puhveli, tuos' on susia. Mennään apinalinnaankin.

— Tuommoisista me ihmisetkin on vuosituhansien mittaan kehitytty Darwinin mukaan, sanon. — Noin sitä mekin olemme näppineet täitä toisistamme, kipuilleet puissa, irvistelleet ja — sanonko mä suoraan — noin naida napostelleet ujostelematta.

— Vai että noin, huh-huh-huh.

Antti on väsynyt ja rasittunut, häntä eivät nyt oikein kiinnosta Darwinin opit eikä riikinkukot, miten nämä sitten sulkiaan pörhistelevätkin.

— Pitäs tarpeelle päästä.

Lähdetään ulos ja vastaan tulee vahtimestari.

— Missä täällä on semmonen helpotuslaitos?

— Va sa?

— Kan ni seija va e vessan?

Vahtimestarilla on kaluunat ja kenellä on kaluunat, hän on jotakin muuta kuin tavalliset ihmiset. Hän viittaa jonnekin etemmäs, siellä se on, menkkä nu tätä veegen.

Uusi jonotus lautalle että päästään takaisin kaupunkiin. Ja mitäs siellä sitten, mikä Anttia kiinnostaisi? Levättäisikö välillä ja mentäisi sitten illalla Espilään katsomaan sitä postimerkkityttöä? Ei Antti oikein välitä postimerkkityttöstäkään. Ja siksi toiseksi kun hän ei oikein osaa syödä herraskaisesti, sanoo.

— Mutta saammehan me sieltä semmoisen sopen, että rauhassa voimme olla emmekä kenenkään silmätikkuna. Jospa soitan Vuoristolle, se on sen putiikin pomo ja laatuisa mieheksi, niitä harvoja Helsingin herroja joilla on sitä niin sanottua sydämenkin sivistystä.

— Ehän minä sinne . . .

No, Helsingille on olennaista tungos ja vinha liikenne, bussi bussissa kiinni, henkilöauto henkilöautossa, poliisit kulmissa pilleineen, tolpissa värivalot. Tehtäisikö pieni kierros?

— No tehään.

Otetaan kyytimieheksi yksi Josien'en pojista, vanha stadilainen, joka tietää missä on liikenne yksisuuntaista, missä taasen porhalletaan kahtaanne. Kello on 16. Mylläkkä on pahimmillaan. Ja jokaisella ratin takana istuvalla hermot riekaleina. Heristellään nyrkkejä, kirotaan ääneen ja äänettömästi. Torvet törisevät niin hiljaista kuin Helsingin liikenteen pitäisi ollakin. Voihan piru tuotakin juustoa! Vaihda kaistaa, senkin jästi. Voi jumaliste, mikä mies. Toi tyyppi on ainakin Nikkilästä karannut. Hei siellä, ekkösä näe että vihree palaa, revontuliako ootat?

— Miltäs tämä näyttää, Antti?

— Huh-huh-huh.

— Se on tätä ruuhka-aikaa, se on tämmöistä. Ja vuosi vuodelta pahenee.

— Vai että tästä vielä pahenee?

— Täytyy ottaa pilleri, ei tässä muuton . . .

Tämä on Esplanaadi tämä. Ja nyt tullaan taas Mannerheimintielle. Tämä tässä on Kaivokatu. Tuosta oikealle kun mentäisi Mikonkatua kappale niin tultaisi sen meidän hotellin eteen. Nyt kiepautetaan Kaisaniemenkadulle ja tämä tässä on Liisankadun kulma. Jos vielä edelleen suoraan ajettaisi, tultaisi Kallioon, se on yksi kaupunginosa se.

Kierrellään kaarrellaan ja seisotaan väliin kuin sumussa. Ei pääse eteen eikä pääse taakse. Se on sitä tungosta, helsinkiläisten jokapäiväistä elämää. Miten on, lähdettäisikö Otaniemeen, siellä on niitä teekkareita? Ja Tapiolaan. Sitähän ne käyvät ulkomailta asti katsomassa. Puutarhakaupunki, väljästi rakennettu.

— Vai on väljästi, huh-huh-huh.

Ruuhkaa riittää Otaniemeen asti ja vielä Otaniemestä takaisinkin.

— Se on se Sibeliusmonumenttikin sellainen erikoinen. Mennäänkö sinne ja vilkaistaan.

— Niin että sinnekkö?

Sibeliusmonumentti on kuin urkupillistö, sanovat sen kovalla tuulella itsekseen soivan ja huhuilevan.

— Tollanenko se oli se Sipeljus? kysyi Antti.

— Tuommoinenhan se näemmä on ollut.

Alkoi tuntua siltä, ettei tässä pyörinässä ollut mitään mieltä. Kiukkuisia jarrutuksia ja kiukkuisia liikkeellelähtöjä, tämä oli huvista kaukana, sairaalle semminkin. Ja mitä nyt saattoi kuvitella jäävän hänen päähänsä tästä katujen vilinästä ja monotoonisesta luetteloinnista: tää on Lauttasaarta, tuoss' on se Dipoli, menkääs tuon kävyn alle niin filmataan, tuoss' on se Ruoholahden uusi silta ja tuossa pitää pesäänsä ne liekkimiehet, tuoss' on Kalastajatorppa, rahamiesten lystäilypaikka, tää on Tölikkaa, tuoss' on Mannerheimi ratsunsa selässä, postitalo tuossa, tohon ne vääntää sen uuden kirkon tohon kalliolle.

Tunnelma alkaa laskea entisestäänkin. Mitä ihmettä me

nyt ajamme takaa, mihin oikein ollaan menossa? Eikö nyt ole Antille jokseenkin yhdentekevää, onko joku katu nimeltänsä Museo- vaiko Arkadiankatu, kun kumpaisellakin on yhtäläinen tungos ja molempia reunustaa ruskehtavien talojen päätön rivistö? Minulle valkenee, että olen kerrassa kelvoton isäntä ja oppaana surkea. Hyvät ihmiset kuitenkin, edes kunnon ateriaa en ole huomannut tarjota.

Käännytään ja porhalletaan kiireesti takaisin hotellia kohti.

— Tässä alla, selostelen vielä Kaivokadulle kääntyessämme, — on se tunneli, kaipa olette kuuullut. Sieltä sitä saa ostaa vaikka mitä: kelloja ja kultaa, hajuvettä ja viinaa. Suoraan sanoen tuolla syvällä voisi elää elämänsä loppuun auringonvaloon koskaan pistäytymättä. Yksinpä tyttöjäkin siellä on kaupan, itseänsä kauppaavat. Kuka pyytää viitosen kuka pyytää kaksikymppiä, ressukat. Suurin toivein on kerran lähdetty tyynistä ja rauhallisista kotomaisemista kultaiseen kaupunkiin suurien ansioiden ja ihanien seikkailujen toivossa. Ja tuolla he nyt sitten iltaisin seikkailevat sätkä suupielessä näytellen maailmannaista, joka jo on väsynyt kaiken nähtyään, kaiken koettuaan. Ja kumminkin rinnassa läpättää pikkuinen ja arka linnunsydän. Äitiäkin on ikävä mutta vasta sitten hersyvät kyyneleet esiin, kun huoltopoliisin siviilipukuinen etsivä astahtaa salaisesta passipaikastaan ja vie mukanaan karuun koppiin josta ei sitten enää lähdetäkään kun tekee itse mieli.

— Tuola tunnelissako ne puukottelleekin?

— Siellähän ne puukottelee, ei ole montaa päivää kun viimeksi joku sai rassin lapaluittensa väliin.

On päästy takaisin hotellihuoneeseen. Antti on kovin rasittunut ja tuskainen. Olen huolissani tositeolla. Näinköhän pitäisi tilata lääkäri?

— Kahtotaan nyt vielä, sanoo Antti.

Katsotaan nyt vielä. Koetetaan katsoa. Mutta missä hemmetissä viipyy se ruoka, ne snapsit ja ne oluet, jotka on tilattu? Leveät oli minullakin eilissä päivänä jutut: ei tänne Anttia ole nälkään kuolemaan rahdattu. Ja nyt kuitenkin — voi hyvä tavaton.

— Niinhän se entinenkin aviovaimo luuli, että hänen miehensä oli hirveän intohimoinen kunnes sitten selvisi että sillä olikin astma.

Tämä vitsintapainen loihtii Antin kasvoille heikkoa hymynkajoa; kyllähän hän niin hyvin tietää, miten astmaatikon hengitys viheltää ja kohisee kun kohtaus on pahimmillaan.

— Ne on suvella kauniit maisemat Liminkasa, hän sanoo hiljaa.

↑ Keränen huvipurren Josien'en kannella Helsingin Pohjoissatamassa lähellä Katajanokkaa. Meitä vaivasi huono onni kaikin tavoin: suunnitellusta meriristeilystäkin piti luopua kun Josien oli parhaiksi korjauksen alaisena.

→ Kiikasti matkan aikana minkä kiikasti, mutta loppu oli hyvin: Finnairin Caravelle ulvahti taivaalle ja kiidätti Antti Keräsen Helsingistä 50 minuutissa Ouluun. Sieltä Antti ajoi autolla kotiinsa Liminkaan. Antti on jo lähettänyt kirjoittajalle hyvin kauniin kiitoskirjeen kuten herrasmies tekee. Kiitokset tietysti koskivat koko HYMYlehteä. Kiitos kiitoksista, toivottavasti tapaamme vielä.

— Niinhän ne kai, myöntelen. — Kun nyt lopulta saadaan sitä ruokaa, niin olisiko teillä mitään toivomuksia? Koetettaisiin täyttää. Mentäisi minne tahansa.

— Menisikö vielä niitä konneita Ouluun? kysyy Antti.

— Niin ettäkö lähtisitte jo tänään kotiin?

Antti nyökkää.

— Mutta kun me emme ole vielä nähneet oikeastaan yhtään mitään, sanon. — Olisi tarjolla teatteria ja ravintolaa ja tätä kaupungin yöelämää. Jos ei muuta niin pistäydyttäisi siellä tunnelissa, josta minä kerroin. Siellähän niitä näkisi . . .

— Kyllä on nähtynä tarpeeksi, sanoo Antti. — Kuinkahan se poika sielä kotona?

Antti Keräseen on iskenyt uusi tauti monien entisten lisäksi. Sen nimi on koti-ikävä.

Tarjoilija tuo wieninleikkeet, vodkakarahvi kalisee jäissä. Ryhdytään syömään. Nälkäkin Antin on mutta toiselta puolen ei oikein maita. Kunkahan se poika siellä kotona?

Iltakone Ouluun on jo mennyt. On pakko jäädä odottelemaan huomista. Toivotaan, että Antti nyt saisi unta kun edellinen yö tuli valvotuksi. Kello on jokseenkin tasan kaksikymmentäneljä kun varovasti kurkistan Antin huoneeseen. Hän makaa selällään ja tuijottelee kattoon.

— Ei ota uni tullakseen?

— Eihän tuo näytä tulevan. Poikaa täsä ajattelen.

— Jospa hakisin teille unilääkettä?

— Tulleeko se miten kalliiksi?

Yliopiston apteekki Mannerheimintiellä päivystää öin päivin. Selitän farmaseutille ti-

KÄÄNNÄ

LIMINGAN ANTIN HELSINGIN MATKA

lanteen. Lääkemääräystä ei ole mutta jotakin sellaista kuitenkin pitäisi saada joka antaisi sairaalle miehelle unen, sellaista, ettei toisaalta tee pahaa, hän kun on astmaattinen.

Mitä lienevät nimeltään olleet kolme tablettia, jotka saan. Palailen puolijuoksua takaisin hotelliin. Antti murentaa pillerit jauhoksi ja kulauttaa päälle kuumaa vettä. Pitäisihan tehota . . .

Puoli kahdelta käyn uudelleen katsomassa Antin vointia. Hän nukkuu kevyesti kuorsaten. Jumalalle kiitos. Sydämeltäni putoaa kivi, raskas kivi ja melkein saatan kuulla sen kolahtavan lattiaan.

— Nukkuuko? kysäisee valokuvaaja omalta vuoteeltaan.

— Nukkuu.

Aamulla Antti Keränen on suhteellisen virkeä. Pahoittelee, että on aiheuttanut vaivaa.

— Älkää te vaivasta puhuko yhtään mitään. Teitä vartenhan me täällä olemme. Jos minua joku harmittaa niin se, etten ole osannut oikein esitellä tätä Helsinkiä. Jäivät nyt näkemättä varsinaiset kaupungin riemut. Se kiertoajelu oli pelkästään pahasta, olisi minun tomppelin pitänyt se ymmärtää.

Kahviaamiaisen jälkeen Antti ehdottaa, että eikö hiljalleen lähdettäisi sinne lentokentälle.

— Mutta kun se paikka on varattu vasta kello neljän koneeseen iltapuolella.

— Vaan voisi olla somaa siellä kahtella konneita.

— Se on Antin sana laki meille. Mutta eikö sentään stadionin tornissa edes käydä vilkaisemassa? Menee muutoin koko matka ihan onnettomaksi ohjelmansa puolesta. Antaa HYMYlehden pääpomo minulle rippiä kun en paremmin ole paikkoja esitellyt.

— Saapi siellä käyväkkin.

Stadionin tornin hissi on nopea, mahanpohjaa kouraisee ilkeästi ja ennen kuin huomataankaan, ollaan jo ylhäällä. Näköalat ovat huikeat. Koetan selitellä:

— Tuossa alhaalla jalkain juuressa on stadionin kenttä, tuossa ilmansuunnassa Söörnäinen, tuolla päin Lauttasaari ja Otaniemi, jos vielä muistatte. Ja tuolla on meri ja jos ei olisi näin pilvistä, Viron rannikon näkisi kangastelevan siellä kaukana.

— Vaan minnekkä suuntaan se tästä tullee Liminka?

— Tästä se tulee tuonne päin, pohjoista kohti.

Kello on 11. Anttia huolettaa, ettei vain koneesta jää ja lähdetään Seutulaan. Yli neljä tuntia siellä on odoteltava, mutta kun Antista tuntuu, että siellä olisi turvallisinta vartoilla, niin vartoillaan siellä.

Seutulan lentoaseman uudet rakennukset ovat vielä harjannostajaisvaiheessa ja on pakko istuksia vanhan parakin ränstyneissä suojissa, joita ei oikein lentopaviljongiksi kehtaisi kutsua.

Suihkujätit kiljahtelevat ja viheltävät noustessaan ja laskiessaan, tuossa rullaa Lontoon kone, tuossa tekee toinen lähtöä Frankfurtiin. Ja kovaääninen pauhaa lähes taukoamatta:

— Aloo aloo.

Vartoillaan Oulun koneen lähtöä, käydään kahvilla ja vartoillaan taas.

— Osaahan Antti sitten sieltä Oulusta sitten edelleen kotia, osaahan?

— Jo vain. Vaan miksikäs sielä stadionin tornissa oli semmoiset kehiköt.

— Siksi ne sinne on tehty etteivät itsemurhaajat hyppisi alas.

— Onko nuo hypänneet?

— Ovat aikaisemmin hypänneet. Kultainen kaupunki on joillekin niin ahdistava paikka, että ovat harkinneet viisaimmaksi tehdä semmoisen tempun. Ne on niitä tressejä, tuskatiloja. Mitä enemmän on väkeä ympärillä sen yksinäisemmäksi ihminen itsensä tuntee.

— Ressejäkö ovat?

— Vähän nolo tämä teidänkin matkanne nyt oli, mitään ei ehditty nähnä. Pettymys varmaan, sen uskon. Älkää nyt siltikään vihaa pitäkö. Yritettiin tässä mitä voitiin, mutta kun . . .

— Että vihhaako? Elkää ihmeessä, soma on ollut matka. En tietä miten täsä kiittäisi. Riittää mulle Liminkasa kertomista.

Puristellaan käsiä, vähää vaille ettei halata. Erossa on aina haikeutta vaikkei tuttavuus tämän syvällisemmäksi ehtinyt kehittyä.

Ulkona sataa tihuuttelee, mutta tasan klo 16 ampaisee Convair taivaalle jättäen jälkeensä kaksi savujuovaa. Siellä Anttia nyt viedään takaisin kotikonnuilleen. Pian on suihkukone kadonnut pilveen ja tiedän, että siellä korkealla on taivas sininen ja aurinko paistaa ja alla kumpuilevat pilvet pumpulinpehmeinä.

Reino Kaivola käynnistää Volvon ja lähdemme mekin kotiin.

— Taisi olla Hesa Keräsen Antille pettymys? hän kysyy.

— Mene tiedä. Jotenkin minusta tuntuu, kuin Antin olisi hyvä olla vain siellä missä hän ei ole. Limingasta nähden Helsinki oli kultainen kaupunki iloineen riemuineen ja Helsingistä nähden Liminka rauhan ja onnen tyyssija niin kauan kun hän ei vielä ole siellä. Symboliikkaa minä tässä näen.

— Minkälaista symboliikkaa sinä tässä näet?

— Ihmisen sielun ikuista ikävää ja poiskaipuuta. Taidat nauraa jos sanon, että me kaikki kaipaamme kultaiseen kaupunkiin. Mutta se kultainen kaupunki, jonne tietämättämme kaipaamme ja jossa lopullinen rauha tavoitetaan ja josta ei enää pois haluta, se on jossakin tuolla korkealla, tämän maailman yläpuolella, niin huikeissa sfääreissä ettei parhainkaan Caravelle nouse sinne asti. Sinne noustaan vasta kuoleman jälkeen ikiomin siivin. Mahtaisiko se olla kaipuuta jumalayhteyteen, ikävää semmoiseen alkuvoimaan, josta kerran olemme ihmisiän kestoajaksi eronneet mutta jonne kerran palaamme. Tuntuuko tämä sinusta hassulta?

Valokuvaaja ei vastaa ja niin ajelemme hiljaisina sateen kastelemaa asfalttia. □

PUUTA HEINÄÄ

KESÄ ON TÄSSÄ KUUSSA PARHAIMMILLAAN JA TAPAHTUNEEN KÄÄNTEEN VUOKSI KATSOMME VELVOLLISUUDEKSEMME TIEDOTTAA SEURAAVAA:

AURINGONPALVOJAT OVAT LÄHTENEET JOUKOLLA LIIKKEELLE JA KANSOITTANEET MELKEIN JOKA PAIKAN.

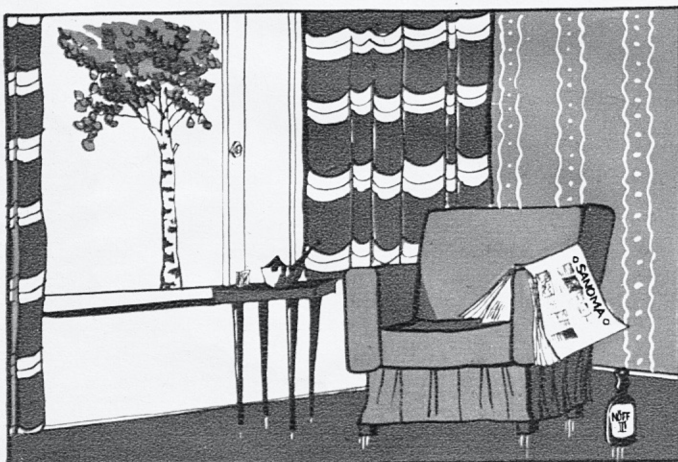
AINA EI KUITENKAAN JAKSA OLLA KUUMASSA AURINGONPAISTEESSA, VAAN TÄYTYY VÄLILLÄ HAKEUTUA VARJOON.

...JOKA TAPAUKSESSA SANNALLA ON HAUSKA MAATA.

KALASTUS KUULUU MYÖS KESÄN KUVAAN. HEITTOUISTIN ON SIITÄ KÄTEVÄ, ETTÄ SEN VOI HEITTÄÄ MENEMÄÄN HETI, KUN ON HUOMANNUT, ETTEI SILLÄ SAA MITÄÄN.

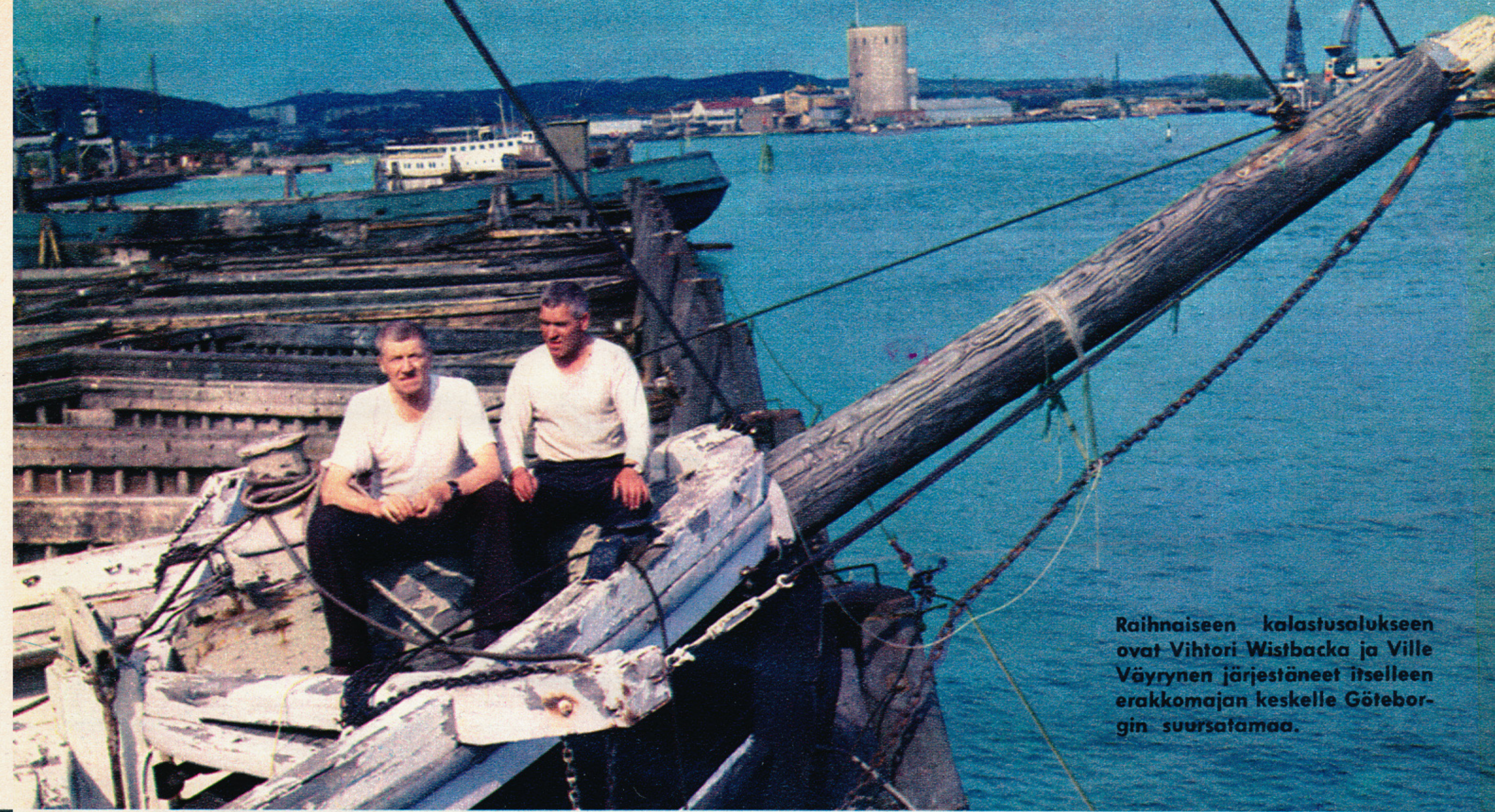
KESÄN KUVAAN KUULUU MYÖS KESÄLESKI. VALITETTAVASTI HÄN ON TOSIN JUURI POISTUNUT KUVASTA OIKEALLE. JÄLJELLÄ ON VAIN LESKEN LEHTI, JOKA ON JÄÄNYT TUOLIN KÄSINOJALLE.

AHAA! TÄNNE ON SIIS KESÄLESKEMME TULLUT. EI AUTTAISI MENNÄ LIIAN PITKÄLLE KESÄLESKENKÄÄN. PITÄISI SENTÄÄN MUISTAA, ETTÄ SUOMEN KESÄ ON LYHYT.

VAROKAA IHANAA RUOTSIA...

Teksti: MANU TEITTINEN, TIMO SUOSTE Kuvat: KALEVI PÖYHÖNEN

Raihnaiseen kalastusalukseen ovat Vihtori Wistbacka ja Ville Väyrynen järjestäneet itselleen erakkomajan keskelle Göteborgin suursatamaa.

Ellette osaa sen kieltä edes solkkaamalla. Ellei teillä ole suurten odotustenne vastapainoksi tarjota uuden kotimaanne käyttöön työntekijän tärkeintä omaisuutta: ammattitaitoa. Jos olette paksupäisintä suuresta rahakirstusta haaveilevaa tyyppiä, kerromme teille ruotsalaisen työnvälittäjän mielipiteistä. Ellette häntä usko, vaan haluatte yrittää, kerromme myös Vikin ja Villen tiestä. Sen mitä heillä on, saa Suomessakin.

← Villen ja Vihtorin keittiö. Astioiden kuivaamisesta huolehtivat aurinko ja merituuli.

Villen ja Vihtorin valtakunta ei ole hääppöinen, mutta parempaakaan ei ole. Naapureita ei ole ilmaantunut, vaikka vuokra, laiturimaksu, ole kuin kymppi kuussa.

VAROKAA IHANAA RUOTSIA..

Työvoiman liikkuminen on osa pohjoismaista yhteistyötä. Ruotsalainen työvoimaviranomainen on joustava. Hän ei tarvitse kirjeitä, pöytäkirjoja, passituksia ja lisenssejä järjestäessään työpaikkoja. Hän soittaa Suomeenkin, Suomesta kirjoitetaan jos kirjoitetaan. Ruotsalaisvirkamies sanoo suoraan, että Ruotsi tarjoaa hyville ammattimiehille enemmän kuin Suomi: palkkaa, asunnon, sosiaalisia etuja jne.

Hänen omassa maassaan oli viime talvena noin 60 000 työtöntä — hänen tilastonsa mukaan. Se ei merkitse kuin kahta prosenttia työikäisestä väestöstä ja kaiken lisäksi keskimääräinen työttömyysaika oli vain kaksi kuukautta. Tilaa on pystyville ulkomaalaisille. Suomalaisillekin, joita nykyisin on Ruotsissa virkamiehen laskun mukaan 80 000.

Älkää tulko ellei . . .

Tämä virkamies, josta nyt on kysymys, suomalaissyntyinen Nils Sandberg Göteborgin työvoimapiiristä, ei silti kaunistele vaikeuksiakaan. Tulokkaalta vaaditaan aika paljon.

— Ensimmäinen on kielitaito. Ilman sitä ei täällä suomalaista pysty sijoittamaan työhön edes jumalten avulla. Ellei ymmärrä työmaalla varoitushuutoja, esimiesten ohjeita, työmääräyksiä jne., ei hommasta tule mitään. Samat vaikeudet ovat edessä työajan ulkopuolella. Pitäisihän ihmisen osata ostaa edes kuppi kahvia tai ranskanleipä ja kulkea busseissa.

— Yhtä selvää on, että ammattitaidoton työntekijä on täällä heikossa asemassa. Ne, jotka eivät vaivaudu ottamaan selvää ruotsalaisista työoloista, pettyvät karkeasti odotuksissaan.

— Jos meille sen sijaan tulee mies, joka edes auttavasti solkkaa Ruotsia ja esittää vaikka vain kadunlakaisijan, valurinapulaisen tai lankunkantajan työstä ammattipätevyyden osoittavan todistuksen, tilanne alkaa olla toinen. Tiedän tapauksen, jossa välittäjät kolmen miehen voimin veivät tällaisen tulokkaan työpaikalleen. He auttoivat tehtävien oppimisessa, opastivat lyhyimmän kotimatkan. Mutta siinä miehessä oli ainesta. Uskalsi toivoa, että hän kunnon opetuksen jälkeen selviytyy yksinkin.

Kruunuja hyvälle miehelle

— Ne ajat, jolloin jokainen Suomesta tuleva iikka tarvittiin, ovat ehdottomasti takana. Nyt otetaan vain hyvät, ja heitä myös autetaan. Otetaanpa Erigsbergin telakka esimerkiksi. Siellä järjestetään tulokkaille, ikä 19—35 vuotta, ammattikursseja. Vaatimuksena on hyvä terveys, normaali kuulo sekä kyky ja uskallus työskennellä korkeallakin. Kurssi alkaa joka kolmas viikko. Sitä seuraava työ on vuorotyötä, jossa lauantait ovat vapaat ja viikkotyöaika 43,75 tuntia. Poikamies saa asunnon miesten asuntolasta, missä viikkovuokra on 18:sta 56:een kruunuun. Asuntoon kuuluu kalustus TV:tä myöten, radio, pesukone, kuivauslinko, vuodevaatteet ja siivous.

Muuttoapua

— Jos Ruotsissa haluatte vaihtaa työhön toiselle paikkakunnalle, ja mikäli toimi on ollut työnvälityksessä vapaana, saatte muuttaa heti. Jos perheenne jää entiselle paikkakunnalle, saa vaimonne tai te itse kerran kuukaudessa matkalipun vierailua varten. Asunnon saaminen on vaikeata. Göteborgissa odotusaika venyy 5—7 vuoteen. Jos se silti kaikesta huolimatta järjestyy, maksetaan teille 500 kruunun starttiraha, johon tulee vielä lapsista eräitä lisiä. Starttiraha maksetaan takaisin viiden kruunun kuukausierinä. Sen saannin edellytys on, että pysytte työssä vähintään 100 päivää.

— Jos satutte asumaan Norrlannissa, niin Teille tulee koko joukko erikoisapua. Muuton aikana maksetaan perheelle 66 kruunua (1 kruunu on noin 80 penniä) ja matkat. Muuttokustannuksissa maksetaan alin kolmesta pyytämästänne tarjouksesta. Vuokra-apu saattaa olla 300 kruunua kuukaudessa, kalusto- ja välineapua voidaan maksaa 2 000 kruunua ja lisäksi 150 kruunua jokaiselta alle 16-vuotiaalta lapselta. Tämä viimemainittu avustus on tarkoitettu työkalujen, lasten vaatteiden jne. ostamista varten.

Työttömyysavustus

— Kaikesta huolimatta voi sattua, että jäätte ammatissanne työttömäksi. Teidän ei tarvitse ottaa muuta työtä kuin kykyjänne vastaavaa. Työttömyysajalta maksetaan 40 kruunua päivältä eli 200 kruunua viikolta. Mikäli joku haluaa vaihtaa ammattia, tai ammatti "kuolee", työnvälitysviranomaiset vastaavat uudelleenkoulutuksesta. Silloin tulevat kysymykseen juuri aikaisemmin mainitsemani telakkakurssin kaltaiset koulutustavat.

— Niinikään esimerkiksi sorvaajia koulutetaan puolen vuoden kursseilla. Kurssilla opitte ammatin, sitten seuraa työnantajan osuus. Työntekijöitä voi mennä palvelukseen aluksi isompi ryhmä, josta puolen vuoden kuluessa valitaan lopullisesti firmaan jäävät. Koko tuon vuoden ajan työvoimaviranomaiset maksavat työntekijän palkan. Ellei ensimmäinen paikka "tärppää" työntekijä siirtyy seuraavaan.

Suomalaiset työnvälittäjät virastosuossa

Nils Sandberg kertoo työstään eloisasti, turhia suurentelematta ja pihistelemättä. Suomalaiset kolleegat eivät saa päänsilitystä:

— Olen kirjoittanut mm. Vaasan, Oulun ja jopa Tampereen työvoimaviranomaisille ja saanut odottaa pisimmillään vuoden vastausta. On turha toivoa, että viranomainen Suomesta ottaisi esim. puhelimella yhteyden meihin kiireellisessä tapauksessa. Päin vastoin, ihmetellään, jos me vastaamme tiedusteluihin heti ja puhelimella, saadaksemme asian pois päiväjärjestyksestä.

— Kun suomalainen työnvälitys virastoituu yhä, me pyrimme irti siitä kaikesta. Meillä on käytössä tietokoneet jo nyt. Tulevaisuudessa kun mies tulee meille, annetaan hänelle käteen luettelot vapaista työpaikoista ja työnantajien tai työhönottajien osoitteet ja puhelinnumerot. Hänelle ojennetaan puhelin ja mies voi käydä lävitse vapaat paikat. Jos sieltä löytyy paikka ja jos sen katsomisesta sovitaan, merkitsemme vain muistiin työntekijä numero sen-ja-sen kyselemättä enempää nimiä kuin muutakaan. Hän valitsee itse.

Nils Sandberg on yksi Ruotsin työnvälityskoneiston virkailija. Hän kuuluu systeemiin, jossa on 25 pääkonttoria ja 200 sivutoimistoa eri paikkakunnilla. Hänen edustamallaan virkailijakunnalla on tänäkin vuonna käytössään 1,5 miljardia kruunua. Koko tämä valtaisa systeemi on suomalaistenkin työnhakijoiden palveluksessa, jos suomalaisessa on mitä palvella.

Nils Sandberg varoittaa taas kerran suomalaisia lähtemästä, mutta tietää varoittavansa eräitä turhaan. Nämä "eräät" ovat niitä, joille on tärkeintä päästä Ruotsiin, saada työtä mitä vain, ostaa yhden nipin napin kokoonhaalitun osamaksuerän turvin auto ja käydä velaksi Suomessa näyttämässä kavereille, miten menee komeasti.

Jos tämä on teidänkin haaveenne, ajatelkaa vielä kahdesti. Saman velkasysteemin saa pystyyn Suomessakin. Jotta ymmärtäisitte, miksi kannattaa miettiä ajoissa, kerromme seuraavaksi

Vikin ja Villen tiestä

Heille — Vihtor Johannes Wistbackalle (60) ja Vilho "Ville" Väyryselle (53) — Ruotsin unelman loppu on totinen. Heidän kunnallisen asunnonvälityksen välittämä asuntonsa on jäänyt saamatta. Sen sijaan heillä on Göteborgin satama-altaassa makaava, purjehduksensa purjehtinut kalastaja-alus. Autoakaan ei ole. Sen sijaan on soutuvene, jolla tehdään matka laituriin ja takaisin. Lisäksi kokolailla sairautta ja köyhyyttä.

Mutta Villen ja Vikin elämänehtoon ankeus ei ole samalla tavalla turhamaisuuden ja ylisuurten kuvitelmien aiheuttama, kuin monille 1950- ja 1960-luvulla Ruotsiin lähteneiden ja Slussenille ajautuneiden "en finne igen" -tyyppien. Takana on paljon muuta. Sotaa ja semmoista.

Kahden vanhan laivakoti

Raihnainen kalastusalus on saanut viimeisen leposijansa Göteborgin suursataman keskeltä, arkipäivän kiireestä ja hyörinästä syrjäisellä laivojen hau-

tausmaalla. Rantalaiturin ja aluksen ahterin välillä on viitisenkymmentä metriä likaisenharmaata vettä, mutta laivan kylkeen paksulla köydellä kiinnitetty vene kertoo, että laivanvarustajat viettävät aurinkoista lauantai-iltapäivää kotosalla.

Aluksen partaalta työntyy esiin ränni, josta vesi ryöppyää tasaisesti pumppaamisen tahdissa. Ovikellona on rannalla 200 litran peltitynnyri. Moukarinlyönnit saavat sen kumeasti kajahtelemaan. Jostakin komentosillan takaa kuuluneet kirveeniskut taukoavat. Vesi ryöpsähtelee vielä hetkisen rännistä, mitta sitten senkin tulo loppuu. Ohjaushytin takaa ilmestyy näkyviin kaksi partaista ja päivettynyttä miestä, joiden lyhythihaisista aluspaidoista ei säteile valkoisuutta. Vihtori Johannes Wistbacka ja Ville Väyrynen, kaksi Kokkolassa päivänvalon nähnyttä maailmanrannan kiertäjää ja ruotsinsuomalaista, toteavat saaneensa kutsumattomia vieraita.

Lyhyt, vantteratekoinen Ville on muutamalla rivakalla vedolla soutanut veneen laivan kyljeltä laiturin kupeeseen.

— Ei löytynyt heti veneen avainta. Perhana kun varastivat vanhan veneen just joulun edellä. Nyt on pakko aina lukita tää uus paatti. Suomalaisia vai?

— Joo, niin ollaan.

— Jaha, tuleeko pojat laivaan?

— Jos sopii . . .

— Åvisst, åvisst, sopiihan se.

Vain parin kivenheiton päässä lipuu Ruotsin—Amerikan linjan m/s Kungsholm monisatapäisen vastaanottajajoukon reunustamaan laituriin. Keskellä Götan kanaalia puksuttaa pieni norjalainen rahtialus lasteineen kohti sisämaata. Liikenteenohjauksesta Torslandan lentokentälle palaava poliisihelikopteri saa kalalokkiparven äkäisesti kirkuen pakenemaan aterioimispuuhista.

— Täällä on vähän sekaisen näköistä, kun ollaan oltu talvi muualla. Tuolla ruumassakin on polviin asti vettä, mutta kyllä se sieltä pois saadaan, kunhan ehditään pumpata. Käykää pojat vain taloksi.

Talosta voi tosiaankin puhua siinä mielessä, että Vihtorin ja Villen alus ei enää taatusti kulje tai jos kulkeekin, niin vain yhteen suuntaan — pohjaan. Mahdottomia ei 800 kruunun hintaiselta kodilta voi vaatiakaan. Ostamiseen johtanut neronleimaus välähti joskus viime syksynä, kun kaverukset parin muun suomalaisen kanssa olivat mitanneet Göteborgin katuja koko pitkän kesän. Yöt oli siihen asti vietetty milloin missäkin, parhaassa tapauksessa ”linnassa”, vanhassa kodittomien majapaikaksi järjestetyssä naisvankilassa.

— Viisi kruunua siellä maksaa yö semmoisessa yhden hengen rotankolossa, jonka lattiat ja seinät ovat sementtiä. Ikkunasta puhaltaa raikas merituuli vuorokauden ympäri. Eihän se tietysti oikein sopiva paikka reumatismiselle miehelle ole, toteaa Ville.

Ville toi reumatisminsa muistoksi talvisodasta, jonka lahjoja ovat myös kolme kranaatinsirpaletta toisessa reidessä. Hän on viimeiset pari kuukautta ollut sairaskirjoilla. Tohtori oli viimekertaisessa tarkastuksessa huomauttanut, että ravintoloiden keittiöt ja telakoiden stand-by-hommat saavat vielä odotella Villeä melkoisen tovin.

Jos on Villen terveydentila horjuvaista laatua, niin ei ole helppoa Vihtorillakaan. Hengenahdistus vaivaa ja jatkuva särky selässä on vienyt kokonaan tunnon oikealta puolelta. Lähes kaksi vuotta kestänyt sairastelu johti lopulta joulukuussa miehen sairaalahoitoon puoleksi vuodeksi.

— Mulla oli talvella kaksi kertaa keuhkokuume, veivät oikein tonne keuhkokuumesairaalaan ja ottivat siellä kuviaan. Sitten ne löivät vielä putken kurkusta sisään. Siinä oli toinen putki sisällä ja valo päässä. Mitä lie nähneet . . .

Isäntiemme asunto on 300 tonnin kantoinen entinen kalastus- ja rahtialus, jonka moottori oli kaupantekohetkellä jo ajat sitten häipynyt taivaan tuuliin. Edellinen omistaja oli kuitenkin ilmeisesti epähuomiossa unohtanut laivaan parisataa litraa öljyä, jonka turvin kaverukset lämmittelivät asuntoaan syyskoleiden saavuttua. Kalastusajoista jäljelle jääneille suolatynnyreille ei ainakaan vielä ole löytynyt käyttöä.

Aluksen vierellä lahoaa kolme neljä saman ikäluokan vanhusta ja kymmeniä käytöstä poistettuja, loppuunajettuja hiekkaproomuja.

— Ei ole meille naapureita ilmaantunut, vaikkei vuokra tai mikä se nyt on, laiturimaksu, teekään juuri enempää kuin kympin verran kuussa. Me meinataan ostaa ne kaksi alun perin kaupassa mukana ollutta kaveriakin ulos tästä, kun niillä on kuulemma jo muualla kämpät eikä niillä ollut halua osallistua edes uuden veneen ostoon. Sekin perhana maksoi melkein yhtä paljon kuin tämä kippo, seittemän ja puoli sataa, ja kyllä tähän vielä muutenkin rahaa uppoaa, ennenkuin kaikki paikat on lopullisessa kunnossa. Mutta kyllä täällä sitten kelpaa asua ja eihän meillä olisi varaakaan satojen kruunujen huoneistoihin. Kesän aikana maataan täkillä ja kylmillä ilmoilla mennään styyrihyttiin nukkumaan.

Vihtori on asunut Ruotsissa vuodesta 1951. Ensimmäinen työpaikka oli SKF:n tehtailla Hoforsissa, missä hän viihtyi lähes kymmenen vuotta. Sen jälkeen hän työskenteli pari vuotta lämmittäjänä tukholmalaisella telakalla, ennenkuin siirtyi Göteborgin galvanoimistehtaan happo-osastolle, mistä hän jäi sairaskirjoille syyskuussa 1966. Ville puolestaan on ollut maassa kymmenkunta vuotta, ensin metsätöissä Hälleforsissa ja eri puolilla Ruotsin Lappia sekä viimeiset seitsemän vuotta Göteborgissa Eriksbergin telakalla ja erilaisissa ravintolahommissa.

Vihtorin kertoillessa elämäntarinaansa on Ville laittanut tulen priimuksen alle ja pessyt puhtaiksi pari kuppia. Hän huutelee meitä ”komentosillalle” kahville ja kokoilee suurimpia roskia pois ohjaushytin lattialta.

— Me pannaan roskat ja jätteet aina yön aikana mereen. Kyllä ne virta sieltä vie.

Hytti on ehkä viiden neliön suuruinen. Sen toisella pitkällä seinällä on Vihtorin sänky ja pari huopaa, vastapäisellä puolella on Villellä kaksi lattialle päällekkäin asetettua patjaa. Ikkunan äärellä on jakkara ja laudoista kyhätty pöytä, jolla on puolillaan oleva vesilasi, leivänkannikka, sokeriastia ja räiskäleenpuolikas lautasella. Tarjoan Villelle savuketta, mutta hän pudistaa päätään ja vääntää piipputupakasta itselleen sätkän. Sängyn päällä pauhaa matkaradio rämisevää popmusiikkia.

— Ottakaa nyt pojat kahvia, kun ei ole muutakaan tarjota. Olishan se kalja hyvää näin lauantaisin, åvisst, vai mitäs tykkäät, Vihtori? Ruvetaanko tekeen omaa kaljaa, hehhehhee . . .

— Älähän nyt, Ville. Siitä tää laiva onkin niin mukava paikka asua, että jos tonne kaupungille lähtee, niin aina joku tarjoo viinaa ja sitten sitä ollaan taas viikko juovuksissa. Me kun ollaan vähän sellaisia ryyppymiehiä. Vaikka ostetaanhan me joskus tännekin pullo je keitetään sitten kahvia. Toi Ville on mun kokkini, ehän mä paljon muuta pysty tekeenkään enää kuin makaamaan. Kahvin se vain keittää vähän laihanlaisen.

— Minä olin kolme vuotta sodan jälkeen Lapissa ja elin melkein pelkällä kalalla. Kyllä siellä oppi ruoan suhteen nuukaksi, åvisst. Käynhän mä joskus aina sapuskaa kaupungilta hakemassa. Tohon viereiseen proomuun on muuten lokki tehnyt pesänsä. Me käytiin just hakemassa sieltä kolme munaa, mutta se perhanan lintu oli ehtinyt hautoa niitä, niin että haisivat jo, åvisst.

Vihtori kertoo käheällä äänellään ”muijasta ja parista kolmesta mukulasta”, jotka hän on aikoinaan jättänyt Hoforsiin.

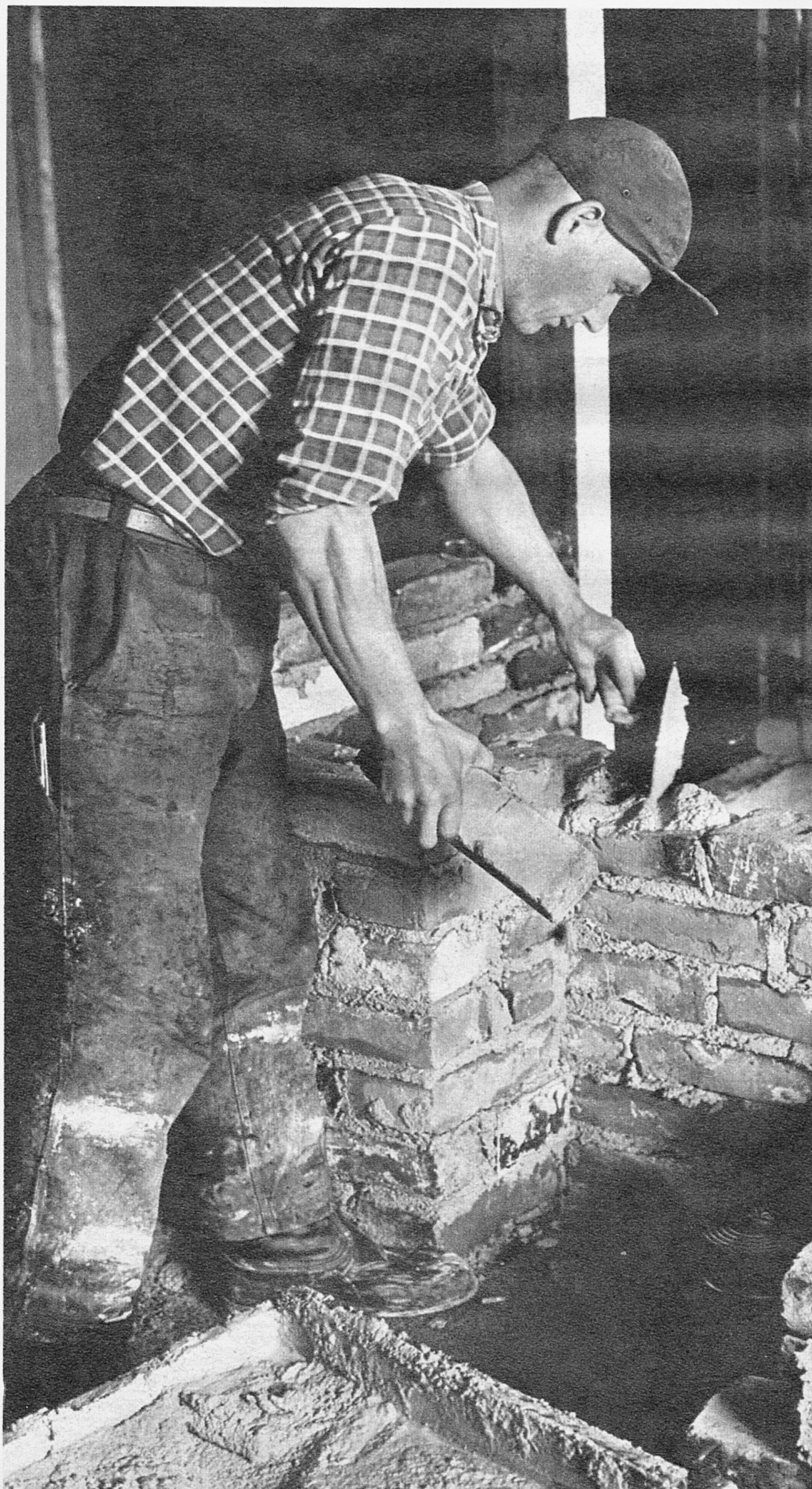
— Mä jouduin usein tulkiksi toisille suomalaisille ja ne tarjos melkein aina viinaa palkaksi. Muija rupes hommaan mua alkoholistiparantolaan ja silloin tämä poika lähti.

Sairaskassa on maksanut Vihtorille tähän asti toista tuhatta kuussa, ja kaikki ylimääräinen raha on mennyt aluksen kunnostamiseen. Mutta varmaa ei vielä ole, tuleeko siitä milloinkaan miesten lopullista asuntoa, sillä jos kunnostamisen jälkeen löytyy jostakin kolmen tonnin ostaja, niin kaverukset aikovat hankkia vähän pienemmän aluksen, jossa on moottori ja jolla pääsee tarpeen vaatiessa merelle kalaan.

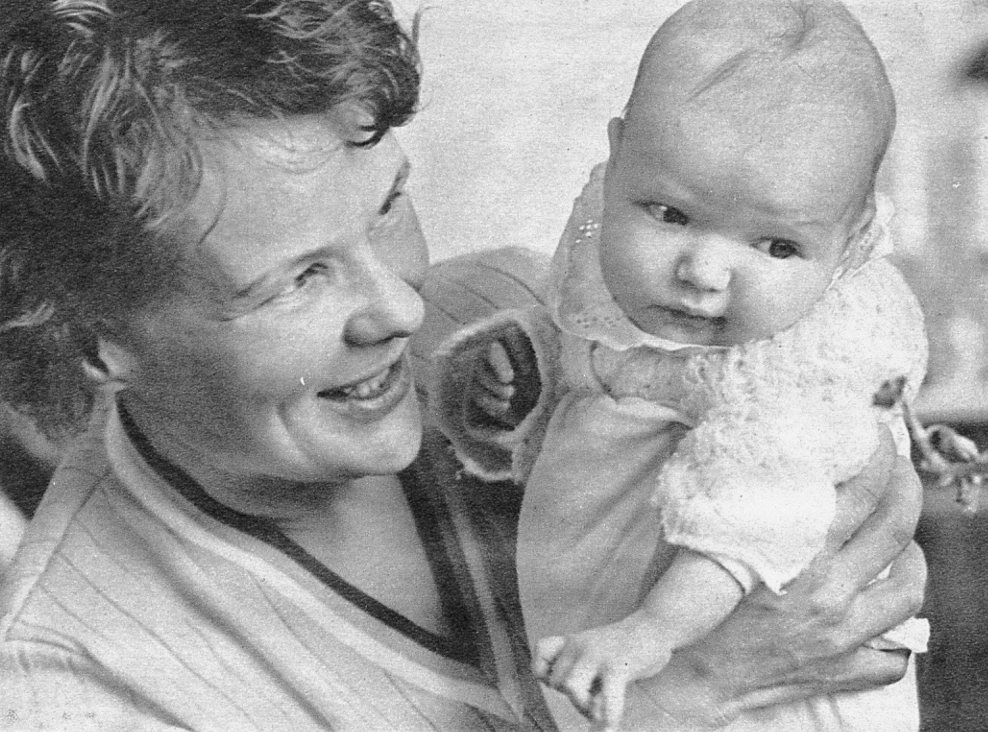
— Suomeen asti ei kyllä koskaan purjehdita, eihän meillä siellä ole enää mitään tekoa. En tiedä vielä oikein varmasti, mutta ne sanoivat viime kerralla sairaskassassa, että taitaa olla Vistpakan Vihtorin työt tässä maailmassa jo tehdyt. Jos on tehty, niin on tehty. Kunhan maksavat sairaseläkkeen, niin mikäs on elellessä. Eihän sitä tässä iässä enää kukaan viitsi kotoaan pois lähteäkään. Hyvä täällä on odottaa viimeistä muuttoa. □

ERMO KALEVON VASTINE

Kuvat: REINO KAIVOLA ja VEIKKO LINTINEN

Koska entinen vaimoni Ritva Kalevo on Hymylehden numerossa 4 kertonut yksipuolisen näkemyksensä rikkoutuneesta avioliitostamme (meille myönnettiin avioero 1. 4. 1968) haluan omasta puolestani kertoa seuraavat tosiseikat:
Ensiksikin valitan sitä, että entinen vaimoni on tehnyt asian julkiseksi. Avioliiton rikkoutuminen on aina ikävä asia, ja kun se tapahtuu tällaisissa olosuhteissa, ikävyydet vain lisääntyvät. Aikuiset voivat paremmin selviytyä vaikeuksistaan, joihin he itsekin ovat aina osaltaan syyllisiä, mutta alaikäiset lapset ovat turvattomia. Meidän kohdallamme tämä pitää erittäin hyvin paikkansa. Olen valmis tekemään kaikkeni turvatakseni lasteni tulevaisuuden. Toistaiseksi en ole saanut siihen mahdollisuutta, koska oikeus määräsi lapset äitinsä holhottaviksi.
Olen tyytymätön tähän päätökseen ja aion tehdä kaikkeni muuttaakseni sen. Uskon myös onnistuvani, sillä entisen vaimoni elämäntavat eivät ole sellaiset kuin lasten äidiltä vaaditaan.
Tässä kohdassa viittaan Lohjan käräjillä annettuihin todistajanlausuntoihin.

↑ Kalevoiden tragedian seurauksista kärsivät myös lapset, joista nuorin on kuvassamme Ritva Kalevon kanssa. Ermo Kalevo ei halua tunnustaa nuorinta omakseen. Muiden vuoksi hän on valmis tekemään kaiken voitavansa — jos saa siihen tilaisuuden.

↓ Äiti ja poika eivät tavanneet toisiaan vuosikausiin. Nyt he ovat jälleen tavanneet ja äiti tekee kaikkensa auttaakseen poikansa ja tämän lapset vaikeiden aikojen ylitse.

Entisen vaimoni esittämistä syytöksistä raskain on se, että olisin ollut hänen äitinsä rakastaja. Syytös on täysin perätön, sen tietää Ritva Kalevokin. Epäilen, onko hänen äitinsä koskaan sellaista myöntänytkään, jos onkin, niin sairaana ja tunnustukseen häikäilemättömästi pakotettuna.

Kyseisessä artikkelissa esitetyt yksityiskohdat osoittavat jo tarinan paikkansapitämättömäksi. Kertoihan Ritva Kalevo, että olisin anoppini luona yöpyessäni pyytänyt lapset toiseen huoneeseen nukkumaan. Tämä on sula mahdottomuus, sillä koko avioliittomme aikana anoppini asui aina vain yhden huoneen asunnossa. Pienet lapset saa kertomaan mitä tahansa joko uhkaamalla tai maanittelemalla. Jos entinen vaimoni olisi halunnut, olisi hän voinut selvittää asian jo äitinsä eläessä. Silloin se ei vain olisi onnistunut.

Entinen vaimoni väittää minun myös viettäneen huonoa elämää. Tämäkin on täysin mieletöntä. Koko avioliittomme ajan olin vakinaisesti työssä. Työpäiväni olivat pitkiä, ehkä 16-tuntisia. Usein samaa vauhtia tehtiin puolitoistakin vuorokautta. Työtoverini ja ystäväni tietävät, etten vähäisinä vapaa-aikoinani suinkaan istunut ravintoloissa tai vieraiden naisten luona. Ei ollut aikaa eikä halua.

Minua syytetään myös viinanmyynnistä. En juo itse enkä ole koskaan viinaa myynyt, sillä rehellisellä työllä olen ansainnut niin hyvin, ettei laittomia tuloja ole tarvittu. Eri asia sitten on, että avioliitossamme eivät rahat milloinkaan riittäneet. Tietääkseni poliisiviranomaisille on ilmoitettu joukoittain henkilöitä, jotka olisivat muka ostaneet minulta viinaa. Kuulusteluissa yksikään heistä ei ole edes kuullut moisesta. Kaikki kieltävät jyrkästi.

Entinen vaimoni on halunnut tehdä minusta naisseikkailusta toiseen kulkevan hulttion. Tässä suhteessa minulla on täysin puhdas omatunto, eikä muuta pysty kukaan todistamaan koko avioliittomme ajalta. Syytökset eivät varmasti nykyistä tilannetta millään tavalla paranna, mutta jotta minuakin — lähinnä kotoani lähdön osalta — ymmärrettäisiin totean, että entisen vaimoni elämä ei suinkaan kestä samaa vertailua. Hän itse sanoo tuoneensa vain kerran miehen mukanaan. Oikeudenkäyntipöytäkirjat puhuvat toista. Niistä käy ilmi, että hänellä itsellään on ollut miltei samanaikaisia vuodekumppaneita!

Eräissä lausunnoissa on yritetty puhua pahaa minusta. Mikä on totuus, selviää, kun aikanaan on käsitelty loppuun näiden todistajanlausuntojen johdosta nostetut syytteet väärästä valasta. Entinen vaimoni sanoo, ettei kukaan halua todistaa minun kelvottomuuttani. Ei haluakaan, koska ei voi. Sen sijaan Ritva Kalevon naapurit todistivat hänestä päinvastaista. Heidän mielestään hän ei ole sopiva lasten huoltajaksi elämäntapansa tähden.

Haluan vielä lopuksi palata lastemme kohtaloon. Tällä hetkellä he niin minun kuin naapureittenkin mielestä elävät täysin heitteillä. Pieni tyttäremme jäi äskettäin auton alle ja loukkaantui vaikeasti. Vasta tätä kirjoitettaessa on enemmän toivoa hänen jäämisestään eloon. Olen käynyt häntä katsomassa sairaalassa. Tytön äiti ei ole ollut kotonaan eikä myöskään sairaalassa. Vakuutan vielä, että teen kaikkeni turvatakseni omien lasteni tulevaisuuden, jos saan siihen mahdollisuuden. Säälin myös Ritva Kalevon aikaisemman avioliiton lapsia, koska heidänkään kohdallaan ei kovin hyvää ole odotettavissa.

Avioliittomme tapauksia ja seurauksia joudutaan minusta riippumattomista syistä käsittelemään oikeudessa vielä monta kertaa. Vasta sen jälkeen on totuus tiedossa. Aivan varmasti ihmiset erehtyvät, mutta kun erehdykset, suoranaiset mielettömyydet, saavat sellaiset puitteet kuin meidän kohdallamme, seuraukset ovat todella ikävät. Toivon kaikesta sydämestäni, että nyt aikaansaaduista tuhoista voidaan vuosien mittaan vielä korjata edes jotakin.

Aikaisemmin julkaistun tosiasioihin perustumattoman kirjoituksen takia minua on syytetty ja parjattu. En ole täydellinen ihminen minäkään, mutta haluaisinpa nähdä miehen, joka näinkin hyvin olisi kestänyt. Kun monituntisen työpäivän jälkeen tulee kotiin ja vastassa on vain syytöksiä olemattomista vieraista naisista, niin ei ihme jos hermot pettävät. Tein aikanani ratkaisun lähteä pois. Sitä ei enää voida muuttaa.

Kiikala 10. 6. 1968
ERMO KALEVO

TEKSTI JORMA VIRTANEN   KUVAT VEIKKO LINTINEN

LOPPUIKO IRWININ TARU TÄHÄN

□ Joku sanoi ystävääni Irwin Goodmania aivan kaheliksi, kun kuuli, että Parolan juhannusjuhlilla hänen tarkoituksensa on ajaa Volkswagenilla järveen. Koko idea rakentui sen varaan, että VW:n sanottiin jäävän kellumaan pintaan ja vaara olisi siinä suhteessa olematon. Sen piti tapahtua kello 02.00 juhannuspäivää vasten yöllä — sen jälkeen kun Irwin olisi kiertänyt neljä muuta juhannusjuhlaa. Väki odotti häntä puolitoista tuntia, kunnes sade oli niin raju, ettei rannalla odottava "Folkkarikaan" enää pystynyt pitelemään juhannuksenviettäjiä aloillaan.

Luvattu Irwinin järveenajo ei siis tapahtunut juhannusaattona, vaan seuraavana päivänä. Paikalla oli muutama kymmenen ihmistä todistamassa ennakolta melko mielettömältä tuntuvaa ajoa. Me emme nimittäin tienneet kuinka VW käyttäytyy pudotessaan puolitoista metriä korkealta penkalta järveen. Menisikö se katolleen, putoaisiko se mahdollisesti takapää edellä, vai kyljelleen?

Entä sitten ajaja? Jos auto menisi etupää edellä kovalla vauhdilla järveen, rikkoutuisiko tuulilasi ja Irwin paiskautuisi auton seinämiin, saisi mahdollisesti verinaarmuja, ehkä vieläkin pahempaa. Epäilemättä mitään tai kuuntelematta muiden varoituksia Irwin veti kypärän soljen kiinni. Minun täytyy tunnustaa, että pelkäsin. Yritin tarkata Irwinin ilmeitä — mutta joko oman pelkoni tai Irwinin tyyneyden vuoksi en voinut havaita tuossa kaverissa minkäänlaista muutosta normaaliin. Hän imi sikaarinsa loppuun, heitti sen rantaveteen, sulki auton ikkunat tiiviisti ja nosti kättään maailmanmiehen tervehdykseensä.

1. Väkeä kiehui aattoiltana "Folkkarin" ympärillä. Epäilijöitä riitti. Irwiniä epäiltiin enemmän tai vähemmän hassahtaneeksi, kun ryhtyy moiseen leikkiin. Epäilen, että suurin osa Parolan juhannusjuhlilla olleista 12 000 hengestä odotti jännittyneenä rantapenkalla luvatun helikopterin ja Irwinin saapumista.

2. Hiekka pöllyää. Irwinin ilme on hymyinen. Valokuvaaja on sopimuksen mukaisesti vielä pystyssä ja retkahtaa heti tämän kuvan ottamisen jälkeen penkan suojaan. Väki rannalla huoahtaa syvään, pelokkaasti, Vexi Salmi (Irwinin sanoittaja) kiroaa hiljaa, joku naisväestä kirkaisee.

3. Nyt se kääntyy. Se ei kaadukaan katolleen, vaan pyörähtää kuin delfiini oikealle kyljelleen. Kukaan ei tällä hetkellä tiedä mitä Irwinille on tapahtunut. Onko hän paiskautunut turvavöistä tuulilasiin. Onko hän täräyksen voimasta tajuton . . . ja jos auto uppoaa, eikä meillä tänään enää ole paikalla sammakkomiestäkään.

4. Tämä ei tapahtunut juhannusaattona, koska Irwin joutui niin sääolosuhteitten kuin armeijan poikettua tehdystä kuljetussopimuksesta johtuen myöhästymään parisen tuntia luvatusta aikataulusta. Mutta nyt ollaan menossa — vauhtia noin 60 km/t ja ratissa rämäpäinen kuuluisuus.

5. Rannalla oleva joukko hiljentyy. Kaikki katsovat puhumattomina VW:tä, joka irtoaa penkalta, lentää noin viisi metriä ja syöksyy etupää edellä kimmeltelevään veteen. Joku katsojista syöksyy vaistonvaraisesti rantaveteen, toinen lyö kädet silmilleen. Yleensä seisotaan vain hievahtamatta ja odotetaan.

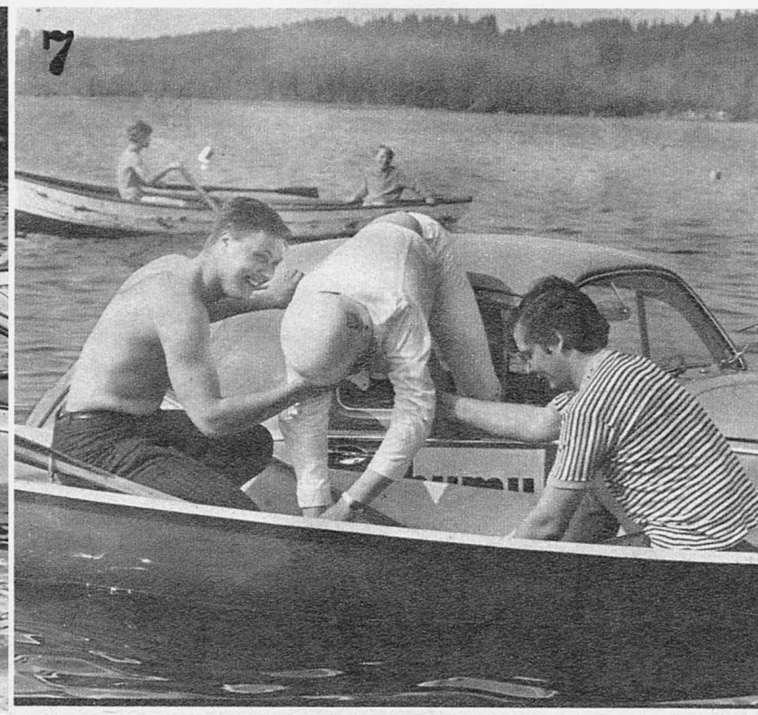
6. Vaara on ohi. Irwin vääntää ikkunan auki. "Folkkarin" etupää on kärsinyt lieviä vaurioita veteensyöksyssä. Mutta se kelluu niin kuin oltiin epäiltykin. Irwin ei näyttänyt olevan lainkaan hämmentynyt pyörittyään epäilemättä oudossa ympäristössä. Eihän kukaan voi väittää tätä tapahtumaa arkipäiväiseksi — vaikka toisaalta arkipäiväisyys ei muutenkaan kuulu Irwinin elämään.

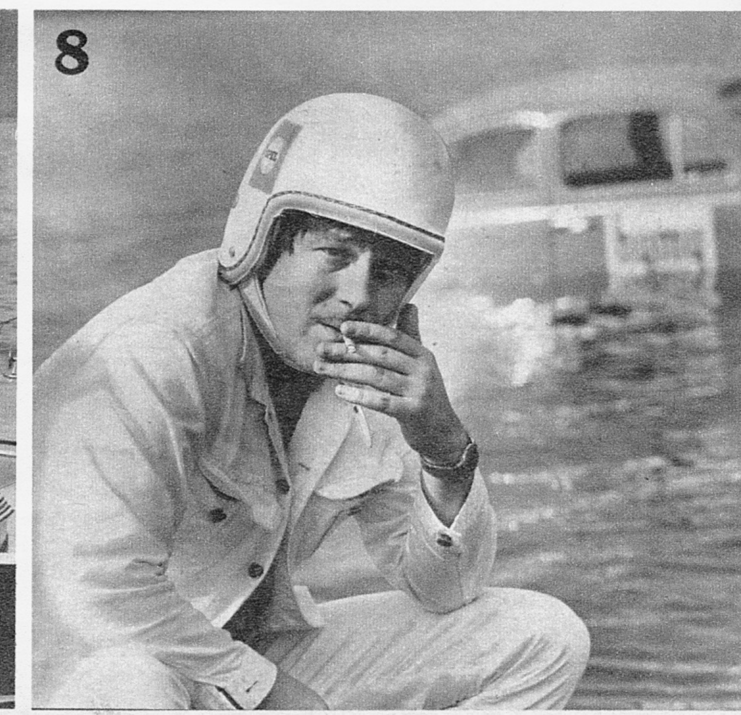
7. Pelastusvenettä ei tarvittu (onneksi) siihen nimenomaiseen tarkoitukseensa. Ainoastaan siksi, että Irwinin ei tarvinnut uida kelluvasta "Folkkarista" kuivalle maalle ja että saatoimme Jukka Kuusiston kanssa tarjoilla ystävällemme hänen pyytämänsä sikaarin.

8. Se on onnellisesti ohi. Etukäteen koe ei tuntunut vähääkään mukavalta, mutta näin jälkeenpäin ei edes osaa ajatella sen vaaramomentteja — niin tyynenä Irwin esiintyi. Oli aivan kuin koetta ei olisi ollutkaan, kun hän totesi tyynesti, että "eiköhän koko apuvoimina olleen porukan olisi syytä siirtyä Aulangolle juhannuspäivän lounaalle"!

5

Ville Pessi

Aarne Saarinen

MITÄ SKP:n KESKUSKOMITEASSA TODELLISUUDESSA TAPAHTUI?

Teksti: ANTERO LAINE
Kuvat: LEHTIKUVA ja HBL/PRESSFOTO

Miksi käsiteltiin vain vasemmistoa? Miksi sosialidemokraattien keskinäiset kiistat valtasivat artikkelista niin suuren osan, ja kommunistit pääsivät perin vähällä? Tässä kaksi kysymystä, jotka useampaankin kertaan on esitetty Hymylehden "Kuka pettää rivimiestä" artikkelin johdosta.

Tapahtumat ovat osoittaneet eräitä tuolloisia arveluja tosiksi kautta linjan. Liinamaa-sopimuksen yhteydessä esiintynyt kannanottojen hajanaisuus heijasteli ay-liikkeen ristivetoja. Puutyöväenliitto on nyt kommunistien käsissä, sillä kesäkuun liittokokous muutti voimasuhteet ja vei vallan simonisteilta. Suuret SAK:n liitot ovat yleensäkin samassa vaarassa.

SKPsssä ennustimme suurten keskustelujen aikoja. Kesäkuussa pidetty keskuskomitean kokous osoitti, että puhetta tosiaan riittää. On hyviä ja huonoja piirejä. Annettiin ojennus oikeaan oppiin yhdelle piirisihteerille, jne. Taitaa olla aika katsella, millaisia renkaita suomalaiskommunistien huippukokous aiheutti vasemmistolammen pintaan.

Kesäkuun 15.—16. päivänä puhaltanut keskuskomitean vihuri ajoi joukon sanallista sakkaa pintaan. Pinnan selkeennyttyä nähdään kummalliselta näyttävä tosiasia: ennen kokousta "enemmistönä" esiintynyt ryhmä onkin äänestystulosten perusteella vähemmistö. "Oppositioksi" nimitetty ryhmä sai keskuskomitean ratkaisevassa äänestyksessä enemmistön.

Käytännössä keskuskomitean vanhojen partojen ryhmä kykenee jälleen hallitsemaan puoluetta asettumalla tukemaan toista tai toista ääriryhmää. Kahdessa viimeisessä keskuskomitean kokouksessa tämä kommunistien keskusta on jo kyennyt sanelemaan tahdin. Asiaan ei ainakaan vielä ole vaikuttanut mitään, että lähes kaikki puolueen ammattiyhdistys- ja sanomalehtityössä olevat toimitsijajäsenet antavat kannatuksensa pikaisiin uudistuksiin pyrkivälle "uudistusryhmälle".

Vanhat parrat ovat osanneet laskea yhteen kahdeksantoista eri kertaa yksi ynnä yksi ja todeta lopputuloksena, että itse puolueen kenttäväki viime kevään piirikokouksissa asennoitui SKPn sisäisessä kamppailussa jyrkkiä muutoksia vastaan. Turun, Kuopion, Uudenmaan, Kymen ja Hämeen piireissä säilyttivät vanhat voimat asemansa. Oulun piirissä tapahtui liki vallankumous. Vielä eduskuntavaalien aikana kykeni piirin johto syrjäyttämään tunnetun kansanedustaja Liedeksen. Häntä ei valittu eduskuntaan. Valitsijamiesvaaleissa Liedes sai yli 9 000 ääntä ja tuli valituksi suurimmalla äänimäärällä.

Oulun piirin edustajakokouksessa tehtiin esitys epäluottamuslauseen antamisesta piirin piirisihteerille Moilaselle ja paikallisen kommunistilehden päätoimittajalle Into Kankaalle. Epäluottamuslause-esitys kaatui numeroin 46—51. Kankaan ja Moilasen linja voitti. Numerot osoittavat kuitenkin, että heidän asemansa on huonontunut. Turun, Kuopion, Uudenmaan, Kymen ja Hämeen piireissä on vuosia vaadittu piirisihteereitten Forssin, Karhusen, Kainulaisen, Tuomisen ja Malmbergin erottamista. Kevään piirikokousten jälkeen piirisihteerit istuvat edelleen lujasti satulassa.

15.—16. 6. pidetty keskuskomitean kokous oli pääsihteeri Pessin voitto. Vuoden 1966 edustajakokouksesta lähtien ovat "uudistajat" vaatineet puoluepuhdistuksen toimittamista. Viimeisten kuuden kuukauden aikana vaatimus on toistettu yhä useammin. Lähes päivittäin ovat kommunistilehdet uudistaneet vaatimuksen. Kommunististen sanomalehtimiesten liitto esitti tästä vaatimuksen keskuskomitealle huhtikuussa. Pari viikkoa ennen keskuskomitean kokousta kokoontui Helsinkiin 80 ammattiyhdistysliikkeen toimitsijaa. He antoivat julkilausuman vaatien puhdistuksen toteuttamista. He nimesivät myös "puhdistettavat". Erotettavien listan kärkipään muodostivat piirisihteeri Kainulainen, (K. on keskuskomitean ja poliittisen toimikunnan jäsen kuuluen kommunistien korkeimpaan hierarkiaan), kansanedustaja Sinisalo (myös S. on KKn ja polit. toimikunnan jäsen), SKPn entinen puheenjohtaja Aimo Aaltonen (KKn jäsen), piirisihteeri Forss. SKPn pääsihteeri Pessinkin nimi mainittiin samassa yhteydessä. Kokouksessa, jossa erottamisvaatimus esitettiin, oli puolueen puheenjohtaja Aarne Saarinen mukana. Hän ei yhtynyt julkilausumaan, mutta ei myöskään vastustanut sen tekemistä.

Kesäkuun 15. päivän koittaessa asetelma oli selvä. Johdonmukaisen propagandakamppailun jälkeen teki Into Kangas esityksen piirisihteeri Markus Kainulaisen erottamisesta poliittisesta toimikunnasta. Markus Kainulainen itse teki vastaehdotuksen, että asia jätettäisiin sillensä. Keskuskomitea äänesti. Tulos oli 17—14 erottamisen puolesta. Kainulainen ja kaksi muuta keskuskomitean jäsentä pidättyi äänestämästä. Tämän jälkeen suoritettiin toinen äänestys, koska keskuskomitean asettama työryhmä oli tehnyt esityksen, jonka mukaan Kainulaiselle annettaisiin nuhteet. Vastakkain olivat erottamisesitys ja nuhteiden antaminen. Nuhteet voittivat äänin 20—14. Laajan pohjustuksen jälkeen oli puoluepuhdistus kuivunut kasaan. "Oppositiosta" oli tullut enemmistö, sekä "enemmistöstä" vähemmistö. Kainulainen oli saanut nuhteet. Puolueen säännöt eivät tunne nuhteita. Käytännössä Kainulainen selvisi leikistä kastumatta.

Ulkopuolisesta tarkkailijasta näyttää tilanne edelleen sekavalta. SKPn johto on tottunut työskentelemään suurta melua pitämättä. Ei ole helppo tehdä johtopäätöksiä. Joka tapauksessa yksi Suomen sisäpolitiikan suurista ratkaisuista on tehty. Lopullinen ratkaisu SKPn sisäisessä vesilasissa myrskyillään ensi vuoden huhtikuussa pidettävässä puolueen edustajakokouksessa. Selvältä näyttää, että eräistä uudistuksista huolimatta tuleva edustajakokous tulee vahvistamaan linjan joka hahmottuu äskeisen kesäkuun keskuskomitean kokouksen perusteella.

"Uudistusryhmä" lähti vuoden 1962 aikana liikkeelle vaatien SKPn johdon uudistamista, SKPn ja SKDLn välisen päällekkäisorganisaation selkeyttämistä, parempien suhteiden luomista sosialidemokraattiseen puolueeseen ja puolueen toiminnan kohdistamista tehokkaaseen päivänpolitiikkaan, sekä puolueohjelman uudistamista nykyaikaista maailmankuvaa vastaavaksi. Näillä vaatimuksilla ryhmä sai puolueen enemmistön kannatuksen.

Vuoden 1963 edustajakokous (jota edelsi vilkas junttaus puolin ja toisin) pidettiin kuitenkin aikana, jolloin puolue oli tiukassa oppositioasenteessa suomalaista yhteiskuntaa vastaan. Vaikka edustajakokous vaihtoi johtoportaassa miehiä ja valitsi keskuskomiteaan joukon uudistusmielisiä, tehtiin muut päätökset vanhan kaavan mukaan. Syntyi ristiriita edustajakokouksen päätösten ja keskuskomitean henkilöiden mielipiteiden välillä. Tämä ristiriita syveni, kun SKPstä tuli hallituspuolue. Hallitus ei ole ollut halukas toteuttamaan SKPn XIV edustajakokouksen päätöksiä.

Ristiriidat syvenivät toisellakin suunnalla. SKDLn tarmokas puheenjohtaja Ele Alenius ei suostunut soittamaan toista tai kolmatta viulua laitavasemmiston orkesterissa. Hänen lähimmät alaisensa ryhtyivät vaatimaan puhdistusten suorittamista SKPssä. Muodollisesti SKP ja SKDL ovat kaksi eri järjestöä. SKP kuuluu SKDLään jäsenjärjestönä. Käytännössä on johtovalta SKDLssä ollut SKPllä, jolla on erittäin tehokas organisaatio. Nyt alkoi SKDL esittää omaa roolia. Sen johtavat henkilöt korostivat järjestön itsenäisyyttä ja ei-kommunistien osuutta.

Kehityksen kuluessa näkyi miten SKPn "uudistusryhmä" nojautui SKDLn johtoon. SKDLn liittokokous valitsi johtoelimiin pääasiassa "uudistusryhmän" jäseniä. Kaikki kommunistilehdet ovat muodollisesti SKDLn hallitsemia. Lehdistön yhdenmukaistamisen avulla pyrittiin hallitsemaan SKPn kenttää.

Tämä olisi onnistunut, ellei SKP olisi sitoutunut hallituspolitiikkaan. Paasion hallitus sai työnsä alkaessa kommunisteilta varauksettoman tuen, tai ainakin suurin piirtein. Nyt on tuuli kääntynyt. Yhtenäisyysjulistuksessa joutui itse SKPn keskuskomitea toteamaan, että hallituspolitiikkaan asetetut toiveet eivät vastaa tuloksia ja että se on synnyttänyt ristiriitoja.

Merkittävämpi on julistuksessa annettu kehoitus tukea kommunistien hallituspolitiikan tavoitteita. Vaikka tätä lieventääkin 16. 6. annettu julistus, missä kehoitetaan tukemaan "kommunistien ja kansandemokraattien" hallitustavoitteita, on suunta selvä. Kommunistit pyrkivät itsenäistymään korostamalla omaa osuuttaan. Markus Kainulaisen saama lievä rangaistus sopii kuvaan. Kainulaisen pitkään syntilistaan kuuluu vaatimus SKPn irtoamisesta SKDLstä. Eräässä keskuskomitean kokouksessa K. esitti ajatuksen, että SKPn olisi asetettava omat ehdokkaat vaaleissa ja kilpailtava SKDLn

KÄÄNNÄ

MITÄ SKP:n...

kanssa äänistä. Tämä oli se Kn pääsynti, jota ei rivimiehille kerrottu kuin vahingossa eräässä niin sanotussa puoluekeskustelukirjoituksessa.

SKPn ristiriidat ovat koko laitavasemmiston ristiriitoja. Ne ovat kärjistyneet viime kuukausina. Liinamaan paperi ja työehtosopimusten tekeminen jo nyt ensi vuodeksi ovat olleet se viimeinen pisara, joka painoi punnuksen "uudistusryhmää" vastaan. Rivimiehet kysyvät mitä hyötyä he saavat uudistuksista. Tähän saakka SKP on jyrkästi tuominnut tulonjakopolitiikan, devalvaation ja linnarauhan. Nyt puolue on toteuttamassa niitä kaikkia. Se on pannut myrskyn tuulemaan puoluelammikossa. Rivimiehet eivät ymmärrä miksi kaikki mikä ennen oli pahaa on nyt hyvää.

Rivimiesten ymmärtämättömyys on kaatanut Suomen kommunistisen puolueen "uudistusryhmän". Valta puolueessa on palannut vanhojen partojen käsiin. Se merkitsee Suomen sisäpolitiikassa muutosta lähivuosina. Todennäköisesti puolue irtautuu seuraavan edustajakokouksen vaiheilla hallituspolitiikasta. Jos tai kun niin tapahtuu pyrkii se käyttämään niitä asemia, jotka sillä on ammattiyhdistysliikkeessä.

Miten sosialidemokratia tulee suhtautumaan muutokseen? Näyttää siltä kuin SKPn myrskyt välillisesti heiluttaisivat sosialidemokraattien purtta tulevina vuosina. Vasemmiston yhteistyö joutuu vaakalaudalle. Kommunistit pyrkivät operoimaan sosialidemokraattisen liikkeen hajanaisuudella. Yhtenäisyysjulistuksessa he lupaavat suhtautua SDPhen ja TPSLään "niiden noudattaman politiikan" mukaan. Kommunistien vanhat parrat eivät sitoudu tukemaan kumpaakaan sosialidemokraattista puoluetta.

Paljon riippuu kommunistien puoluekokouksen ensi huhtikuussa tekemistä henkilöratkaisuista. Puolueen puheenjohtajan Aarne Saarisen asema on käynyt arvoitukselliseksi. Hän nojautuu jossain määrin "uudistusryhmään". Yhtä arvoituksellinen on pääsihteeri Pessin asema. Tähän saakka hän on selvinnyt kissan tavoin kaikista kolauksista jaloilleen.

JATKUU SIVULLA 94

8009. 25 kiv. miehisten miesten automaatti kalenterikello n.s. sukeltajankello, vedenpitävä 200 m. syv. asti, jaloteräskuori halk. 38 mm. "Tropic" ranneke. Hinta **200:—,** tai 5 x **40:—.**

8000. 41 kiv. upea miesten automaatti-kalenterikello. Varmasti vesit. (kok. 5 ilmak. pain.) Double kuori halk. 34 mm. Hinta **180:—,** tai 5 x **36:—.**

8301. 17 kiv. miest. kello, jaloteräskuori, kello kovaan käyttöön, vesit. halk. 34 mm. Hinta **100,—,** tai 5 x **20:—.**

6062. 17 kiv. miest. kello, vesit. cromiteräskuori, halk. 33 mm. Hinta **80:—,** tai 8 x **10:—.**
MYÖS MUSTALLA TAULULLA.

322. 17 kiv. miest. autom. kello, vesit. doubl. tai jaloteräskuori, halk. 34 mm. Hinta **120:—** tai 1 x **20:—** ja 10 x **10:—.**

45. Kaunis miesten kult. sormus tumman sinisellä spinellillä. Hinta **150:—** tai 5 x **30:—.**

49. Upea miesten kult. savukv. kantasormus (16 x 12 mm). Hinta **150:—** tai 5 x **30:—.**

51. Miesten kultasormus onyx kivellä. Hinta **72:50** tai 5 x **14:50.**

6060. 17 kiv. miest. rannekello, vesit. cromiteräskuori, halk. 31 mm. Hinta **55:—,** tai 5 x **11:—.**

400. Pronto Tropic Master, 25 kiv. nelikulmainen autom. kalenterikello, doubl. kuori, halk. 30 mm. Hinta **225:—,** tai 5 x **45:—.**

402. Pronto. 17 kiv. miest. kalenterikello vesit. jaloteräskuori, halk. 34 mm. Hinta **115:—,** tai 5 x **23:—.**

ONNEN KIHLAT MEILTÄ

18 kar. sil. kihlasormuksia. Hinnat painon muk. 14:— g. Alk. **70:— — 170:—** tai 5 x **14:— — 35:—.** Til.n:ot 5, lev. 5 mm, 6, lev. 6 mm, 7, lev. 7 mm, sekä 10, lev. 10 mm. Tasapäällisenä til.n:o 5 T, lev 5 mm ja 6 T lev. 6 mm. Taottu puolip. til.n:o 6 TA, joissa hinnat **100:— — 150:—,** tai 5 x **20:— — 30:—.**

102. Tyylikäs naist. kult. sormus 4:llä valkospinell. Hinta **65:—** tai 5 x **13:—.**

101. Upea naisten kult. sormus 8:lla valkospinell. Hinta **80:—** tai 5 x **16:—.**

Hyviä sveitsiläisiä kelloja, joissa incabloc iskusuojaus ja murtumat. jousi, sekä 1 v. takuu.
Kauniita sormuksia ja muita koruja 14 kar. kullasta. Sekä sileitä kihlasormuksia 18 kar. kullasta, erittäin edullisesti

OSAMAKSULLA VILANNOLTA

OSTA JÄRKEVÄSTI
OSTA KELLOSEPPÄLIITON JÄSENLIIKKEESTÄ

59. Naisten kaunis kult. sorm. a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. c) savukv. Hinta **115:—** tai 5x**23:—.**

104. Naist. kult. sorm. a) valk. b) akvam. vär. ja c) rub. pun. spin. Hinta **85:—** tai 5 x **17:—.**

66. Naisten upea kult. sorm. (isolla 14 mm. kivellä) a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. Hinta **105:—** tai 5 x **21:—.**

68. Naisten kult. sorm. pyöreällä 12 mm. kivellä a) savukv. b) rub. pun. spin. Hinta **80:—** tai 5 x **16:—.**

99. Naisten kult. sorm. 5:llä valkospinellillä. Hinta **75:—** tai 5 x **15:—.**

201. Kult. korvak. a) savukv., b) sinin. spin., c) valk. spin. ja d) rub.pun. spin. Hinnat **48:—** tai 3 x **16:—.**

202. Kult. korvak. a) savukv., b) valk. spin. c) akvam. vär. spin. d) rub. pun. spin. e) viol. vär. g) vihr. turmal. vär. spin. Hinnat **60:—** tai 4 x **15:—.**

58. Naisten kultainen sormus, pitkä (9x24 mm) a) savuk., c) tiik.silmällä. Hinta **95:—** tai 5 x **19:—.**

103. Naist. kult. sorm. 3:lla a) valk. spin., b) rub pun. spin. Hinta **80:—** tai 5 x **16:—.**

100. Naisten kult. helmisormus (7,5 mm.). Hinta **99:—** tai 5 x **19:80.**
203. Korvakorut helmellä. Hinta **60:—** tai 5 x **12:—.**

KULTAISET BISMARCK RANNEKETJUT
(Kotelolukolla)

150.	Lev. 3 mm.	Hinta **65:—,**	tai 5 x **13:—**
151.	Lev. 3.2 mm.	Hinta **75:—,**	tai 5 x **15:—**
152.	Lev. 3.7 mm.	Hinta **85:—,**	tai 5 x **17:—**
153.	Lev. 4.2 mm.	Hinta **95:—,**	tai 5 x **19:—**
154.	Lev. 5 mm.	Hinta **120:—,**	tai 5 x **24:—**
155.	Lev. 6 mm.	Hinta **150:—,**	tai 5 x **30:—**
156.	Lev. 7 mm.	Hinta **200:—,**	tai 5 x **40:—**

KELLO- JA KULTALIIKE

O. VILANTO

Fredrikinkatu 18. HELSINKI 12

Tilaan postiennakolla osamaksulla/käteismaksulla esineen

N:o . . . . Mk . . . .

Nimi . . . .

Ammatti . . . .

Synt.aika . . . .

Osoite . . . .

Työpaikka . . . .

Sormustilauksissa ilmoittakaa sormuksen halkaisija tai ympärysmitta tarkasti

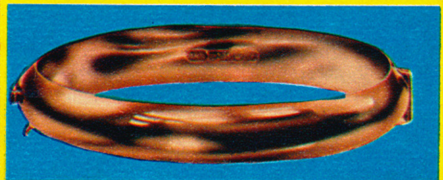
KIRJOITTAKAA SELVÄSTI

326. 17 kiv. siro naist. kello, vesit. doubl. kuori. Halk. 17 mm. Hinta **85:—** tai 5 x **17:—.**

344. 17 kiv. siro ja tyylikäs naisten kello. Kaunis saf. lasike. Doubl. kuori halk. 17 mm. Hinta **100:—** tai 5 x **20:—.**

6055. 17 kiv. naisten kello, vesit. doubl. kuori halk. 20 mm. Hinta **70:—** tai 7 x **10:—.**

SILEÄT RANNERENKAAT

a) puolipyöreä b) tasapäällinen

108.	lev. 8 mm.	H. **150:—,**	tai 1x**30:—**	ja 6x**20:—**
110.	lev. 10 mm.	H. **175:—,**	tai 1x**35:—**	ja 7x**20:—**
112.	lev. 12 mm.	H. **200:—,**	tai 1x**40:—**	ja 8x**20:—**
114.	lev. 14 mm.	H. **250:—,**	tai 1x**50:—**	ja 10x**20:—**
116.	lev. 16 mm.	H. **275:—,**	tai 1x**55:—**	ja 11x**20:—**

20 VUOTTA "ORJANA" — ILMAN PALKKAA!

**Orjatyövoiman käyttö on sivistysmaissa kaukana historiassa. Ihmisen työnteko on lailla suojattu ja siitä määrätty maksettavaksi palkkaa.
Suomessa voi kuitenkin vielä tänään – vuonna 1968 – tapahtua sellaista, että palkollista pidetään työssä melkein vuorokauden ympäri – maksamatta penniäkään. Ja näin on jatkunut tässä tapauksessa jo melkein kaksi vuosikymmentä!**

Teksti: MARJA UOTINEN **Kuvat: REINO KAIVOLA**

Veera Tynkkynen (70), karjakko. Kärsinyt vanha ihminen, jonka tarinan kuullessaan ihmettelee, voiko se olla totta.

Surumielinen, jotenkin poissaoleva katse silmissään istuu vanha nainen vuoteensa laidalla. Kasvoissa on kauniita vuosien uurtamia juonteita, harmaa vanhuksentukka on kammattu niskaan korvien taakse. Kädet lepäävät epävarmoina oikeasta paikastaan sylissä sinisellä kretonkimekolla. Katse painuu arkana lattiaan ja mittelee sen lautoitusta. Mieleen tulee elävästi Sillanpään romaaneista tuttu ihmistyyppi: raukea, kohtaloonsa alistuva, ulkopuolisten voimien johdatukseen tyytyvä.

Veera Tynkkynen on entinen karjakko. Yksinäinen, vanha ihminen. Uskollisesti palvellut saman suvun talossa jo 27 vuotta. Talo on Seppälän talo Pukkilan kylässä lähellä Porvoota.

Ensin oli vanha isäntä Savikossa ja Veera oli jo vanhan isännän palveluksessa, sitten otti nuori isäntä hänet taloonsa karjaa hoitamaan. Veera oli hyvä karjakko. Hän piti eläimet hyvässä kunnossa ja teki pitkiä päiviä navetassa. Aamulla kun aurinko nousi, nousi Veerakin ja lähti askareilleen navettaan ja askaroi siellä iltamyöhään.

Koko hänen elämänsä sisältö on ollut talo, jota hän palveli. Talo ja talon navetta ja — lehmät. Ei hän ole osannut sieltä irrottautua minnekään, kun on paikan kerran ottanut. Aihetta olisi kyllä ollut lähteä jo vuosia sitten.

KUUSITOISTA VUOTTA VEERA TEKI KARJAKON TYÖTÄ. TYÖHÖN OLTIIN TYYTYVÄISIÄ EIKÄ MOITTEEN SIJAA LÖYTYNYT. PALKKAA EI VAIN KOSKAAN KUULUNUT. TÄHÄN PÄIVÄÄN MENNESSÄ EI PENNIÄKÄÄN OLE TYÖSTÄ MAKSETTU, EIKÄ VEERA OLE KERTAAKAAN NÄHNYT EDES VEROKIRJAANSA. MITÄ SINNE LIENEEKIN SITTEN MERKITTY.

Ei Veera ole pahemmin hätäillytkään rahojen saamista. Aina kun hän on isännältä palkkaansa kysellyt, on se luvattu maksaa sitten myöhemmin. "Mene sinä vain töillesi", on isäntä sanonut, "kyllä tämä tästä järjestyy". Veera on jaksanut 16 vuotta uskoa näitä puheita, lupauksia lupauksien jälkeen. Mitään tekoja lupauksien katteeksi ei ole tehty.

Mihin ovat palkkarahat mahtaneet mennä. Aluksi sovittiin kuukausipalkan suuruudeksi 100 mk ja näin meni kuusi vuotta — sitten luvattiin antaa peräti 150 mk, kun Veera sanoi ettei noin pieni palkka oikein riitä. Kaikki on kuitenkin ollut vain sopimusten varassa, eikä yksikään tilipussi ole Veeran kädessä käynyt.

Ruoan hän sentään sai talosta, niin että juuri ja juuri pysyi hengissä. Naapurin emäntä muistaa, että hän oli tuolloin laiha kuin luuranko, eikä tahtonut oikein pystyssäkään pysyä.

Nyt hän on pian 70 vuoden ikäinen ja ollut jo parin vuoden ajan "eläkkeellä". Pieni kansaneläke on hänen ainoa turvansa ja sillä hän niukkuuteen tottuneena tulee melko hyvin toimeen. Talosta tuovat lapset joskus hänelle jotain ruoantähteitä syötäväksi. Talon pöytään ei Veeralla ole koskaan ollut asiaa. Kaapista sai aikanaan ottaa ruokaa nälkäänsä, mutta silloinkin emäntä vahti, ettei sieltä viety liikaa.

Kymmenen vuotta sitten Veera vielä asui talon yläkerran huoneessa, mutta remontin jälkeen hän joutui muuttamaan sieltä pois. Siitä lähtien hän on asustanut matalassa piharakennuksessa pienessä saunaneteisessä. Huoneen pituus on noin kaksi metriä, leveys ei sitäkään. Vuokraa ei Veeran tarvitse maksaa.

Eteisen perälle on pantu kaksi saunanpenkkiä rinnakkain, heitetty siihen jotain ryysyjä päälle. Se on Veeran vuode. Oikea sänky ei olisi mahtunutkaan siihen, eikä siinä pienikään ihminen voi nukkua jalat suorana. Talvella rakennus on kylmä, kun saunaa ei lämmitetä. Jalkoja palelee ikkunan alla — Veera on saanut reumatismin jalkoihinsa.

Miksi hän sitten ei ole lähtenyt pois täältä? Mikä häntä pitää talossa, jossa hänellä ei ole enää ihmisarvoakaan, onhan hänen työntekonsa loppunut jo melkein kaksi vuotta sitten? Hän odottaa palkkaansa, joka on luvattu maksaa. Palkkaa 16 vuoden työstä. Kun se yhtenä eränä maksetaan, on se melkoinen summa.

Veera odottaa poispääsyä. Hän lähtisi veljensä luokse asumaan, kun saisi asiansa järjestykseen. Miksi hän ei jo vuosia sitten jättänyt paikkaansa ja hakenut sellaista taloa, joka olisi maksanut palkkaakin? Niin, miksi. Hän piti eläimistä, niiden hoitaminen oli hänelle tärkeintä, oli jokin kiintymyksen kohde kun omaa perhettäkään ei ollut. Hän oli liian hyvänahkainen ja pehmeä. Häntä käytettiin ilmaisena orjatyövoimana kun nähtiin että häntä oli helppo narrata lupauksilla. Kukaan ei ollut häntä puolustamassa. Hän oli yksin.

Sukulaiset ovat kaukana, veljet pohjois-karjalassa, missä heillä on talot. Ei heitäkään ole liikaa vaivannut huoli sisarestaan — kuusi vuotta sitten Veera on viimeksi käynyt heitä katsomassa. Ei hän ole kertonut heille mitään kurjasta olotilastaan. Hän on juuri niitä ihmisiä, jotka eivät halua olla kenellekään vaivaksi ja pelkäävät pyytää kenenkään apua ja kärsivät huolensa hiljaisuudessa.

Nytkään hän ei olisi viitsinyt kertoa kaikkea mitä hänelle on sattunut, häpeili vieraiden edessä. Ketä tahansa hävettäisi kertoa sellaisia tapauksia, joita hänelle on sattunut — ei omasta vaan talonväen puolesta. Välit talonväen kanssa ovat olleet huonot siitä lähtien kun Veera lopetti työnteon. Nyt emäntä itse hoitaa karjankin, kaksikymmentä nautaa. Poiskaan ei Veeraa voida talosta ajaa, ennen kuin palkanmaksu koko ajalta on suoritettu. Veera jaksaa odottaa, onhan hän odottanut jo melkein 18 vuotta.

Nyt on asia annettu tuomarin hoidettavaksi, niin että jonkinnäköiset takeet rahan saamisesta on olemassa. Luultavasti juttu käsitellään syyskäräjillä. Veera olisi halunnut jo juhannukseksi päästä pois.

Isäntäväen mielestä on parempi, että Veera kuitenkin pysyttelee poissa näkyvistä, omassa kopperossaan ja pitää verhot kiinni ikkunan edessä, ettei häiritsisi ketään. Veeran omat verhot emäntä repi pois ja laittoi uudet, paksummat.

Ulkosalla hän ei uskalla paljon liikuskella. Käy kirkolta hakemassa kansaneläkkeensä ja ostaa jotain ruokatavaraa palaten kiireesti takaisin. Naapurin emäntä piipahtaa joskus iltahämärissä salaa häntä katsomaan. Talonväki pelkää, että hän kertoo kylällä asioistaan, isäntä pelkää tuomarin asiaan puuttumista ja yrittää vielä narrata häntä lupauksilla. Viimeksi oli sovittu, että vappuun mennessä kaikki on selvää, mutta vapusta on jo aikaa.

Isäntä ei ole paha. Hän on muuten hyvä mies, mutta ei maksa palkkaa. Emännästä Veera sanoo, että hän on kovaluontoinen ihminen. Emäntä ajoi hänet sisälle kun hän oli tullut aurinkoon istumaan aitan kupeelle — hän oli siinä häiriöksi ihmisille. "Pysy p . . . le kopissas."

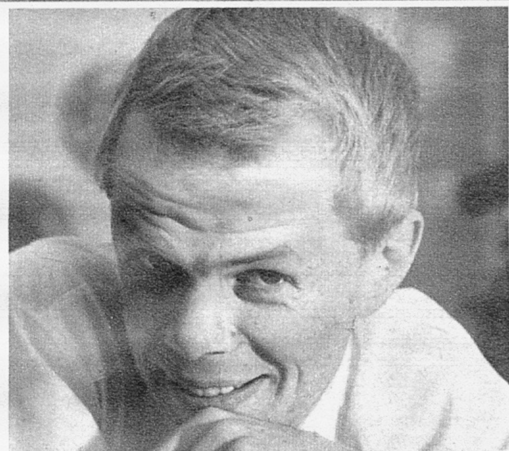
Emäntä on suutuksissaan käynyt häneen kiinni joskus, lyönyt navetassa kumiputkilla selkään kun hän liikkui muka liian hitaasti kipeillä jaloillaan — kerran emäntä vetäisi hänen housunsa navetan

JATKUU SIVULLA 94

Tässä kopissa on Veera Tynkkynen asunut kymmenen vuotta. Se on hänen keittiönsä, makuuhuoneensa ja olohuoneensa. Täällä hän viettää suurimman osan päivästä vuoteen reunalla istuen. Joskus kurkistaa hän arastellen ulos, kun aurinko oikein houkuttelevasti paistaa. Lattialla oleva pahvilaatikko on hänen ruokakomeronsa.

SATU ON LOPUSSA

Viisi vuotta sitten alkanut satu on lopussa. Lasse Mårtenson ja hänen ruotsalainen vaimonsa Siw Malmkvist eroavat.

Lasse on reiluun tapaansa itse vahvistanut huhut todenperäisiksi. Kuukausi sitten he asettuivat lopullisesti asumaan erikseen, ja koska asia on tosi, ei sitä Lassen mielestä kannata peitellä. Yksityisistä asioista menneisyydessä sensijaan ei kerrota, ne ovat omia asioita, yksityisaluetta.

Viisi vuotta sitten Lasse Mårtenson ei ollut vielä se koko kansan Lasse, mikä hän nyt on. Silloin hän oli vähemmän tunnettu, ei vielä koeteltu laulajana. Hänen avioliittonsa silloin kuuluisan Siw Malmkvistin kanssa oli kovasti kansalle mieleen, tulihan avioliiton kautta tunnettu laulaja "kotiin".

Viiden vuoden aikana ovat osat vaihtuneet. Lasse ryhtyi laulamaan ja tekemään lauluja. Hänestä tuli tunnettu ja erittäin suosittu. Vaimo unohtui taustalle, ja kun tämä vielä suurimman osan vuodesta teki töitä Ruotsissa, ovat monet varmasti unohtaneetkin hänen olemassaolonsa. Harvoin on pariskunnasta viime vuosina kuvia yhdessä julkaistu. Joskus pikku Toven ensimmäisien syntymäpäiväkekkereiden aikaan, ei juuri sen jälkeen.

Suomalainen viihde ei juuri tarjonnut taitavalle laulajattarelle työtä, meillä kun on laulajattaria omastakin takaa. Eri asia on, ovatko ne niin taitavia laulajia kuin Siw. Pelkkänä kotirouvana olo ei ajanmittaan tyydyttänyt, ja niin työtä oli etsittävä kotimaasta, Ruotsista. Lassekin kävi siellä yhdessä vaimonsa kanssa tekemässä musicalia, mutta palasi piankin taas kotoisille tantereille.

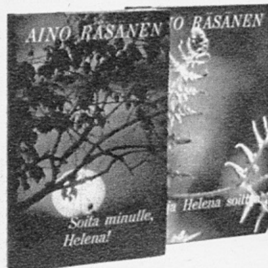
Viidessä vuodessa Siw oppi jonkin verran suomen kieltä. Ei paljon, sillä hänhän oli suurimman osan aikaa omiensa parissa. Joka tapauksessa hän pystyi esiintymään Tor-

JATKUU SIVULLA 94

HUIPPUKIRJAT HUOKEALLA
korottomasti ja rahtivapaasti

Iki-ihana HELENA-romaanisarja nyt täydellisenä — yksi teos ILMAISEKSI kun tilaatte koko sarjan

10 mk kuussa

Edullinen kultakoristeinen Aino Räsäsen romaanisarja — tämä on Teidän tilaisuutenne! Sarjan teokset: Soita minulle Helena — . . . Ja Helena soittaa — Näkemiin Helena — Pää pystyyn Helena — Päivi Helenan tytär — Helena ja etelän tyttö — Helena kuuntelee — Helena ei tottele — Helenan suku Saatte 9 kirjaa 8:n hinnalla jolloin koko sarja maksaa 100 mk, yhden osan hinta on 12:50 ja kuukausierät 10:—.

Vauhdikas maailmansarja

ALEXANDRE DUMAS'n HISTORIALLISET ROMAANIT

13 mk kuussa

Tuhansia sivuja karmivaa jännitystä, väriä ja vauhtia, suolana rakkautta ja romantiikkaa — loisteliaasti kirjoitettuna. Sarja 1: Pariisin verihäät — Kuningatar Margot — Velisurmaajat — Mèridorin kaunotar — Narri ja munkki — Pyhä liiga — Ritari Peloton Sarja 2: Neljäkymmentäviisi — Kuninkaan narri — Vedenpaisumus — Kosto — Ritari d'Harmental — Salaliitto — Rakkaus voittaa

Koko 14:n huipputeoksen sarja hintaan 144:10! Näin edullisesti ette ennen ole päässyt tunkeutumaan historian sokkeloihin! Sarjana tilaten säästätte 31:60.

Suurta kirjallisuutta pienessä koossa: arvoteosten HELMI-SARJA

13 mk kuussa

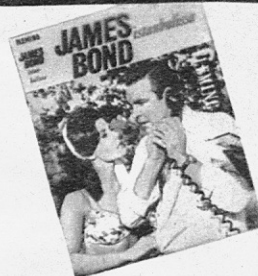
30 menestysromaania yhteishintaan 189:—! Koko sarjan tilaajille 3 kirjaa ilmaiseksi.

Aistikkaan Helmi-sarjan ihmeellinen sisältö: Gogol, Päällystakki — Joyce, Kuollut — Tolstoi, Polikuska — Bellman, Fredmanin epistoloita — Mann, Kuolema Venetsiassa — Stendhal, Vanina Vanini — Tshehov, Hepsakka — France, Paita — Jacobsen, Mogens — Blake, Taivaan ja helvetin avioliitto — Andrejev, Juudas Iskariot — Andres, Jumalan unelma — Miller, Hymy tikkaiden juurella — Balzac, Toursin kirkkoherra — Steinbeck, Punainen poni — Conrad, Pyörremyrsky — Mattsson, Tänään — Hauptmann, Soanan kerettiläinen — Musil, Kolme naista — McCullers, Surullisen kahvilan balladi — Kyrklund, Mestari Ma — Leskov, Mtsenskin kihlakunnan lady Macbeth — Storm, Aaveratsastaja — Baudelaire, Pariisin ikävä — Musil, Oppilas Törlessin harhapolut — Caillois, Pontius Pilatus — Crane, Maggie, katujen tyttö — Mann, Varhaista tuskaa — Dostojevski, Vieras rouva — Puskin, Laukaus

Gummeruksen huippuhurja jännityssarja

14 mk kuussa

10 romaanin yhteislaajuus yli 2300 sivua. Saatte kaiken tämän: Eric Ambler: Topkapi — Noel Behn: Kremlin kirje — Victor Canning: Seitsemän perhosta — Ian Fleming: James Bond Istanbulissa — Jack London: Salamurhatoimisto — Mauri Sariola: Ukkotuomarin viimeinen juttu — Mauri Sariola: Susikosken vaikein juttu — Mickey Spillane: Tappajain markkinat — Arto Tuovinen: Tervetuloa Moskovaan, Bormann — Eliot Ness— Oscar Fraley: Lahjomattomat Sarjan hinta 98:—, lisäksi

LAHJANA 2 SALAMA-SARJAN DEKKARIA!

postitse C myynnistä

Kalle Päätalon jämerä romaanisarja

10 mk kuussa

6:n tiiviin teoksen yhteislaajuus yli 3300 sivua. Sarjan sisältö: Koillismaa — Selkosen kansaa — Myrsky Koillismaassa — Myrskyn jälkeen — Viimeinen savotta — Nälkämäki Sarjan hinta 109:90, ensimmäinen maksuerä 9:90

VALITKAA LUETTELOSTAMME MYÖS MIELEISENNE TIETOTEOKSET

Tilaan rastilla merkitsemäni kirjat korottomasti ja rahtivapaasti

	hinta	kk-maksu
☐ Kuukausimaksulla ☐ käteisellä		
☐ Helena-sarja 1—9	100:—	10:—
☐ Dumas-sarja 1—14	144:10	13:—
☐ Helmi-sarja 1—30	189:—	13:—
☐ Jännityssarja 1—10	96:—	14:—
☐ Kalle Päätalo-sarja 1—6	109:90	10:—
☐ 100 maalaustaiteen mestariteosta	39:50	10:—
☐ Uusi Tietosanakirja 1—24 ns	1 035:—	35:—
☐ Koululaisen Tietosanakirja 1—5 muovik.	245:—	15:—
☐ Otavan Tietosanakirja 1—10 ns	860:—	30:—
☐ Fokus Tietosanakirja 1—8 ns	520:—	20:—
☐ Tiedon portaat 1—8 ns	320:—	20:—
☐ Kaunis maailma 1—9 ns	693:—	20:—
☐ Jalna-sarja 1—16 kk	130:60	15:—
☐ Angelika-sarja 1—6	96:—	12:—
☐ Perheen suuri lääkärikirja ns	55:60	10:—
☐ Käytännön laskutaito + laskuviivain	42:70	10:—
☐ Catherine-sarja 1—5	85:—	10:—
☐ Maailman luonto 1—6	492:—	20:—
☐ Suuri maailmanhistoria 1—9 ns	252:—	10:—
☐ Liiketaidon käsikirja 1—2	120:—	15:—
☐ Lakikirja	58:—	15:—
☐ Kulta-aika	105:—	15:—
☐ Suuri luonnontieto 1—4	330:—	15:—
☐ Mikroskoopin maailma	65:—	15:—

TILAUSKUPONKI

Nimi painokirjaimin ....

Arvo tai ammatti ....

Täydell. osoite .... Puh. ....

Omakät. nimikirjoitus .... H 7

MYYNTI OY

Puuvillatehtaank. 12 Tampere, postilokero 1503, **puh. 33 506**

Marskin suosimat ruokalajit ovat liian maustettuja tavalliselle suomalaiselle, siksipä Aili Rantasen kotiliedellä niitä ei keitelläkään.

Marskin ruokasali Mikkelissä sota-aikana.

OLIN MARSKIN RUOANLAITTAJA

Haluaisitteko kenties maistaa erästä marsalkka Mannerheimin mieliruokaa, savustettua kuhaa venäläisen kastikkeen kera? Tai miellyttäisikö kenties enemmän italialainen salaatti sellaisena kuin se marskille aikoinaan tarjoiltiin? Jos jotakin tällaista haluatte, on viisainta kääntyä Hauhon Kokkilan kylässä metsän keskellä sijaitsevassa pienessä maatalossa asuvan Aili Rantasen puoleen. Hän jos kukaan tietää, millaista ruokaa on laitettava todella vaativille herkkusuille, sillä viisi vuotta marsalkka Mannerheimin keittäjänä oli niin mainio koulu, ettei paremmasta väliä. Aivan sellaisenaan ei marskin suosimia ruokia tosin useinkaan voi suomalaisille valmistaa — suuhan siinä palaisi — mutta hiukan mukaellen syntyy monenlaista maittavaa suuhunpantavaa.

”Hyvää huomenta, voitte aloittaa”

Kuinka sitten Aili Rantanen, entinen Pohjolainen, nykyinen pienviljelystilan emäntä, aikoinaan joutui niinkin vaativaan tehtävään kuin marsalkka Mannerheimin keittäjäksi?

Kaikki kävi oikeastaan melko yksinkertaisesti. Elettiin vuotta 1938, jolloin Mannerheim asui Kaivopuistossa sijaitsevassa komeassa kolmikerroksisessa talossa. Marskin silloinen keittäjä oli menossa naimisiin ja sen vuoksi tarvittiin uutta työntekijää. Tiedusteluja lähetettiin myös Viipurin talouskouluun, jossa Aili Pohjolainenkin opiskeli, ja tarjottiin paikkaa pätevälle henkilölle. Opettaja kyseli tytöiltä, kuka haluaisi lähteä, mutta näin vaativa työpaikka pelotti useimpia. Viimein koulun johtaja esitti Aili Pohjolaiselle suoraan, että nyt kannattaisi käyttää tilaisuutta hyväksi ja iskeä rohkeasti asiaan kiinni. Niinpä sitten pienen empimisen jälkeen silloin 24-vuotias nuori nainen pakkasi laukkunsa ja matkusti Helsinkiin kohti uusia ja ainutlaatuisia kokemuksia.

Perillä marskin asunnolla oli ensimmäinen neuvojen antaja sisäkkö, joka kehotti ilmoittautumaan marskille seuraavana aamuna tämän juodessa aamukahviaan. Näin tapahtuikin. Rouva Rantanen muistelee polvien tärisseen, kun tuli aika astua kuuluisan henkilön eteen. Kaikki meni kuitenkin oikein hyvin ja leppoisasti. Mannerheim toivotti hyvää huomenta, teki muutamia kysymyksiä ja kehotti aloittamaan työnteon. Kukaan ei kysellyt palkkavaatimusta, se olisi kai ollut tässä ympäristössä liian arkipäiväistä, mutta myöhemmin saattoi uusi keittäjä todeta palkan puolta korkeammaksi kuin yhdessäkään aikaisemmassa työpaikassa.

Ruokatilien piti olla kunnossa

Nykyisin rouva Rantanen siis touhuaa oman vaatimattoman kotilietensä ääressä. Perheen pää kuoli puolisen vuotta sitten ja lapset, Esa ja Milja, ovat miltei aikuisia. Esa kirjoitti viime keväänä ylioppilaaksi ja Milja oli talvella viidennellä luokalla Hauhon kunnallisessa keskikoulussa. He eivät tunne suurtakaan kiinnostusta jäädä lopullisesti kotitaloonsa: seutu on yksinäinen ja eteenpäinmenon mahdollisuudet olemattomat. Rouva Rantanen ei sen sijaan muuttaisi mistään hinnasta mihinkään muualle, sillä kotipaikka on käynyt hänelle kovin rakkaaksi. Takavuosina eräät suurravintolat kosiskelivat häntä palvelukseensa, mutta vastaus oli aina ei. Vaikka perheessä pidetäänkin enemmän tavallisesta suomalaisesta arkiruoasta kuin marskin herkuista, on rouva Rantasella kuitenkin mahdollisuus verestää vanhoja taitoja, sillä usein hauholaiset pyytävät häntä valmistamaan erikoisherkkuja erilaisiin pitoihin, häihin ja hautajaisiin. Muuten työskentely loistokkaan maailmanmiehen ja kansallissankarin luona elää enää vain muistoissa sekä niissä muutamissa valokuvissa, joita tuolta ajalta on säilynyt. Nykyisissä töissään hän ei tarvitse opastajaa, kaikki on perin tuttua, mutta tultuaan marskin palvelukseen täytyi poislähtevän entisen keittäjän ensin opastaa tulokasta parin viikon ajan. Sen jälkeen Aili Pohjolainen ryhtyi yhdessä apulaisensa kanssa huolehtimaan isäntänsä ruoasta. Helppoa se ei totisesti ollut, sillä Mannerheim oli vaativa työnantaja: kaikki oli minuuttipeliä ja asiat oli hoidettava täsmälleen määrätyllä tavalla. Marski rakasti erikoisesti voimakkaasti maustettuja venäläisiä, mutta myös englantilaisia ja italialaisia ruokia. Ateriat ja aamukahvit tarjottiin rakennuksen toisessa kerroksessa. Keittäjä tapasi isäntänsä täällä aamukahvin aikaan kello 8.45, jolloin Mannerheimille oli esitettävä myös päivän ruokalista. Yleensä hän hyväksyi sen sellaisenaan. Sitten seurasi ostoskierros. Kaikki maksettiin käteisellä, mitä varten keittäjä sai käyttöönsä kuukauden alussa noin 1 600 markkaa. Joskus tarvittiin rahaa enemmänkin, mutta ”lisämäärärahan” saannissa ei yleensä ollut vaikeuksia. Ruokatilien piti olla aina kunnossa, ja sitä varten keittäjä piti erityistä talouskirjaa. Kerran marski väärinkäsityksen vuoksi luuli näissä tileissä olevan 1 markan 60 pennin virheen. Sen johdosta joutui keittäjä tiukkaan kuulusteluun ja antamaan tarkan selvityksen, joka sitten kyllä tyydyttikin.

Marskin erikoisvaatimuksista ruoan suhteen voidaan mainita eräs hupaisa yksityiskohta. Lihapullien piti nimittäin ehdottomasti olla kantikkaita eikä pyöreitä, koska viimeksi mainitut olisivat marskin mielestä muistuttaneet liiaksi tykinkuulia!

Vieraitten ei sopinut valitella

Vaikka henkilökunta söikin eri ruokaa kuin isäntänsä, tarjottiin marsalkan vieraille samaa ruokaa kuin hänelle itselleenkin. Ehkäpä pöydän antimet tuntuivat vieraista joskus liian ”tulisilta”, mutta valitella ei sopinut, sehän olisi ollut ennenkuulumatonta. Ruokaviinit valittiin erityisellä huolella. Joskus tietysti keittäjän valmisteissa oli jotain sellaista, jota marski ei voinut täysin hyväksyä, mutta koskaan hän ei moittinut ankaralla tavalla, vaan toi tyytymättömyytensä julki kepeässä, toista loukkaamattomassa sävyssä. Kuten tiedetään, Mannerheim saattoi sanoa korkeaan arvoon ja asemaan päässeille henkilöille hyvinkin terävästi. Varsinkin ns. ”Marskin ryypyn” ympärillehän on punottu monenlaisia tarinoita, ja totta onkin, että jos joku vieraista ei saanut piripinnallaan olevaa lasia läikyttämättä suuhunsa, osoitettiin hänelle usein joku pisteliäs huomautus.

Maanmainio ateria — savustettu kuha

Mm. Borštš-keiton lisäksi marski piti kalaruoista, varsinkin kuhasta. Yksi hänen mielitekojaan oli savustettu kala venäläisen kastikkeen kera. Tarkoitukseen kelpasi juuri kuha, hätätilassa myös lohi,

↑ Marskin kirjoituspöytä, jolla on palveluskunnan lähettämät ruusut maljakossa.

↑ Rouva Aili Rantanen talonsa ↑ edustalla.

muttei mikään muu kala. Kastike tehtiin käyttäen mausteena punaviiniä. 5—6 hengelle kastiketta valmistettaessa tarvittiin kuusi lihaliemikuutiota, neljä kananmunan ruskuaista ja sata grammaa voita. Valmistus tapahtui majoneesikastikkeen tapaan, ei keittäen, vaan vesipaahteessa kypsyttäen. Kastike kaadettiin kokonaisena vadilla olevan kalan päälle. Kastikkeen, jolle Mannerheim antoi aivan erikoista arvoa, kypsyttäminen käy tottuneelta tekijältä jopa viidessa minuutissa, mutta äkkinäiseltä se saattaa viedä tunninkin.

Myös italialainen salaatti kuului marskin suosimiin herkkuihin. Sen valmistuksessa piti kuitenkin noudattaa määrättyjä ohjeita, esimerkiksi perunaa ei käytetty lainkaan. Tarpeina olivat majoneesikastike, suolakurkut, happamat omenat, tomaatit, salaatinlehdet ja kananmunan lohkot. Omenat leikattiin tulitikun muotoisiksi suikaleiksi, tomaatit ja kurkut kuorittiin sekä paloiteltiin. Tämän jälkeen kurkut, omenat ja tomaatit aseteltiin kerroksittain toistensa päälle, sitten oli kastikkeen vuoro ja koko komeus koristeltiin viimeksi kananmunan lohkoilla ja salaatin lehdillä. Tarjoilu tapahtui joko erillisenä tai jonkun muun ruoan yhteydessä.

Kuuluja ovat myös Marskin pullat:

Niihin tarvittiin 1/4 litraa vettä, 1/4 litraa kermaa, 1 kg vehnäjauhoja, 3 munankeltuaista, 2 dl sokeria, pieni pala hiivaa, 100 grammaa sulatettua voita, 1/2 tl suolaa sekä kardemummaa, jota piti olla runsaasti. Taikina oli kohotettava tavalliseen tapaan. Pienten pyöreiden pullien päälle siveltiin munankeltuaista ja siroteltiin hienoksi hakattua mantelia sekä hienoa sokeria ja kardemummaa. Pullat paistettiin nopeasti kuumassa uunissa ja ne tarjoiltiin lämpiminä.

Vastaavia ruokareseptejä löytyisi tietysti vaikka kuinka paljon, mutta riittäkööt nämä esimerkkeinä. Joka tapauksessa marsalkalla oli aivan oma omituinen keittokirjansa, josta sitten sopi ottaa oppia ja ojennusta.

Uni ei tullut, koska tyyny oli väärin

Kun talvisota syttyi, ryhtyi marsalkka hoitamaan vaativaa ja raskasta tehtäväänsä armeijan ylipäällikkönä. Tällöin myös tuli eteen muutto Kaivopuistosta Kalliolinnantie 22:sta Mikkeliin. Täällä ylipäällikkö aterioi päämajan upseereiden ja vieraitten seurassa hotelli Kalevassa. Aili Pohjolaisen ei tarvinnut enää osallistua ruoan laittoon muuta kuin joissakin erikoistapauksissa, mutta muita tehtäviä sen sijaan löytyi. Niinpä Mikkelissä kuului Aili-neidin työhön Mannerheimin vuoteen sijaaminen. Kerran jäi sen yökuntoon laittaminen marskin lähetin tehtäväksi. Vaan kuinkas kävikään! Marsalkka ei sanonut saaneensa koko yönä unta, koska tyyny oli väärässä asennossa! Kun kysymys on todella suuresta persoonallisuudesta, tuntuivat tällaiset pienet oikut ja erikoisuudet kuitenkin kuin itsestään selviltä, eikä marskin palvelushenkilökuntakaan niitä ihmetellyt. Eivät he jääneet kummastelemaan sitäkään, ettei marsalkka mielellään astunut paljaalle lattialle, vaan yritti aina harppoa matolta matolle. Sisäköt sijoittivat matot niin lähelle toisiaan, ettei tuo kulkutapa tuottanut hankaluuksia.

Palkankorotus tuli — mutta myös ero

Vuoden 1943 muistavat silloin eläneet suomalaiset karun ankarana sota-aikana. Aili Pohjolainen oli tuolloin ehtinyt olla marsalkan palveluksessa viisi vuotta, mutta lomaa hän ei ollut pitänyt kertaakaan. Nyt hän sitä pyysi, vaan eipä mielellään laskettu taitavaa ja tunnollista työntekijää edes hetkeksi pois. Silloin Aili Pohjolainen sanoi itsensä irti. Seurauksena oli, että hänelle myönnettiin heti kuukauden loma ja palkkaakin korotettiin. Mitäpä siis muuta kuin lomalle, mutta irtisanoutumispäätöksessään Aili-neiti kuitenkin pysyi. Nykyinen Aili Rantanen myöntää katuneensa myöhemmin pois lähtöään — ymmärrettävistä syistä. Paljon hän olisi vielä ehtinyt nähdä ja kokea suuren miehen palveluksessa.

Kullanarvoinen työtodistus

Moni ehkä ihmettelee Aili Rantasen tyytymistä nykyiseen osaansa pienen talon emäntänä — varsinkin kun edullisia työpaikkoja on vuosien aikana tarjottu monestikin. Itse hän viihtyy kuitenkin erinomaisesti kotiseudullaan, eikä kaipaa suurten keskusten hälyä. Siitä, että todella hyvää ruoanlaittajaa tarvitsevat laitokset saisivat Aili Rantasesta erinomaisen työntekijän, kertoo marsalkalta saatu työtodistus. Siinä on merkintö "Suomen Puolustusvoimain Ylipäällikkö" ja päiväyksenä on "Päämaja 23. 5. 1943". Teksti kuuluu seuraavasti:

"Neiti Aili Pohjolainen, joka tänään jättää 1. päivästä kesäkuuta 1938 lähtien hoitamansa paikan keittäjättärenä taloudessani, on suorittanut tehtävänsä kunnollisesti ja velvollisuudentuntoisesti harrastaen siisteyttä ja järjestystä keittiössä sekä nyt sodan aikana toiminut tyydytykseksetni yksinpalvelijana tilapäisasunnossani."

Mannerheim

Tämä arvokas paperi on jo hieman nuhraantunut ja rypistynyt, merkkinä sen ahkerasta tutkimisesta. Aili Rantanen onkin saanut näyttää sitä lukemattomia kertoja talossa käyneille sukulaisille, ystäville ja tuttaville. Ja kylläpä kelpaa näyttääkin! □

Teksti ja kuvat: TUOMO PÖNTYNEN

*317.959

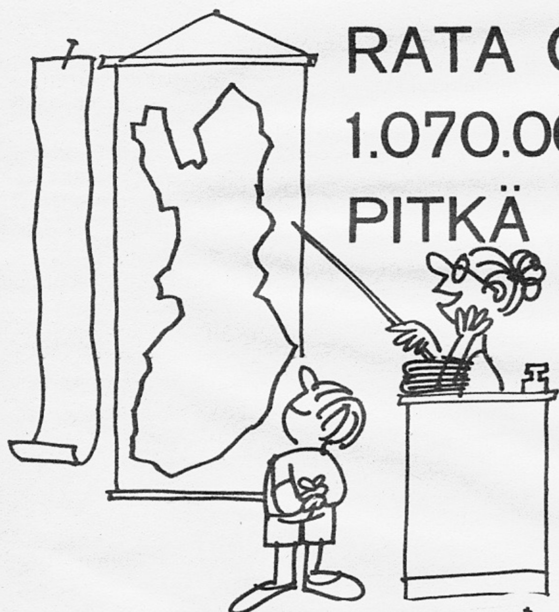

HYMYLEHDEN PAINAMISEEN TARVITTAVA

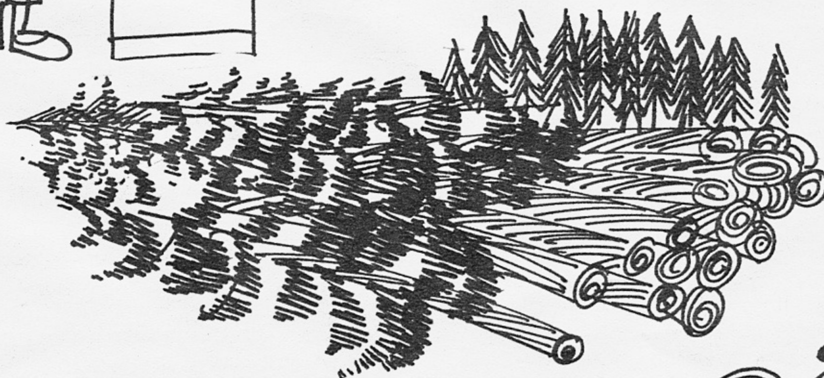
PAPERI PAINOI 88 TONNIA

PAPERI-
RATA OLI
1.070.000 m
PITKÄ

JA PINTA-ALA
121 ha

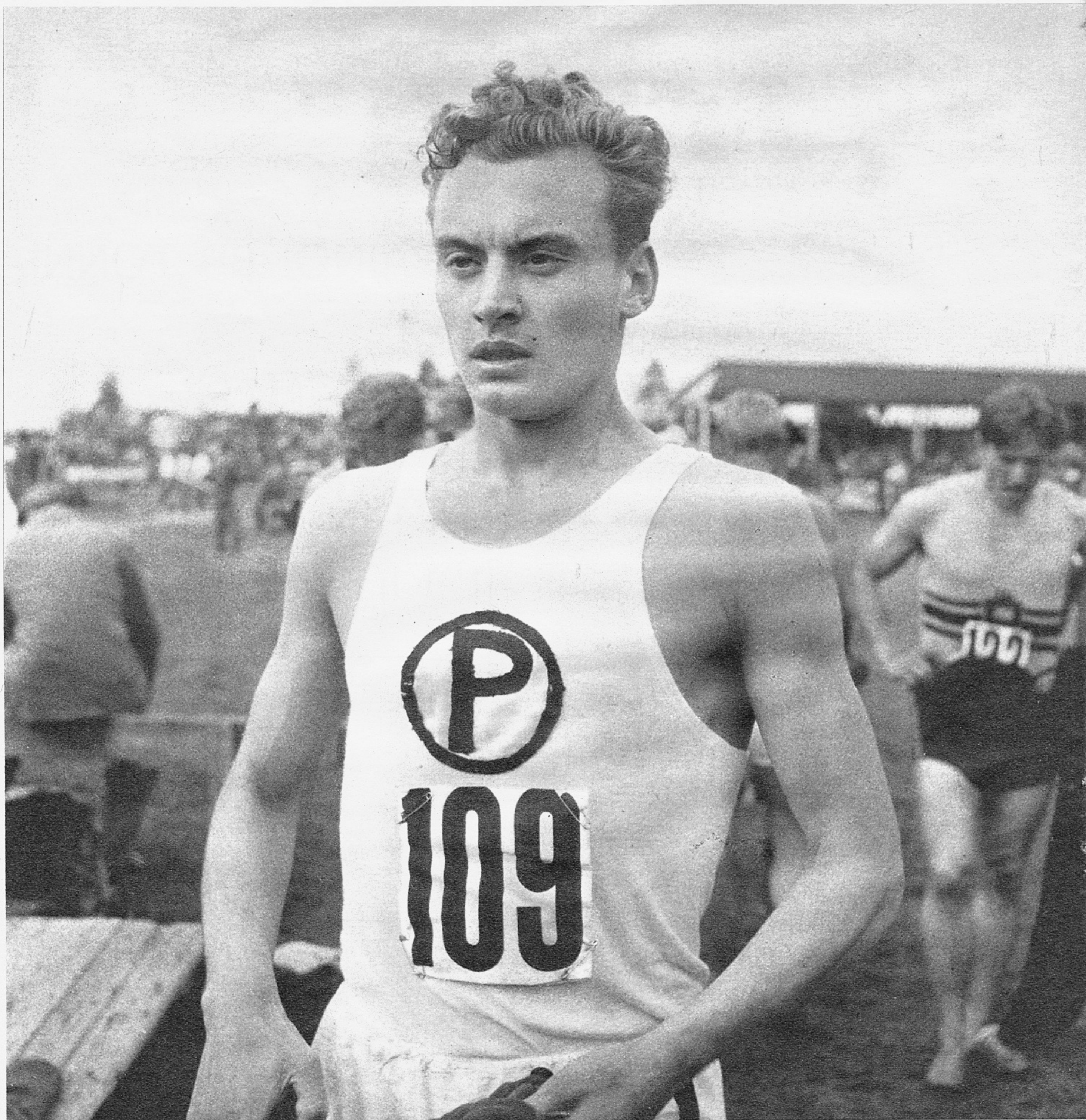
PUUTA TARVITTIIN PAPERIIN 158 m^3

*Hymylehden vuonna 1968 virallisesti tarkastettu keskimääräinen nettolevikki.

OLAVI SALSOLA:

STIPENDEJÄ URHEILIJOILLE

Teksti: MIKKO MÄKELÄ Kuva: LEHTIKUVA OY

Kun surkutellaan Suomen juoksu-urheilun nykyistä laaksonpohjaa, todetaan hyvin helposti että sisua ei enää löydy tarpeeksi. Mutta onko kysymys vain sisusta?

— Sisusta on apua, mutta se ei yksin riitä — jos lahjat loppuvat. Juoksijain puute on nimenomaan lahjakkaiden tyyppien puutetta. Niitä ei usein näin pienessä maassa löydy ja nykyisellä tahdilla kykyjä tulee vastaan tulevaisuudessa vielä harvemmin, sanoo Olavi Salsola, 1500 metrin maailmanennätysmiehemme 11 vuoden takaa.

— Meillä puhutaan liikaa valmennuksesta. Opit ja neuvot ovat itsekullekin olleet alussa tärkeitä, mutta nyt ja aina juoksija tekee itse itsensä. Hän tuntee lihaksensa, ajatuksensa, mielihalunsa ja tavoitteensa paremmin kuin kukaan toinen. Sitä paitsi urheilijan tahto on vain hänen itsensä hallittavissa. Meillä nojataan nykyään liikaa valmentajien tukeen. Juoksijan on pyrittävä vastaamaan vain itse itsestään, sanoo Salsola, joka itse oli itsenäisen linjan mallikelpoisin esimerkki, ja voimakastahtoinen juoksija, jonka harjoitusohjelmia eivät muut paljon kopeloineet. Vain Jouko Kuha liikkuu tämän päivän menijöistämme samoilla linjoilla.

— Valitetaan vähän liian herkästi kaikenlaisista vastuksista ja sanotaan, etteivät opiskelijat voi urheilla. Ei tämä pidä paikkaansa. Raskasta tosin urheileminen oli minullekin kun kävin teknistä koulua Tampereella ja pidin yllä elämäni kovinta harjoitustahtia. Joskus illallinen jäi lenkkien vuoksi klo 21—22:een ja sen päälle oli vielä luettava. Mutta en kadu kyllä yhtään, tekisin saman uudelleen — ja vielä perinpohjaisemmin!

— Olen muutamilta vanhemmilta, yhä mukana olevilta maajoukkueurheilijoilta kuullut, ettei henki joukkueissa ole enää sama kuin aikaisemmin. Minusta hengen murehtiminen ei pohtimalla parane. Hyvä henki ja hyvä joukkue kulkevat käsi kädessä. 1950-luvulla, jolloin yleisurheilumme oli korkeimmillaan — voitimme kaikki: Iso-Britannian, Länsi-Saksan, Puolan, Ranskan, Unkarin . . . — kenenkään mieleen ei edes juolahtanut puhua hengestä. Voittajien on helppo hymyillä ja voittajilla on aina kavereita . . .

Stipendijärjestelmään ennemmin tai myöhemmin

— Urheilu on menossa eteenpäin pitkin askelin. Esimerkiksi juoksuissa ei mitään 'rajoja' ole näköpiirissäkään. de Gaulle näytti Ranskassa ainoan mukana pysymisen keinon pönkittämällä maansa urheilua miljoonilla ja taas miljoonilla. Ja raha, se auttaa tämänlaatuisissa asioissa. Suomen urheilu joutuu ennen pitkää samanlaisen seinän eteen, koetaan hetki jolloin todetaan ettei mistään ole mihinkään. Silloin on pakko seurata muiden esimerkkiä, siirtyä eräänlaiseen stipendijärjestelmään. Urheilija voi olla varma että hän voi jatkaa opintojaan ja valmistua aikanaan, vaikka uhraisikin urheilulle muutaman vuoden. Ikävä vain, että kun tosiasiat selviävät, urheilumme edustustasosta ei ole enää paljon jäljellä.

Lydiardilla kova urakka

— On kauniisti tehty, että Suomeen on saatu palkatuksi niin maailmankuulu valmentaja kuin Arthur Lydiard. Todistaahan se ainakin, että jotakin yritetään. Mutta hieman käy Lydiardia sääliksi: ellei oikeita tyyppejä löydy, menee paraskin valmennus hukkaan. Mitä Lydiardin harjoitusohjelmiin tulee, en tunne niitä muuten kuin lehtitietojen perusteella. Henkilökohtaisesti en ymmärrä mitä hyötyä on mailerille yhtämittaisista 40—50 kilometrin juoksulenkeistä. Maratoonarille tämä tietenkin sopii, mutta ei koskaan 800—1500 metrin miehille.

Herätys, SUL!

— Juoksijalupausten puuttuminen ei ole mielestäni ihmeellistä. Urheilukenkien valmistajana olen todennut, että viimeisten viiden vuoden aikana on esimerkiksi piikkarien myynti laskenut suorastaan katastrofimaisesti, noin 50 prosenttia. Ilmiö on sama kautta Suomen.

— Myös kilpailujen katsojamäärät ovat pudonneet jyrkästi viimeisten 10 vuoden aikana. Joku Ruotsi-ottelu on tietysti poikkeus sinänsä, johon ei vaikuta mikään, mutta maalla ja useissa suurissa yleisurheilukeskuksissa — niin kuin Turussa — ei hyviinkään kilpailuihin saada enää samaa katsojamäärää kuin aikaisemmin.

— Tulevaisuus ei näytä hyvältä, vaikka onkin todettava että uusia nimiä nimenomaan kenttälajeihin nousee jatkuvasti. Mutta tuntuu siltä, että kaikkein tärkein urheiluahjo on unohdettu. Suhdetoimintaa nimenomaan oppikoulujen voimistelunopettajiin pitäisi lisätä. Olen kuullut, että Koripalloliittoon verrattuna Urheiluliiton PR-toiminta on tässä suhteessa aivan takapajulla. Koska kouluissa urheilukipinä saadaan jos yleensä saadaan, niin yleisurheilun olisi syytä pitää puolensa. Opettajille on muutenkin suuri kiusaus heittää pallo poikien käsiin ja istua sadesäällä sisällä. Yleisurheilun opetus on sitä paitsi paljon hankalampaa ja vaikeampaa, joten 'ilmaiseksi' yleisurheilu ei saa kouluissa juuri mitään. Herätys, SUL!

MISS FORD Escort

ELSI KOIVISTO tunnetaan Tampereella monipuolisena ja yritteliäänä nuorena naisena. Hänellä on hyvin menestyvä kampaamo, jossa hän itse opinkäyneenä kampaajana tekee työtä silloin, kun mannekiinityöt tai keikat eivät pidättele häntä muualla. Elsin poikaystävä toimii jonkinlaisena yleismiehenä, managerina ja asioidenhoitajana ja on Elsin tukena hänen koettaessaan luoda itselleen menestyksekästä uraa. Viimeisin aluevaltaus on tanssilavat, joilla Elsi on käynyt laulamassa tämän kesän ajan. Laulaminen sujuukin Elsiltä melko mukavasti, vaikka yleensä on totuttu siihen, etteivät laulamista yrittävät missit menesty. Elsikin koetti onneaan missikilpailuissa vuonna -63, ja saavutti tuolloin kolmannen perintöprinsessan arvonimen.

FORD 17M. Uusi Ford 17M — viimeisin valtavan menestyksen saaneesta sarjasta. Sen miellyttävät linjat ja eleganssi tekevät todella vaikutuksen. Mukavuudessa ei ole toivomisen varaa. Uusi Ford 17M on entistä tilavampi ja pitkätkin matkat ovat pelkkää huvia matkustettaessa oikein muotoilluissa istuimissa. Raju kiihtyvyys ja suuri matkanopeus ovat tunnusomaisia Ford 17M 85 hv:n V4 moottorille. Turvallisuutta tuovat leveä raideväli, uusi kaksipiirijarrujärjestelmä sekä 12 voltin sähköjärjestelmä vaihtovirtalatureineen.

Vallan omalaatuisen ehdon asunnon saannille asettaa Helsingin kaupungin asunnonjakotoimiston esittelijä ja tarkastaja Olavi Miettinen silloin, kun asunnontarvitsija on nuori hauskannäköinen nainen. Hänen ehtonsa on tämä:

KYLLÄ ASUNNON SAAT KUN ANNAT PEPPUA

Ja jos nainen ei suostu ehtoon, Miettisen mietintö on seuraavanlainen: "Niin kauan kuin minä olen tarkastaja ja esittelijä, sinä et ole asuntoa saava." Eikä myöskään saa. Anomuksetkin katoavat salaperäisellä tavalla.

Teksti: VEIKKO ENNALA
Kuvat: REINO KAIVOLA

Häätö on tapahtunut tosiasia. Uudessa asunnossa on ilmaa ja väljyyttä: taivas kattona ja maan kamara lattiana, seininä taivaanranta. Kannattaako siveellisyydestä maksaa näin kallis hinta? Sillä mitä merkitystä on kunnialla kun kaikki muu on sen takia mennyt.

Rouva Raili Kostiainen Vanhassa Käpylässä sijainneessa asunnossaan häädön kynnyksellä. Kerrankin kirkko näytti olevansa rakkauden kirkko: rouva Kostiaisen kaksi pikkuista pääsivät kesän ajaksi seurakunnan kesäsiirtolaan. Mutta mihin perhe asettuu syksyllä, siitä ei ainakaan tätä kirjoitettaessa ole mitään tietoa.

Helsingin kaupunki jakaa vuosittain määrämäärän asuntoja, jotka varsin kohtuullisen vuokransa vuoksi ovat sangen kysyttyjä. Niinpä niitä anotaankin kymmenen kertaa enemmän kuin niitä on jaettavaksi. Asunnonsaannille on erinäisiä ehtoja. Anojan, tullakseen huomioon otetuksi, on oltava vähävarainen, perheellinen tai muutoin huoltajan asemassa ja hänen on pitänyt olla henkikirjoitettuna Helsingissä vähintään 10 vuotta.

Ei ole mitään aihetta epäillä, etteikö asunnonjakotoimiston johtaja maist. Himanka usko tehneensä parhaansa ollakseen perin vaikeassa tehtävässään oikeudenmukainen; ensisijaisesti asuntoja on pyritty antamaan kaikkein tukalimmissa olosuhteissa eläville, joiden vuokranmaksukyvystä kuitenkin on joltisiakin takeita, sillä kysymyshän ei ole suoranaisesta sosiaalisesta hyväntekeväisyydestä.

Kun asuntoanomuksia kertyy vuosittain tuhansia, on joht. Himangalla runsaasti henkilökuntaa anomusten käsittelyä varten. Tosiasiassa Himanka siis vain hyväksyy sen mitä hänen esittelijänsä hänelle ehdottavat.

Pääsipä sitten Helsingin kaupungin asunnonjakotoimiston esittelijän (tarkastajan) virkaan 1960-luvun alkupuolella herra Olavi Miettinenkin. Minkälaiset hänen ansionsa olivat ja mikä hänen pätevyytensä ko. toimeen, siitä ei kirjoittajalla ole tietoa. Aiemmin hän oli toiminut haastemiehenä sekä johtanut siinä ohessa kahta omistamaansa kampaamoliikettä, nimeltä Salon Simonette, joista toinen sijaitsee Simon- toinen Porthaninkadulla.

Ensimmäisiä varattomia perheenhuoltajia, jolle tarkastaja Miettinen lämpimästi suositteli kaupungin asuntoa, oli tarkastaja Miettinen itse. Ja hän saikin virka-asunnokseen 3 huoneen ja keittiön halpavuokraisen lukaalin Maunulasta.

Vuonna 1964 jätti Helsingin kaupungin asunnonjakotoimistoon asuntoanomuksensa myös rouva Raili Kostiainen, jolla ainakin sivullisen nähden tuntuisi olleen kaikki edellytykset päästä kaupungin halpaan vuokra-asuntoon. Vast-

KÄÄNNÄ

KYLLÄ ASUNNON SAAT KUN ANNAT PEPPUA

ikään eronneena hän oli tukalassa taloudellisessa asemassa kahden pikkuisen lapsen huoltajana; konttoristina hänen palkkansa ei ollut hääppöinen ja lisäksi hän on elänyt ikänsä Helsingissä. Anomusta tehdessään hän ei kuitenkaan rakentanut mitään sille seikalle, että sattui entuudestaan tuntemaan tarkastaja Miettisen niin kuin ihmiset hyvänpäiväntuttuina toisiaan tuntevat.

Käydessään tuonnempana tiedustelemassa tarkastaja Miettiseltä tämän virkahuoneessa anomuksensa kohtaloa, ilmoitti tarkastaja suhtautuvansa asiaan kaikin puolin suopeasti. Rouva Kostiainen täytti ehdot. Vain yksi pieni muodollisuus enää, sitten juttu olisi klaari.

Muodollisuudesta selviytymistä varten tarkastaja Miettinen käväisi lukitsemassa huoneensa oven, nosti puhelimen kuulokkeen kantimestaan pöydälle varattu-merkkiä varten ja mainitsi, että nyt olisi mitä oivallisin tilaisuus "panna lihaa piiloon". Puheena ollut muodollisuuskin tulisi samalla selvitetyksi ja rouva Kostiaisen anomus hyväksyttäisiin välittömästi.

Rouva Kostiaisen moraalikäsitykset olivat kuitenkin vanhanaikaisia eikä häntä huvittanut laisinkaan antautua lihan piilopaikaksi. Hän ei ollut leikkinyt piilosta herra Miettisen kanssa tätä ennen, ei halunnut leikkiä nyt eikä tulisi leikkimään vastakaan.

Tällaisella jääräpäisyydellä sinetöi rouva Kostiainen oman kohtalonsa, sen, joka on mainittu jo tämän kirjoituksen alkukappaleessakin: niin kauan kuin tarkastaja Miettinen tarkastelee asuntoanomuksia, niin kauan rouva Kostiainen saa hänen puolestaan asua vaikka heinäladossa.

Katkeroituneena osakseen tulleista matalamielisistä ehdotuksista rouva Kostiainen soitti myöhemmin kaupunginjohtaja Kivistölle tiedustellen, miten ihmeessä on käsitettävissä, että hänenlaisensa taloudellisissa vaikeuksissa oleva ihminen ei saa asuntoa ilman erityisehtoja, kun taas kyseiset erityisehdot asettanut tarkastaja Olavi Miettinen itse on saanut huoneiston "viran puolesta" vaikka häntä kahden kampaamoliikkeen omistajana ja lisäksi kaupungiltakin palkkaa saavana henkilönä tuskin voi pitää kovinkaan köyhänä.

Tunnollisena virkamiehenä kaupunginjohtaja Kivistö suoritutti asiassa tutkimuksia ja vastasi myöhemmin:

— HERRA MIETTINEN ON KYENNYT OSOITTAMAAN, ETTEI HÄNELLÄ OLE MITÄÄN VARALLISUUTTA.

Mitä tarkastaja Miettiseen tulee, hän riemastui lopullisesti suoritetun tutkimuksen takia. Kun rouva Kostiainen kerran istui ystävättärineen ravintola Atriassa syömässä, hoippuroi heidän pöytäänsä yllättäen tarkastaja Miettinenkin, hyvänpuoleisessa sivulaitaisessa purjehtien ja julisti, sikäli kuin nikotukseltaan sai puhutuksi:

— SINÄ SAATANAN NAINEN ET IKINÄ SAA KAUPUNGIN ASUNTOA.

Kun tällekin välikohtaukselle löytyy riittävästi valakelpoisia todistajia, on herra Miettisen ollut pakko myöhemmin myöntää "jotakin tämäntapaista" sanoneensa, mutta "ei tarkoittaneensa".

Mutta mihin sitten katosi rouva Kostiaisen asuntohakemus? Sitä ei ole asunnonjakotoimistosta löytynyt. Maist. Himangalta hakemuksensa kohtaloa tiedustellessaan rouva Kostiainen sai vastauksen, että hänen pitäisi itsensä paremmin valvoa etteivät paperit hukkaantuisi.

— MITEN MINÄ VOISIN TIETTYYN VIRASTOON JÄTTÄMIÄNI ASIAPAPEREITA VAHTIA? KYSYY ROUVA KOSTIAINEN.

Siinäpä pulmallinen kysymys kenen tahansa pohdittavaksi.

Tämän vuoden alkupuolella rouva Kostiainen jätti Helsingin kaupungin asunnonjakotoimistoon uuden asuntoanomuksen. Perustelut olivat entiset, lisänä vain senlaatuinen punkti, jonka jos minkä voisi ajatella painavan vaa'assa sikäli kuin vastapunnuksina käytetään oikeamielisyyttä. Hänet oli häädetty lapsineen siitä asunnosta, jossa oli viimeksi asunut. Häädön syinä eivät olleet maksamatta jääneet vuokrat tai huonotapainen elämä; omistajat vain halusivat koko rakennuksen omaan käyttöönsä. Samalla kertaa häädettiin talosta kaksi muutakin perhettä.

Rouva Kostiaisen anomus ei tullut nytkään hyväksytyksi. Tarkastaja Miettinen ilmoittaa virallisesti, että rouva Kostiaisen anomusta ei käsitellä koska hänen vanhempansa ovat kyllin varakkaita huolehtiakseen tyttärestään ja tämän lapsista. Ja kuitenkin hylkäyspäätöksen pitäisi de facto kuulua näin: "Rouva Kostiaisen ei katsota olevan välittömässä asunnontarpeessa koska hän ei salli herra Miettisen asettaa lihaa piiloon."

Kesäkuun 4. päivänä rouva Kostiainen sitten kantoi itse huonekalunsa pihamaalle ennen kaupunginvoudin saapumista, näin säästääkseen ne 150 markkaa, jonka häätömiehet olisivat perineet vaivannäkönsä lakisääteisenä palkkiona. Myöhemmin huonekalut siirrettiin erääseen autotalliin, jossa ne voivat olla toistaiseksi 50 markan kuukausivuokraa vastaan.

Lapsensa rouva Raili Kostiainen on saanut kahdeksi kuukaudeksi seurakunnan kesäsiirtolaan ja hän itse asuu ystäviensä ja tuttaviensa nurkissa odottaen parempaa huomista. Sitä tuskin koittaa ennen kuin tarkastaja Olavi Miettinen on siirtynyt eläkkeelle. Kaupungin virkamiehenä hän nauttinee erottamattomuussuojaa ellei syyllisty vakavaan virkavirheeseen.

Eikö naisen hädänalaisen aseman hyväksi käyttäminen häntä siveettömyyteen suostuttelemalla sitten ole virkavirhe? Tuskinpa, sillä onhan kysymys miehestä. Mitä kirjoitinkaan laajassa prostituutiota käsitelleessä artikkelissani "Eikö koskaan rahasta?" HYMYlehden numerossa 3/1967:

"— — Nimityksen sijaiskärsijä, tekee vieläkin oikeutetummaksi se tosiasia, että prostituutiota ei olisi laisinkaan jos miehet eivät siihen ketään yllyttäisi. Kuitenkaan he eivät ole koskaan "syyllisiä", maksun suorittamalla he samalla ostavat riittävän määrän aneita ja synninpäästön voidakseen sitten hyvällä omallatunnolla sorvata lakeja prostituution kieltämiseksi ja siihen sortuneiden (naisten) toimittamiseksi rangaistuslaitoksiin."

Ja toisaalla samassa kirjoituksessa näin:

"— — Jos ken yllyttää lähimmäisensä varkauteen, myös yllyttäjää rangaistaan. Mutta naisen prostituutioon yllyttänyttä miestä korkeintaan kuullaan oikeudessa kruunun todistajana ja hän saa tämän kansalaisvelvollisuutensa täyttämisestä vieläpä palkkionkin, parhaassa tapauksessa kaksinkertaisena sen summan, minkä on itse tytölle maksanut."

SURKUTELTAVA ON NAISEN ASEMA. PYSYTTELE SIVEÄNÄ, MITÄ HYVETTÄ "YHTEISKUNTAA KANKATTAVAKSI VOIMAKSI" NIMITETÄÄN JA JÄÄ ASUNNOTTA. ANTAUDU HÄDÄSSÄSI JA OTSAASI LYÖDÄÄN PORTON MERKKI.

TÄMÄ VIHELIÄINEN, KAKSINAAMAINEN, TEKOHURSKAS MAAILMAMME! □

HOROSKOOPPI

KAURIS (21. 12.—20. 1.) Tapaatte kohtalokkaan vastakkaista sukupuolta olevan henkilön. Välillenne syntyy myrskyisä rakkaustarina, jota sivulliset eivät katso hyvällä silmällä. Tuhlaatte rahojanne aivan edesvastuuttomasti. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 4.

VESIMIES (21. 1.—20. 2.) Epäonnistutte pahasti jossakin melko tärkeässä asiassa. Tämä seikka on ainoa, mikä pimentää muuten onnellisissa merkeissä kuluvan kuukauden. Teillä on paljon rahaa käytettävissä ja paljon ystäviä ympärillä. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 7.

KALAT (21. 2.—20. 3.) Luotatte omaan arvostelukykyynne enemmän kuin kenenkään muun. Tästä ei hyvä seuraa. Tässä kuussa teette ratkaisevan päätöksen perhettänne koskevassa asiassa. Rakkauselämänne on intohimoista ja tyydyttävää. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 1.

OINAS (21. 3.—20. 4.) Läheinen ystävänne pyytää teiltä sellaista, mikä vaatii suunnatonta epäitsekkyyttä. Olette tavallista hermostuneempi koko kuukauden. Haluaisitte pitää kesälomanne tässä kuussa. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 10.

HÄRKÄ (21. 4.—20. 5.) Löydätte kadulta suuren summan rahaa. Tämän ansiosta asianne järjestyvät paremmin kuin olitte koskaan uskaltanut kuvitellakaan. Rakkauselämänne hehkuu kuumana ja kiihkeänä. Haluatte saada lapsen. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 8.

KAKSOSET (21. 5.—20. 6.) Ette ole täysin tyytyväinen työpaikkaanne. Mielestänne hermonne joutuvat siellä liian kovalle koetukselle. Naimattomilla on onnea sekä rakkaudessa ja rahaasioissa. Naineet keskittyvät muihin asioihin. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 2.

RAPU (21. 6.—20. 7.) Sotkeudutte mukaan johonkin käsittämättömään vyyhteen, mistä ette vielä tässä kuussa selviä kunniakkaasti ulos. Säilytätte järjen päässänne tukalassa tilanteessa. Terveytenne on kohtalainen. Parhaita päiviä keskiviikot, onnenluku 6.

LEIJONA (21. 7.—20. 8.) Rakastatte seurustelua erilaisten ihmisten kanssa ja siihen teillä tässä kuussa tarjoutuu useita oivallisia tilanteita. Rakastettunne kanssa aloitatte uuden elämän. Selkäkipuja. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 5.

NEITSYT (21. 8.—20. 9.) Olette kaikkeen tyytymätön ilman minkäänlaista syytä. Moititte rakastettuanne asioista, mitä hän ei ole tehnyt. Tästä syystä välinne ovat melkoisen huonot. Sydäntänne särkee. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 8.

VAAKA (21. 9.—20. 10.) Viihdytte parhaiten omissa oloissanne. Ette kaipaa kenenkään seuraa. Olette niin hämmästyttävän erakkomainen, että rakastettunnekin ihmettelee käytöstänne. Saatte aiheettomia masennuksen puuskia. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 3.

SKORPIONI (21. 10.—20. 11.) Olette luomiskykyinen monessa mielessä tässä kuussa. Tarmokkuutenne tarttuu melkein kaikkiin lähellä oleviin ihmisiin. Teistä säteilee jotakin vastustamatonta voimaa. Joudutte vastoin tahtoanne pitkälle matkalle. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 9.

JOUSIMIES (21. 11.—20. 12.) Toimitte epäitsekkäästi, mutta ajattelette itsekkäästi. Lähellänne olevat huomaavat tämän. Rakastettunne kanssa onni kukoistaa sopusointuisena. Raha-asiat eivät ole parhaalla mahdollisella tolalla. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 4.

Johnny SUORAAN SYDÄMEEN laulaen

Teksti: IRIS TUUNAINEN
Kuvat: REINO KAIVOLA

Linja-autossa on tunnelmaa. Suoraan sydämeen-shown kaikki kansalaiset ovat mukana, maantie pölisee, kaikki mahdolliset ikkunat ovat avoimina, jotta edes hiukkanen viileätä raitista ilmaa tulisi sisään. Hilpeä puheensorina, laulunluikaus ja soittimien vinkuna kantautuu ikkunoista ulos saaden muut maantien matkaajat katsomaan hiukan tarkemmin suurta autoa.

"Suoraan sydämeen" on Johnnyn kesäkiertueen otsikkona. Jotkut koettavat päästä sydämiin hyvän ruoan avulla, Johnny taas luottaa hyvään viihteeseen. Vuoden vaihteessa hän kävi valtameren tuolla puolen saamassa lisää ideoita, ottamassa oppia sikäläisistä kiertueista, niiden kokoonpanoista ja ohjelmistoista.

Amerikkalaisen tyylin mukaan Johnnyn showssa on isäntä ja emäntä, jotka kuuluttavat ohjelmiston, juttelevat ja koettavat saada kansan viihtymään. Emäntänä on monien kummastukseksi Tuula I g n a t i u s, TV-kuuluttaja. Mikä nyt on saanut Tuulan lähtemään mukaan?

— Ihmisten kanssa on niin mukava touhuta. Samalla tämä on vaihtelua ja taatusti paras tapa tutustua kotimaan eri puoliin. Ihmiset ovat niin ihastuttavan erilaisia!

Tuulan läsnäolo kiertueella saa vanhemmatkin ihmiset lähtemään lavan reunoille, ja se onkin tarkoitus. Show haluaa tarjota kaikille jotakin, vanhemmillekin. Miksi tyytyä viihdyttämään vain teini-ikäisiä, kun kiitollisia kuulijoita ja katsojia on vanhemmassakin ikäluokassa? He vain eivät monestikaan uskalla lähteä

KÄÄNNÄ

Sytyttäkää miten vain, mutta

SYTYTTÄKÄÄ SMART

senior

RETTIG

Se on luotettavaa, tukevan täyteläistä ja tuoretta tupakkaa.

SMART

hintaluokkansa suurin

1⁸⁴

Johnny

nuorison joukkoon kuulemaan laulua ja soittoa.

Orkesterin kokoonpano on vankalla pohjalla. Johnnyn vanha bändi Frankies on saanut vahvistuksekseen muutaman miehen lisää, ja voimalla seitsemän miehen syntyy nyt hyvää musiikkia niin tanssittavaksi kuin kuultavaksikin. Suuntauksena ovat nyt suuret orkesterit, senkin Johnny on matkallaan todennut.

Johnny itse samettisilmineen on kaikkien naisten suuri suosikki. Eikä pelkästään teinittärien vaan myös näiden äitien. Hänen osallistumisensa Eurovisio-laulukilvan karsintaan toi hänet taas kerran koko kansan tietoisuuteen, niidenkin, jotka huomioivat vain suuret tapahtumat: missikisat ja euroviisut. Johnnyn ohjelmisto tarjoaa lajiltaan hyvin monipuolista viihdettä, hitaita ja nopeita kappaleita, riemua ja kyyneliä.

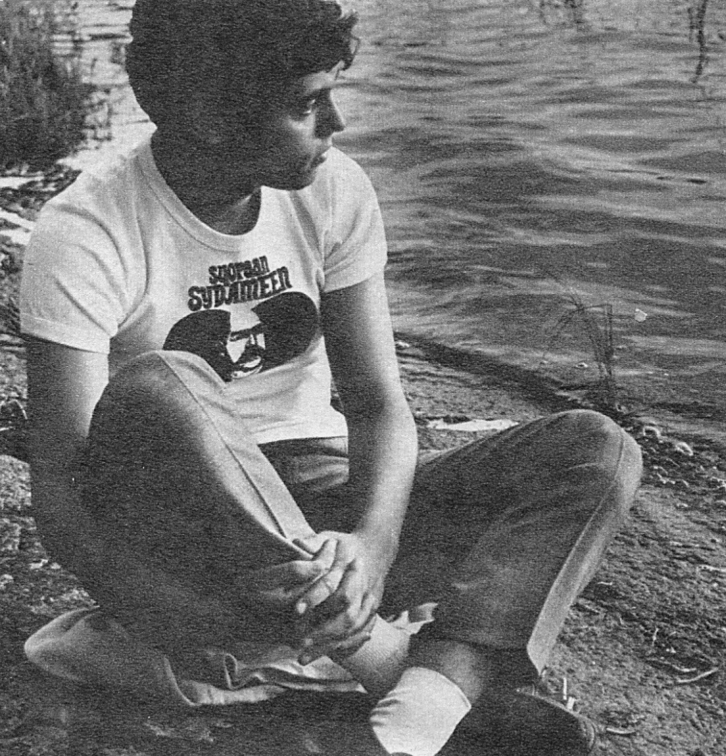
Poikien silmänilona on neljä tyttöä. Kansanlauluilla mainetta niittänyt Päivi Paunu, hiljakkoin kihlautunut teatterikoululainen.

— Viikko tulee lomaa jossakin vaiheessa ja siihen on tyytyminen. Sulhanen ei oikein ole tyytyväinen minun poissaolooni, mutta saa nyt tottua siihen. Naimisiin me emme mene ennenkuin saan teatterikoulun loppuun. Vuosi vielä. Se on muuten ihana ala!

Päivi on ulkonäöltään yhä sama kaino kansanlaulujen laulaja, mutta iskelmät ovat tulleet tytön ohjelmistoon. Kaihoisat sävelet ovat jääneet jonnekin muistoihin. Lauluissa on nyt enemmän vauhtia, joka saa pitkät hiukset hulmahtelemaan rytmin mukaisesti.

Ringa ja Kaksoset, lauluyhtye, on nykypäivien tuotetta selvemmin kuin Päivi Paunu, joka iältään kuitenkin on samaa luokkaa kuin tytötkin. Heidän esiintymisessään on kuitenkin tietty sävyero, vaikka Päivikin laulaa nyt iskelmiä. Juuri tämä sävyero onkin saanut Johnnyn valitsemaan nämä tytöt — tässäkin tarjotaan eri makutyylien suosijoille mieleistä ohjelmaa.

Ringa ja Kaksoset ovat nouseva yhtye. Heillä on jo takanaan levytyksiä, mutta varsinainen nousu huipulle on varmasti vielä edessä. Se tulee ehkä piankin, toteaa Johnny. Tytöissä on ainesta niin äänellisesti, liikunnallisesti kuin ulkonaisestikin. Vaaleita, siroja ja kepeästi liikkuvia. Television aikakaudella ei rii-

↖ Illan isäntä ja emäntä: Antti Einiö ja Tuula Ignatius. Antti pitää yllä vauhtia nuorison mielen mukaan, Tuula taas juttelee leppoisasti omalla pehmeännaisellisella tyylillään, joka menee vanhempaan väkeen kuin kuuma veitsi voihin. Johnnyllä on psykologista silmää!

↑ Johnny kissankellojen aikaan. Amerikoista asti haetut opit tuntuvat soveltuvan hyvin suomalaisen lavayleisönkin tyyliin, ja Johnnyllä on syytä olla tyytyväinen. Kesä on täysin työllistetty, samoin suurin osa syksyäkin. Lomalle ei taideta joutaa.

← Ringa ja Kaksoset, nuoria liikkuvia naisia minimekoissaan. Uutta menevää tyyliä, vauhtia niin laulussa kuin esiintymisessäkin. Johnnyn mielestä tyttöjen nousu huipulle tapahtuu vuoden kuluessa. Jonkinlainen isällisen holhoava ote on huomattavissa Johnnyn suhtautumisessa tyttöihin, onhan hän sentään ollut alalla huomattavan kauan.

tä se, että laulaa hyvin, on osattava myös tanssia, esiintyä, näytellä! Näin toteaa Johnny, joka monivuotisen uransa jälkeen tietää mitä sanoo.

— Kiertueella on tiivis ohjelma, se tulee aika-ajoin olemaan väsyttäväkin. Porukkahenki on kuitenkin hyvä. Pikku kinaa tietysti on, mutta se vain piristää. Joka tapauksessa kiertue on jo nyt, muutaman esiintymiskerran jälkeen, antanut niin hyviä tuloksia, että tämän kaltaisen kokoelman pohjalta kannattaa lähteä toistekin liikkeelle! □

VEIKKO ENNALA:

SILMÄ MYYTÄVÄNÄ

Seuraavat kaksi perin järkyttävää kirjettä on lähetetty kirjoittajalle luottamuksellisesti. Kun ne nyt kuitenkin julkaistaan, ei se merkitse luottamuksen pettämistä, sillä nimistä vaietaan. Ehkä nämä kirjeet kykenevät jotakuta liikuttamaan, saattamaan mietteliääksi tai, parhaassa tapauksessa, saavat jonkun ojentamaan asianomaisille auttavan kätensä. Se käy päinsä meidän kauttamme.

Ensimmäinen kirje, jonka mukaan koko kirjoituksemme on otsikoitu, kuuluu hiukan lyhenneltynä näin:

— Mä olen teille ihan tuntematon mutta uskallan kirjoittaa Teille omista asioistani kun te varmaan ymmärrätte. Olen synnyttänyt 12 lasta maailmaan ja en päivääkään vielä lomaaikaa pitänyt enkä ole itseäni varten elänyt, aina on ollut toiset ensin ja sitten vasta oma minäni, jos on ollut mahtollisuutta. Minulla on 69 vuotias ukon höppänä, niin, höppänäksi sitä vanhana ja vaivaisena tulee. Olemme rintamamiestilalla ja velkaa on kun syntiä. Kaikkeni olen uhrannut

vaan olen vissiin niin huono ihminen että ei ole siunausta elämäänsä saanut, vaan viimmeiseen henkenvetoon saa yrittää. Neuvokaa mitä tehtä että elämä jatkuisi sittenkin. Olen ajatellut että eikö kukaan ostais minun toista silmääni kun olen jo 50 vuotias sairas ihminen. Näen sillä hyvin ja se on vähän ruskehtava. Elkääkä sanoko lapsilleni sillä sehän olis heille järkytys vaan haluan uhrata itseni heitä varten viimmeiseen henkenvetoon saakka, sillä kun ne olen tehnyt, vastata koitan myös asjastani. Ja anteeksi vaan että häiritsin. (Nimi ja osoite.)

Mitä sanoa tällaisenkin johdosta. Eikö puutu sanoja? Siitä osasta pitkää kirjettä, joka on tässä tilan säästämiseksi jätetty julkaisematta, käy selville, että tämä äiti-poloinen myisi silmänsä 1 000 markasta. Sillä summalla hän saisi velkansa suoritetuksi ja kotona vielä oleville lapsilleen ruokaa. Arvatenkin kirjeen kirjoittajalla on epämääräinen käsitys ns. silmäpankista ja hän olettaa, että silmiä ostettaisiin eläviltä ihmisiltä ne silmäkuopasta ulos kaivaen. Löytyykö lehtemme lukijoiden joukosta ketään, joka tarvitsisi ruskehtavaa, kaikin puolin vielä tervettä silmää (asianomaisen toista silmää sitä vastoin jo verhoaa ns. kaihi) ja joka olisi valmis maksamaan siitä tuhat markkaa niin että joukko suita tulisi ravituksi. Älkää, pyydän, käsittäkö kysymystä väärin. Joskus vain on paikallaan olla näennäisen julma ja tunteeton ja ilkeä; kovaksi keitetty maailmamme ei vähästä vavahtele. Niinpä siis vielä kerran: ken tarvitsisi ruskehtavaa silmää? Senhän voisi ripustaa seinälle kehystettynä, niinhän?

Ja sitten toinen saamamme, toimituksessa kaikkia syvästi liikuttanut kirje (sekin hieman lyhenneltynä mutta ei muuteltuna):

— Enhän kyllä voi tietää, sattuuko vuodatukseni hedelmälliseen maahan, mutta haluan Hymyn tietävän, että nuorella tytölläkin voi olla vaikeuksia. Olen pian 20-vuotias, 13-lapsisen perheen vanhin kotona oleva lapsi. Isäni on sekatyömies, 54-vuotias, siis kirvesvarresta on saanut hankkia leivän perheelleen. Olin noin 16-vuotias kun lähdin ensikerran vieraalle työhön. Pieniä kotonaoloaikoja lukuun ottamatta olen ollut työssä syksyyn -67 saakka. Myös 11 kk. leipomoapulaisena. Vuoden -67 syksyllä sain kivenharavoitsijan paikan X:n maanvilj.ins. piirissä. Odotin tällöin lasta 5:ttä kuukautta, minkä jälkeen tulin kotiin, työ alkoi käydä voimille. Varmaan vanhempani ja työtoverini näkivät tilani mutta kukaan ei puhunut siitä sanaakaan, itselläni ei ollut rohkeutta keskustella äitini kanssa. Syy: olen aina ollut heikommassa asemassa toisiin nähden. He ovat saaneet tanssirahaa kotoa, minulle ei sitä koskaan riittänyt. Ajattelin syyskuun lopulla kääntyä kätilön puoleen koska vatsani oli aivan valtava ja olin vasta alun 7:llä kuukaudella. Sain lapseni kotona, kolme kuukautta liian aikaisin. Sain kolmoset. Kaksi ehti syntyä kotona kuolleina yksi sairaalaan matkalla. Tämä viimeinen lapsikatraastani siis jäi eloon ja vietiin happilaitteessa ambulanssilla X:n lastensairaalaan. Rukoilin hänen puolestaan mutta hänkin eli vain 3 vrk. Sitten rikospoliisien kuulustelut, jos olinkin itse aiheuttanut keskenmenot. Syytettä ei nostettu eikä asia mennyt käräjille, sillä olihan selvää, että heillä (lapsilla) ei olisi ollut mahdollisuutta jäädä keskosina eloon. Tämä kaikki johtui siitä kun suostuin sukupuoliyhteyteen erään pojan kanssa kun olin niin yksin. Äitini ei koskaan puhunut minulle mitään mitä äidin olisi nuorelle tytölle kerrottava. Ei kuukautisista eikä mitään. Lasteni ruumiit oli raadeltu auki kuolemansyyn selvittämiseksi. Se oli surkea näky kun menin hakemaan heidän ruumiitaan. Hain ne itse vaikka 3 viikkoa aikaisemmin olin käynyt läpi kolmoissynnytyksen ja sain itsekin 1 litran verta. Yksin jouduin myöskin saattamaan heidät hautaan. Kotiväkeni ei kajonnut asiaan. Setäni kaivoi haudan ja oli luomassa sen umpeen kun kirkkoherra kävi heidät siunaamassa. Vain me kolme olimme haudalla. Kirjoitin myöhemmin lasteni isälle. Hän lähetti 200 mk. Maksoin niillä velkani 105 markkaa taksille joka vei minut sairaalaan. Sain myös äitiysavustuksen 2 osaa vaikka en käynytkään neuvolassa. Niillä maksoin 70 mk sairaalaan, ostin arkun ja seppeleen. Kun tuo kaikki oli takanapäin, olin kotona pari viikkoa, tasan kuukausi synnytyksestä. Sitten menin kotiapulaiseksi naapuripitäjään. Kaikki oli jälleen hyvin kunnes äitini sairastui sepelvaltimotukokseen. Jouduin tulemaan kotiin. Se oli katkeraa. Kun minulla oli vaikeata he eivät auttaneet minua eivät hyväksyneet minua ja kun he tarvitsivat minua minun oli tultava. Äitini ei puhu kanssani juuri mitään, olen silti kestänyt kotona puoli vuotta. En saa käydä missään, yhden ainoan kerran olen saanut häneltä 5 markkaa että pääsin antamaan nimeni työnvälitykseen. Ei sekään auttanut, ei minulla ole mahdollisuutta saada työtä. Olen uhannut lähteä mutta äiti on sanonut että jos menen niin "tämä ei ole sen jälkeen kotisi". Eikö ole julmaa? Nyt he vartioivat minua. Miksi ei silloin, kun se olisi ollut tarpeen? Eikö Hymy auttaisi isääni myymään huvilan kehikkoa, että he saisivat maksaa velan kauppaan. Sitä on nyt noin tuhat markkaa. Minä haluaisin päästä pois, mutta mistä työ, asunto jne.? Voisiko Hymy auttaa minua hankkimaan jostakin jotain kesäistä, edes kengät. Omistan vain balibalit. En yksiäkään sukkia. Jään odottamaan vastaustanne toivoen, että ette pane nauruksi. Toivossa eläen (nimi ja osoite).

Luuletteko, että me olemme panneet nauruksi? Luuletteko, että olemme kiemurrelleet hilpeyden vallassa? Mitään näin ratki hupaista emme ole aikoihin lukeneet, niinkö arvelette? Varmaan lehtemme lukijatkin tuntevat itsensä huvittuneiksi, vai mitä? Jos nyt kuitenkin löytyisi ihminen, jota jostakin syystä kaiken edellä olevan luettuaan ei naurattaisikaan, (kuten uskomme) hän voi kirjoittaa jommalle kummalle yllä nimettöminä vaikeuksistaan kertoneelle henkilölle meidän kauttamme. Voisimmeko sopia nimimerkeistä "Silmä myytävänä" ja "Hautasin kolmoseni"? HYMY toimittaa kirjeet edelleen. HYMYlehti puolestaan koettaa — taas kerran — olla mukana avustustyössä, kuten sensaatiolehden luonteeseen kuuluu. Sukat kuolleiden kolmosten äidille lähetämme ensihätään. Sukat — ensimmäiset hänen elämässään.

Ja nyt asetumme kaikki levolle ja siunaamme itsemme näin sanoen: "Kiitos Herra kaikesta siitä hyvästä jota tänäkin päivänä olet minulle niin runsain mitoin antanut, amen." □

Vesi ei tee kampauksestasi kestävää...

Miss Suomi 1968

Jos haluat tehdä kauniin kampauksen joka myös kestää . . . siihen ei vesi riitä. **UUSI KAMPAUSNESTE BRECKSET** lisää hiuksiisi kiinteyttä uudella tavalla. Ne tottelevat paremmin kampaasi . . . taipuvat luonnollisina. Voit kammata hiuksesi miten haluat ja kampauksesi kestää.

BRECKSET levittyy tasaisesti hiuksiisi ja kuivuu nopeasti. Pikakampauksen saat levittämällä BRECKSETiä suoraan kuiville hiuksille. BRECKSET tekee kauniin, kestävän kampauksen . . . siihen ei vesi riitä!

punainen normaaliin ja sininen voimakkaaseen kiinnitykseen

Kauniit Hiukset
BRECK
FARMOS OY

HYMYLEHDEN KOE - ENSIMMÄINEN LAATUAAN SUOMESSA

TAIVAS JA HELVETTI SOKERIPALASSA

Teksti: VEIKKO ENNALA Kuvat: TRANSWORLD FEATURE SYNDICATE INC.

LSD 1. osa

Mitään ongelmaa ei tehdä olemattomaksi kiistämällä sen olevan olemassa. Niinpä LSD:n nimellä tunnetun hermomyrkyn käyttöä ei voida rajoittaa tai lopettaa väittämällä, ettei sitä Suomessa käytettäisi ja valmistettaisi, kun sitä kuitenkin käytetään ja valmistetaan. Tehokas informointi, joka silti ei ole samaa kuin perustelematon pelotuskampanja, sitä vastoin olisikin paikallaan. On siis hyvä tietää, että

- **LSD ei läheskään aina synnytä ihanaa euforiaa vaan yhtä usein järkyttävän ja kauan kestävän tuskatilan**
- **LSD:n aiheuttamassa masennuksessa tehdään lukuisia tahallisia itsemurhia**
- **LSD:n kehittämien suuruusharhojen aikana tehdään lukuisia tahattomia itsemurhia**
- **LSD saattaa aiheuttaa pysyvänkin jakomielitautia muistuttavan sielunhäiriön**
- **LSD:n epäillään vaikuttavan geeneihin; kukaan ei voi vielä ottaa valalleen, etteikö LSD:n ja syntyneiden lasten idiotismin välillä olisi samanlainen syy-yhteys kuin thalidomidin ja lasten epämuodostuneisuuden välillä on todistettu olleen**
- **LSD:n kaikkia tuhovaikutuksia ei vielä edes tunneta eikä ole voitu selvittää, miksi LSD-kohtaus esimerkiksi joskus uusiutuu 18 kuukautta sen jälkeen kun sitä on nautittu**

Lukekaa mitä nyt kerromme LSD:stä ja mitä HYMYn koehenkilö koki kotimaassa valmistettua LSD:tä ulkomailla nautittuaan. Mutta varokaa Jumalan tähden itse kokeilemasta.

Koehenkilömme on nauttinut teehen sekoitetun LSD:n, riisuu nyt kenkiä jaloistaan asettuakseen sohvalle kuuntelemaan stereo-musiikkia. Kello on 17.20. Kuvat ovat suhteellisen hämäriä, koska valaistus oli kaiken aikaa himmeä emmekä käyttäneet salamalaitetta pelätessämme äkkileimahduksen vaikuttavan koehenkilöön häiritsevästi, ärsyttävästi tai muutoin negatiivisesti. Ehkä pelkomme ja varovaisuutemme tämän ja monen muun seikan suhteen oli liiallista, mutta on huomattava, että kokeilimme ainetta jonka vaikutuksista emme itse asiassa vielä silloin tienneet mitään.

Tämä juttu ei pyri olemaan mitenkään tieteellinen; sitä tehtäessä on pidetty silmällä yksin omaan sen lukuarvoa, so. mielenkiintoisuutta ja helppotajuisuutta jotta se tavoittaisi mahdollisimman monta miestä ja naista ja erityisesti nuorta. Kemisteille ja lääketieteeseen (myös hermo- ja mielitauteihin) perehtyneille se ei anna mitään uutta lukuun ottamatta ehkä suorittamamme kokeen ulkokohtaista kuvausta ja kokeilijan haastattelua. Nekin tosin ovat tehostetusti dramatisoituja ja "tunneperäisiä" — mutta sehän ei ole samaa kuin valheellisuus.

Tiesin jo viime vuoden keväällä, että LSD:tä valmistettiin myös Suomessa vaikka päivälehdet olivatkin muuta kirjoittaneet. Minulle soitti tuntematon mieshenkilö, joka tarjoitui valmistamaan "jonkin verran" LSD:tä mahdollista omakohtaista kokeiluani varten kunhan hänelle toimitettaisiin tietty rahasumma kovin salaperäisiltä tuntuvin menoin; hänen henkilöllisyytensä ei saisi asioiden missään vaiheessa paljastua. Kyseessä eivät olleetkaan pienet markkamäärät, sillä eräskin tarvittava aineosa olisi miehen kertoman mukaan maksanut Yliopiston apteekissa 2 000 markkaa; lisäksi apteekin toimitusaika olisi ollut ainakin 2 viikkoa, koska tilaus olisi tehtävä ulkomailta.

Juttu raukeni mahdottomuuteensa; olin selvillä, että LSD:tä voidaan kyllä valmistaa useallakin eri tavalla, rakennekaavoja on monia, miksi siis valita monimutkaisin ja kallein tapa.

Suotakoon anteeksi nyt seuraava jaarittelu. Se on nähdäkseni välttämätön jotta selviäisi, miten vähäinen erä LSD:tä sitten lopulta joutui käsiini. Itselläni ei todellakaan ole laboratoriota.

Silloin tällöin on minuun ottanut niin ikään puhelimitse yhteyttä "hartaaksi kirjoitusteni ystäväksi" itsensä minua mairitellen ilmoittanut anonyymi "Tom", kielenkäytöstään päätellen opillisesti sivistynyt helsinkiläinen mies. Hän on tarjonnut erilaisia ideoita, joiden laadusta arvaillen hänellä on suhteita yhtä hyvin "ylä"- kuin alamaailmaankin. Eräitä hänen ideoitaan on toteutettukin (mm. juttu "Parempi kuolla viinaan kuin ikävään" HYMY-lehdessä no 8/67, jossa kerroin noin 300 nousevasta helsinkiläisnuorten "itsemurhaajalahkosta"; aihetta käsitteli sittemmmin myös Hufvudstadsbladet.

"Tom" kertoi, että LSD:tä ei suinkaan salakuljeteta Suomeen Ruotsista tai Saksasta vaan sitä valmistetaan Helsingissä useassakin paikassa, ei toki "tehtaissa" vaan kotitekoisissa nurkkalaboratorioissa. Kuka tahansa sitä ei tietenkään pysty tekemään, koska valmistajan on hallittava pitkälle meneviä kemian tietoja, LSD:n rakennekaavakaan ei vielä sano maallikolle yhtään mitään. Niinpä, "Tom" jatkoi, hän voisi lähettää minulle aivan tavallisessa kirjeessä kotimaista LSD:tä riittävän suuren annoksen yhtä "matkaa" varten. Tämä erä ei maksaisi mitään. Voisin kokeilla sen tehoa ja sitten siitä jotakin kirjoittaa. — Antakaa tulla, sanoin silloin enempiä ajattelematta.

Mitä LSD nyt oikeastaan on? Sen tarina alkaa vuonna 1934, jolloin viljakasveissa esiintyvistä torajyvistä eristettiin lysergiinihappoa (nyt esiintyviä nimiä ja termejä ei ole mahdollista "suomentaa" paremmin tajuttaviksi). Torajyvillä on jo vuosituhansia tiedetty olleen erilaisia psyykkisiä ja fysiologisia vaikutuksia, niitä nauttinut ihminen on "tullut hulluksi" kokien hallusinaatioita yms.; lääketiedettä torajyvä on palvellut monin tavoin, "jalostettuna" sillä voidaan esim. vaikean synnytyksen jälkeen supistaa kohtua ja lakkauttaa hengenvaarallinen verenvuoto yms.

1936 selvitettiin hapon rakenn se syntetisoitiin ja havaittiin, että syntetisoidun aineen vaikutukset olivat samat kuin luonnontuotteenkin. Suoritettiin lukemattomia kasvi- ja eläintieteellisiä kokeita ja kävi ilmi, että lysergiinihapon amidit olivat sangen "vaikuttavia". Toisen maailmansodan lopulla todettiin d-lysergiinihappo dietyyliamidin (LSD) synnyttävän ihmisessä skitsofreniaa eli jakomielitautia muistuttavan mielentilan jo aivan häviävän vähäisinä määrinä käytettynä (20—$100 \cdot 10^{-6}$ g).

Aikakauskirja Chemical Abstracts'in vuosikerrassa 32 vuodelta 1938 kerrotaan, että lysergiinihapon amidien valmistamiseen oli Ranskassa myönnetty 23. 2. 1938 patentti no 835,057. Patentin mukaan "lysergiinihapon amideja, jotka ovat samanlaisia tai yhtäläisiä torajyvistä saatavien alkaloidien kanssa, voidaan valmistaa käsittelemällä lysergiinihapon atsideja amiinilla."

LSD on patentoitu myös ainakin Englannissa ja Amerikassa.

Lyhyesti voidaan sanoa, että LSD on hirvittävä hermomyrkky, joka vaikuttaa sisäisesti nautittuna lähinnä tunne-elämää sääteleviin niin sanottuihin hippokampuksiin aivojen alapinnalla estäen formatio retikulariksesta lähtevät herätteet. Miten ja kuinka, siitä havainnollisesti tuonnempana.

Noin 20 minuuttia LSD:n nauttimisen jälkeen voidaan havaita seuraavia fysiologisia vaikutuksia: aivosähkökyrässä syntyy muutoksia, ruumiin lämpötila nousee, veren sokeri lisääntyy, esiintyy voimakasta sydämentykytystä, valkoisten verisolujen määrä kohoaa, ihokarvat käsivarsissa ym. nousevat pystyyn, silmän mustuainen laajenee.

LSDn lääketieteellisestä merkityksestä ei minulla ole riittävää tietoa. Sen "hyödyllisyys" siis saattaa olla vakavasti kyseenalaista ellei hyötynä pidetä sitä, että lääkärit voivat LSD:tä nautittuaan tutkia skitsofrenian tapaista olotilaa sanoisinko sisältä käsin (tietenkin kollegojensa ankaran kontrollin alaisena). Skitsofreniahan on yleisin mielitauti, jolla nimensä mukaisesti on ominaista jonkinlainen minuuden pirstoutuneisuus sekä erilaiset kuulo-, näkö-, maku-, tunto-, vaino- ja suuruusharhat. Potilas kokenee ne niin todentuntuisina, että minkäänlaisiin järkisyihin vedoten on mahdotonta saada häntä niistä luopumaan ("Harhojen talo" HYMY no 8/1965 sekä "Mustasukkaisuusharhat murhien motiiveina" HYMY no 11/1966.

Varsinainen huumausaine ei LSD ole eikä sen ole todettu aiheuttavan addiktiota eli pakon- tai himonomaista tarvetta sen jatkuvaan käyttöön niin kuin morfiini, alkoholi tai heroiini. Myöskään sen herättämä euforia eli mielihyvän tunne ei ole verrattavissa esimerkiksi alkoholin aiheuttamaan humalaan. Sitä paitsi, niin kuin johdannossamme sanotaan, LSD ei läheskään aina synnytä minkäänlaista euforiaa vaan sen asemesta tuskallisen, 8—12 tuntiin kestävän kauhukokemuksen, niin hirveän, että sen kuvailemiseen ei ole käytössämme sanoja. Vielä on huomattava muuan aivan olennainen ero alkoholihumalan ja LSD-myrkytyksen (sana "myrkytys" ei ehkä ole oikein valittu) välillä, LSD:tä nauttineen puhe ei muutu sopertelevaksi, hän ei horju eikä menetä jalkojaan, hän ei suorita tahattomia tai liioiteltuja eleitä, hän ei välttämättä meluisa ja tunne halua laulaa, hänen seksuaalinen aktiviteettinsa ei kasva, hän kykenee ohjaamaan autoa virheettömästi.

Kaikki hänen elämyksensä ovat sisäsyntyisiä, hän tajuaa ne mielikuvissaan, hänelle avautuu aivan uusia ratoja ennen kokemattomiin tuntemuksiin, hän saattaa nähdä musiikin aineistuvan, se saa muodon, tapahtuu käsittämätön inkarnaatio.

Väitetään, että yksikään LSD-matka ei ole edellisen kaltainen eikä milloinkaan voida etukäteen sanoa, mitä uudella matkalla (trip) koettaisiin (nimitys "matka" on sikäli onnistunut, että LSD:n vaikutuksesta tosiaankin lähdetään ulos tosiolevaisen piiristä). Näyttäisi siltä, että ainoa, mikä vaikuttaa kunkin matkan laatuun, on LSD:n nauttimista edeltänyt mieliala. Masentuneen henkilön synkkä mieliala tehostuu matkalla satakertaiseksi, hän putoaa depression syvimpiin

KÄÄNNÄ

LSD

kuiluihin, semmoiseen tuskaiseen tilaan, joka on ominaista maanisdepressiivisen mielitaudin masennukselle. Jos masennus sivuaa tai ylittää sielullisen sietorajan, saattaa matka päättyä äkkiarvaamatta suoritettuun itsemurhaan.

Tietysti matka myös onnistuu, koetaan valtavia haltioitumisen hetkiä, onnentunne on rajaton, minuus laajenee makrokosmoksen ääriin ja sulkee lempeään syliinsä kaiken, nähdään ihastuttavia värejä ja väriyhdistelmiä ja iäisyyden valoa ja kuullaan musiikkia, jonka suloisuus ylittää kaiken ajateltavissa ja kuviteltavissa olevan, se tulee ”rajan tuolta puolen”, yliaistillisista maailmoista. Matkalainen seisoo, istuu tai makaa hievahtamatta henkeään pidätellen, jotta ei ainoakaan jumalainen sävel joutuisi kadoksiin.

Äärettömän masennuksen ja äärettömän haltioitumisen välille mahtuu lukemattomia kokemusten variaatioita, näistä tietämäni mukaan tavallisin täydellinen välinpitämättömyys, joka sinänsä kaiketi on lähempänä onnentuntemusta kuin tuskaa. Mutta siihen palaan tarkemmin HYMYlehden oman matkalaisen haastattelun yhteydessä.

Tuntuu myös siltä, että LSD:tä nauttinut henkilö voisi ainakin jonkin verran ohjailla matkansa suuntaa ulkonaisten ärsykkeiden (levysoitinmusiikin ja valonheitinasetelmien) avulla sekä pienin tahdonponnistuksin. Tuijottaessaan suotuisten olosuhteiden aikana tiettyä kiinnekohtaa, seinäpaperin kuviota tms., voi matkalainen saada sen muuttamaan muotoaan, liikkumaan tai kasvamaan jättiläiskokoiseksi kunnes se on laajentunut nielaistakseen kaiken, se on nyt muuttunut universumiksi, jonka rannattomassa meressä havainnoija itse keinuu aineettomana yksin ajankin menettäessä merkityksensä, ”sekunnit muuttuvat vuosituhansiksi ja tunnit sekunneiksi”.

Kaikissa asioissa on välttämätön muttansa.

LSD-matkan pakahduttavinkin onnentunne on siis harhaa, se on tahallisesti aikaan saadun skitsofrenian yksi oire, hallusinaatio. Niin kuin matkalainen siis voi kuulla Edenin urkujen pau-

Koehenkilön ensimmäiset fyysiset reaktiot ovat nyt — noin puoli tuntia kokeen alkamisesta — selvästi havaittavissa: pulssi kiihtynyt, ihon lämpö selvästi kohonnut, sydän nelistää ja aivosähkökäyrässäkin olisi jo tässä vaiheessa varmasti havaittavissa muutoksia. Tämä kuva on otettu automaattilaukaisimella.

Huumausainetehtaita ei löydy Suomesta

”Huolimatta joskus hurjistakin LSD-huhuista eivät poliisiviranomaiset ole kertaakaan takavarikoineet Suomessa LSD:tä tai todenneet sitä valmistettavan Suomessa. Paria tapausta on kyllä tutkittu, mutta ne eivät ole johtaneet minkäänlaisiin löytöihin”, kerrottiin Helsingin huoltopoliisista. Tiistaina väitettiin eräässä sanomalehdessä maassamme mahdollis... valmistettavan ”tehd... LSD:tä ulkomai... neista.

asioita ei krp:n tutkittavana ole ollut”.

Ruotsissa paljastuneen suuren salakuljetusliigan tutkimusten yhteydessä on esitetty sellaisia tietoja, että huumausaineita salakul... jetetaan Ruotsiin Suomest... ne olisi kuljetettu ... ta. Tukhol...

”Huumausaineita ei löydy Suomesta”, kirjoittavat päivälehdet LSD:tä tarkoittaessaan. Ei kylläkään tehtaita mutta kotilaboratorioita sitäkin enemmän, kerrotaan meille. Niiden löytäminen lienee jotakuinkin mahdoton tehtävä. Mutta ne häviävät kyllä itsestään sitä mukaa kuin LSD:n kysyntä häviää. HYMYn laaja artikkeli- ja reportaasisarja tähtää juuri siihen. LSD:stä on ymmärtääksemme kirjoitettava suorin, ymmärrettävin sanoin, jopa karustikin vaikka sitten saisimmekin syytöksiä kauhumaalailusta.

NÄISTÄKIN VOI LSD:tä VALMISTAA

5.36 g	d-lysergiinihappoa	$C_{15}H_{15}N_2COOH$
7.60 g	dietyyliamiinia	$(C_2H_5)_2CH$
8.82 g	trifluorietikkahapon anhydridia	$(CF_3CO)_2O$

— — —

350 ml kloroformia $CHCl_3$ } puhdistukseen
350 ml metyylisyaniidia CH_3CN }

— — —

Aineluettelo ei ole salainen, se löytyy monista ulkomaisista lähdeteoksista. Varsinainen ”salaisuus” on itse valmistusmenetelmässä.

haavan, nähdä "iäisyyden valon" tulvivan taivaista, aistia Hesperidien myriaadien ruusujen huumaavan tuoksun, niin hän voi myös kokea suuruusharhoja. Hän muuttuu yli-ihmiseksi, jolle ei mikään ole mahdotonta. Hän voi lentää, hän voi sormensa kosketuksella kaataa massiiviset kolossit nurinniskoin.

Vaikka mainitsinkin ihmisen LSD:n vaikutuksen alaisena kykenevän ohjaamaan esimerkiksi autoa virheettömästi liikennesääntöjä tarkoin noudattaen, kaikissa tapauksissa hän auton rattiin asettuneena kuitenkin on vaarallisempi pahintakin päihtynyttä. Monet ehkä ovat lukeneet tai kuulleet, kuinka LSD-matkalainen on suuruusharhansa vallassa ja jumal-tunnoissaan ajanut autonsa hirvittävällä vauhdilla päin kiviseinää "tietäessään", miten vaivattomasti se on läpäistävissä. Monet ovat kävelleet kiskoilla kohti vastaan syöksyvää pikajunaa "hyvin ymmärtäen", että juna kyllä väistyisi. Entäpä sitten ne onnettomat, jotka ovat saaneet lentokyvyn ja hypänneet talojen katoilta tai ylimmistä kerroksista käsiään räpytellen tai vapaastikin "liidellen" kadulle.

Normaalitilassa ollessamme toki tiedämme, kumpi häviää, jalkamies vaiko juna, kumpi särkyy, auto vaiko betonimuuri. Ja mitä tulee ihmisen lentotaitoon ja hänen lahjoihinsa liidellä, kaikki nämä LSD-linnut ovat lentonsa päätteeksi muuttuneet läjäksi murskautuneita luita, muodotonta lihaa ja hyytynyttä verta.

LSD:n käyttöä nimenomaan taiteilijapiireissä on puolusteltu "maailmankuvan avartajana". Henkilökohtaisesti suhtaudun mitä suurimmalla epäluulolla LSD:n stimuloivaan ja uusia virikkeitä antavaan vaikutukseen luomis työssä. Ehkä henkilökohtainen kokemus, onnen ollessa myötä, on valtava, mutta missä ovat LSD:n vaikutuksen alaisina tehdyt suuremmoiset maalaukset ja veistokset, tuskantäyteiset kantaatit ja oratooriot tai viululle sävelletyt humoreskit, jotka tappavat kuulijansa sisäiseen hilpeyteen, missä romaanit, joita luettaessa itku hetkessä vaihtuu nauruun? Sillä miten tallettaa taivaiset soinnut nuottipaperille, jonka muodostaa viisi vaivaista viivaa ja kun kahdeksan eriasteisen kosävelen jälkeen musiikin skaala kumminkin alkaa alusta vain oktaavin vaihtuessa? Näe houreissa uusia värejä mutta miten maalaat ne kankaalle kun todellisuus ei kuitenkaan tunne niitä enempää kuin mitä spektri sisältää? Koe hallusinaatiossa hurmio, mutta miten hurmiosta on muutoin kirjoitettavissa kuin käyttäen sanaa hurmio; sanavarastomme on surullisen suppea mutta silti olemme siihen sidotut, sen orjia.

Tosinpa eräät nerot ovat luoneet paljonkin maininnan arvoista erilaisten huumausaineiden alaisina; saksalainen kauhuromantikko Th. Hoffman tuskin kirjoitti, maalasi tai sävelsi mitään selvin päin, mutta uskoisin hänen kyenneen luomaan taidetta rajusta alkoholinkäytöstään huolimatta eikä sen tähden.

On sanottu, että LSD-matkalla ei ole mitään ratkaisemattomia pulmia, kaikkeuden synty ja tarkoituskin on silloin selitettävissä.

Toistakymmentä vuotta sitten otin eräällä ulkomaanmatkalla liukoista kokaiinia injektiona. Totisesti, mikä elämys. Miten viiltävänterävä olikaan järkeni, miten kuulaankirkkaat aivoni ja miten vaivattomasti ratkoin olevaisen ongelmat pienimmästä suurimpaan. Tiivistin kaiken minulle valjenneen viisauden yhteen ainoaan lauseeseen, kirjoitin sen ylös, kas siinä se, voilà. Ikiaikojen mysteeri oli valjennut.

Kun myöhemmin, selvittyäni, katsoin kirjoittamaani olemassaolon selvitystä, puhuttiin paperissa jotakin valkopyykistä, joka olisi vietävä jonnekin. Ja siinä seisoin sitten päänkipuisena ja täsmälleen yhtä tyhmänä kuin aina ennenkin.

Luulen, että LSD:nkään avulla ei päästä sen nerokkaampiin oivalluksiin mikäli on kyse elämän ja kuoleman suurista peruskysymyksistä. Valkopyykki ei mitään selitä.

Tuntemattoman ystäväni "Tomin" LSD saapui kirjeessä niin kuin hän oli uhannutkin. Minä säikähdin. Minkälainen olikaan huumausaineita koskeva lainsäädäntömme? Tosinpa en ollut ainetta ostanut, en kerjännyt, se vain oli saapunut, en tiennyt sen lähettäjästä mitään, vielä vähemmin sen valmistajasta. Luettiinko LSD huumausaineisiin vaiko "vain" myrkkyihin? Jos LSD oli huumausaine, pitäisikö minun nyt, kuoren avattuani, kiireimmän kaupalla siemaista se suuhuni ollakseni syyllistymättä "hallussapitoon"? Mutta enkö pitäisi sitä hallussani vaikka nielaisisinkin sen? Niin tai näin, ainako väärin päin? Kirosin ammattini; miten paljon rauhallisempaa olisikaan elämä pienviljelijänä, ei ainakaan ainaista keinahtelua lehtimiesvietin ja järki-ihmisen velvollisuudentunnon, laillisen ja illegaalin rajamailla.

Otin yhteyden Jorma Virtaseen ja hän tuli paikalle salamana.

Tarkastelimme jauhetta sanoisinko kunnioituksen tuntein. Se näytti pikku kasalta (noin teelusikallinen) tupakantuhkaa ja painoi mitättömän vähän. Lähetystä seuranneessa lappusessa luki: "Tässä se on sokeriin sekoitettuna. Huom! Vain yhtä matkaa varten. Tom."

Kaasin aineen pieneen peltitölkkiin. Kirjekuori, jossa se oli saapunut, oli alaosastaan jotenkin tahriutunut ikään kuin sulaneen voin jäljiltä. Vasta sitten kun olin jo kuoren hävittänyt, kysyi Jorma Virtanen:

— Entäpä jos itse LSD olikin sulanut kuoreen ja se mitä sinulla on nyt jäljellä onkin täyteaine?

Siinäpä se. Jostakin muistin lukeneeni LSD:n salakuljetuksen olevan äärimmäisen helppoa juuri sen vuoksi, että sitä voitiin imeyttää paperiin, jopa postimerkkeihin. Muuten, Virtanen kysyi, saatoimmeko yleensä olla varmoja, että aine oli LSDtä eikä jotakin muuta.

— "Tom" ei ole ennenkään valehdellut, sanoin. — Ja tuskinpa tämä on strykniiniä, joka veisi hengen oitis. Mieluimminkin sitten pelkkää tuhkaa jolta se näyttääkin. Pitäisin riskiä samanlaisena kuin mikä otetaan lestinheittäjän puheille mentäessä: voi saada viinaa mutta voi saada myös pelkkää vettä.

— Mutta kuka ottaa sen riskin että syö tuon? kysyi Jorma Virtanen. Katsoimme toisiamme hiljaisina.

Kerrotaan ja ehkä on jo osoitettu todeksikin, että LSD vaikuttaa geeneihin, solutuman kromosomin pienimpään rakennusosaseen, joka määräilee jälkeläisten perinnölliset ominaisuudet. Yksilön vapauden kiivainkaan puoltaja (yksilön vapaus sinänsähän on pelkästään kiitettävä ja ajamisen arvoinen asia) ei siis voi vaatia rajoittamatonta vapautta LSD-kokeiluihin, koska kysymys ei enää olekaan vain yksilöstä vaan myös perillisistä, ehkä kokonaisista sukukunnista ja niiden kohtaloista.

Paraikaa käytävä thalidomidi-oikeudenkäynti on osoituksena, miten karmaisevia ja kauhistavia seurauksia vajavaisesti tunnetulla ja kokeillulla kemiallisella valmisteella voi lääkeaineenakin käytettäessä olla: epämuodostuneita lapsia, joiden raajat ovat evämäiset tai puuttuvat kokonaan. Henkilökohtaisen moraalini mukaan joka ainoalla ihmisellä on esimerkiksi oikeus päättää itse päivänsä jos tuntee ajautuneensa sellaiseen henkiseen tai aineelliseen ahdinkotilaan, että muuta ulospääsyä ei näytä olevan. Vieläpä ihminen, joka pelkästään filosofiansa tähden pitää elämää joutavana turhuutena, olkoon oikeutettu sen jatkamisesta tai lopettamisesta itse päättämään. Mutta sitä vastoin rangaistuksen alaisena tekona on pidettävä kaupankäyntiä aineella, joka synnyttää uutta mutta epämuotoista elämää: rampoja, raajarikkoja, aistittomia, debiilejä — miksi luetella inhimillisen kamaluuden eri muotoja.

Eräs kaikkein hämmästyttävimpiä LSD:n erikoispiirteitä on tämä: tänään LSD:tä nauttinut voi kokea uuden LSD-elämyksen — ilossa tai tuskassa — 18 kuukautta myöhemmin vaikka hän ei ole LSD:tä tätä yhtä ja ainutta kertaa useammin käyttänyt. Miksi juuri 18 kuukautta? Emme tiedä. Eikö LSD siis koskaan häviäkään ruumiista niin kuin alkoholi maksan sen poltettua? Emme tiedä. Saat-

JATKUU SIVULLA 83

"ENÄÄ KOLME KUUKAUTTA!"

CHRISSE JA HARRI AVIOITUVAT 5. 10.

Teksti:
JORMA VIRTANEN

Kuvat:
OLLI PERTTULA

● Tämä on todellinen satu siitä, kun prinsessa ja prinssi tapasivat, rakastuivat ensi silmäyksellä, sopivat koht'sillään avioliittopäivästä ja päättivät perustaa lähes 150 neliön asuntoon kaksilapsisen, onnellisen perheen.

● Tähän satuun kuuluvat Ann-Christine (Chrisse) Nyström ja Harri Piitulainen. Heidän tapaamisensa sattui Ruotsissa — Harri näki Chrissen Pom-pom-suklaamainoksessa, kuuli kaikkialla ruotsinkielisen version Chrissen Pata-pata-laulusta ja rakastui. Chrissen äiti puolestaan on seurannut nuoren Piitulaisen menestymistä kehässä. Chrisse itse "oli myyty" omien sanojensa mukaan VSOP-klubilta nähdyn televisio-ohjelman aikaan, jolloin heidän katseensa kohtasivat.

● Avioliiton h-hetkeksi on sovittu 5. 10 — Hymylehti on saanut etukäteiskutsun häihin ja niihin palaamme. Nyt kuitenkin lemmenparin onnea ennen avioliittoa.

Tapasin Chrissen ensimmäisen kerran noin henkilökohtaisesti vasta kesäkuun puolivälin jälkeen Tampereella. Asemahallissa pomppoili vastaani lyhyt, vaalea, pirteä, etten sanoisi ylipirteä (niin ajattelin silloin) neitonen pari pukua ja kassi kädessään.

— Hei, hei. Ai kun kiva, että vaivauduitte tänne asemalle vastaan. Tosikiva. Hei vaan, mä olen toistaiseksi neiti Nyström ja Chrisse vaan. Juku kun oli kiva tulla Tampereelle ... on sitten kauheaa kun joutuu muutamaksi tunniksi eroon Harrista. Mun täytyy soittaa joskus kymmenen aikaan illalla mun kullalle. No, mitä Tampereelle kuuluu? Se oli kuule Manu kultasesti tehty, kun sä järjestit mulle noi kesän keikat. Äitikin sanoi, että sä oot kauhean kultanen ...

Tuntuu kenties ihmeelliseltä, että kirjoitan noin paljon asioita samaan pötköön. Mutta totuuden nimessä on sanottava, että Chrisse ehti melkein samaan hengenvetoon paljon, paljon enemmänkin. Minä sain vaivoin ja vaisusti soperrettua nimeni johonkin väliin.

Ajattelin, että onpahan työllä rooli ja että kuinkahan kauan jaksaa moista vetää ja minkähänlainen on sitten kun tarinat loppuvat. Älkää nyt vain käsittäkö väärin — jos tapaatte Chrissen ensi kertaa, tuollainen ajattelutapa ja suhtautuminen on varsin ymmärrettävää.

Vasta kun puoli tuntia oli kulunut istuessamme tanssipaikan ravintolassa, aloin käsittää, ettei Chrisse teeskentele.

— Ai juku, kun tietäisitte kuinka kliffa siitä meidän omasta pesästä tulee. Kaikki on suunniteltu. Ja me rakastuttiin sellaseen pyöreään, nappanahkaiseen sänkyyn. Kuvitelkaa — sinne saa pompata

↑ — On kiva, että Harrin vanhemmat ovat niin nuorekkaita. Kuin hyviä ystäviä, sanoo Chrisse tulevista appivanhemmistaan ja jatkaa "ei meille varmastikaan muodostu Harrin äidin kanssa mitään anoppi-miniä suhdetta."

→ Harri treenaa päivisin tunnin-puolitoista Lauttasaaren kansanpuistossa ja väittää, että "ennen seurusteluamme nyrkkeily maistui puulle — nyt putoaa äijä kuin äijä kanveesiin!"

mistä vain ja ihana kun se on pehmeä. Me rakastuttiin Harrin kanssa siihen heti. Tiettes te, miten mä yllätyin kun mä näin Harrin siellä VSOP-klubilla. Ennen mä olin nähnyt Harrin vain pari kertaa ja silloinkin vain noin sanonut päivää. No, joskus mä lähettelin sille onnitteluja matsien jälkeen ihan noin ystävänä. Mutta siellä klubilla mä lauloin ihan Harrille sen kappaleen "Soita, pelkosi voita ja soita . . .".

Juttu jatkui yhtä vuolaana, yhtä ilmeikkäänä ja yhtä teeskentelemättömänä tunnin verran, jolloin "Pata-pata" lähti orkesterikorokkeelle.

Terve ja hei-hei kajahtivat yhtä reippaina Lauttasaaren kansanpuiston erään pienen majan rappusilta kun seuraavan kerran tapasin Chrissen. Silloin oli aviomieskokelas Harrikin paikalla. Molemmat olivat kuin kuumien maiden asukkaat: ruskeiksi paahtuneita. Alkuun Harri kuunteli ja jutteli vain muutaman sanan. Chrisse oli entisensä. Kulti, mami, kiva, ihana, kliffa, nasta — yleensäkin positiiviset ilmaisut tulvivat kauniiseen kesäpäivään Chrissen liikahdellessa pirteänä pienellä kuistilla.

— Se on hassu hullu, sanoi

Harri Chrisseä tarkoittaen. Ensin mä pidin sitä aivan hassuna, noin telkkarissa. Se pomppi ja oli terhakka. Mutta kyllä mun täytyy sanoa, että se on kiva tyttö. Meillä synkkaa kaikki niin hyvin. Kun toisen pitäisi esimerkiksi kertoa joku vitsi, niin toinen nauraa sille jo etukäteen. Mä pidän Crissen pirteydestä. Tää on tosiaan kuin satukirjasta — rakkautta ensi silmäyksellä.

Puheemme rönsyili. Välillä keskustelimme artistien (esiintyvien taiteilijoiden) elämästä noin yleensä. Chrissekin on joutunut etsimään kesäksi yht'äkkiä uudet keikkapaikat.

Se on sitten kiva, se Teittisen Manu. Se pani tuulemaan, järjesti mun mielestäni ihan parissa päivässä melkein koko kesän täyteen keikkoja. Ja tiedät sä kuinka vaikeaa se on noin pikaisesti. Yleensähän varaukset esiintyjistä on tehty jo aikaisin keväällä, kenties edellisenä talvena.

Vaihdoimme puheenaihetta artistien elämästä ruoanlaittoon. Vitsailimme, että kunhan Harri muutaman kerran sitten omassa kodissa oloaikanaan käy vatsahuuhtelussa niin eiköhän siihen Chrissen laittamaankin ruokaan totu. Harri itse vilkutti silmää ja sanoi, että "voihan sitä sanoa olevansa ylipainoinen ja että painoa pitää pudottaa ja olla syömättä kotona. Pistäytyy vaikkapa läheisessä baarissa".

Makeaa naurua riitti. Ja Chrisse todisteli, että vaikka hän aiemmin ei ole tuntenut minkäänlaista kiinnostusta ruoanlaittoon, niin nyt tuntee.

— Osaan mä tehdä munakkaan, hyviä pikkupaloja.

Ja samana päivänä olisi varsinainen tulikoe. Chrisse oli luvannut laittaa Harrille ja tämän vanhemmille oikein aterian.

— Se on kauhean kiva, että Harrin mamma ja pappa ovat niin suloisia ja nuorekkaita. Ei meille ole muodostunut eikä varmasti muodostu Harrin äidin kanssa sellaista anoppi ja miniä -suhdetta. Me voidaan olla ihan kuin hyvät ystävät.

Harri jatkaa: "Mä olin ennen tammikuun tapaamistamme ihan lopussa. Mua ei huvittanut tää nyrkkeilykään. Se oli vain sellasta, että mä tein ne pakolliset kuviot, väistöt ja sellaset. Mutta nyt seurustelumme aikana mulle on tullut aivan uusi into päälle. Mua on lehtikirjoituksissa aina syytetty kovuuden puutteesta, mutta nyt musta tuntuu, että äijä kuin äijä pannaan kanveesiin!"

Chrisse: "Musta nyrkkeily on niitä jaloimpia urheilumuotoja. Ja autourheilu on toinen. Niissä tarvitaan vähän tätäkin, näyttää Chrisse ja ruuvaa etusormellaan ohimoonsa.

— Mä muuten olisin saanut loistavan esiintymissopimuksen. Mulle tarjottiin ensin kuukauden keikkaa Ruotsissa Hazy Osterwald'in yhtyeen solistina. Sen jälkeen Sveitsiin ja ties minne. Ensin mä innostuin, mutta heti seuraavana päivänä mä kävin perumassa sen. Ajattele nyt, että heti muutama päivä häiden jälkeen olisimme Harrin kanssa joutuneet erilleen. Ei se olisi ollut mitään sellaista perhe-elämää mitä me olemme suunnitelleet. Me ollaan varmasti sellaisia kotikissoja, eikä liikuta minnekään. Nytkin ystävät ihmettelevät, kun me ei esimerkiksi käydä kapakoissa. Mutta ei se meidän mielestä ole mitään ihanaa elämää.

"Pata-pata" (se nimi minun mielestäni sopisi yhdeksi Chrissen lempinimeksi nimen omaan positiivisena) pyysi anteeksi ja siirtyi hetkeksi keittiöön suunnittelemaan lupaamaansa päivän ateriaa.

— Kysy kulta multa vaan, mä olen synnynnäinen ruoanlaittaja, nauroi Harri ja sai palkakseen Chrissen supussa olevan suun poskelleen.

Oli kuin olisi ollut elokuvissa. Tuntui mahdottomalta sijoittaa noiden kahden ihmisen onnea arkiseen elämään. Oli oikein, että paikka oli kaunis, samoin ilma ja keskustelu tapahtui tuossa "piparkakkutalon" kuistilla. Oli kuin olisi ollut aivan muualla, epätodellisessa maailmassa. Tuo rakkaus tuntui niin hyvältä ja kauniilta ja minusta on aivan oikein, että juuri nuo kaksi ovat kohdanneet. He ovat tempautuneet irti normaalista arkipäiväisestä nyhjäämisestä. Heillä on ideoita, mutta he eivät rakenna siitä huolimatta pilvilinnoja. Linnoja kylläkin, mutta varsin todellisia.

— Mun mielestäni 2—3 beibiä on sopiva määrä — poika ja tyttö, niin tai kaksi poikaa ja tyttö, sanoo Chrisse.

— No, nythän se määrä on jälleen noussut yhdellä, naurahtaa Harri ja saa jälleen palkakseen hellän katseen, suukon ja rakastuneen kädenpuristuksen.

Chrisse on jälleen menossa ruokapuuhiinsa ja huutelee piparkakkutalon pyhimmästä, että "olis kiva lähteä porukalla katsomaan sitä meidän Suvisaareen valmistuvaa rivitaloasuntoa".

Välillä tätä kirjoittaessani minusta tuntuu, että olisin liian hempeällä tuulella ja lässyttäisin sivu suuni puuta heinää, mutta kun panen silmäni kiinni ja palaan noihin tunteihin kun keskustelimme Chrissen ja Harrin kanssa Lauttasaaressa, minusta tuntuu, että en osaa olla edes tarpeeksi hempeämielinen.

— Tiedät sä sen, että me jo tammikuussa sovittiin tämä hääpäivämme viidenneksi lokakuuta. Ja silloin oli edessä vielä monta, monta pitkää kuukautta. Silloin aika tuntui mahdottoman pitkältä. Mutta kun nyt jälkeenpäin ajattelee, tuntuu kuin aika olisikin mennyt siivillä ja enää on jäljellä vain kolme kuukautta. Kyllä sekin kuluu nopeasti.

Chrisse käy jälleen antamassa suukon kullalleen, naurahtaa pirteästi ja kysyy "kummasta sä muuten pidät enemmän mun vaaleasta vai tummasta tukasta? Tää tumma on oikea, mutta mä oon niinkun tottunut keikoilla vaalean pitämiseen".

Harri rullaa samaan aikaan siteitä, jotka hän kohta panee käteensä ja siirtyy läheiselle harjoituspaikalleen. Yritän leikillisesti kiertää Chrissen heittämän kysymyksen "Tiedä häntä, uskalla oikein vastata, kun ei tiedä Harrin kantaa ja se sitoo paraikaa noita siteitä ... kun minusta ei oikein ole noihin nyrkkeilyhommiin harjoitusvastustajaksi".

Meillä on oikein hauskaa. Emme ole haastateltavia tai haastattelijoita. Puhumme vain kuin perhepiirissä kaiken maailman asioita. Tekisi mieleni jäädä vaikkapa muutamaksi päiväksi heidän pirteään seuraansa. Eivät he tosiaan ole nimen omaan laulajatar Ann-Christine, joka oli mukana mm. Eurovisiokilpailuissa tai nimen omaan lupaavasti nyrkkeilijän uransa aloittanut ammattilainen Harri Piitulainen. Siinä juoksee vain Chrisse ja touhuaa keittiövälineitten kanssa, siivoaa kahvikuppeja pois pöydästä, tuo ruokailuvälineitä ja ottaa osaa keskusteluun. Siinä on myös vain Harri, joka osaa esiintyä hänkin seurallisesti, ystävällisesti ja luonnollisesti.

Palatessamme ystäväni Jukka Kuusiston kanssa piparkakkutalolta autollemme, vietimme monta hiljaista hetkeä. Oli ikään kuin sääli irtautua onnellisesta satumaailmasta, joka on olemassa todellisuudessakin. Puhumme heistä, Chrissestä ja Harrista. Täytyy myöntää, että hetken aikaa keskustelustamme olisi ulkopuolinen saattanut havaita hieman kateellisen sävyn. Kunnes muistin niin Chrissen kuin Harrinkin ymmärtäväisen ja onnellisen katseen kertoessani heille tarinaa omasta 3 ½-vuotiaasta pojastani. Joka oltuani pitkän aikaa matkoilla ja istuttuamme kahden monta kauniin kesäisen päivän tuntia ongella oli veneen perätuhdolla, nojasi päätään käsiinsä ja sanoi: "Isi, mää oon sitten onnellinen kun sää olit ongella mun kanssani!"

Silloin kertoessani Chrisse ja Harri puristivat toisiaan kädistä, katsoivat toisiinsa ja Chrisse kuiskasi:

— Juku kun suloista. Meilläkin sitten vuoden, parin päästä! □

postia

Hymymissit

Kuinka on mahdollista, että julkaisitte "Hymymissi"-kilpailunne tulokset jo kesäkuun numerossanne, vaikka kilpailuajan piti loppua vasta 15. 6. Ei ole oikein, että ette ota huomioon viime hetkellä vastanneita. Todennäköisesti saatte muitakin kiukustuneita kirjeitä ja julkaisette uuden, oikean lopputuloksen. Jokainen tapaamani missikisojen katsoja piti ehdottomasti ykkösenä Tuula Hakamäkeä.

Anja Palola
Helsinki

Mikäpä lopulta mahdotonta olisi! Olemme äärettömän pahoillamme virheellisestä päivämäärästä, joka todella o l i painovirhe. Sivulla 53 (Hymylehti 5/68) sanotaan, että "Tulokset HYMYMISSIKILPAILUSSA julkaisemme kesäkuun Hymyssä". Valitettavasti vastauskupongissa oli väärä kuukausi.

Toimitus

Housuttomat

Veikko Ennala oli taannoin peräämässä, käyttävätkö ouluttaret pöksyjä eli eivät. Mitäpä se kenellekään kuuluu, jos joku tykkää housuttomana olemisesta! Ennen vanhaan naisihmiset maaseudulla kulkivat kesät talvet paksussa mekossaan ilman housuja, kuten Ennalakin tiesi kertoa. P a r e m p i h o u s u t o n n a k u i n n e u v o t o n n a, eikö totta.

Neuvokas
Nauvo

Läpinäkyvät

Miksi ette laita lehteenne miesten läpinäkyvien alushousujen mainoksia? Malleja kyllä löytyy.

Toivorikas

Älkää menettäkö toivoanne. Ehkä mainosmiehet huomaavat vetoomuksenne.

Toimitus

"Rakastin lastani liikaa"

Kyllä tämä elämä näyttää kurjalta toisten ihmisten kohdalta, niin kuin Pentti Halmeenkin. Hänellä oli hyvä elämä ja perhe tuli hyvin toimeen. Niin sitten täytyi sosiaalisihteerin tulla sotkemaan ja pilaamaan perheen elämä.

Kyllä Halmeet itse tietävät kuinka monta lasta pystyvät elättämään. Eikä niitä lapsia vielä paljon ollut. Suomessa on paljon sellaisia perheitä, joissa on yli 10 lasta ja on myös puutetta ja kurjuutta. Sellaisiin tapauksiin paremminkin pitäisi puuttua tehokkaammin.

Olen kuullut, että jos nainen sterilisoidaan, muuttuu hän kylmäksi. Siitäkin mies joutuu kärsimään.

P. K.
Vesanto

Lasten puolesta

Luin herra Vähäsarjan elämän kohtalosta Hymylehden numerosta 6/68. Ilmoitan vaan, että myötätuntoni on kokonaan hänen puolellaan. Olen itse ollut ns. perheen mustalammas ja tiedän kokemuksesta, mitä aikuinen saattaa lapsen kurittamiseksi keksiä.

Olen ollut neljä vuotta kasvatuslaitoksessa. Jouduin sinne 12-vuotiaana. Äitini sovellutti meihin lapsiin hiilihankokasvatusta. Olimme kuin häkkiin ajetut eläimet. Milloin hutki hän milläkin. Kerran hän löi kolmevuotiasta sisartani niin, että tämä menetti tajuntansa.

Maamme lastenhuolto kaipaisi pikaista parannusta. Olen monta kertaa työntänyt nokkani lapsiaan hakkaavan isän ja äidin väliin. Vastaus on ollut valmiina: "Mitä minun lapseni sinuun kuuluu? Teen lapselleni mitä itse haluan."

Siinäpä se. Eläinrääkkäys on rangaistava teko. Sitä valvotaan. Kuka valvoo ihmislasta ja suojelee häntä vanhempien mielivallalta.

On tartuttava härkää sarvista ja rynnättävä pienenkin vihjeen perään.

Kasvatuksen
vuoksi
kärsin

H niinkuin homo

Suurissa sivistysmaissa, lukuunottamatta Itä-Euroopan maita, alkavat mielipiteet homoseksuaalisuudesta muuttua. Useissa maissa täysi-ikäisten homoseksuaalinen seurustelu ei enää ole rangaistava teko.

Hymylehden palstoilla, ainakin yleisönosastossa, on paljon keskusteltu tästä aiheesta ja olen sitä mieltä, että siitä on keskusteltava niin kauan kunnes asiaan saadaan parannus. Useissa kirjoituksissa on tuomittu homoseksuaalisuus. Joissakin on lähtökohtana pidetty raamatun ohjeita sukupuolielämän alalta, pyrkimättä lainkaan ottamaan huomioon raamatun kirjoittamisen jälkeen tapahtunutta valtavaa kehitystä ja muuttumista.

Oma käsitykseni perustuu niinikään raamatun sanaan: "Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen". Kaikki ihmiset ovat siis Jumalan kuvia. Niinpä homoseksuaalinen sukupuolielämä on täysin tasa-arvoinen heteroseksuaalisen sukupuolielämän kanssa. Luoja on viisaudessaan varustanut ihmiset erilaisilla lahjoilla. Katson, että homoseksuaalisuus on lahja, jonka avulla hän haluaa rajoittaa liian nopeaa väestönkasvua.

Tässä valossa homoseksuaalisuus ei ole sairaus. Sairaudet ja neuroosit aiheutuvat ympäristön painostuksesta. Homoseksuaalinen suhde sinänsä ei suinkaan aiheuta neurooseja, vaan voi tuottaa molemmille osapuolille täyden tyydytyksen.

Sosiaalisena ilmiönä homoseksuaalisuus maassa, jossa on tuhansittain työttömiä, on oikeastaan hyväksyttävämpi kuin miehen ja naisen avioliitto, sillä se ei lisää yhteiskunnan elätettävien määrää. Lisäksi homoseksuaalisuuden hyväksymisellä normaalien käyttäytymistapojen joukkoon, saattaisi olla kansakuntaa jalostava vaikutus. Homot eivät solmisi tarpeettomasti avioliittoja ja hankkisi jälkeläisiä, joilla saattaa olla taipumus homoseksuaalisuuteen. Tällä ei kuitenkaan liene merkitystä, mikäli homoseksuaalisuutta ei katsota sairaudeksi.

Homoseksuaalit eivät ole sen huonompia ihmisiä kuin muutkaan, vaan osallistuvat ja työskentelevät aivan niinkuin muutkin.

Vain rajoittunut, itsenäiseen ajatteluun kykenemätön ihminen, tuomitsee ja rankaisee homoseksuaalisuuden.

Osoittakaa vääräksi, jos osaatte!

Sosionomi

Helvetin portti häämöttää

Minkälaiseen raamattuun, arvoisa Seinäjoen uskovainen, Teidän uskonne perustuu, kun kehoitatte Hymylehden tekijöitä tappamaan itsensä?

On täälläkin uskovaisia, mutta heidän raamattunsa sanoo "Älä tapa" ja kieltää myös itsemurhan.

Taitaa häämöttää Helvetin portti kaltaisellenne uskovaiselle.

Hymylehti on raikas, kirpeä ja paljon muuta. Elämä ilman Hymyä olisi kolkko erämaa.

Kustaava Juttula
Ikosenniemi

* * *

En usko, että Teillä, Seinäjoen uskovainen, on toivoa päästä pilvenlongalle katselemaan kuinka Ennala ja kumppanit paistuvat. Mielestäni Teidän olisi syytä tarkistaa käsityksiänne esimerkiksi raamatun valossa. Jumalanne ei varmaankaan voinut olla tyytyväinen kirjoitukseenne.

Epäuskoinen
Turku

Tapaus Lappalainen

Artikkelistanne ("Hyvinvointi-Ruotsi ajoi Anjan kuolemaan", Hymylehti 5/68) ilmenneiden seikkojen perusteella näyttää melko varmalta, että lastensuojeluviranomaisten puuttuminen asioihin on ollut varsin perusteltua, vaikkakin toistakymmentä vuotta liian myöhään tapahtunut. Tyttökotia ei voida pitää minään ihanteellisena ratkaisuna, mutta se on taas systeemin heikkoutta.

On hyvin tavallista, että vanhempien torjuttu alitajuinen vihamielisyys lapsiaan kohtaan nousee yhtä suureksi tai suuremmaksikin kuin heidän rakkautensa. Tämä taas naamioituu hyvää tarkoittavan ankaruuden kyltin taakse. Tämän vihan kohde on lapsi, jonka vanhemmat haluavat pitää heidät luonaan samoin kuin lapsiaan rakas-

tavat vanhemmatkin. Lapsen sielunelämälle tällainen koti on tuhoisa.

Hilma Lappalainen näyttää kuuluvan tuohon ryhmään. Hän on ankara ja suvaitsematon. Tämä heijastuu Anjan käyttäytymisessä siten, että hän on koulusta poissa ja menee kantelemaan viranomaisille. Teko on niin ratkaiseva ihmiselämälle, ettei sitä tehdä hetken oikusta. Kuka Lappalaisen tapauksessa loppujen lopuksi on "murhaaja"?

Timo Syrjänen
Joensuu

* * *

Tuskin hyvinvoiva Ruotsi ajoi Anjan kuolemaan. Kyllä sen varmaan teki luonto ja kasvatuksen tulos. Ei nuorta naista voida kasvattaa toisenlaiseksi kädenkäänteessä. Kasvatus ja pohjan luominen ihmiselämälle alkaa välittömästi ihmisen synnyttyä, ei vasta 15 vuoden iässä.

Ystävä
Norrköpingistä

* * *

Olen ollut Ruotsissa 15 vuotta ja kokemukseni täkäläisistä lastensuojeluviranomaisista ovat mitä parhaimmat. Jos kaksi lasta kantelee viranomaisille, niin voiko se tapahtua vain hetken oikusta tai kostonhalusta? Tietääkseni Ruotsin lastensuojeluviranomaiset eivät suinkaan tyydy pelkkiin lasten valituksiin, vaan kuulevat myös vanhempia ja naapureita.

Rouva
Örebrosta

* * *

Otan osaa suruunne, hyvä rouva Lappalainen. Toivon Teidän saavan asianne oikeudenmukaiseen päätökseen. Te olette ihminen, joka ei helpolla lannistu, älkää lannistuko nytkään. Ihminen ei saa oikeutta ellei sitä itse hae. Tämä pitää paikkansa hyvinvointivaltioissakin, niin Suomessa kuin Ruotsissa.

Ihmisoikeuksien
puolesta taisteleva,
Suontee

"Onko kartanolaisuus kuollut"

Luettuani kartanolaisuutta käsittelevän artikkelin Hymylehden numerosta 6/68, muistuivat mieleeni kokemukset pula-ajalta ja aikaisemmiltakin ajoilta. Olin avioliitossa Ida Tammelinin pojan kanssa. Äiti kirjoitteli usein pojalleen, että ota ero siitä naisesta, tule tänne. Täällä on hyvä olla. Nämä kirjeet eivät miesvainajani mieltä liikuttaneet.

Jatkosodan aikoihin olin anoppini luona äitini kanssa. Joka ilta klo 21 jälkeen tultiin tupaan sänkymme viereen pitämään seuroja. Lihan syöminen oli himon palvelua, kahvin juominen samoin. Niin saarnattiin.

Sodan jälkeen olin miesvainajani kanssa tämän äidin luona lomalla. Mieheni laitettiin nukkumaan tupaan ja minut anopin sänkyyn. Kaikki ovet suljettiin ja anoppi kävi vielä varmuuden vuoksi oven eteen poikittain nukkumaan. Aamulla neljän aikoihin alkoi ulina ja rukous.

En ole varma, mutta täällä päin huhutaan Alma Kartanon viettäneen viimeisiä aikojaan. Anoppini asui Huittisten Huhtamo-nimisessä paikassa. Iida Tammelinin ja hänen miesvainajansa omaisuus meni "kartanolaisille".

Lempi Tammelin
Liikkala

"Sosiaalihuolto harhateillä"

Sosiaalihuoltoko harhateillä? Ei varmasti, vaan alati kehittyvänä kulkemassa oikeaan suuntaan. Harhateillä sen sijaan on suuren kansalaisjoukon sosiaalinen ajattelu.

Eikö Veikko Varjo ole koskaan tullut ajatelleeksi niitä valtavia yhteiskunnan jakamia avustuksia, joita "sormella osoittajat" kärkkyvät. Ajatelkaapa vaikka niitä summia, joita esimerkiksi kuntien urheilu- ja raittiuslautakunnat jakavat. Pursiseurojen jäsenet ovat tunnetusti napamiehiä, mutta kyllä avustukset kelpaavat. Raittiusseurat työntävät hillittömästi rahaa kaikenlaisille taiteilijoille. Mitä rahoja ne ovat? Ne ovat veroina kansalta kerättyjä varoja, pois sosiaalihuollon käytöstä.

Veikko Varjo kirjoittaa myös "rappioalkoholisteista". Mitä ne ovat? Alkoholismi on sairaus eikä jakaannu mihinkään "rappioalkoholismiin" ja "herrasmiesalkoholismiin" ja vielä vähemmän mihinkään "rakentavaan alkoholismiin". Yhtä hyvin silloin olisi olemassa "rappiosokeritautiset" ja "sosiaaliset sokeritautiset".

Tietääkö herra Varjo muuten, että vapaaehtoisesti alkoholistiparantolaan hakeutuvat saavat tältä ajalta nostaa päivärahaa sairausvakuutustoimistosta. Päiväraha määräytyy henkilön tulojen mukaan. Ja miksi muuten pidetään niin suurta meteliä ns. lämmittelyhalleista, joiden kustannukset ovat häviävän pienet verrattuna esimerkiksi alkoholistiparantoloiden kustannuksiin?

Simo
Mieskoski

* * *

Arvoisa nimimerkki "Täysjärkinen" ja muut juoruakat! Ehkäisykonstit sataprosenttisesti taitaville "huorille" ei vahinkoa tule. Ns. kunnon tytöt taas eivät katso ehkäisypillereitä tms. tarvitsevansa eivätkä niitä myöskään käytä. Ei tarvitse kuin kerran hairahtaa, niin jo seurauksena voi olla raskaus.

Jopas taas ilkeät akat ovat heti tuomitsemassa, varsinkin jos kyseessä on kaunis ja tyylikäs kunnon tyttö. Laittaisivat ensin käden omalle sydämelleen ja puhuisivat vasta sitten.

Aviottomat äidit ovat aivan yhtä kunnollisia kuin muutkin naiset, elleivät vain kunnollisempiakin. Tiedättekö, arvon rouvat, että samat touhut on moni teistäkin tehnyt ennen aamenta. Ei se aamen enää sen kummemmin aikaisempia tekojanne pyhitä!

Avioton lapsi ei suinkaan riitä huoran merkiksi sen paremmin kuin minihamekaan!

Vihreä ukkomies
Etelä-Pohjanmaalta

* * *

Epäilen suuresti nimimerkki "Täysjärkisen" täysjärkisyyttä. Kirjoituksessanne ainakin esititte kaikkea muuta.

Kuka tarvitsee apua enemmän kuin yksinäinen äiti, joka itsensä lisäksi joutuu viemään lastaankin eteenpäin. Yksinäisillä äideillä on huolta ja surua ilman kaltaistenne täysjärkisten mielipiteitäkin.

Kiivastunut
Ruotsi

* * *

Olen Kustaankartanon vanhainkodissa. Saan työeläkkeen teollisuuslaitoksesta, jossa olin 37 vuotta. Nyt huolto ottaa työeläkkeestä puolet. Kerran pyysin huollosta 50 markkaa, mutta en saanut. Ja kuitenkin työeläke on 183 markkaa.

Mielestäni ansaitsen ne rahat, jotka firma maksaa. Sydämestäni olisin iloinen, jos itse saisin nostaa eläkkeen, kun koko elämäni olen saanut elää niin vaatimattomasti. Koko elämäni olen tehnyt työtä ja ollut kunnollinen veroamaksava kansalainen. Kirjoitan vaan sen tähden kun Hymylehdessä n:o 5 käsiteltiin näitä huollon asioita. Joku lapsista tuo aina minulle lehden. Kiitos, että niin rehellisesti tuotte asiat esille.

80-vuotias vanhus

* * *

Kiitos taas kerran Hymylehdelle suorista sanoista. Olen samaa mieltä. Juuri juopot ne huollosta rahaa hakevat ja hyvin näkyvät saavan. Tunnen erään perheen (mies, vaimo ja yksi lapsi), jonka päämies on ollut ainakin kuukauden "laiskanlomalla". Hyvin kehuu rahaa saavansa. "Tilipäivänä" hän aina poikkeaa samassa talossa olevaan viinakauppaan. Kyllä sietäisi tutkia ennen kuin yhteiskunnan rahoja käydään levittelemään.

Neljän lapsen äiti
Malmilta

* * *

Tulipahan taas mieleen, että kyllä jokainen osaa vouhottaa, kun luin kirjoituksen "Sosiaalihuolto harhateillä" (Hymylehti 5/68). Kohta, jossa kerrottiin alkoholiliikkeen myyneen kuuden kuukauden aikana ostovalvonnan alaisena olleelle henkilölle 180 pulloa väkeviä ja vielä noin sata pulloa mietoja juomia. Tämä tekee kuukautta kohti yli 30 pulloa väkeviä ja yli 15 pulloa mietoja.

Nuo luvut varsinkin väkevien osalta kuulostavat uskomattomilta. Olisi hauska tietää mikä Alkon myymälä myy

JATKUU SIVULLA 89

AINUTLAATUISIN ERIKOISEDUIN

SVEITSILÄISEN KELLOTEOLLISUUDEN UUSIMMAT SAAVUTUKSET

JOKAISEN ULOTTUVILLE!

LUOTETTAVAA CAMY KELLOA MYYDÄÄN JO YLI 80 MAASSA.

Ostakaa kätevästi POSTITSE allaolevalla kupongilla

Myös OSAMAKSULLA. Jokaiselle CAMY-kellon tai korun ostajalle annetaan

ILMAISEKSI 4 mm. BISMARCK-RANNEKETJU tai HELMISORMUS *

molemmat 14 kar. kultaa (kuvat ohessa). HUOM! KETJU N. 4 MM. LEV., VARUSTETTU LUOTETTAVALLA JA TURVALLISELLA KOTELOLUKOLLA! Käteisostajalle annetaan lisäksi 10 %:n alennus. ÄLKÄÄ LÄHETTÄKÖ RAHAA KIRJEKUORESSA. Kellot ja korut lähetetään tyylikkäässä lahjakotelossa jälkivaatimuksella.

TAKUUN lisäturvana KELLOVAKUUTUS (3:—)

CAMY-HUOLTO JA MYYNTINÄYTTELY

MANNERHEIMINTIE 44
Kelloliike J. PELKONEN
HELSINKI, p. 494 463 ja 490 002

HUOM! Kaikki Camy-kellot ovat alkuperäisiä sveitsiläisiä laatukelloja, erikoisesti kovaan käyttöön tarkoitettuja. Tehtaan tiukan tarkastuksen lisäksi tarkastaa Suomessa jokaisen kellon ammattitaitoinen kelloseppä. Tästä syystä annetaan kaikille

CAMY-KELLOILLE 1 VUODEN TAKUU

8008 MIESTEN KELLO, 17 kiv. AS-1130 koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis puoliteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 85:— tai 10:—/kk.**

8009 SAMA kultadoubleisena, **mk 90:— tai 10:—/kk.**

3500 NAISTEN KELLO, 17 kiv. AS-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis kultadoublekuori, **mk 90:— tai 10:—/kk.**

3501 SAMA puoliteräksisenä, **mk 85:— tai 10:—/kk.**

7510 MIESTEN PÄIVYRIKELLO "Sputnik" nelikulmainen, vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 21 kiv. Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis kultadoublekuori, kullattu tai hopeoitu taulu, **mk 155:— tai 20:—/kk.**

7511 SAMA jaloteräksisenä, vaalea tai musta taulu, **mk 155:— tai 20:—/kk.**

1033 UUTUUS! Nelikulmainen NAISTEN KELLO. 17 kiv. koneisto, kestojousi incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, kultadoublekuori, **mk 118:— tai 15:—/kk.**

7704 MIESTEN KAKSOISAUTOMAATTIKELLO "Jetking", 25 kiv. itsevirittyvä koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis, näyttää sekä viikon- että kuukaudenpäivät, 20 mikron kultadoublekuori, vaalea tai musta taulu, **mk 235:— tai 20:—/kk.**

7703 SAMANTAPAINEN jaloteräksisenä. 30 kiv. koneisto, **mk 235:— tai 20:—/kk.**

2205 NAISTEN KULTAKELLO. 18 kar. kultaa, (Ø 19 mm) 17 kiv. koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, **mk 160:— tai 20:—/kk.**

KULTAISET (14 kar.) BISMARCK-RANNEKETJUT

Kotelolukko, tarkistusleimaus: *

n. 5 mm	mk **119:—**	kk erät	10:—
,, 6 ,,	mk **159:—**	,,	20:—
,, 8 ,,	mk **199:—**	,,	20:—

BISMARCK-KAULAKETJUT 14 kar. kultaa, jousilukko, keskeltä n. 6 mm ja päistä n. 4 mm mk **169:—**, kk erät 20:—

RANNERENKAAT 14 kar. kultaa, varmuuslukko, tarkistusleimaus:

n. 8 mm	mk **157:—**	kk erät	20:—
,, 10 ,,	mk **177:—**	,,	20:—
,, 12 ,,	mk **197:—**	,,	20:—
,, 14 ,,	mk **249:—**	,,	20:—

LAHJAHELMISORMUS, 14 kar. kultaa, n. 7,5 mm:n helmi aidosta helmisimpukasta. Ilmoittakaa haluttu läpimitta mm.

7419 MIESTEN SUPERAUTOMAATTIKELLO "Sputnik", vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 25 kiv. itsevirittyvä Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 165:— tai 20:—/kk.**

7428 MIESTEN SUPERAUTOMAATTIKELLO "Seven Seas", vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 25 kiv. itsevirittyvä Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 170:— tai 20:—/kk.**

7429 SAMA kultadoubleisena **mk 175:— tai 20:—/kk.**

NYKYKELLOT
Camy kellojen maahantuoja

BOX 10231
Helsinki 10
p. 30 30 31

Lähettäkää heti 30 vrk:n palautusoikeudella ja 1 vuoden takuulla, suoritus käteisellä/osamaksulla = käsiraha + kk-erät. Käteissuorituksesta 10 %:n alennus.

KELLO n:o .... mk .... musta/vaaleatauluisena

RANNEKETJU/RENGAS ...... mm, mk .... KAULAKETJU mk ....

LAHJAETUNA haluan n. 4 mm. Bismarck-ranneketjun kotelolukolla/helmisormuksen läpimitaltaan .... mm. (Tarpeeton pyyhitään yli)

Nimi selvästi — synt.aika

Arvo t. ammatti — Kirjoilla

Osoite selvästi

HYMY 7/68

7311 **UUTUUS! SUKELTAJANKELLO PÄIVYRILLÄ** "Seven Seas", vesitiivis, kokeiltu 5 ilmakehän paineessa. Pimeässä voimakkaasti loistavat osoittimet ja numerot, 17 kiv. koneisto, incablock-iskusuojaus. **ERIKOISRANNEKE "TROPIC"**, mk **129:— tai 15:—/kk.**

1007 NAISTEN KELLO (Ø 17 mm), varustettu murtumattomalla safiirihiotulla lasikkeella, 17 kiv. koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, kultadoublekuori, **mk 105:— tai 10:—/kk.**

1441 SAMANTAPAINEN, 18 kar. kultaa, 21 kiv. Eta-koneisto, **mk 175:— tai 20:—/kk.**

7521 MIESTEN PÄIVYRIKELLO "Jetking", vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 21 kiv. Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 119:— tai 15:—/kk.**

7519 SAMANTAPAINEN, 20 mikr. kultadoubleeta, **mk 125:— tai 15:—/kk.**

HUOM! NOPEA TOIMITUS
Tilatut tavarat toimitetaan 3 päivän kuluessa!

Kokeilkaa näitä hienoja keittiövälineitä ILMAISEKSI kotonanne 10 päivän ajan!

NO-STICK COOKING WITH NO-SCOUR CLEANING
TEFLON*
DU PONT APPROVED FINISH
*TEFLON is Du Pont's registered trademark for its PTFE non-stick finish A-47027

keittää • paistaa • paahtaa • sulattaa • leikkaa • kuorii • vatkaa • annostelee

UUDISTAKAA KEITTIÖNNE

- kiehtova 23 - osainen sarja

MITÄ TEFLON ON?

TEFLON on erinomainen päällyste, joka estää ruoan tarttumisen pannun pohjaan. Uudessa paistinpannussa on tarpeetonta käyttää rasvaa tai voita paistettaessa, sillä ruoka liukuu TEFLON-pannulta kevyesti tarjoiluvadille. Puhdistus suoritetaan ainoastaan huuhtomalla pannu saippua- tai synteettisessä pesuliuoksessa.

PEILIKIILLOTETTUA ALUMIINIA:

2 lujaa kasaria ja 2 pataa, läpimitta 15, 18, 20 ja 23 cm — paistinpannu, jossa on **kaksinkertainen teflonointi**, läpimitta 25 cm. Kaikkiin, myös paistinpannuun — kuuluu kaunis, rubiininpunainen kansi elektrolyyttistä alumiinia. Kaikki kannet on lävistetty, jotta voisitte kaataa nesteet kantta siirtämättä.

KIILTÄVÄÄ RUOSTUMATONTA TERÄSTÄ:

Kuorimisveitsi, terä 6,5 cm — 2 keittiöveistä, terät 11,5 ja 20 cm — paloitteluveitsi, terä 21 cm — sahateräinen veitsi, terä 21,5 cm ja paistinhaarukka, 16 cm.

ILMAISEKSI:

Suuri, monikäyttöinen talouslasta ja lusikka, molemmat kestävää tummaa nailonia — tomaattileikkuri — kuorimisveitsi ruostumattomasta teräksestä, leikkuupinta molemmin puolin — kiillotettua pyökkiä oleva lasta, joka ei naarmuta hienoja keittiövälineitänne ja metalliripustin sarjaa varten.

PÄIVITTÄISEEN RUOANLAITTOON:

Mukana seuraa upea, värikuvitettu 400-sivuinen keittokirja "Maija keittää kotona".

ETTE OLE UNISSANNEKAAN NÄHNYT NÄIN KAUNIITA JA KÄYTÄNNÖLLISIÄ KEITTIÖVÄLINEITÄ!

Kuuluisat Mirroware-kasarit on valmistettu parhaasta ja hyvin kiiltonsa säilyttävästä alumiinista. Kasarit ovat juuri oikean muotoisia ja taloudellisia: lämpö jakautuu tasaisesti, ne keittävät nopeammin ja paremmin — ne ovät hentävät lämmönkulutusta! Kädensijat on tehokkaasti eristetty, joten kätenne eivät pääse palamaan ja saatte niistä pitävän otteen.

Ainutlaatuisten veitsien terät ovat loistokiiltoista ruostumatonta terästä ja kahvat sietävät kuumuutta, kosteutta ja ruokatavaroiden happoja. 5 erilaista veistä ja paistinhaarukka.

10 VUODEN TAKUU ON OSOITUKSENA LAADUSTA!

TOIVEKEITTIÖ on sarja talousvälineitä, joissa on säästetty vain yhdessä asiassa — nimittäin hinnassa! Tämä on ainutlaatuinen tarjous — sarjan jokaisen osan laatu on paras mahdollinen ja valmistajina ovat maailman suurimmat tehtaat alallaan.

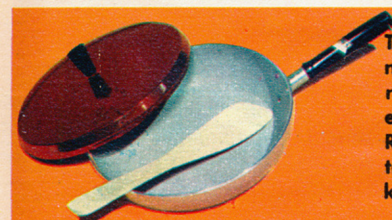
ILMAINEN LAHJA

ripeästä vastauksestanne

Jos lähetätte kuponkinne 5 päivän kuluessa ja päätätte ostaa sarjan 10 koepäivän jälkeen, saatte lahjaksi yllä kuvatun käytännöllisen, 6-osaisen keittiövälinesarjan.

TOIVEKEITTIÖ

HOBBY HALL
Postilokero 56018, Helsinki 56

TEFLON-käsitellyssä paistinpannussa voidaan paistaminen suorittaa ilman rasvaa, sillä ruoka ei tartu kiinni pannun pohjaan. Ruoka liukuu pannulta kevyesti tarjoiluvadille ja puhdistus käy kädenkäänteessä.

TILAUSKUPONKI Hymy/7

Haluan kokeilla TOIVEKEITTIÖTÄ ilmaiseksi 10 päivän ajan. Ellen ole täysin tyytyväinen, palautan kaikki eikä minulle jää mitään velvoitteita. Päinvastaisessa tapauksessa suoritan maksun alle merkitsemälläni tavalla.

☐ Maksan mk 22:— (+ posti- ja toim. kulut mk 4:50) 10 päivän kuluessa lähetyksen vastaanottamisesta ja sen jälkeen mk 22:—/kk 5 kuukauden ajan.

☐ Maksan käteisellä mk 119:50 (+ posti- ja toim.kulut mk 4:50) 10 päivän kuluessa vastaanottamisesta — ja säästän siis vielä mk 12:50.

Nimi (tekstaten)

Osoite

Postitoimipaikka

Allekirjoitus
(alle 21-vuotiailta vanhempien allekirjoitus)

Postikonttori, Helsinki 10, lupa n:o 1681

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä

HOBBY HALL

Postilokero 56018
HELSINKI 300

HAIT MERIMIEHEN SEURANA "VÄLIMEREN RISTEILYLLÄ"

Teksti: HANNU RAHKONEN Kuva: KUVA-LUX/VÄINÖ ANDERSSON

Umpikännissä Välimereen mulahti längelmäkeläinen Olavi Rummukainen laivaltaan vuoden 1965 juhannuskisoista. 13 vuotta meriä seilannut mies putosi tai työnnettiin 14 tunnin uintimatkalle 15 kilometrin päässä Kyproksen rannikosta. Haikaloista hän selvisi karjumalla kirouksia, mutta paahtava aurinko otti lujille. Kauniilla Välimerellä on julmatkin kasvot.

Aivan näin ei "sukeltaminen" Välimereen tapahtunut, mutta yli laidan kumminkin. Toivottomalta tuntuva uintimatka ei saanut Olavi Rummukaista kammoksumaan merimiehen ammattia. Hänen mielestään se on ainoa oikea ammatti.

Olavi Rummukainen ei oikein vieläkään ymmärrä kuinka hän pelastui. Monta kertaa hän oli varma, ettei enää jaksa, että hän on purjehduksensa purjehtinut. Käväisi mielessä ajatus, että mikäpä lopulta merimiehelle parempi hauta kuin meri. Joka kerta, kun näytti siltä, ettei toivoa enää ollut ja voimat tuntuivat ehtyvän, hän terästi mielensä.

Juhannusjuhlan päätös

— Vaasalaisella rahtilaiva Tottesundilla vietettiin silloin juhannusjuhlia aika railakkaasti. Tuli siinä otettua yksi jos toinenkin paukku juhlan kunniaksi ja, kuinka ollakaan, vähän kahinoitua joidenkin kavereiden kanssa. Aika juovuksissa oltiin, mutta olihan sentään juhannus — kaukana kotoisilta kokoilta.

Olavi Rummukainen ei ole aivan varma, putosiko hän vai työnsikö joku hänet juhlan ja tappelun humussa yli laidan. Hän kertoi kuitenkin selvinneensä ennätysmäisen nopeasti humalastaan herättyään Välimeren sinisissä aalloissa ja nähdessään laivansa nopeasti horisonttiin katoavana pisteenä. — Kuinkas tässä nyt oikein on käynyt, oli ensimmäinen ajatukseni. Kun tajusin mitä oli tapahtunut, olin menettää toivoni. Muistan sen hetken aina — ei pienintä toivon pilkahdusta.

— Kun selvisin pahimmasta järkytyksestä, näin horisontissa häämöttävän maata. En halunnut kuolla, olin vielä nuori mies. Olin kuullut jonkun engelsmannin uineen jopa 24 tuntia yhteen menoon ja ajattelin, että minun on yritettävä.

Yllättävälle Välimeren risteilylle joutunut Olavi Rummukainen tiesi suurinpiirtein asemansa ja arvasi, että maan täytyy olla Kypros. — En tiennyt kuinka pitkä matka sinne oli. Jälkeenpäin se on laivan reitin perusteella laskettu noin kahdeksaksi merimailiksi eli viideksitoista kilometriksi.

— Aloin uida, ei siinä muukaan auttanut. Olisi se voinut olla miellyttävämpi uintimatka, jos olisi sattunut mukaan vaikka pelastusliivit, evästä ja jonkinlaiset haikalojen karkotusvälineet. Mutta lähtö tuli niin äkkiä. Nyt se oli kaikkea muuta kuin miellyttävä.

— Aurinko oli armoton ja suolainen vesi kirveli. Tämä ei kuitenkaan ollut pahinta. Kun olin aikani uinut, näin haikalan evän. Näin toisen ja kolmannen. — Nyt on viimeinenkin toivonkipinä sammunut, ajattelin. Olin jo varma, että elleivät hait tekisi tomumajastani selvää, menehtyisin kyllä muutenkin. — Voi kun joku laiva tulisi, toivoin ja rukoilin. Ei tullut laivaa. Aurinko paahtoi niin, että pelkäsin menettäväni tajuntani. Se olisi ollut kohtaloni.

— En menettänyt tajuntaani ja sain hermoni hallittua. Se oli pelastukseni. Haitkaan eivät tehneet minusta selvää. Tosin näin niitä aika monta, mutta olin kuullut, että kova porskuttelu ja huutaminen karkottavat ne tiehensä. Latelin kirouksia ja porskuttelin minkä jaksoin ja pääsinkin niistä eroon. Onneksi Välimeren hait ovat myös valtamerten haikaloja selvästi pienempiä. Oli hyvä etten ollut haavoittunut. Jos ne olisivat tunteneet veren maun, ne luultavasti olisivat hyökänneet. Siinä ne vetivät ympyrää . . . Monet asiat tulivat mieleen. Kuinkahan äiti siellä, saaneeko koskaan tietää kuinka kävi pojalle.

— Voimat alkoivat uupua ja yritin välillä levätä kellumalla. Se onnistuikin aika hyvin, kun vesi on suolaista. Pahin oli aurinko, joka koko päivän paahtoi kirkkaalta taivaalta ja poltti ihoni pahanpäiväisesti.

— Hyvin lähellä rantaa, noin 200—300 metrin päässä, alkoi jokin merivirta viedä minua mukanaan rannikon suunnassa ja luulin jo etten ikinä jaksaisi rantaan saakka. Olisi sekin nyt ollut, kun niin lähelle jaksoin ja sitten olisi käynyt hullusti. Huusin ja huusin, mutta huutoni eivät kuuluneet. Näin pienen kalastajaveneen, mutta minua ei sieltä huomattu. Vähän kauempana havaitsin uimarannan. Kun pääsin lähemmäksi, kuultiin huutoni sinne.

— Siellä oli englantilaisia ja pian saapui huvipursi, johon minut ongittiin. Pääsin rantaan ja sairaalaan. Sairaalasta otettiin yhteyttä Suomen YK-pataljoonaan, jonne minut noudettiin.

— Viikon verran olin Kyproksella. Olisin jo halunnut pois, mutta minulla ei ollut passia — se oli laivassa. Yritinkin ilman passia pois saarelta, mutta Nikosian lentokentällä minut pidätettiin. Jouduin kreikkalaiselle poliisiasemalle kuulusteltavaksi. Minut leimattiin vakoilijaksi.

— Eräs YK-upseeri sai puhuttua asiat niin, että pääsin konsulaattiin ja takaisin YK:n porukkaan. Siellä jouduin olemaan niin kauan, että passini saapui Libanonista ja pääsin vihdoinkin matkustamaan Libanoniin ja takaisin laivalle.

Tottesundissa oli surulipputus, koska tieto pelastumisestani viipyi jonkin verran. Katoamiseni oli huomattu laivasta vasta seuraavana aamuna, kun minua ei ollut löydetty mistään — ei Margitin hytistäkään. Laivaa ei ollut kannattanut enää kääntää ympäri, koska tapaus huomattiin niin myöhään. Kapteeni oli todennut, että on aivan turha enää lähteä etsimään, kyllä mies on jo menehtynyt. Laivalla ei oltu varmoja myöskään putoamispaikastani.

Miehisen kestävyyden näyte

Kotkan merimiesvälityksen hoitaja kertoi, että tapaus on kontrolloitu. Hän pitää uintisuoritusta todellisena miehisen kestävyyden osoituksena. Usein mereen pudonnut menettää hermonsa ja ottaa hysteerisesti vettä. Niin pääsee helpommalla.

Merimiesvälityksen hoitajan kertoman mukaan Rummukainen on uinut 14 tuntia. Yleensä ei tällaisia tapauksia voida tarkistaa, koska mies tavallisesti hukkuu. Mutta jos mies pelastuu, on tapahtuneesta joka tapauksessa annettava meriselitys. Kun laivassa huomataan miehen menneen yli laidan, on siitä ilmoitettava kaikille lähilaivoille ja jos on vielä toivoa pudonneen löytämisestä, on laivan käännyttävä takaisin etsimään.

— Vuonna 1967 kuoli erilaisissa onnettomuuksissa yhdeksän merimiestä, kertoi maisteri Äijälä Merenkulkuhallituksesta. Tiedot perustuvat meriselityksiin. — Näistä yhdeksästä yksi kuoli kotimaassa. Seitsemän näistä yhdeksästä joko hyppäsi itse tai joutui muulla tavoin mereen ja hukkui. Vuonna 1966 kuoli 16 suomalaisissa laivoissa palvelevaa merimiestä. Näistä kuusi aiheutti kuoleman itse.

— Tiedossamme on sellaisia tapauksia, joissa mies on ryypännyt ja alkanut nähdä pikkupiruja sun muita ja hänet on sen vuoksi täytynyt sulkea koppiin. Joissakin tapauksissa hän on ikkunasta hypännyt mereen. Monessa tapauksessa miehen on vienyt mukanaan hyökyaalto, mutta on sellainenkin tapaus, jossa aalto on tuonut miehen takaisinkin laivan kannelle.

— Laivoilla on sellaiset määräykset, että mikäli miehen katoaminen huomataan niin ajoissa, että on vähänkin toivoa hänen pelastumisestaan, ryhdytään heti etsintään ja sähkötetään mahdollisille lähistöllä oleville laivoille tapauksesta. Jos putoamisesta on kulunut jo vuorokausi, ei enää ole mitään tehtävissä. Mies on varmasti jo hukkunut. Eri asia on, tiedetäänkö putoamisaika. Asia on kapteenin harkittavissa.

Rummukaisen putoaminen huomattiin liian myöhään, varmana pidettiin, että mies on kuollut. Mutta hän halusikin elää ja purjehtia vielä kauan. □

LUUTNANTTI SALO ON SOSIALISTI

Tavatkaamme Arvo Salo. Tumma, keskimittainen sosialidemokraattinen kansanedustaja on kiinnostava tapaus monessa mielessä. Nykyisin 36-vuotias poliitikko on ansainnut kannuksensa ylioppilaspiireissä, toiminut Honka-liiton puheenkirjoittajana, toimittanut Helsingin Sanomien kulttuuripalstoja, käynyt käräjiä kirjoittamastaan Lapualaisoopperasta, esiintynyt Viet Congin puolesta ja . . .

Otetaan asiat järjestyksessä. Sen verran voidaan vielä lisätä, että kansanedustajakaudelta syntyneet 500 sivun muistelmat — sattuvasti nimeltään "Valtiomiehen muistelmat" — tulevat julkisuuteen ensi syksynä.

Arvo Jaakko Henrik Salo syntyi Merikarvialla vapun jälkeisenä päivänä vuonna 1932. "Kieltolaki oli kumottu ja Mäntsälän kapina kukistettu ja marssittuaan vappukulkueessa äitini synnytti minut."

Porilaisen oppikouluvaiheen jälkeen Arvo Jaakko Henrik siirtyi Helsingin Yliopistoon pääaineenaan kansantalous. Valmistuminen jäi viittä vaille, mutta gradutyön aihe oli myös kohtalaisen hankala ja suuritöinen: kapitalistisen ja sosialistisen järjestelmän vertailu.

Aatemaailma oli kotoa lähtien sosialistinen. "Pari enoa ammuttiin kansalaissodassa."

Ylioppilasmaailmassa Salo opittiin tuntemaan perin sukkelana huulenheittäjänä, paneelikeskustelujen armoitettuna laukojana, joka sai yleensä sekä vakavasti ajattelevat että myös naurajat puolelleen. Moni tosikko vuoroin punasteli, vuoroin kalpeni korokkeella joutuessaan teräväkielisen ylioppilaspoliitikon ruoskimaksi. "Aina parempi kun punastuivat, olihan sekin pieni voitto aatteelle."

Ylioppilaslehden päätoimittaja Salo loi lehdelle oman linjan, josta joko pidettiin tai ei pidetty. Vuosina 1959—61 lehdestä kuitenkin puhuttiin, kuten on puhuttu sen jälkeenkin.

Oikeuskansleri Olavi Hongan taakse kokoontunut liittoutuma ei jättänyt käyttämättä Salon puhe- ja kirjoitusteknisiä lahjoja. Honkatoimisto teki monelta osin pätevää työtä, kunnes poliittiset olosuhteet lopettivat sen toiminnan kannattamattomana. Toisin sanoen ehdokas luopui havaitessaan menettävänsä eräiden takanaan olevien ryhmien tuen.

Puuhailu Hongan puolesta toi Salon niin lähelle ns. porvarillisia piirejä, että hän monen yllätykseksi teki kulttuuria Helsingin Sanomien palstoilla. Kulttuuri ei tunne puoluerajoja, sanotaan, mutta siitä huolimatta Salo kuitenkin siirtyi Pitkänsillan toiselle puolelle, Suomen Sosialidemokraattiin. Sen palstoilta hän on kuvastanut käsityksiään sekä pakinoiden että runojen muodossa, usein varsin radikaalisti. Tähän radikaalisuuteen on yleensä liittynyt sen verran terävää ajattelua, etteivät kovin monet ole pahastuneet — mitä Salo pitää vahinkona.

Vuoden 1966 eduskuntavaaleja on luonnehdittu protestivaaleiksi. Näissä vaaleissa tapahtui paljon sisäpoliittisia muutoksia. Salon puolue voitti ja Salosta tuli myös kansanedustaja, vieläpä ensimmäisellä yrittämällä. Hänen takanaan oli protestimielinen nuoriso — ilmeisesti ainakin osittain puolueisiin katsomatta — joka ehdokkaassaan näki mahdollisuuden "tuulettaa" verraten korkean keski-iän omaavaa eduskuntaa.

Salo onkin tuulettanut. Luontaisena puhujana hän on saavuttanut kannatusta — ja hymyilyä salissa ja lehtereillä.

"Sivistysvaliokunta on minulle tärkein, mutta olen myös omasta pyynnöstäni puolustusvaliokunnassa. Lisäksi olen eduskunnan korkein oikolukija — tarkistusjaoston puheenjohtaja."

Samaan aikaan kun vaalihuoneistot suljettiin, esitettiin Lapualaisooppera ensimmäisen kerran. Kirjailija Salo oli paneutunut aiheeseen tavalla, josta keskusteltiin. Osittain asiasta keskusteltiin myös raastuvassa, sillä eräs näytelmän henkilöistä, Artturi Vuorimaa, syytti Saloa plagioinnista. Salo voitti ottelun raastuvassa 1—0, mutta kysymys on nyt hovioikeudessa.

Arvo Salo nähtiin yleensä niillä patsailla, joilla maailmantilanteen kiihdyttämä nuoriso osoitti mieltään Vietnamin sotaa vastaan.

"Luutnantti Salo edusti Viet Congia tasapuolisesti sekä Runebergin että Eino Leinon patsailla", muistelee Salo.

Viimeksi Salo — Valittujen huulten kirjoittaja — päästi valtakunnallisen huulen. Hän kommentoi pääministeri Mauno Koiviston professori Antti Eskolalle osoittamaa anarkiapuhetta todeten, että "Koiviston pieraisu pilasi ilmaa sekä sos.dem. nuorison että muiden edistyksellisten nuorisopiirien keskuudessa". Aiheen näin kansanomaiseen kommenttiin Salo sai etsimättä pääministeriltä, joka oli puheessaan viitannut "ylensyöneiden ilmavaivoihin".

"Olen tavannut Koiviston sen jälkeen eikä hän nähdäkseni ottanut huultani kovin pahakseen. Paremminkin sain sen käsityksen, että hän oli pahoillaan omasta puheestaan."

Näin siis Salo.

Lähiaikoina Salo ostaa itselleen upouuden auton. Emme mainosta merkkiä, mutta toteamme, että tietylle aat-

JATKUU SIVULLA 94

teksti: VEIKKO ENNALA
kuvat: REINO KAIVOLA

TAISTELU HEIKKILÄN TALOSTA

20 VANHAN MILJOONAN OMISTAJAT NÄKEVÄT NÄLKÄÄ

Noin 100 hehtaarin suuruisen Heikkilän tilan Vesilahden kunnassa omistaa neljä siskosta – muodollisesti. Jostakin syystä heidät on määrätty holhouksen alaisiksi. Heidän holhoojansa, neljä paikkakuntalaista maanviljelijää, ovat myyneet Heikkilän hevoset ja muun karjan, vuokranneet talon pellot vieraille ja parturoivat paraikaa metsiä sileiksi. Siskosten tilille Vesilahden Osuuskassan Kosken konttoriin pitäisi kaiken järjen mukaan olla kertynyt sievoinen rahasumma. Sen määrää osuuskassa ei kuitenkaan ilmoita siskoksille ja milloin nämä uskaltavat kysyä asiaa holhoojiltaan, he uhkailevat mielisairaalalla. Nuorinta siskoista on siellä jo väkivalloin seitsemästi käytettykin. Noin 200.000 markan arvoisen tilan omistajat kulkevat nyt rääsyissä, elävät alituisen pelon ja kauhistuksen vallassa ja pysyttelevät hengissä 130 markan kansaneläkkeen ja naapurien antamien almujen turvin. Sellaista on "holhous"

Artikkelimme otsikko on lainaus Johannes Linnankosken romaanista, se ei siis ole omaperäinen. Lisäksi se on valheellinenkin, sillä mitään varsinaista taistelua ei Vesilahden kunnan Koskenkylässä sijaitsevasta Heikkilän talosta ole vielä käyty, se on yksinkertaisesti kaapattu sen ainoilta oikeilta omistajilta jonkin epämääräisen ja kyseenalaisesti tulkitun holhouslain perusteella. Toivoni mukaan taistelu kuitenkin pian alkaa.

Kaapattu, tuli kirjoitetuksi. Juuri niin, sillä mitä iloa on omistaa sellainen tila, jonka maita sivulliset ja vieraat viljelevät ja muillekin vuokraavat ja jonka metsiä sivulliset myyvät tuntemattomista summista tuntemattomille ostajille samaan aikaan kun omistajat itse hiiviskelevät nurkissaan vauhkoina ja säikähtäneinä, rääsyihin pukeutuneina, nälkäisinä ja kylmissään ilman, että heillä olisi minkäänlaista sananvaltaa omistukseensa nähden?

Sanovat, että eläisimme oikeusvaltiossa. Mutta tämä väite tuntuu lievästi liioitellulta. Sillä mitä "oikeutta" on tällaisessa: kun talon omistaja kysyy holhoojaltaan, veläkö hän mitä omistaa vai onko kaikki jo mennyt, häntä hetipaikalla uhataan mielisairaalalla:

— Jaa, siä Helmin päässä ruppee näämmä taas heittään, täytyy soittaa polliisi.

Ja polliisi soitetaan ja tämä murtautuu kirveellä ovien lukot rikkoen sisälle, taustatukenaan kolme muuta riuskaa miestä ikään kuin vastassa olisi hirmuinenkin ylivoima. Itse asiassa tuvassa kyyristelee kolme iäkästä naista. Ja niin sitten Helmiä taas kerran viedään ja teljetään puolimatkassa Kangasalan putkaan, joka on asiaankuuluvasti raudoin ja kalterein vahvistettu.

Uskomatonta mutta valitettavasti totta. Kun kertomuksemme Helmille kerran saatiin hullunpaperit kirjoitetuiksi, kykenee hänet sen jälkeen toistuvasti passittamaan hourujenhuoneelle hänen holhoojansa, joku maanviljelijä Palomäki. Epäilemättä maataloudesta paljonkin tietävä ikänsä elomullan väkevää tuoksua haistelleena, mutta lähimmäisensä mielentilan määrittelyyn tuskin pätevä.

Sillä kautta kaikkien pyhien, onko osoitus mielenviasta, jos ken kysyy oman omaisuutensa perään.

Niin, mistä tämänkin surkuteltavan historian oikein alkaisi. Heikkilän tilan pinta-ala lienee metsineen peltoineen 100 hehtaarin tienoilla ja ennen kuin holhoojat olivat ennättäneet sen nykyiseen rappioonsa päästää, sen arvo oli varovaisestikin laskien 20 vanhaa miljoonaa.

Tilan omistaa teoriassa 4 siskoksen muodostama perikunta, nimittäin 64 vuoden ikäinen Maija, 60-vuotias Elli, 1918 syntynyt Helmi sekä muualla avioituneena asuva Ester.

Koko holhousprosessi on siinä määrin sekava, että sitä on jokseenkin toivotonta yrittää ymmärtää ja selittää. Alkunsa se tuntuisi saaneen vuonna 1961, jolloin korkeakoulusivistyksen saanut Helmi Porissa kielten opettajana toimiessaan (ruotsi, saksa ja englanti) jäi verovelkaa. Hänen osuutensa Vesilahden kotitilasta pakkohuutokaupattiin mitättömästä 4 100 markan hinnasta kyseisten rästien suorittamiseksi. Nyt heräsi myös Vesilahden kunta. Se haki Helmin holhoukseen, koska tämä mielisairaana (jakomielitauti) oli "kykenemätön hoitamaan omaisuuttaan ja itseään ja kun lisäksi oli vaara, että hän hukkaa ja tuhlaa toistenkin perillisten omaisuuden".

Millä tavoin Helmin mielisairaus ilmeni, siitä ei ole käytettävissä tietoja. Aina-

kin hänen työtodistuksissaan vuodelta 1961 sanotaan hänen hoitaneen yksityisen kieltenopettajantoimensa kaikkea kiitosta ansaitsevalla tavalla. Ilmeisesti jakomielitaudin oireena on pidetty hänen leväperäisyyttään veronmaksussa.

Kun Helmi näin oli Vesilahden kunnan holhouslautakunnan toimesta mielenvikaisena saatu holhouksen alaiseksi, ryhtyi Vesilahden kunta käräjöimään ja onnistuikin mitätöimään jo suoritetun pakkohuutokaupan ja Helmin myyty ja erotettukin maaosuus palautettiin ja liitettiin takaisin Heikkilän muihin tiluksiin. Asioiden tässä vaiheessa pakkohuutokaupan suorittanut Lempäälän ja Vesilahden piirin silloinen nimismies katsoi viisaimmaksi ampua kuulan päähänsä.

Jos Helmin mielenvika ja holhouksentarve on kyseenalainen, vielä kyseenalaisemmin perustein määrättiin holhoukseen muutkin siskokset, nimittäin Maija, Elli ja Ester vuonna 1966.

Esimerkiksi Ellin mielentilaa tutki Lempäälän kunnanlääkäri tri Sarlin seisomalla viisi minuuttia Heikkilän tuvassa mitään kysymättä, mitään sanomatta. Ilmeisesti tämä mykkä havainnointi osoitti Ellin samaten kuin Maijankin kykenemättömäksi hoitamaan omaisuuttaan ja olevan pelättävissä että hekin sen hävittäisivät.

Ja kuitenkin juuri Maija ja Elli olivat pitäjänkuuluja melkeinpä itaruutta lähentelevästä säästäväisyydestään ja siitä kiihkoisesta vimmasta, jolla he tallettelivat tilansa tuoton pankkitililleen.

Totuus on sellainen, että Heikkilän tilaa eivät suinkaan hävittäneet Heikkilän siskokset. Heikkilän talon hävitys alkoi vasta sitten, kun sen kimppuun pääsivät holhouslautakunnan määräämät holhoojat, neljä kunnianmiestä nimiltään Palomäki, Aaltonen, Kauppila ja Marttila, kaikki maanviljelijöitä Vesilahden kunnasta.

Heikkilän talon lähimpänä naapurina asustelee Orvola nimistä tilaansa rakennusmestari Olavi Pulkkinen.

— Miten tämän Heikkilän talon asiat nyt oikeastaan ovat? kysyin häneltä.

— Mitenkäkö? Älkää herran tähden sekottako mua minkään. En minä muuta tiä, että siä ne elelee Maija ja Elli ja Helmi minkä nyt jälkimmäistä väliin käyttävät hullujenhuoneella. Se Esteri on naimisissa ja asuu mualla.

— No onko ne miten hulluja?

— Kyllä tää nyt on kamalaa tenttaamista. Minen muuta ossaa sanoa kun että millon meillä on kotomiestä tarvittu, niin huoleta on saanut niille elikot uskoa. En minä niissä mitään kummaa näe, vähä arkoja ovat kun niitä alvariinsa vainoovat. Ikäsä ovat raataneet ja nuukasti eläneet. Vaan nyt niillei ole mitä tehä kun holhoojat hävitti karjankin niiltä.

— Millä perusteella?

— Kai se oli navetta huonokuntonen. Ihmettelee ne täällä että kunneivat holhoojat korjanneet navettaa kun rahaa kumminkin on pakko olla. Mettää on myyty ronskisti.

— Ja maat on vuokrattu vieraille?

— Ne on vuokrattu huutokaupalla paitti että Kauppila, se yksi holhooja, otti omaan hoitoonsa yhen salaojitetun läntin tosta vastapäätä. Kaippa se siitä on maksanut, en minä sitä sano.

Rakennusmestari Pulkkinen on vaivautunut. Eikä ihme, maalla ei ole hyvä puuttua sivullisten asioihin, kun naapuriviha kerran syttyy se ei sammu vielä toisessakaan sukupolvessa. Sitä hän toki uskaltaa kummastella, miksi maat on vuokrattu niin tarkoin, ettei tytöille edes kasvitarhamaata jätetty.

— Holhoojat siis vuokraavat Heikkilän maat ja myyvät metsää. Minne rahat joutuvat?

— Kaippa ne pankkiin pannaan.

— Mutta kun tuolla toisaalla tiesivät kertoa, että Heikkilän naiset näkevät nälkää?

— Niin kai se on. Vähä huonoa niillä on. Helmi sannoo, että hänen kansaneläkkeellään elävät, kolme naista. Mitä se lie alun toistasataa kuussa. On täältä meiltäkin koitettu yhtä ja toista pientä antaa, maitoa ja leipää ja sen semmosta.

— Toisin sanoen Heikkilän naiset eivät saa nostaa omiaan pankista?

— Niinhän ne väittää. Jos omiaan peräävät niin oitis vievät Helmin hullujenhuoneelle. Se se tässä vähän itekutakin ihmetyttää.

— Minkälainen täällä on nimismies?

— Hyvä mies. Ei tämä ole vallesmannin asia. Ne on ne holhouslautakunnan miehet jotka tässä asioi ja päättää. Vaan menkää Heikkilään ja kyselkää sieltä tytöiltä itteltänsä. Kyllä sinne rohkee mennä, ei ne kennenkään kimppuun vielä ole käyny mun tietteni.

Mennään Heikkilään. Talo on mäen päällä, pihamaa laakea ja sen eräässä kolkassa sikin sokin läjä vanhoja hirsiä. Kuulen myöhemmin, että se on muuan Heikkilän takamaaladoista, jonka holhoojat ovat purkaneet ja ajattaneet sitten siskoksille polttopuiksi. Sahatkoot itse ja pienikööt, riuskoja työihmisiä kun kerta ovat.

Ovatko? Mutta eikö ainakin Maija ja Elli ole pistetty holhoukseen juuri sen vuoksi, etteivät muka heikkoutaan enää kykene maitaan ja mantujaan hoitelemaan?

Tuvassa sisällä ovat Maija ja Elli. Hyvät päivät ja mitä kuuluu.

Siskokset vaikuttavat säikähtäneiltä ja mikseivät vaikuttaisikin, kun kerta heillä ei ole tietoa mitä virkamiehiä taas on taloon tuppautunut ja minkälaista pahvia ja passitusta nyt lyödään pöytään.

Päästään kuitenkin jutun alkuun kun esittelen lähemmin asiani. Montaa sanaa ei tarvitse vaihtaa kun jo huomaa, ettei ainakaan näiden kahden päässä ole minkäänlaista vikaa. Siinä on vain kaksi tyypillistä maalaisnaista, hämäläisluonteensa mukaisesti harvasanaisia kylläkin, puhuvat minkä puhuvat ankaran tuumailun jälkeen. Kädet ovat kovat ja suonikkaat, vaistoaa kyllä, että niillä on työtä tehty, raadettu pelloilla ja vainioilla. Työssä on heidän elämänsä sisältö ollut, siunauksena he ovat sen kokeneet, ei kirouksena. Ja kun mahdollisuus työhön omilla tiluksilla on heiltä riistetty, on heiltä riistetty kaikki.

Naapureissa on kerrottu, että Heikkilän metsät olivat tuuheat ja sankat — silloin kerran. Mutta holhoojien dynastian alettua niitä on alettu kiireimmän kaupalla reivata uuteen uskoon, kuuleman mukaan metsänhoidollisista syistä. Yksikin 18 hehtaarin lohko on parturoitu niin sileäksi ettei linnulle pesäpuuta löydy.

— Mikä firma ne puut sieltä osti?

— Ei me tiettä, vastaa Elli.

— Mikä oli kauppahinta?

— Ei me tiettä.

— Missä rahat ovat?

— Ei me tiettä.

Eivät he tiedä mistään mitään ja kuitenkin on kyse heidän omista metsistään — pitäisi olla.

— Sitte ne kaasi ja möi lainekoivukkin, setä-vainaan istuttamat.

— Paljonko niitä oli?

— Satoja niitä oli.

— Mitä niistä saatiin?

— Ei me tiettä.

— Kertovat kylällä, että te tätä taloa itse hoitaessanne keräsitte miljoonan vanhan markan verran pankkiinkin. Onko se nyt sitten talon hävittämistä?

Hiljaisuus.

— Onko tämä miljoona edes teidän vapaassa käytössänne?

— Ei me tiettä.

— Miksette kysy pankista?

— Ne uhkaa sillon meittiä vanhainkodilla ja vievät Helmin Pitkäänniemeen.

Alkaa vähitellen sivullistakin suututtaa. Naisten vaatteetkin ovat vähän sitä ja tätä. Repale iskee repaletta korvalle.

— Eikö ole enää parempia vaatteita?

— Ei ole. Ei päästy ees Esterin (muualla aviossa elävän sisaren) pojan häihinkään vaikka kuttuvat kun ei ole vaatetta.

Kysyn, että onko heillä jäljennöstä holhouspäätöksestä.

— Kyllämä sen lunastin mutta ne otti sen pois, vastaa Elli.

— Ketkä otti?

— Olikose ny Aaltonen, joku se oli holhoojista.

— Teillä oli hevosiakin kaksi. Minnekä ne joutuivat?

— Yhtenä ehtoona yheksän aikaan ne vei ne tallista.

— Holhoojatko?

— Aaltonen vei toisen ja Palomäki toisen.

— Myivätkö ne ne?

— Ei me tiettä.

— Entäs muu karja?

— Seittemen elikkoa oli, lehmiä ja vasikoita.

— Nekin vietiin?

— Vietiin.

— Koska?

— Olikose ny marraskuussa mennä vuonna. Eikäkun toissa vuonna. Karja-autolla veivät.

— Minne ne vietiin?

— Ei me tiettä.

— Jos ne myytiin ja mitenkäs muuten, niin onko rahat pantu tilillenne?

— Ei me tiettä.

— Missä se Helmisisko nyt on?

— Kauppaan läksi.

— On siis vapaalla jalalla kuitenkin?

— On se ny. Mutta kyllä ne sen taas vie jos tästä kirjotteleen aletaan.

— Ja teitä (Maijaa ja Elliä) ne uhkailee vaivaistentalolla?

— Niinhän ne tekkee. Sitä tässon pelätty.

— Miten ne Helmin vievät?

Elli selittää, että Helmi viedään milloin mistäkin. Kerran haettiin elopellolta ja vietiin.

→ 64-vuotias Maija Heikkilä, siskoksista vanhin, on semmoisia vanhan kansan naisia, jolle työ, itsemääräämisoikeus ja kaikenpuolinen vapaus on samaa kuin koko elämä. Kun nämä on häneltä riistetty on häneltä siis riistetty kaikki. On valitettavaa, että Vesilahden kunta astuu julkisuuteen näin murheellisella tavalla.

↓ Kolme 20 vanhan miljoonan arvoista Heikkilän tilaa asuvaa siskosta elää heistä yhdelle myönnetyn kansaneläkkeen turvin. Polttopuina he kanniskelevat tässä näkyvään piisiin risuja metsistä. Esimerkiksi istutetut lainekoivut on kaadettu ja myyty holhoojien toimesta tuntemattomasta hinnasta tuntemattomalle ostajalle ja rahat talletettu tilille, jonka määrää kukaan ei tunnu tietävän, sen haltijat vähiten.

Rakennusmestari Olavi Pulkkinen on Heikkilän tyttöjen lähimpiä naapureita. Yhtä ja toista "kummasteltavaa" hänkin on asioissa nähnyt, mutta naapurisovun yms. seikkojen vuoksi hän mieluimmin vaikenee. "Elkää sekottako mua jumalan tähren semmoiseen juttuun jossa jo on yksi itsemurhakin tehty." ↘

Kauppamatkalta on napattu ja viety. Ja sitten viimeksi vietiin toukokuun kymmenes päivä viime vuonna. Iltamyöhällä mursi poliisi kirveellä ovesta lukot ja Helmi vietiin. Neljä miestä oli viemässä.

Ilmenee, että "Helmiä viedään" aina sen jälkeen, kun hän on joko rohjennut kysyä jotakin holhoojiltaan tai sitten on hakenut kirjeitse oikeutta läänin poliisitarkastajalta tai eduskunnan oikeusasiamieheltä. Jos mitä kysyy ja mistä valittaa, se on aina merkki, että "siä Helmin päässä ruppee taas heittään".

Tuvan ovessa näkyvät vieläkin murron jäljet.

— Mites on polttopuiden laita?

— Metästä me on kannettu risuja, sanoo Elli.

— Eikö nuo hirret tuolla pihalla ole polttopuiksi tarkoitettu?

Elli ei vastaa. Ja äkisti minulle selviää jotakin. Tässähän on kysymys tunnearvoista. Isän tekemä lato, sitäkö he ryhtyisivät polttamaan? Tunnearvoista nimen omaan. Ja saatan kuvitella, että mikä mielenliikutus on riehunut näiden kahden naisen rinnassa kun he sivusta käsin ovat mykkinä saaneet seurata, kuinka heidän lemmikkilehmänsä on irroitettu kytkyimistään ja viety tuntemattomaan päämäärään. Ja entäpä hevoset sitten, joiden kanssa he niille lempeitä kehoituksiaan huudellen ovat maitaan kyntäneet — silloin kerran. Mutta nythän ei ole enää mitään, kaikki on mennyt, aivan kaikki.

Sanon Ellille:

— Teillä pitäisi olla omia säästöjä miljoonan verran ja kun nyt holhoojien toimesta on maat vuokrattu, hevoset ja nautakarja ja metsät myyty, niin pankissa on pakko olla runsaasti rahaa varsinkaan kun te ette sitä itse sieltä saa nostaa. Kuka ne perii joskus sitten kun teistä aika jättää, kuten on tapana kuolemasta kaunistellen puhua?

— Ei me tiettä.

Ehkä on oikeus arvella. Ettei vain pääperilliseksi aikanaan osoittautuisi Vesilahden kunta. Kas siinäpä temppu numero 1: neljän avuttoman naisen jättiläisomaisuus kaapataan kunnan omia ontuvia bilansseja tasapainottamaan.

Näin ajatellen tuntuu käsitettävältä sekin into, millä Maijaa ja Elliä puuhataan vaivaistentaloon. Silloinhan kunnalla on "laillistakin saatavaa", onhan sen toki perittävä hoitomaksut niin kuin se epäilemättä perii hoitomaksut Helminkin osalta, kun häntä tavan takaa kuljetetaan mielisairaaloissa. Mistäkö ne peritään? Ne peritään Heikkilän siskosten omaisuudesta, heidän talletuksistaan, heidän maistaan ja metsistään.

Koska Helmiä seuraavan kerran "viedään"? Ehkä huomenna, ehkä ensi viikolla, sinä päivänä, jolloin maanviljelijä Palomäki tunnettuna ja ansioituneena ihmisten ja erityisesti holhottaviensa mielentilan diagnostiikkona taas kerran havaitsee Helmissä "huolestuttavia oireita". Tämä omatekoinen sielujen tutkija — kohokuorinen kompetentti!

Entä milloin tulee Maijan ja Ellin vuoro lähteä kunnalliskotiin? Se puolestaan tulee sinä päivänä, jolloin he uskaltavat tunnustaa näkevänsä nälkää ja kärsivänsä vaatteiden puutteessa vilusta. Onhan se lopullinen ja vakuuttava osoitus siitä, että he ovat "kykenemättömiä huolehtimaan itsestään".

Niin, vaikeata on jonkun huolehtia itsestään silloin kun häneltä on riistetty oikeus tehdä työtä ja kaapattu hänen omaisuutensa holhouksen ylevässä nimessä.

TÄLLAINEN OLI TOSIKERTOMUS NIMELTÄ TAISTELU HEIKKILÄN TALOSTA JA TÄLLAINEN OLI KERTOMUS HEIKKILÄN TALON HÄVITYKSESTÄ. □

HEINÄSANAPUNOS

LUPIA
VAALI-VERBI
1°
Laupiaan kotiseutu
VAILLA KOSTEUTTA
TYT-TÖJÄ
JUO-MIA
VUOTA-MATON
HELLÄ-MIE-LISIÄ
Klo: 4,30
HEINÄ-KASVI MIETE
SAVON KUNTA
C
PYSY-VÄSTI
ASEIS-SAKIN
RAATA-MISTA
TILAUS-VERBI
PALAA ALTTA-RILLA
JOKI
HALLINTA-ALUE
ONKI PAIK-KA
MAAN OSA
TOH-TORI
OMAA VÄKEÄ
MAHTI KÄSKY JA KÄTKEÄ
RAHAPAPERI
VÄRI-KÄSTÄ AIKAA
FE
PALTA-MO
PILKAN TEKO-dA
KANA-VASSA
LAIN-ANTO VUORI
TÄMÄ JUUTALAINEN
VAL-TIO
TYT-TÖJÄ
TULI-NEN
? x IVALO MIES x
20kpl. TYTTÖ 20kpl VILJOJA
VESIS-TÖILLÄ
OIKEUS-JUTTUJA
VÄRI-VIVAH-DE
IDÄN JÄRVI
LASI-TUK-SISSA

KESÄSANAPUNOKSEN vastauspinosta löytyivät voittajiksi seuraavat: Mustetäytekynä: Rauha Lindgren, Muonio. Kirjapalkinnot: Alpo Veijalainen, Kutomok. 3 B 20 Hyvinkää, Ulla Halminen, Agricolank. 7 B 49 Helsinki 53 ja Elisa Pietilä, Albertink. 6 B 27 Helsinki 15. Heinäsanapunoksen vastausten tulisi olla toimituksessa 25. 7. mennessä. Osoitteemme on Puutarhak. 8. Tampere. Kuoreen tunnus: heinäsanapunos.

LSD

JATKOA SIVULTA 65

taisiko LSD-kohtaus uusiutua myös 18 vuoden kuluttua siitä kun sitä ensimmäisen ja samalla ainoankin kerran nautittiin? Emme tiedä, sillä niin pitkäaikaisia havaintoja ei yksinkertaisesti ole vielä ehditty tehdä. Kun LSD nyt joka tapauksessa on osoittanut tehonsa merkillisen häviämättömyyden ainakin 18 kuukauden aikana, varsin perustellusti voidaan otaksua sen tehon geeneissä säilyvän toiseen sukupolveenkin. Millaisina lapset syntyvät? Ehkeivät thalidomidi-lasten tapaan kehollisesti raajarikkoina mutta jospa he syntyvät tyhjään tuijottavina idiootteina tai jospa heissäkin — ainakin eräissä tapauksissa — LSD-kohtaus uusiutuu 18 kuukauden väliajoin ilman että he itse sitä koskaan ovat nauttineet.

LSD:n vaikutus kestää ”normaalisti”, kuten jo on sanottukin, 8—12 tuntia ja 24 tuntia sen nauttimisesta viimeisimmänkin oireen on ”tavallisesti” katsottu hävinneen. Mutta tämä ei ole sääntö. Kalifornian mielisairaalat ja psykiatriset klinikat ovat pakaten täynnä sellaisia poikkeustapauksia, poikia ja tyttöjä, joista LSD ei olekaan hellittänyt otettaan säännönmukaisesti, mikä sana sekin on väärä puhuttaessa aineesta, millä ei näytä olevankaan mitään lainalaisuutta. Kuukaudesta kuukauteen nämä nuorukaiset istuvat paikoillaan typerinä ja tylsinä, lääkärien huolena ja vanhempiensa suruna ja murheena.

— Olisiko meillä, sinulla tai minulla, moraalista oikeutta kokeilla tuota ainetta? kysyi Jorma Virtanen.

— Olettaisin olevan, minä sanoin, — siinä tapauksessa, että jompi kumpi meistä tekee sen oma-aloitteisesti ja vapaaehtoisesti ja että kokeesta kirjoitettaessa kirjoitetaan myös ja ennen kaikkea LSD:n vaarallisuudesta. Mitä siitä jos yksi koehenkilö tavalla tai toisella suistuisikin raiteiltaan jos vain hänen tuhonsa varoittavana esimerkkinä pitäisi satatuhatta muuta raiteilla. Eikö kysymyksessä ole uhrautuminen. Milloin uhrautumisesta hyvän tarkoituksen vuoksi on kukaan tuomittu. Tietenkin Suomessakin tehdään tällaisia kokeita tiedemiespiireissä, mutta niiden kokeiden tulokset eivät koskaan tavoita suurta lukevaa yleisöä. Tässä olisi kerrankin sensaatio, jonka rakentavaa merkitystä ei kukaan järki-ihminen voisi kieltää.

Kun kirjoituksessamme nyt on ehditty tähän asti ja käy ilmi, että en lopultakaan itse nauttinut minulle lähetettyä LSD:tä, pidän välttämättömänä muutamalla sanalla ”puolustautua”.

Katsellessani tuota LSD:ksi ilmoitettua harmaata jauhetta tunsin kylläkin lievää kammoa mutta olin halukas sen nauttimaan ja lopulta suoranaisesti vaadinkin saada sen tehdä. Aine oli minulle lähetettynä minun ja ottaisin yksin vastuun. Lisäsin jo eläneeni (harmeista) kyllin rikkaan elämän ja minusta nähden olisi samantekevää, minkälaatuinen olisi kokeen seuraus. Ehkä tässä kaikessa altiudessani oli osa itsetehostuksen tarvetta ja marttyyriuden sairasta hekumaa.

Kollegiaalisista syistä Jorma Virtanen asettui ensin rinnalleni (voisimme jakaa annoksen, hän sanoi) mutta tarkemmin mietittyään hän kielsi minua LSD:tä ottamasta. Yksityishenkilönä tietenkin voisin tehdä mitä tahansa mutta en lehteni edustajana. Hän vetosi hermoherkkyyteeni, taipumukseeni masennustiloihin, niin myös äkkipikaisuuteeni, melankoliaani, mielialojen ailahtelevuuteen kyynelistä riehakkuuteen. Sikäli kun joku nyt LSD:tä otettuaan jää pidemmäksi aikaa epänormaaliin tilaan, hän sanoi, niin se olet juuri sinä.

Sen jälkeen oli minun vuoroni estää häntä ryhtymästä koehenkilöksi hänen nuoruuteensa ja hänen tulevaisuuteensa vedoten.

Kunnes sitten esiin astui mies, joka pidemmittä puheitta sanoi ottavansa sekä LSD:n että riskin. Koehenkilönä hän ehkä olikin paras mahdollinen: fyysisesti terve, terve myös mieleltään mutta ehdottomasti taiteellisesti lahjakas, älykäs ja sanavalmis. Jos ken kykenisi matkan kestäessä kuvailemaan sivullisille havainnoitsijoille tunnelmiaan, niin juuri hän; hänen voimakas mielikuvituksensa ehkä edesauttaisi häntä itse ohjailemaan matkan muodostumista enemmän onnen- kuin masennuksenvoittoiseksi. Varteen otettava näkökohta oli vielä hänen kuvaamataidollinen kykynsä: kukaties hän voisi myöskin piirtää paperille niitä vieraita, usvaisia, irrationaalisia näkyjä, joita kenties näkisi. Jos näin kävisi, saisi koe yhä enemmän puolitieteellistä painavuutta muistettaessa, että nykyisin kiinnitetään mielisairaaloissa yhä enenevässä määrin huomiota potilaiden maalauksiin ja piirroksiin. Niitä analysoimalla spesialistit kykenevät tunkeutumaan yhä syvemmälle ihmissielun tutkimattomiin viidakoihin.

Koehenkilömme suostui myös kuvattavaksi. Kuvaukset suoritimme Jorma Virtasen kanssa vuorotellen, jotta juttuun ei olisi sotkettu useampia henkilöitä kuin oli ehdottoman välttämätöntä. Lääkärinapuun oli luonnollisesti kuitenkin varauduttu.

Koehenkilö oli Jyrki Paavola, lehtemme taiteilija.

Oli kesäkuun 19:s päivä, torstai. Taiteilija Paavola oli lievästi jännittynyt: hänen kämmenpohjansa oli kostea kun tervehdin häntä. Mutta vielä enemmän — luullakseni — olimme jännittyneitä Jorma Virtasen kanssa.

Klo 17.10 sekoitti Jyrki Paavola LSD:n kahteen kupilliseen teetä, puolet kumpaankin, ja kello 17.15 hän tyhjensi toisen kupin.

— Maistuuko se miltään? sain kysytyksi.

Hän muikisteli suutaan ja vastasi:

— Kauraryyneiltä.

Jorma Virtanen asetti stereolaitteen toimimaan ja huoneeseen tulvahti rauhoittavaa musiikkia, jonka toivoimme auttavan koehenkilöä onnellisen matkan alkuun.

Elokuun numerossa kuvaus n. 15 tuntia kestäneestä kokeesta.

miehet
joihin
luotetaan
tietävät...

NORTH STATE

on täyttä
tupakkaa

NORTH STATE

VANHA JÄLLEEN VAUHDISSA

Frankieboy ei hänkään ole Mia Farrowista erottuaan jäänyt turhaan kyynelehtimään, vaan jatkaa tutulla tyylillään naismaailman lemmikkinä. Mia oli erehdys, tunnustaa 52-vuotias showkuningas nyt kun kaikki on ohi. Pikaista eroa ennustellaan myös Raquel Welchille, jonka niin onnellinen avioliitto Patric Curtisin kanssa tuntuu olevan voimassa enää paperilla. Frank ja Raquel ovatkin Hollywoodin uusin unelmapari ja suuri puheenaihe. Hyvännäköinen ja -muotoinen Raquel on Sinatran vastanäyttelijättärenä tämän uusimmassa filmissä. Saapa nähdä kuinka käy hänen roolinsa yksityiselämässä.

BRITT JA PETER ERI TEILLE

Sellersien pitemmän aikaa rakoillut avioliitto on nyt lopullisesti aikansa elänyt ja pariskunnan tiet eroavat. Brittin (23) nimi on juorupalstoilla keretty liittää jo jopa Tony Armstrong-Jonesiin, Peter puolestaan on nähty viime aikoina usein Mia Farrowin seurassa mm. Roomassa, jossa pariskunta asui samassa hotellissa ja illasti yhdessä. Sellersien yhteinen taival alkoi neljä vuotta sitten ja liitosta on Victoria-niminen tytär. Ystävät uskovat ainakin yhden syyn eroon olevan sen, että Brittkin halusi saada nimeä näyttelijättärenä, eikä vain pysyä kuuluisan miehensä varjossa.

VALOKUVAAJA MAISTUI LEIJONALLE

Leijona raateli suomalaista valokuvaajaa vaikeasti Arnheimin luonnonpuistossa Hollannissa. Joidenkin lähteiden kertoman mukaan jopa niin pahoin, että irronnut pää löydettiin 30 metrin päästä ruumiista. Näin huonosti ei todellisuudessa käynyt, vaan joensuulainen Voitto Korhonen toipuu viisi tuntia kestäneen leikkauksen jälkeen. Kieltotauluista huolimatta Korhonen oli leijonia kuvatessaan avannut autonsa ikkunan ja takaapäin tullut leijona repi hänet sen kautta ulos autosta. Peloituslaukauksilla ja vaahtosammuttimilla vartijat saivat pedot karkoitettua uhrin kimpusta.

KÄÄNNÄ

SILPPUSÄKKI

ILOTYTTÖ SHIRLEY

Yksi kauden suuria Broadway-menestyksiä on ollut musikaali "Sweet Charity", jossa pääosaa — hyväsydämistä katutyttöä — esittää pippurinen punapää Shirley MacLaine. Vauhdikkaassa ja värikkäässä musikaaliversiossa ei ole jäljellä paljonkaan alkuperäisestä Federico Fellinin filmistä "Cabidian yöt", kun siihen on lisätty musiikki, laulut ja paljon tanssia.

YLIMÄÄRÄINEN NÄYTÖS

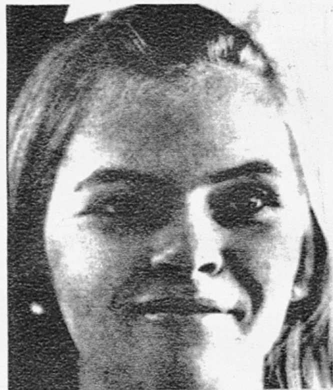
Tapahtui maailmankuulun poptaiteilija Andy Warholin studiossa Manhattanilla New Yorkissa. Warhol ja

hänen ystävänsä englantilainen Mario Amaya keskustelivat studiossa, kun eräs nainen pyrki sisään. Warholin kehoituksesta sihteeri päästi hänet studioon ja hetken päästä sieltä kuului pari laukausta. Nainen oli rauhallisesti poistunut ulos, kun Warhol ja hänen ystävänsä löydettiin pahoin haavoittuneina lattialta. Amaya pystyi selässään olevasta luodista huolimatta itse kävelemään ambulanssiin mutta Warholin tila oli vakava. Myöhemmin ampuja ilmoittautui vapaaehtoisesti poliisille. Syyksi tekoonsa hän sanoi sen, että Warholilla oli liian suuri vaikutus hänen elämäänsä. Hän oli esiintynyt joissakin Warholin popfilmeissä.

WIDERBERGIN UUSI TYTTÖ

Bo Widerberg, Elvira Madiganin tekijä ja Pia Degermarkin keksijä, on löytänyt uuden tytön. Marie de Geer (17) esiintyy hänen uudessa filmissään Ådalen -31, jonka pääosa oli alunperin aiottu Pialle. Politiikka ja Pian vanhemmat kuitenkin puuttuivat peliin ja niin Widerbergin oli löydettävä jostain uudet kasvot. Marie on tukholmalainen lukiolainen. Hän ei ole koskaan aikaisemmin filmannut, ei edes esiintynyt koulun näytelmissä, eikä ole ainakaan tähän saakka ajatellut filmiuraa itselleen. Vaaleat hiukset, siniset silmät ja hymykuopat ovat tulevan tähden valtit terävän pään ohella.

KOHTALON LAPSET KUUSAMOSSA

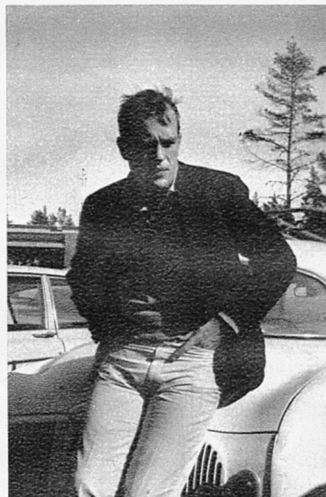
Kova kohtalo on kolhinut kuusamolaista Peuraniemen perhettä moneen otteeseen. Pieni tila on rahavaikeuksien vuoksi ollut kaksi kertaa pakkohuutokaupan alla, työttömyys on kaikkeen syynä. Lapsia on perheessä ollut 16, joista tällä hetkellä kotona on 11 alaikäistä, ruoka ei tahdo riittää alkuunkaan monelle suulle ja huollon apukin on perin pieni. Nurinkurista on, että perhe joutui tähän tilaan autettuaan toista vaikeuksissa olevaa — he asettivat tilansa takuuksi liikkeestä, joka meni konkurssiin ja niin joutui omakin talo vasaran alle. Epätoivoisena perheen äiti, joka itse on vaikeasti sairas, kääntyi hädässään Vaasan Marttayhdistyksen puoleen pyytäen apua — minkälaista tahansa. Avunhuuto kuultiinkin ja KOP:ssa on jo avattu tili perheelle lehmän ostoa varten. Pienikin avustus on perheelle tervetullut missä muodossa tahansa, mitään heillä ei ole liikaa. Auttamishaluisille tiedoksi tulkoon perheen osoite: Terisuo Rönni, Kuusamo.

MAINIO MALTTAMATON DONNER

Ruotsalaiskilvin varustettu, vaalea, ruostekukkien kirjavoima pikku-Renault on kiitänyt viime päivien aikana kuin sukkula kustavilaisilla saaristoteillä. Mies auton ohjaksissa on Jörn Donner, kirjailija, elokuvaohjaaja ja -näyttelijä, matkailualan liikemies, maailmanmatkaaja ja ensi syksynä myös kunnallisvaalien ääniharava. Kaksi ja puoli kuukautta kestänyt lähes 20 ulkomaan kierros on takanapäin, villi vaikutelmien syöttäminen on nyt ohi, mutta fantastisen kiireen mestari ei voi silti oikaista rauhassa jalkojaan. "Maailmankirja" ilmestyy kolmessa pohjoismaassa samanaikaisesti syyskyyssa. Sen 250 sivulle mahtuu myös Donnerin valokuvia — hän on ollut aktiivinen valokuvaaja jo 15 vuoden ajan.

"Mustaa valkoisella" -filmin yhdyntäkohtaus on aiheuttanut paljon savua ja tulta, kotimaassa sen vastaanotto oli kovin sekavan luontoinen. Parhaillaan keskustellaan maailmanoikeuksien myymisestä yli 30 maahan, jos neuvotteluissa päästään tyydyttävään lopputulokseen, on suomalaisen elokuvan historiaan kirjattava merkittävä voitto.

Kirjallisten kiireittensä ohella Donner hoitelee kuumeisesti Hyvinkään moottorihotellisuunnitelmaa ja Kustavin Lootholmin motellikaavailuja. Kustavilaiset voivat olla ylpeitä yleisnerostaan, jolle osallistumisesta näyttää tulleen pakkomielle. Hän manaa köyhän Suomen niukkoja mahdollisuuksia, mutta pitää nimenomaan tästä kummallisesta maasta.

TRAKTORITURISMIA

— En uskonut, että maailma on näin suuri, kertoi muuan 30-vuotias suomalainen, kun poliisit ottivat hänet kiinni Vallenin kylässä Luulajan lähistöllä Ruotsissa. Suomalaismies oli lainannut veljensä traktorin ja lähtenyt kohti Tukholmaa Pohjois-Suomesta. Traktorilla hän aikoi körötellä tervehtimään Tukholmassa asuvaa sisartaan.

Vallenin kylässä potkaisi miestä epäonni ja traktori suistui ojaan. Matkalainen oli väsynyt eikä osannut ruotsiakaan, joten tilanteen selvittäminen oli varsin vaikeata. Mies meni hakemaan apua lähitalosta, mutta ei osannut asiaansa kertoa. Talon isännän kertoman mukaan oli suomalainen äkkiä hypännyt hänen traktorinsa ohjaamoon

ja aikonut ajaa tiehensä. — Näytti siltä kuin hän aikoisi varastaa traktorini, kertoi isäntä, joten otin miestä kauluksesta kiinni ja estin aikeen.

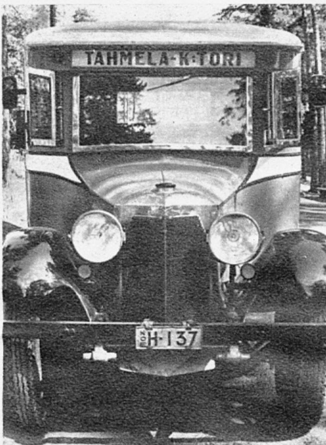
Ruotsalainen kertoi myöhemmin luulleensa, että suomalainen tarvitsee polttoainetta ja antoikin 15 litraa. Silloin tämä lähti kalppimaan tiehensä ja paikalle soitettiin poliisi.

Traktorituristilla ei ollut äyriäkään rahaa. Väsyneenä ja nälkäisenä hänet vietiin Luulajan poliisiasemalle, josta hänet kuulustelujen jälkeen toimitettiin takaisin kotimaahan.

Tapauksesta kertoi ruotsalaislehti Expressen, joka silloin tällöin valottaa "suomalaisten törmäilyjä" Ruotsissa. Samassa uutisessa kerrottiin myös suomalaisesta, jonka taskuista löydettiin raakaa, pilaantunutta ja pahanhajuista sianlihaa.

HISTORIALLINEN LINJA-AUTO

Linja-autoliiton täyttäessä keväällä 40 vuotta esiteltiin eräs maamme vanhimmista linja-autoista. Tämä auto Avstro-Daimler vm 1928 palveli aikoinaan Tampereella. Liikennöitsijä A l k u V a p a a l i i t t o liikennöi sillä vuodesta 1928 lähtien Keskustorin ja Tahmelan välillä Pyynikin rinteillä kulkevalla vaikealla linjalla.

Autolla ajettiin vielä sotien jälkeenkin tavarakuljetuksia, A. Vapaaliiton harrastaessa viime vuosinaan maansiirtotöitä. Omistajan kuoltua auto myytiin huutokaupalla, jolloin se joutui Lempäälään erääseen navettaan ja sieltä taivasalle. Lojuttuaan muutaman vuoden se löydettiin uudelleen. Linja-autoliiton, Ajokki OY:n ja muutamien muiden toimesta se saatiin talkoovoimin kunnostettua lähes entiselleen.

Tämä linja-auto on nyt Tampereella, missä se on aikoinaan päivätyönsä tehnytkin, ja sitä aiotaan käyttää mainosajossa.

PRINSESSA SORAJALLE SITTENKIN LAPSI?

Roomassa liikkuu itsepäisiä huhuja, joiden mukaan S o r a j a odottaisi lasta pitkäaikaiselle seuralaiselleen F r a n c o I n d o v i n a l l e. Perin ihmeelliseltä tämä tuntuu, kun muistaa, että juuri lapsettomuus oli syy prinsessan ja Persian shaahin eroon 1958. Kumpikaan osapuoli ei kuitenkaan ole kiistänyt huhun todenperäisyyttä ja pienen ystäväpiirin tiedossa on, että Soraja ja Indovina mahdollisesti vaihtavat sormuksia Sorajan syntymäpäivänä — se on hänelle 36:s.

PESÄ LAULULINNULLE

Kuulu laulajatar Miriam M a k e b a avioitui jokin aika sitten, aviomies on 'väkivallan apostolin' nimellä tunnettu Stokely C a r m i c h a e l. Yhteisen pesänsä pari päätti perustaa Washingtoniin ja niinpä ostettiin pieni talo hienostokaupunginosasta. Talo on Miriamin nimissä ja kauppasumma oli vaatimattomat 70 000 dollaria, joka maksettiin käteisenä. Kohtalaisen mukavaa elämää tämä aseellisen neekeriliikkeen (SNCC) johtaja viettää moniin kurjissa hökkeleissä asustaviin heimoveljiinsä verrattuna. No, ehkäpä komeasta linnasta käsin on helppo puolustaa vähempiosaisten neekereiden oikeuksia.

PORVARILLINEN AVIOLIITTO TEKEE ONNELLISIA KUNINKAITA

Skaugumissa, Norjan kuninkaanlinnassa vietetään 29 elokuuta kruununprinssin häitä. Pitkä odotus on saanut palkkansa ja prinssi tuhkimonsa. Norjalaiset odottavat jännityksellä, tuleeko häistä peräti kaksoishäät — kuningas O l a v i n sydänystävä näet on vuosia ollut porvarillinen muotisuunnittelija Astrid G l e s v i k. Kruununprinssikin on rohkaissut isäänsä ottamaan ratkaisevan askelen ja naimaan porvarillisen puolison. "Tee kuten minä, niin tulet onnelliseksi." Toistaiseksi kuningas vaikenee asiasta, mutta elokuussahan se nähdään, onko hänellä rohkeutta seurata pojan esimerkkiä.

BEATLESIT TARJOLLA SUOMEEN?

Aina vahvaa B e a t l e s -laulu ja soitantoyhtyettä on tiettävästi tarjottu esiintymismatkalle Suomeen. Kysymyksessä olisi pitänyt olla jonkinlaisen englantilais-suomalaisen yhteistyön. Avainasemassa oli Suomen Televisio. Se katsoi kuitenkin vaaditut palkkiot liian suuriksi ja niin oltaneen edelleen ilman poikien esiintymistä. Hinta lienee ollut hieman yli miljoona nykymarkkaa. Suomen päässä hoiti neuvotteluja B e n i H e r m a n s s o n, joka johtaa uutta ohjelmatoimistoa. Vahva mies byroossa on lisäksi E r k k i E r t a m a.

KÄÄNNÄ

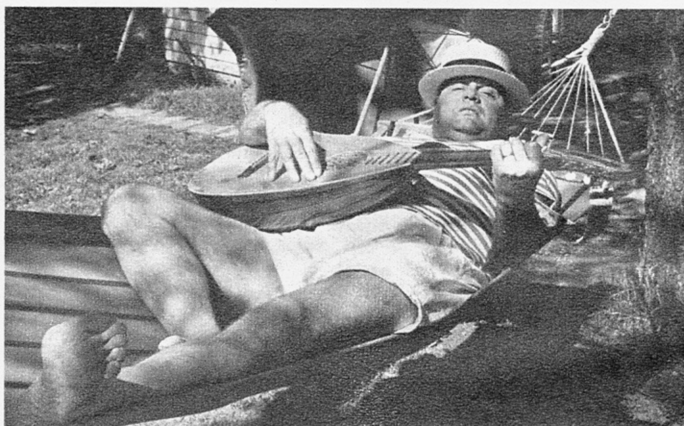
JARI TULEE KOTIIN

Jarin äiti joutui vaikeuksien takia antamaan poikansa kasvatiksi Tanskaan, mutta pian pojan lähdön jälkeen elämä valkeni uudelleen ja äiti vaati Jaria takaisin itselleen. Tanskalaiset kasvatusvanhemmat ovat käyneet asiasta oikeutta kaikissa oikeusasteissa häviten säännöllisesti.

Nyt Tanskan korkein oikeus on tuominnut pojan palautettavaksi takaisin Suomeen, oman äitinsä hoiviin. On todettu, ettei ole mitään lapsen hyvinvoinnin kannalta pakottavia syitä, joiden takia lasta ei voitaisi luovuttaa takaisin äidilleen. Täkäläisissä lehdissä on julkaistu montakin asiaa koskevaa artikkelia, mm. kesäkuun HYMY-LEHDESSÄ jossa Jarin isoäiti purki sydäntään huolestuneena siitä, että jotkut lehdet painostivat hänen tytärtään, Jarin äitiä, leimaten hänen toimensa holtittomaksi epävakaisuudeksi. Nyt Jarin isoäiti on varmastikin huokaissut helpotuksesta, sillä kaksivuotias Jari on piankin taas kotona.

Kasvatusvanhemmat saivat Jarin hoiviinsa lehti-ilmoituksen perusteella. Poikaa noutaessaan he eivät tehneet lopullista sopimusta tämän äidin kanssa. Myöhemmin he viranomaisten ja virallisten teiden kautta anoivat adoptoinnin vahvistusta. Asian käsittely keskeytyi kuitenkin Jarin äidin pyydettyä poikaansa takaisin huhtikuussa -67. Taistelua pienestä pojasta on kestänyt siis runsaan vuoden.

EEMELIN KESÄRALLI

Kesän helteitä tulee lisäämään Eemeli riemullaan. Kesäkuun viimeisenä päivänä starttaa nimittäin Eemeli pitkälle kiertueelleen, joka ulottuu kautta maan. Kesän kuumina ralleina Eemelillä ovat "Tyttöjen tavarat" ja mustalaisromanssi "Nai, nai, nai".

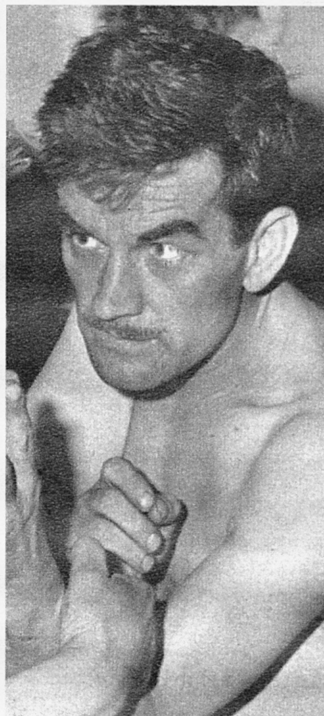
Kun kokonaisuutta täydentää TV-ohjelmissa populääriksi kohonnut Mai-Britt Heljo, on odotettavissa todella ratkiriemukkaat hetket. Orkesterina Eemelin mukana tulee kulkemaan Juhani "Herttua" Kotajärvi. Muistettakoon vielä, että yllätykseksi monille kohosi Eemeli "Riemurasia"-levyllään LP-levyjen myyntitilaston ykköseksi toukokuussa. Samaisen rasian ohjelmisto kuuluu kiertueeseen.

LISÄÄ LÄPINÄKYVÄÄ LOLALLE

Radanvartijan kauniilla Yrjöllä ja läpinäkyvällä puserolla iskelmätähtien eturiviin pyrkivä vaalea Lola uskoo, että hän voi saada pukeutumislinjallaan kilpailijoitakin hyvin pian. Tyttö on kuitenkin varautunut tähän. Vaatevarastoon on hankittu läpinäkyvä — ei nyt aivan — hame, joka lyö laudalta kaikki minihommat. Älköön näitä pukupyrkimyksiä käsitettäkö Lolan ainoiksi avuiksi, vahva asiantuntijataho vakuuttaa tyttösen laulutaidonkin melkoiseksi. Kuunnellaanhan nyt.

HYPNOOSI-HAWK POLTTAA ITSENSÄ ROVIOLLA

Kuten HYMY aikaisemmin kertoi, haastoi hypnotisoija Olliver Hawk ylioppilas Leo Hildénin ja päätoim. Riitta Tammisen raastupaan sen johdosta, että edellinen oli jälkimmäisen toimittamassa lehdessä nimitellyt Hawkia huijariksi, seikkailijaksi yms. Juttu meni kolmannella käsittelykerralla päätökseen Helsingin RO:n 3. osastolla: kanne, joka koski kunnianloukkausta ja vilpillistä kilpailua, katsottiin aiheettomaksi ja Hawk määrättiin korvaamaan vastaajien kulut 1 000 markalla. Hawk esitti tyytymättömyytensä ja asia tullee uudelleen esille HO:ssa. Mr Hawk kertoo epäilevänsä, että vastaajien haastama todistaja tri Cedercreutz syyllistyi väärään valaan ja hän on pyytänyt rikospoliisia suorittamaan asiassa tutkimuksen. Edelleen Hawk pitää RO:n päätöstä vaarallisena ennakkotapauksena, sillä vastedes tässä maassa saa kuka tahansa nimitellä ketä tahansa huijariksi vaikka ei kykenekään näyttämään toteen missä, koska ja kuinka huijaus on tapahtunut. Olliver Hawk on sydämistynyt ja ilmoittaa polttavansa itsensä elävältä eduskuntatalon portailla, ellei "saa oikeutta". Hän on jo nyt lehti-ilmoituksilla haeskellut jälkeenjääville lapsilleen hyvää kotia, sillä hän asuu erossa vaimostaan. — VE.

SEKSIKÄSTÄ ESIINTYMISTÄ

Seksi on valttia nykyään tanssilavoillakin. Nuori iskelmätähtenä pinnalle pyrkivä neitonen voi tehostaa tavallista pientä lauluääntään käyttämällä muodikasta läpinäkyvää puseroa — tietysti ilman rintaliivejä. Hämeenkyröläinen lavayleisö ei kuitenkaan häkeltynyt moisesta näystä, vaan huumori pääsi pinnalle. Innasen kysymykseen kuka oli illan rohkein esiintyjä? tuli vastaukseksi kuin kuorossa: Gunnar pässi. Gunnarhan esiintyi ilman pöksyjä! Gunnarille on muuten järjestetty pieni kuherruskuukausi oman lajinsa parissa, jotta esiintyminen sujuisi hilpeän tunnelman vallassa.

postia

JATKOA SIVULTA 71

tällaisia määriä tarkkailun alla olevalle henkilölle. Esimerkiksi Mikkelin myymälä antaa porttikiellon jo silloin kun nuo luvut ovat vasta puolessa.

Asiasta toiseen: kevättalvella vuonna 1963 anoin armeijassa ollessani työlomaa. Syynä mainitsin isäni sairauden, jonka perusteella hän sai sairauseläkkeen juuri noina aikoina. Komppanianpäällikkö suhtautui asiaan myönteisesti, mutta pyysi sosiaalilautakunnan todistusta loman tarpeellisuudesta. Tätä todistusta Mikkelin sosiaalitoimisto ei voinut antaa. Tätä perusteltiin niin, että Mikkelin sosiaalitoimisto ei voi tällaista todistusta antaa, muut sosiaalitoimistot kyllä voivat. Mikä ettei, sitä en saanut tietää.

H. M.
Mikkeli

* * *

Työtapaturman vuoksi viisi vuotta työkyvyttömänä ollut aivovammainen mies asuu perheineen lähes joka suuntaan kallellaan olevassa talossa. Vieressä on päälle piakkoin luhistuva ulkorakennus ja ympärillä pienehkö peltotilkku. Työkyvyttömän eläkeasiat ovat kesken. Mistään ei tule apua ellei huomioida sitä, mitä vähäinen peltotilkku tuottaa ja sosiaalilautakunnan antamaa avustusta, 40 markkaa kuukaudessa. Velkaa täytyy tehdä velan perään. Vaimo ei voi käydä työssä huonon terveyden takia.

Kukaan ei auta, kukaan ei kuuntele. Sanotaan, että Te olette laiskoja, myykää maanne! Pitäisikö hävittää ainut tulonlähde?

Tietäähän sen, ettei tilanne purnaamalla parane, mutta täytyy jotenkin purkautua.

Työkyvyttömän tytär
Ilmajoelta

Utopian kaihia

Murheellinen 30-vuotias kotirouva, rukoilkaa ihmeessä, rukoilkaa ennen kaikkea itsenne ja lastenne puolesta. Te kasvatatte lapsenne "saastutuksen ja syntielämän ulkopuolella", niin mainitsitte kirjeessänne, joka julkaistiin Hymylehden numerossa 6/68. Luuletteko, että he pysyvät yhtä kirkassilmäisinä sitten, kun tulevat siihen ikään, että näkevät tämän maailman a v o i m i n silmin oman ajattelutapansa mukaisesti. Toivottavasti ette onnistu sitä ennen kasvattamaan "utopian kaihia" heidän silmiinsä.

Antaisitte toki lastenne lukea lehtiä ja katsella televisiota ja neuvoisitte sitten mikä oikeata on ja mikä väärää. Ei sivullinen mitään pahaa opi, jos toisten sairauksista kirjoitetaan. On jo aika nähdä homotkin sairaina. Katsantokantanne on mielestäni vääristynyt pahemman kerran, tai sitten ette u s k a l l a katsoa totuutta suoraan silmiin. Kirkassilmäisistä lapsistanne, pelkään, voi ennen pitkää tulla sameasilmäisiä.

Totuuden etsijä

"Seuratytöt"

Pistäkää kaikki "seuratytöt" kängi pystyyn ja järjestäkää mielenosoitus eduskuntatalon edessä. Kysykää: "Olemmeko me rikollisia?" Vaatikaa oikeuksia!

Oikeustaistelija
Itä-Suomi

"Rakastan naisia Jumalan avulla"

Olen itsekin uskossa ja tiedän, että elämä on kilvoittelua. Paavali on sanonut jotain tähän tapaan, että sitä pahaa, jota emme halua tehdä, me teemme.

Haluan rohkaista, Sinua sisko, älä luovu uskosta. Kyllä se sairaus jää tänne alas ainakin silloin, kun muutat Herran luo. Se vaan pitää nöyränä täällä, että ei pääsis fariseaIaisuuden henki valtaamaan mieltä, niin kuin on vallannut monen uskovaisen mielen nykymaailman aikaan.

Terveisin
Vartiainen

Rakastamisen vaikeudesta

Olin 18-vuotias nuorukainen kun rakastuin silmittömästi itseäni 32 vuotta vanhempaan naiseen. Jatkuvien kiintymystäni ilmaisevien eleitten edessä tuo ihana nainen vihdoin lannistui. Olimme niin sanomattoman onnelliset. Sain osakseni suunnattoman suuren rakkauden, jonka vain kypsä nainen voi antaa.

Suhteemme jatkui salaisena yli vuoden, mutta sitten se tuli joidenkin tiedoksi. Sen jälkeen alkoi ainainen veistele-minen ikäerostamme. Naisen luonto on herkempi ja niin hän teki suhteestamme lopun.

Nyt tultuani täysi-ikäiseksi tahtoisin laillistaa suhteemme, mutta nainen kieltäytyy. Olen etsinyt nuorempaa seuraa, mutta mitään tyydytyksen tunnetta en heiltä saa. Nuorten kikatus hermostuttaa minua. Haluan naisen, haluan rakastaa, haluan toverin, haluan ystävän.

Miksi ikävuodet ovat yleisen mielipiteen hampaissa? Miksi ei anneta kahden ihmisen rakastaa toisiaan ikävuosistaan huolimatta?

Epätoivoinen
Helsinki

* * *

Tuntuu siltä kuin naiset eivät ymmärtäisi mitä miehet tarkoittavat rakkaudella. Se ei ole vietillä leikkimistä eikä intohimoa vaan pyyteetön halu tehdä rakastettu onnelliseksi.

Nuorempana leikkinyt
Ruokolahti

"Pietarsaaren hämärä lakko"

Lehtenne numerossa 6/1968 otsikolla "Pietarsaaren hämärä lakko" julkaistun kirjoituksen johdosta pyydän oikaisuna julkaistavaksi seuraavaa:

Alkusyynä Oy Wilh. Schauman Ab:n Pietarsaaren tehtailla toukokuun 9—15 päivinä käytyyn lakkotaisteluun on työnantajan syksyllä 1967 tekemä esitys, että 23 tehtaan korjauspajalla vakinaisessa työsuhteessa ollutta työntekijää siirretään Tampereen Asennuspalvelu Oy:n töihin Ruotsiin. Esitykseen liittyi toisena vaihtoehtona vain lopputilin mahdollisuus.

Asiasta käytiin paikallisesti neuvotteluja ja työntekijäin taholta esitettiin, että korjauspajan kaikki työntekijät siirtyisivät jo talvella 5-päiväiseen työviikkoon jotta työpaikka turvattaisiin kaikille vakinaisessa työsuhteessa oleville työntekijöille.

Kun paikallisissa neuvotteluissa ei asiasta päästy sopimukseen, kävi ammattiosaston 3-henkinen neuvottelukunta neuvottelemassa yhtiön toimitusjohtajan kanssa Helsingissä. Tämän neuvottelumatkan tuloksena sopimukseen päästiin ja korjauspaja siirtyi jo alkuvuodesta 5-päiväiseen työviikkoon, johon työehtosopimuksen mukaan oli määrä siirtyä vasta 7. 4. alkaen.

Kiistan toinen vaihe syntyi pääsiäislauantaina, työehtosopimuksen mukaisena vapaapäivänä suoritettavasta työstä ja sen korvaamisesta. Kun työntekijät eivät suostuneet sitä tekemään ylityökorvauksetta sisään eikä työskentelemään pääsiäislauantaina ilman lainmukaisia ylityökorvauksia, ilmoitti työnantaja ottavansa työhön ulkopuolisia työntekijöitä. Tämä toteutettiin 22. 4., jolloin 7 Tampereen Asennuspalvelu Oy:n miestä tuli tehtaalle suorittamaan ei suinkaan kiireellisiä erikoistöitä, vaan töitä, jotka normaalisti suoritetaan tehtaan korjauspajan työntekijöiden toimesta.

Ammattiosasto vaati neuvotteluissa ulkopuolisten poistamista töistä ja heidän tilalleen otettavaksi työttöminä olevia pietarsaarelaisia, ammattikoulusta tai hitsaajakurssilta valmistuvia. Työnantajan vastaus tähän oli kielteinen, jonka vuoksi työntekijät ilmoittivat korjauspajan aloittavan 9. 5. istumalakon, ellei vaatimukseen suostuta. Lakko alkoi 9. 5. korjauspajan istumalakkona. Se laajeni käsittämään myös tuotanto-osastot 11. 5. Tästä tehtiin päätös ammattiosaston yleisessä kokouksessa 10. 5.

Tehtaan työntekijät ovat lähes 100-prosenttisesti järjestäytyneitä ja heistä kuuluu Paperiteollisuuden Työntekijäin Liiton osastoon yli 1 100. Lakon kestäessä pidettiin osaston kokous vielä toistamiseen. Tässä kokouksessa suoritettiin suljetuin lipuin äänestys lakon jatkamisesta. Äänestyksessä annettiin 496 ääntä lakon jatkamisen puolesta, 84 oli lakon lopettamisen kannalla ja hylättyjä lippuja oli 10. Ennen äänestystä sovittiin, että jos 1/3 tai sitä enemmän äänestykseen osallistuneista vastustaa lakon jatkamista, lakko lopetetaan. Mitään hämärää ei siis lakkopäätösten teossa ole ollut, vaan tehtiin ne normaalin järjestökäytännön mukaisesti.

JATKUU SIVULLA 94

HUIPPULAATUA MUSIIKINTOISTOON

postitse C myynnistä

Tällä sivulla esiteltävät tuotteet edustavat laadullista huipputasoa — silti saatte ne C-myynnin välityksellä tavallista edullisemmin. Säästätte suuria summia joustavan palvelumme avulla. Teillä on 8 päivän palautusoikeus. Kirjoittakaa tai soittakaa!

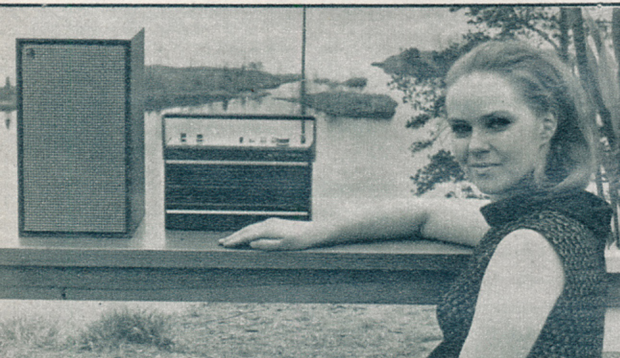
MUSIIKKIBOXIEMME SUOSIO KASVAA

Onhan laitteissanne kovaäänisliitäntä? Liittäkää boxi matkaradioonne, magnetofoniinne, levysoittimeenne, televisioonne.

Olipa laitteenne uusi tai vanha, boximme antavat sen sointiin uuden äänen. Varsinkin bassoäänet soivat puhtaan täyteläisinä — nautitte kuuntelusta! Suuriakin tehoja kestävät kaiuttimemme sopivat erinomaisesti painekammiojärjestelmään. Boxien pintakäsittely on huoliteltua. Suurten sarjojen ansiosta hintamme kilpailevat menestyksellisesti. Boxeissa VUODEN TAKUU.

Tyyppi	Teho	Toistoalue	Mitat	Ohmiluku	Kät.hinta	Osamaksulla
TH 2 Popular	10 W	50-18000	335 x 496 x 155	4	129:—	29:— ja 6 x 17:70
TH 5 Plankan	15 W	40-20000	590 x 360 x 64	4	145:—	45:— ja 6 x 18:—
TH 6 Kompakt	10 W	50-18000	200 x 350 x 205	4	115:—	25:— ja 6 x 15:90
TH 7 Maximal	14 W	35-20000	280 x 260 x 575	4	188:—	38:— ja 6 x 26:50
TH 8 Special	10 W	60-16000	410 x 204 x 165	4	89:—	19:— ja 6 x 12:40

Valmistettu painekammiomenetelmällä, paitsi Special, jossa basso refleks-menetelmä. Puulaatu teak ja jakaranda.

SALORITA 3 MATKARADIO + MUSIIKKIBOXI TH 6 KOMPAKT

mainio yhdistelmä vain 365:— (norm. hinta 480:—) säästönne 115:—

Osamaksulla: käsiraha 65:— ja 10 x 33:—. Radioilla 6 kk:n takuu.

Uskomaton musiikkinautinto matkaradiolla!

SALORITA 3 on tämän kesän todellinen matkaradioyllätys, tyylikäs, luotettava, kaunisääninen. Siinä on basso/diskantti äänenvärinsäädin, asteikkovalaistus ja liitännät ulkopuoliselle kaiuttimelle tai kuulokkeelle, verkkolaitteelle, magnetofonille tai levysoittimelle sekä autotelineelle.

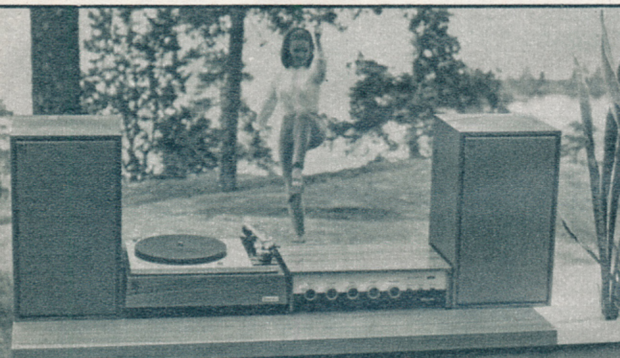
BIG BEN NAUHAT huipputekniikkaa

Nauhurien omistajat! Täydentäkää nauhavalikoimaanne ehdottoman kunnollisilla länsisaksalaisilla Big Ben nauhoilla. Vastaaviin nauhoihin verraten säästätte 25—30 % ostamalla 3 kpl erissä. Edullinen **3 kpl:n** tarjouksemme:

Kelakoko:

11 cm pituus	3x270 m	vain 36:—
15 cm ,,	3x540 m	vain 64:—
18 cm ,,	3x730 m	vain 88:—

NYT TEKEMÄÄN KUNNON ÄÄNITYKSIÄ!

MUSIIKKINAUTINTO JOKA LUMOAA TEIDÄT: PHILIPS STEREOVAHVISTIN DUAL LEVYSOITIN KOMPAKT TH 6 MUSIKKIBOXIT — JA LAHJAKSI STEREOKUULOKKEET

ätä kannatti odottaa! Stereomusiikkia, joka yllättää Teidät ensi kuulemalla. Olemme ylpeitä voidessamme tarjota Teille ennen kuulematonta. **HINTAAN 570:—, OSAMAKSULLA KÄSIRAHA 120:— ja 10 x 49:50** Philipsin uusi täystransistoroitu stereovahvistin, pääteteho 2 x 6 W, toistoalue 40—20 000 Hz, liitännät stereolevysoitinta ja -nauhuria sekä viritintä varten. Runsaat äänenvärin ja tasapainon säätömahdollisuudet. änsisaksalainen DUAL Stereo-Kristal levysoitin, systeemi CDS 630. Kaikki 4 nopeutta tasapainoitettu, kevyt äänivarsi, erittäin tyylikäs soitin. Painekammio-musiikkiboxit KOMPAKT TH 6 takaavat ja huipentavat täydellisen stereonautintonne. Myös monolevynne soivat hienommin kuin koskaan ennen.

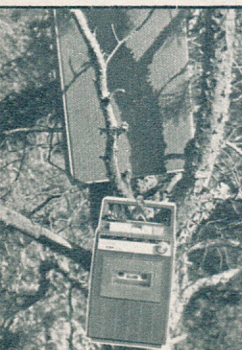
Mikäli teette tilauksenne 15. 7. mennessä, saatte avaustarjouksena lmaiseksi korkealuokkaiset stereokuulokkeet, arvo 68 mk. Ja kaiken päälle maksutta stereo LP 30 cm huippulevy, esittäkää toivomus!

RADIOALAN HINTA- JA LAATUYLLÄTYS: AIWA STEREONAUHURI + 2 PAINEKAMMIOBOXIA YHTEISHINTAAN 645:—

osamaksulla käsiraha 95:— ja 10 x 60:50

Verkko/paristokäyttöinen, 4-raitainen. 2 nopeutta, 2 mikrofonia, korvakuulokkeet, paristot, pitkäsoittonauha, verkkolaite sisäänrakennettu.

Tämän kesän pop-yhdistemä

AIWA KASETTINAUHURI + BOXI 340:—

osamaksulla käsiraha 60:— ja 10 x 30:80.

Paristo/verkkokäyttöinen, verkkolaite sisällä valmiina, erittäin herkkä mikrofoni kauko-ohjauksella. Korvakuuloke, kasetti, paristot ja vahva keinonahkainen suojalaukku vakiovarusteina. Kun haluatte täydellisen äänentoiston antaa painekammio boximme oman kaiuttimen lisäksi fantastisen äänen. Tilatkaa tämä kokonaisuus heti, varastomme on rajoitettu.

C-MYYNTI OY
☎ 33506 BOX 1503, TAMPERE

TILAUSKUPONKI

Tilaan tässä ilmoituksessa mainittuun hintaan

☐ käteisellä ☐ osamaksulla

Tuote ....

Tilaajan nimi painokirj. ....

Tarkka osoite ....

.... Puh. (jos on) ....

Ammatti ....

Allekirjoitus

Osamaksukaupoissa noudatamme yleisiä sopimusehtoja ja -periaatteita.

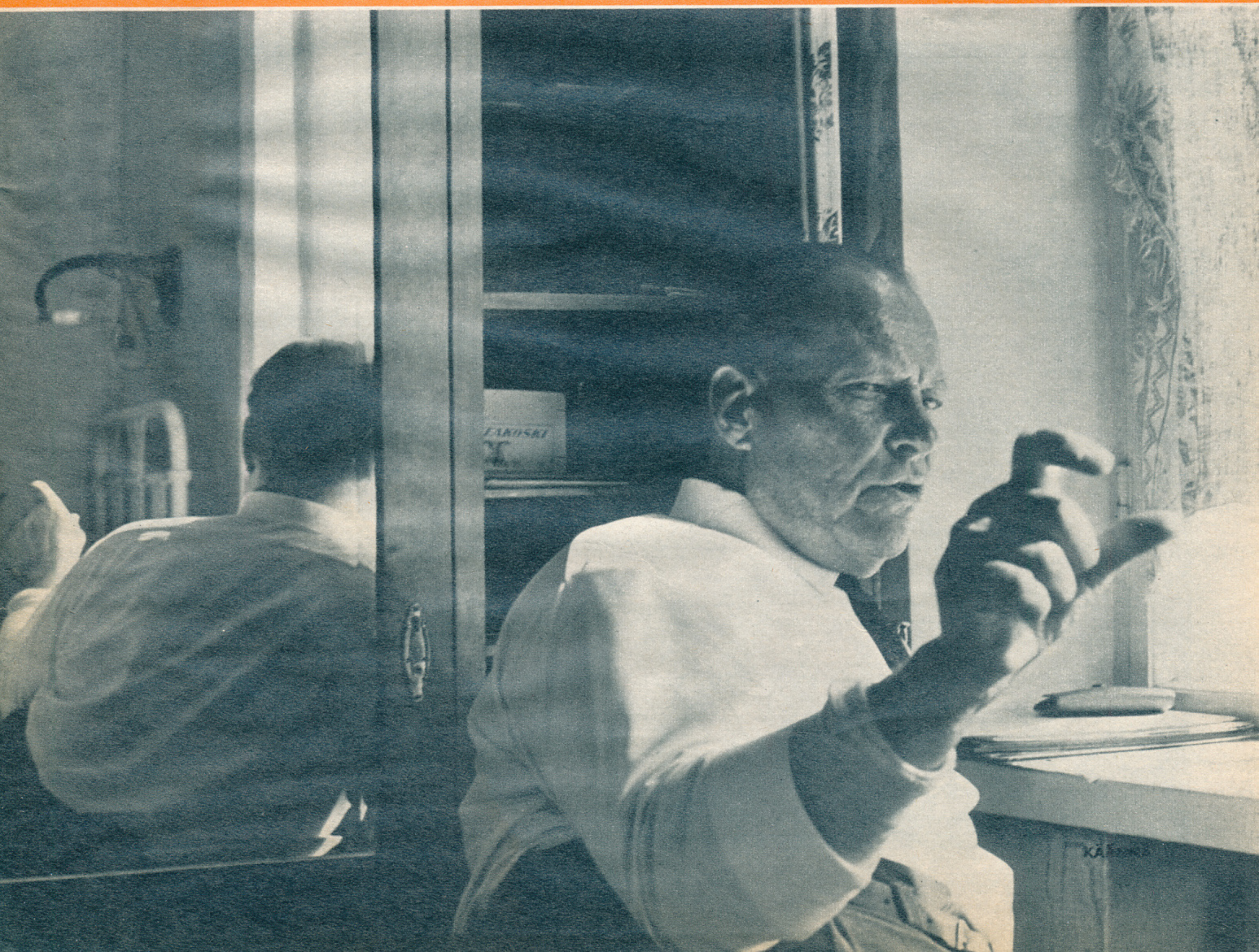
H 7

Teksti: MARJA UOTINEN
Kuvat: REINO KAIVOLA

KERRAN VIELÄ SOSIAALIHUOLTO!

SANOI TAUNO JA LÄHTI SOTAAN

Sosiaalinen avustus ja huolto on maassamme kehittynyt huimaavasti. Mihin suuntaan, siitä ollaan monta mieltä. "Edesvastuuttomia, laiskoja pummeja", sanovat huoltajat. "Kiskureita, riistäjiä, pihistelijöitä", sanovat huollettavat. On totta, että jotkut yksilöt käyttävät väärin hyväkseen huoltoapua – sitä saa niin helposti kun osaa keinot. Mutta onko totta, että avuttomilta sairailta viedään sekin vähä, mitä heillä on? Mikä on mitalin oikea puoli?

Yli kymmenen vuoden ajan on tamperelainen Tauno Aulis Heino käynyt paperisotaa ja oikeutta sosiaalilautakunnan kanssa. Puolin ja toisin on tehty vaatimuksia ja valituksia vuorotellen Lääninoikeuteen ja Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tyydyttävään tulokseen ei ole päästy vieläkään. Osa sosiaalilautakunnan vaatimuksista on hylätty, osa on saanut lain voiman, koska Heino ei pystynyt sairaalassa ollessaan tekemään valitusta määräajassa. Asia käsiteltänee maistraatissa ainakin kerran vielä.

Heino on saanut sosiaalilautakunnalta huoltoapua monen vuoden aikana, nyt näitä rahoja karhutaan maksettavaksi takaisin. On uhattu työlaitoksella, asunto-osakkeen takavarikoinnilla.

Vuodesta 1957 lähtien Heino on saanut sosiaalihuollosta avustuksia lääkkeisiin, lääkärintutkimuksiin, mielisairaalahoitoon ym. Lääninoikeus on toistuvasti hylännyt sosiaalihuollon korvausvaatimukset. Viimeksi vuonna 1964 sillä perusteella, että avustuksen antamisen syynä on ollut "vajaamielisyys ja muu pitkäaikainen sairaus". Tässä vaiheessa velan suuruus oli yli 2 000 mk. Summassa ei oltu kuitenkaan huomioitu Heinon kansaneläkettä, jonka sosiaalihuolto oli ottanut haltuunsa vastineeksi huoltoavun antamisesta. Tarkistuksen jälkeen huomattiin, että takaisin maksettava summa putosi puoleen, kun käytetyt kansaneläke, työeläke ja veronpalautukset, jotka kaikki olivat joutuneet sosiaalilautakunnalle, vähennettiin vaateesta. Korkein hallinto-oikeus vahvisti Lääninoikeuden päätöksen, jonka mukaan Heino ei ole korvausvelvollinen saamastaan avustuksesta.

Yhteiskuntamme moninaiset laitokset ovat Heinolle tuttuja, mielisairaala, vankila, työlaitos ovat vuorotellen olleet hänen sijoituspaikkoinaan. Tämä kirjava laitoskierto alkoi jo varhain hänen elämässään. Hänet on tuomittu vajaamieliseksi, psykopaatiksi ja yhteiskunnanvastaiseksi yksilöksi, hänelle ei ole annettu mitään toiveita paremmasta, normaalista elämästä.

Päällisin puolin hän vaikuttaa terveeltä invaliditeettiään lukuunottamatta. Puhe on järkevää, ajatukset joskus jopa nerokkuutta hipovia — ja puhetta kyllä riittää. Vuosiluvut, rahasummat, kaikki ovat mielessä kuin varmassa arkistokaapissa. Häneltä on turha kysyä muuta kuin mitä hän itse haluaa kertoa, juttu kulkee omia ratojaan, kysymykset jäävät vastausta vaille. Välillä hän innostuu, kiihtyy muistaessaan kärsimiään vääryyksiä, silmäterät supistuvat. Tästä hetkestä voisi antaa äkkiä diagnoosin: hullu. Seuraavassa hetkessä hän taas rauhoittuu, nauraa makeasti koko jutulle ja selittää asiallisesti tapahtumien kulkua.

Kertomuksensa selvennykseksi hän hakee esille vanhan matkalaukun, joka on pullollaan asiapapereita, kirjeitä, lehtileikkeitä. Siellä on kirjeitä vaimolta, josta hän erosi vuonna 1953. "Rakas Tauno", lukee kirjeiden alussa. Vihasta tai katkeruudesta ei näy jälkeäkään, vaikka koettelemukset olivat olleet kovat molemmille. Olosuhteet ajoivat asiat lopulliseen jamaansa. Kun Tauno Heino passitettiin työlaitokseen ja vankilaan perheen elatuksen laiminlyömisestä, pyysi vaimo vielä tuomion muuttamista, koska mies oli sielullisesti sairas.

Pahan alku oli oikeastaan siinä, että Heino teki töitä — paradoksaalista tosiaan. Hänellä oli kaksi hyvää työpaikkaa yhtä aikaa. Hän hankki suhteellisen hyvin — ja rupesi juopottelemaan. Juopottelu jatkui tiheänä ja perhe kärsi. Vaimo halusi saada hänet alkoholistiparantolaan ja sosiaalihuollosta häntä neuvottiin toimittamaan miehensä pari kertaa putkaan, jonka jälkeen asia olisi järjestyksessä. Niin olikin. Tosin toisella tavalla kuin oli suunniteltu, passitus työlaitokseen tuli vuonna -48.

1957 seurasi toinen työlaitospassi huoltovelvollisuuden laiminlyömisestä. Heinojen poika oli otettu lastenkotiin hoidettavaksi, kun äitikään ei eron jälkeen pystynyt hänestä huolehtimaan ja isä vietti "juopottelevaa ja työtä vieroksuvaa elämää".

Papereiden mukaan Heino on vuodesta 1928 lähtien "kulkenut täyttä ymmärrystä vailla". Kuinka tällaista puut-

→ Kaikka paperit ovat matkalaukussa ja odottavat sitä päivää, jolloin niiden isäntä saisi odottamansa oikeuden.

↓ — Leikatussa jalassa verenkierto on lähes olematon, sanoo Tauno ja näyttää jälkiä, jotka sormella painalluksen jälkeen jäävät pitkäksi aikaa ihon pintaan.

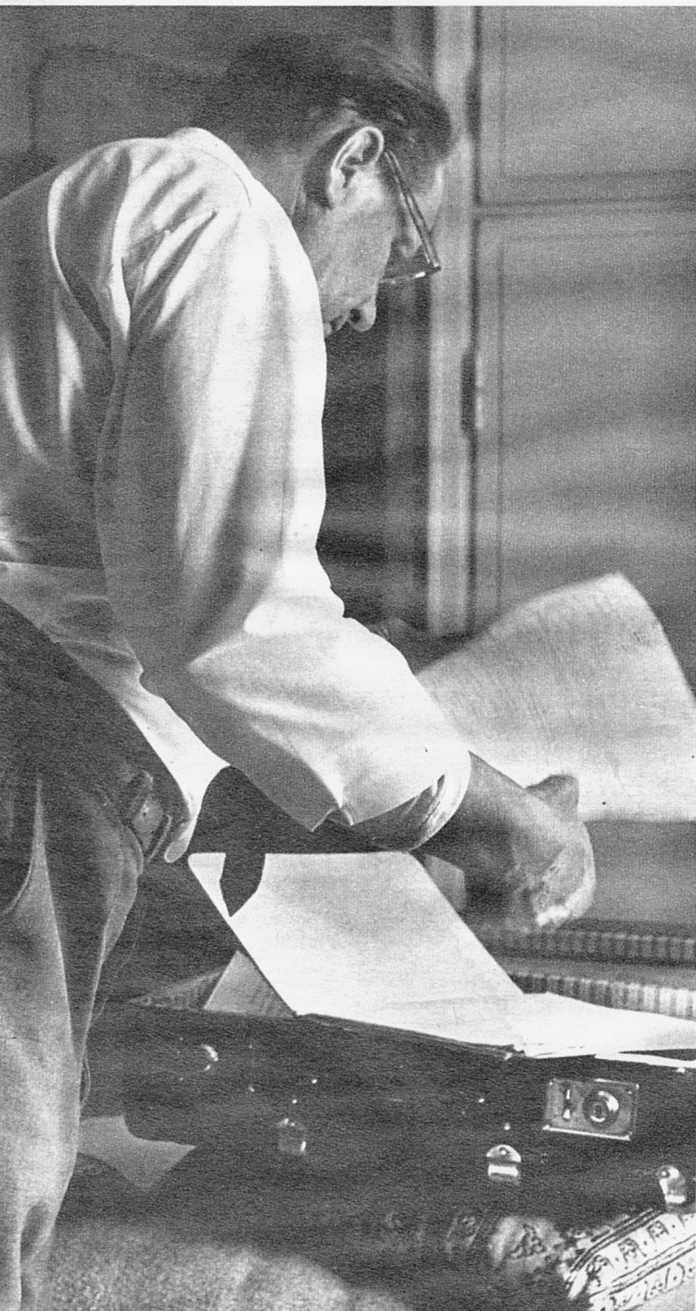
teellisen ymmärryksen omaavaa henkilöä voidaan vaatia vastaamaan mistään muusta, kun hän ei ole vastuullinen edes omasta itsestään? Kun mielisairas ihminen pannaan työlaitokseen, niin se jo osoittaa nykyisten huoltotoimien vinosuuntausta. Työlaitoksista on vähitellen muodostunut kaatopaikkoja, joihin kaikki sopeutumaton aines työnnetään.

10-vuotiaana Heino on saanut kallonmurtuman. Sen seurauksena on diagnoosi ollut: debilitas.

Jo 16-vuotiaana Heino on ensimmäisen kerran tuomittu varkaudesta. Siitä lähtien hän on 40 ikävuoteensa mennessä ollut yhteensä noin kaksi vuotta vapaalla jalalla, vuodet ovat vierineet vankiloissa ja mielisairaaloissa. Lapinlahden mielisairaalassa vuonna -28 hänet määriteltiin vajaaälyiseksi ja yhteiskuntavastaiseksi psykopaatiksi — toisin sanoen vapautettiin hänet liiasta vastuun taakasta.

— ONNEKSI SE JÄRKI SITTEN MYÖHEMMIN PALASI, sanoo Heino menneitä muistaessaan ja kulkee tälläkin hetkellä vapaana yhteiskunnassa.

"Epäsäännöllinen ja rikollinen elämäntapa" johti hänet Turun vankimielisairaalaan, sieltä Hatanpään sairaalaan kroonisen alkoholismin takia. Hatanpäässä hän veti mielenhäiriössä molemmat valtimonsa auki. Turun vankimielisairaalassa hän oli lääkärin lausunnon mukaan helppohoitoinen potilas mutta kaikkien aikojen innokkain valituskirjeiden kirjoittaja. Työskentelyyn tarkoitetun ajan hän käytti toivottomalta näyttävään kirjesotaan oikeuksiensa puolustamiseksi.

1950 antaa lääkäri hänelle seuraavanlaisen tuomion: "Heino tulee käsitykseni mukaan olemaan jatkuvasti täysin yhteiskuntakelvoton psykopaatti." Hiukan myöhemmin samana vuonna toteaa toinen lääkäri Hämeenlinnan lääninvankilassa: "Heino omaa joihinkin asioihin nähden hyvääkin älyä ja loogista ajattelua ja voisi tulla toimeen yhteiskunnassa, jos pysyisi erossa alkoholista ja haluaisi ymmärtää säännöllisen elämän ja työn merkityksen yhteiskunnassa." Kuinka voi täyttä ymmärrystä vailla oleva ymmärtää näin vaikean asian, varsinkin kun tie siihen saakka on kulkenut laitoksesta laitokseen tässä pakkolaitosten luvatussa maassa.

Sodan aikana Heino sai rintamalla molemminpuolisen keuhkopussintulehduksen. Valtion korvaus isänmaanpuolustajalle oli sitä luokkaa, ettei lukuja viitsi mainita.

Nykyisin hän on 100 % invalidi, jolle tuskin enää on mahdollista entisen kirvesmiehen ammatin harjoittaminen. Häntä on kuitenkin vaadittu korvaamaan velkojaan työlaitoksessa.

Ehkäpä hänestä koulutetaan näppärä korinpunoja tai harjakauppias. Vuonna 1963 todetun työkyvyttömyyden perusteella hän saa eläkettä, joka sekin on mennyt sosiaalihuollon saatavien korvauksena. Nyt sosiaalihuolto on evännyt häneltä kaiken avustuksen. Toimeentulon takaa kansaneläke, jonka lisäksi sukulaiset pitävät huolen siitä, että leipä riittää.

Heinon invaliditeetti johtuu onnettomuudesta, johon hän joutui 1963. Ryyppyseurueen mukaan lähdettyään hän oli autossa, jonka juopunut kuljettaja ajoi päin talon seinää — Heino sai murtumia leukaansa ja molempiin lonkkiinsa. Jalkoja leikattiin ja nykyisin oikea jalka on ostenioleikkauksella jäykistetty sen jälkeen, kun se sairasvoimistelun ansiosta uudelleen murtui. Kuntoutusliikkeillä on jalkaa yritetty saada liikkumaan, mutta jäykäksi se taitaa jäädä, verenkierto on melkein olematon ja pakotus valvottaa öisin.

Viimeisin yritys sopeuttaa häntä yhteiskuntaan oli Palhoniemen huoltokoti, jossa hän oli useampaan otteeseen vuonna -64. Nyt hän on vapaalla jalalla ja toivoo saavansa jäädä kotiin. Laitos on hänelle kauhistus, jonka hän toivoo välttävänsä tästä lähtien. Koti ei ole loistolukaali, onpahan yhden huoneen murju. Järjestys on niin ja näin, mutta se on oma turvallinen koppero kuitenkin, missä hän tulee omillaan toimeen.

Hän on perinyt äidiltään osakkeen — tai oikeastaan osuuden siihen sisariensa kanssa; osuuttaan vastaan hän saa sisariltaan "ylöspidon". Mutta nyt sosiaalilautakunta katsoo tilaisuutensa tulleen vetää saatavansa pois ja vaatii asunto-osuuden takavarikointia.

KUN IHMINEN ON KERRAN LEIMATTU HULLUKSI, RIKOLLISEKSI JA ALKOHOLISTIKSI, EI OLE KOVIN VAIKEA RIISTÄÄ HÄNELTÄ HÄNEN OMAISUUTTAAN JA PASSITTAA HÄNTÄ LOPUKSI IKÄÄNSÄ TELKIEN TAA — OLI LAITOKSEN NIMI SITTEN MIELISAIRAALA, VANKILA TAI PULIUKKOKOTI.

Huoltopoliittiset väärinkäytökset eivät ole maassamme suinkaan harvinaisia. Kiusalliseksi käyvä henkilö saadaan kevyesti poistettua vapaasta yhteiskunnasta, ellei hänellä ole varallisuutta tai vaikutusvaltaisia tuttavuuksia.

Jossain mielessä voi laitossijoitus tietysti olla paikallaan, mutta mitä mahtaa sosiaalilautakunta voittaa sillä, että se vie työkyvyttömältä, hullun papereita taskussaan kantavalta invalidilta ainoan turvan ja melkoisella varmuudella saa näin hänestä ikuisen huollettavan. Tuleeko ajan mittaan halvemmaksi antaa jatkuvasti uutta huoltoavustusta, vai antaa anteeksi pienehkö "vanha velka", niin että asianomainen henkilökohtaisesti pystyisi vielä huolehtimaan elatuksestaan.

Heino uskoo, ettei hän ole velvollinen suorittamaan häneltä vaadittua summaa. Hän on aikonut taistella loppuun saakka, hän ei katso olevansa velvollinen maksamaan mitään vajaamielisyytensä ja sairauksiensa takia saamastaan avustuksesta. Hänen eläkerahansa on "syöty tai pantu pohjattomaan taskuun". Painostuksen kohteena on mies, jonka ei uskota pystyvän puolustamaan itseään.

KAIKKI ASIAA KOSKEVAT PAPERIT OVAT HEINOLLA TARKASTI TALLESSA SUURESSA MATKALAUKUSSA JA KAAPISSA. HÄN ON OMISTANUT ELÄMÄNSÄ JUTUN VOITTAMISELLE. EI ENÄÄ KOSKAAN LAITOKSEEN, SIELLÄ EI OLE HYVÄ OLLA. □

SATU ON

JATKOA SIVULTA 40

pan Showssa, lausumaan suomalaisia sutkautuksia melko sujuvasti. Siw esitti ”Rumassa ankanpojassa” päähenkilöä, pientä onnetonta ankkaa. Loistavasti, vielä kaiken lisäksi.

Nyt Siw on muuttanut tyttärensä kanssa lopullisesti lahden toiselle puolelle. Huhut siitä, että avioliittoa koetettaisiin vielä paikata, ovat perättömiä. Avioliitto on lopussa, lämmittämällä siitä ei enää saa mitään. Lasse käy tietysti katsomassa tytärtään mahdollisimman usein, eikä pariskunta eroa riidoissa. Kaksi liikkuvaa show-ihmistä vain ei sopinut yhteen, siinä kaikki.

On huhuttu, että joku kolmas olisi sotkeutunut avioliittoon. Huhuissa ei ole perää, todetaan. Jos joku kolmas on leikissä mukana, on se ainoastaan Lassen viimeisin intohimo, vene. Muiden tähtien tapaan ei Lasse kierrä lavoja maaseudulla, vaan lähtee kesällä Ahvenanmeren saaristoon purjehtimaan, kalastamaan, olemaan yksin ja ystävien seurassa, haistelemaan pirteitä merituulia. Syksyllä alkavat jälleen työt, oman shown luominen Adlonin ravintolayleisön katsottavaksi. Lasse jatkaa entiseen tyyliinsä. □

LUUTNANTTI SALO

JATKOA SIVULTA 77

teelle uskollisena Salo hankkii auton, jonka mukana saa purkin kaviaaria. Tai ainakin uskoi näin tekevänsä.

Ja mikä olisi Salon maailmankatsomus?

”Minä olen salolainen sosialisti. Kannatan yksilöllisyyttä. Näen maailman muuttamisen välttämättömäksi. Tulonjaon uudistaminen on kenties tärkein tehtävä. Sitä ei kuitenkaan voi suorittaa kansallisissa puitteissa, vaan maailmanlaajuisena. Siinä on ohjelmaa yhdelle Salolle, kun vielä lisää, että maailma muutetaan parempaan suuntaan.”

Puolisentuhatta sivua kirjaa muhkealla otsikolla ”Valtiomiehen muistelmat, kirjoittanut Arvo Salo”, kuulostaa koppavalta. ”No, en minä sitä kokonaan ole itse kirjoittanut, olen käyttänyt sitaatteja.”

Sanoi Salo ja ilmoitti lähtevänsä kysymään, saisiko kaviaarin ennakolta koemaistamista varten. □

MITÄ SKP:n

JATKOA SIVULTA 36

Nyt alkaa ikä painaa pääsihteeriä. Puolueen varapuheenjohtajan ja rakennustyöläisten liiton puheenjohtajan Salomaan tulevaisuus riippuu kokonaan ”uudistusryhmän” voimasta tulevassa edustajakokouksessa. Salomaa on yksi ryhmän johtajia.

Pelissä on paljon. Tällä hetkellä näyttää siltä kuin vanhat parrat olisivat päässeet keskenään sopimukseen tavoitteista joihin he edustajakokouksessa pyrkivät. Jos niin on, tulee edustajakokous suorittamaan maltillisia uudistuksia ja henkilövalintoja ”yksimielisyyden” vallitessa. Valintojen ja uudistusten jälkeen nähdään, että SKP on sama kuin ennen vuotta 1966: voimakkaasti Neuvostoliiton kommunistiseen puolueeseen nojautuva, kovaa sisäpolitiikkaa ja luokkaoppia ajava sulkeutunut puolue.

Ne jotka elävät näkevät mitä tapahtuu. Me ulkopuoliset näemme SKPn tapahtumat varjoina jotka kuvastuvat laitavasemmiston leikkilammikkoon. □

20 vuotta orjana

JATKOA SIVULTA 39

lattialle, syyn tietää vain emäntä itse.

Kylällä tiedetään, kuinka asiat ovat, kaikki puhuvat ja ihmettelevät, mutta kukaan ei ole uskaltanut puuttua asioihin. Onhan Veera täysijärkinen ihminen, jonka pitäisi itse pystyä valvomaan oikeuksiaan. Siihen hän ei ole kuitenkaan pystynyt, vaan jäänyt virran vietäväksi. Naapurin aloitteesta juttu saatiin tuomarin tietoon.

Vainhainkotiin hän ei missään nimessä lähde, mieluummin sittenkin pysyttelee vankikopissaan siksi kunnes asiat selviävät. Jos ne selviävät niin kuin hän toivoo, on hänellä kohtalainen vanhanpäivän vararahasto. 20 000 markan vaatimuksen hän on esittänyt isännälle ja on tyytyväinen sen saatuaan.

Lain mukaan kymmentä vuotta vanhempaa rästiä ei enää saa perittyä, joten kuuden vuoden ansio menee hukkaan kun sitä ei aikanaan ole vaadittu maksettavaksi.

Asia koetetaan selvittää sovinnolla, mutta jos yhteisymmärrykseen ei päästä, ovat käräjät edessä. Vaikeapa kenenkään on tuollaista summaa yhtäkkiä irrottaa — sitäpaitsi talon pihaan on nousemassa uusi talousrakennus, joka varmasti kysyy varoja. Talo ei näytä köyhältä. Peltoa leviää molemmin puolin tietä ja hyvinvoiva karja mährehtii pellolla — silti talo ei ole pystynyt maksamaan 150 mk:n suuruista palkkaa karjakolleen.

Veeran kaikki ajatukset ovat keskittyneet poispääsyn odotukseen. Mikään muu ei enää kiinnosta häntä. Vähäinen omaisuus on sullottu matkalaukkuun, joten kauan lähteminen ei vie aikaa. Sitten kun on lähdön aika. □

postia

JATKOA SIVULTA 89

Lakon päättymisestä annettiin osapuolten yhteinen tiedonanto. Sen lyhyys ei suinkaan johtunut siitä, että jompaa kumpaa osapuolta sopimuksen syntyminen olisi hävettänyt, niinkuin kirjoituksessanne kysymys asetetaan. Työmarkkinajärjestöjen sopimuksista julkisuuteen annettavat tiedot ovat yleensäkin varsin niukkasanaisia, niin tässä Pietarsaaren tapauksessakin. Voiton tai tappion julkisen esittelemisen katsotaan ilmeisesti vaikeuttavan suhteitten normalisoitumista ja sen vuoksi siitä on pitäydytty. Liittomme järjestölehdessä, Paperiliitossa on Pietarsaaren tapausten syyt ja kulku yksityiskohtaisesti selvitetty.

Lakkoa ennen ja sen kestäessä ilmoittivat paikalliset työnantajan edustajat, että Pietarsaaressa ei ole hitsaustaitoista työvoimaa Asennuspalvelun miesten sijaan saatavissa. Lakon päätyttyä, 17. 5. mennessä oli jo 28 työhön pyrkivää käynyt tekemässä hitsauskokeen. Paikkakunnan omin voimin olisi siis voitu työt suorittaa tai teettää ne omalla väellä jo aikaisemmin talvella eikä pakottaa heitä lyhennettyyn työviikkoon ja pienempiin ansioihin.

**Helsingissä kesäkuun 11 päivänä 1968
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto r.y.
Antti Hietanen
toimittaja**

Poikamme kuihtuvat

Hymylehden kirjoitukseen Poikamme kuihtuvat 5/68 oli pujahtanut valitettava ajatusvirhe. Kirjoituksessa väitettiin, että rouva Koskisen sisarpuolelta olisi lasten saanti kielletty: ”Rouva Koskisen sisarpuolellakin on aivan terve lapsi, mutta hän itse on vahva taudin kantaja ja lasten saanti on nyt kokonaan kielletty.”

Kysymys on kuitenkin rouva Koskisesta itsestään, joten tämä kirjoituksen kohta pitää olla: Lihastensurkastumistauti on melko oikullinen, sillä sen ilmeneminen johtuu ihmeellisistä perintötekijöistä, joita sekä isä että äiti antavat jälkeläisilleen. Rouva Koskinen on vahva taudin kantaja ja lasten saanti on kokonaan kielletty, mutta hänen sisarpuolensa esimerkiksi voi saada aivan terveitä lapsia.

Kari Varjo

HYMYÄ

— KYLLÄ RÄSYPOKKAKIN JÄNNÄÄ OLI, MUTTA NYT ME ALETAAN PELATA VAAN RAHASTA.

— Sä oot ihana kun sä oot jotenkin niin erilainen kun muut.

— Nyt Risto on kiltti ja näyttää heti vaarille, mistä löysit sen!

— Aamujen aamua vaan lintuseni. Mä meinaan, tulin pyytämään anteeksi miehenne puolesta, hän tulee pian — ihan takuulla. Se on muuten ny pyytämässä anteeksi mun vaimolta mun puolestani.

Hertso Oy, Helsinki 1968

PARASTA AMERIKKALAISTA FROTEETA!

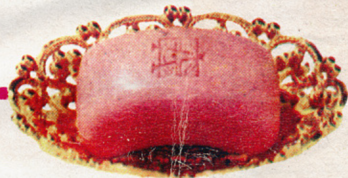

Tilatkaa ihanan pehmeä ja kaunis, 43-osainen FESTIVAL-kylpyhuonesarja kotiinne 10 päivän ILMAISTA tutustumista varten.

Muuttakaa nyt kerralla kylpyhuoneenne loisteliaan kauniiksi ja viihtyisäksi. Hankkikaa kotiinne pehmeyttä ja käytännöllisyyttä, hentoja pastellisävyjä ja hehkuvia värejä. Tilatkaa uskomattoman edullinen FESTIVAL-sarja. Ei enää sattumanvaraisesti valittuja pyyheliinoja, joiden värit ja mallit eivät soinnu toisiinsa. Sallikaa itsellenne ilo nähdä kodissanne tämä ylellisyys, nauttikaa pyyhkeiden hyväilevästä pehmeydestä.

FESTIVAL-sarja on parasta amerikkalaista puuvillaa, alan johtavimpiin kuuluvan tehtaan valmistama. CANNON-froteen korkea laatu antaa Teille tämän: pesu on helppoa, värit pysyvät muuttumattomina vuosikausia. FESTIVAL-sarja on kestävä. Pehmeiden, keveästi kierrettyjen silmukoiden säännöllisyys säilyy. CANNON-froteessa ei esiinny kiusallisia poimuja. Pyyhkeiden koot ovat käytännöllisiä. Pikkupyyhkeet käteviä käyttää, kylpypyyhkeet riittävän suuria. CANNON-froteen pehmeys, siisti ulkonäkö ja erinomainen imukyky säilyvät kauan. FESTIVAL-kylpyhuonesarja täyttää kaikki vaatimuksenne.

Jotta voisitte tutustua tähän ihastuttavaan FESTIVAL-sarjaan, todeta pyyhkeiden pehmeyden ja kauneuden, voitte alla olevalla kupongilla tilata sen kotiinne 10 päiväksi ILMAISTA KOKEILUA varten. Tilaus ei luonnollisesti velvoita Teitä mihinkään. Toimikaa kuitenkin ripeästi, sillä varastomme on varsin rajoitettu. Näin edullista ja korkealuokkaista frotee-sarjaa ette saa mistään — meiltäkin vain tämän ainoan tarjouksen — joten postittakaa tilauksenne nopeasti. Se on todella sen arvoinen! Näin paljon kaunista ja näin edullisesti. Tutustuttuanne tähän ihastuttavaan sarjaan ja halutessanne pitää sen itsellänne, on se Teidän ainoastaan 216 mk:n hintaan. Maksun voitte myös suorittaa kätevissä 27 mk:n kuukausierissä.

ILMAINEN LAHJA

Mikäli postitatte oheisen tilauskupongin meille 5 päivän kuluessa ja haluatte pitää FESTIVAL-sarjan itsellänne, lähetämme Teille kauniin kullanvärisen saippuakotelon aivan **ilmaiseksi.** Kiitokseksi nopeasta vastauksestanne.

HOBBY HALL, Postilokero 56018, Helsinki 56

SAATTE KAIKEN TÄMÄN!

Hehkuvaa oranssia: 2 yksiväristä ja 2 kukikasta kylpypyyhettä, 114 x 59 cm — 3 yksiväristä ja 3 kukikasta pyyheliinaa, 63 x 37 cm — 3 suurta kukikasta pesulappua/pikkupyyhettä, 28 x 28 cm, 1 kullankeltaisen kylpymaton, 76 x 52 cm.

Naisellista rosaa: 3 yksiväristä ja 3 kukikasta pyyheliinaa, 63 x 37 cm — 3 suurta kukikasta pesulappua/pikkupyyhettä, 28 x 28 cm.

Hentoa sinistä: 2 yksiväristä ja 2 kukikasta kylpypyyhettä, 114 x 59 cm — 3 yksiväristä ja 3 kukikasta pyyheliinaa, 63 x 37 cm — 3 suurta kukikasta pesulappua/pikkupyyhettä, 28 x 28 cm — 1 yksivärisen kylpymaton, 76 x 52 cm.

Keittiösarja: 2 vihertävän kirjavaa ja 2 ruskean kirjavaa astiapyyhettä, 83 x 45 cm — 2 erilaista esiliinaa.

Kaikki puhdasta puuvillaa, kestävät värit ja CANNON-takuu.

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä.

HOBBY HALL
(Oy Concert Hall Society Ab)
Postilokero 56018
HELSINKI 300

TILAUSKUPONKI Hymy/7

Lähettäkää minulle 43-osainen FESTIVAL-kylpyhuonesarja 10 päivän ilmaista tutustumista varten. Jos en ole sarjaan täysin tyytyväinen, palautan sen 10 päivän kuluessa, eikä minulle jää mitään velvoitteita. Jos päätän pitää sarjan itselläni, maksan sen alle merkitsemälläni tavalla.

- ☐ Maksan 22 mk (+ 4,50 posti- ja toim.kulut) 10 päivän kuluttua sarjan vastaanottamisesta ja sen jälkeen 27 mk/kk 8 kuukauden aikana.
- ☐ Maksan käteisellä 216 mk (+ 4,50 posti- ja toim.kulut) ja säästän siis vielä 22 mk.

Nimi (tekstaten) ....

Osoite ....

Postitoimipaikka ....

Allekirjoitus ....
(alle 21-vuotiailta vanhempien allekirjoitus)

Postikonttori, Helsinki 10, lupa n:o 1681